T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

BERLİN MİLLİ KÜTÜPHANESİ MS. OR. OCT. 2216 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASI (vr. 103ª-138ª) İNCELEME-METİN VE MESTAP'A GÖRE TASNİFİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SAADET DEMİRCAN

İSTANBUL 2021

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

BERLİN MİLLİ KÜTÜPHANESİ MS. OR. OCT. 2216 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASI (vr. 103ª-138ª) İNCELEME-METİN VE MESTAP'A GÖRE TASNİFİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SAADET DEMİRCAN

TEZ DANIŞMANI:
DOÇ. DR. ÜMRAN AY SAY

İSTANBUL 2021

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ..... **II**
ÖZET ..... **IV**
ABSTRACT ..... **V**
KISALTMALAR ..... **VI**
GİRİŞ **1**
1. İNCELEME **4**
1.1.Mecmuanın Nüsha Tavsifi 4
1.2.Mecmua Üzerine Yapılan Çalışmalar ve Mecmua Hakkında Genel Bir Değerlendirme 7
1.3.Mecmuada (103a-138a) Yer Alan Şiirlerin Sıra Numarası, Şairi, Varak Numarası ve Nazım Şekli 9
1.4. Mecmuadaki (103a-138a) Şiirlerin Vezinleri 18
1.5. Mecmuada (103a-138a) Nazire Özelliği Taşıyan Şiirler 20
1.6. Mecmuada (103a-138a) Bulunup Kaynaklarda Ulaşılamayan Şair ve Şiirler 25
1.7. Mecmuada (103a-138a) Geçen Atasözleri ve Deyimler 40
1.7.1. Atasözleri ve "Kelâm-ı Kibâr" İfadeler 40
1.7.2. Deyimler 41
1.8. Mecmuanın (103a-138a) Türk Edebiyatına Katkıları 42
1.9. Mecmuanın (103a-138a) İmlâ Özellikleri ve Karşılaşılan Bazı Problemler 44
2. METİN **46**
2.1.Metin Tesisinde Takip Edilen Metot 46
2.2.Türkçe Kelime ve Eklerin Yazımı 47
2.3.Arapça ve Farsça Kelime ve Eklerin Yazımı 49
2.4.Çeviriyazı Alfabesi 50
TRANSKRİPSİYONLU METİN 38
3. MECMUANIN (103a-138a) MESTAP'A GÖRE TASNİFİ **341**
SONUÇ **377**
KAYNAKLAR **380**
TIPKI BASIM **392**

ÖNSÖZ

Şiir ve nazire mecmuaları Türk kültür tarihi açısından son derece önemli kaynaklardır. Şiir mecmualarında müellifin veya müstensihin seçtiği şiir ve şairlerden yola çıkarak dönemin şiir zevkini, psikolojik yapısını, sosyal durumunu, gelenek ve göreneklerini, sosyal hayatını, atasözleri ve deyimlerini, adet ve alışkanlıklarını vb. tespit etmek mümkündür.

Bu çalışma, Berlin Kütüphanesi Ms. Or. Oct. 2216 numarada kayıtlı şiir mecmuasının 103a'dan 138a'ya kadar olan varaklarında bulunan şiirlerin transkribe edilmesi, incelenmesi ve MESTAP'a göre tasnifini içermektedir. Mecmuanın bize ayrılan kısmında 123 şairin 300'ü gazel, 2'si kıt'a, 1'i şarkı, 1'i müfret olmak üzere toplam 304 şiiri yer almaktadır. Çalışma; giriş, inceleme, metin, MESTAP tablosu ve sonuç olmak üzere beş ana bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde mecmualar hakkında genel bilgiler verildikten sonra inceleme kısmında dört tablo ve beş başlık altında metin şekil ve muhteva bakımından incelenmiştir.

Tablo 1'de mecmuada (103a-138a) yer alan şiirlerin sıra numarası, şairi, varak numarası ve nazım şekli verilmiştir. Tablo 2'de mecmuada yer alan şiirlerin vezin tablosu yer almaktadır. Tablo 3'te nazire olduğu açıkça belirtilen ve nazire özelliği taşıyan şiirler tespit edilerek değerlendirilmiştir. Tablo 4'te kaynaklarda ulaşılamayan şair ve şiirlere yer verilmiştir.

Çalışmamızın "Metin" bölümünde 103a'dan 137b'ye kadar olan kısımda 16. 17. ve 18. yüzyıllara ait 298 gazel ve 138a'da sonraki yüzyıllarda başka bir müstensih tarafından mecmuaya eklendiği anlaşılan iki gazel, iki kıt'a, bir müfret, bir şarkı çeviriyazı alfabesine aktarılmış olup divanlarda veya çeşitli çalışmalarda daha önce yayımlanmış olanların karşılaştırılmasıyla tenkitli metin oluşturulmuştur. Mecmuanın 103a sayfasındaki 5. gazel 15. yüzyıl şairi Karamanlı Nizâmî (ö.1469-1473?)'ye aittir. Bu şiir dışında mecmuada, 15. yüzyılda yaşamış herhangi bir şaire ait şiir bulunmamaktadır.

Metinde her şiire bir numara verilmiş, numara 1'den başlatılmış ve şairlerin mahlasları şiirin başında verilmiştir. Metindeki 304 şiirden 63 farklı şaire ait 178 gazele çeşitli kaynaklardan ulaşılmıştır. Ulaşılan gazellerle tenkitli metin oluşturulmuştur. Şiirlerin 126 tanesine herhangi bir kaynakta ulaşılamamıştır. Türk edebiyatı sahasına

katkı bölümünde mecmuada bulunup herhangi bir kaynakta yer almayan metinler verilmiştir.

Çalışmamıza her ne kadar özen göstermiş olsak da akademik alandaki ilk adımlarımız olması dolayısıyla muhakkak ki eksik ve hatalarımız vardır. Eksik ve hatalarımızın hoş görülmesini ümit ederiz.

Lisans eğitimimden bu yana akademi yolunda beni her zaman teşvik eden, bana bu çalışma konusunu öneren ve çalışmamın her safhasında emeği bulunan, engin bilgi ve tecrübesinden beni mahrum etmeyen pek kıymetli danışman hocam Doç. Dr. Ümran AY SAY'a ve umutsuzluğa kapılmama izin vermeyen maddî manevî en büyük destekçim sevgili eşim Salih DEMİRCAN'a teşekkürü borç bilirim.

SAADET DEMİRCAN
İstanbul, 2021

ÖZET

Berlin Milli Kütüphanesi Ms. Orient, Oct. 2216 numarada kayıtlı şiir mecmuası 138 varaktan müteşekkil olup derleyeni/ müstensihi Seyyid Muhammed/ Mehmed Şerîfî'dir. Çalışmamız, bu mecmuanın 103a varağından 138a varağına kadar olan bölümün çevriyazıya aktarılmış metninden, metnin incelenmesinden ve MESTAP'a göre tasnifinden meydana gelmektedir.

Çalışmanın giriş bölümünde mecmualar hakkında genel bilgiler verildikten sonra çalışma üç ana bölüme ayrılmıştır. İlk bölümde metnin incelenmesi, ikinci bölümde çevriyazıya aktarılmış metinin ve üçüncü bölümde MESTAP tablosuna yer verilmiştir. Mecmuanın 103a-138a sayfaları arasında 16. 17. ve 18. yüzyıllarda yaşamış şairlere ait 304 şiir yer almaktadır. Metinde 63 şaire ait 178 şiire çeşitli kaynaklardan ulaşılmış ve şiirler karşılaştırılarak tenkitli metin oluşturulmuştur. Herhangi bir kaynakta ulaşılamayan 126 şiir araştırılan kaynaklarıyla beraber tablo şeklinde verilmiştir.

Mecmuada bulunan şiirler MESTAP'a göre tasnif edilerek metin kısmının sonuna eklenmiştir. Çalışma; sonuç, kaynaklar, el yazmasının tıpkıbasımı bölümleri eklenerek tamamlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Seyyid Şerîfî, Mecmua, Divan, İnceleme, Şiir, MESTAP.

ABSTRACT

Berlin National Library Ms. Orient, Oct. the poetry anthology registered at 2216 consists of 138 leaves and its compiler/writer is Seyyid Muhammed/ Mehmed Şerifi. Our study consists of the transcribed text of the section from 103a to 138a of this anthology, the analysis of the text and its classification according to MESTAP.

After giving general information about the journals in the introduction part of the study, the study is divided into three main parts. In the first part, the analysis of the text, in the second part the transcribed text and the MESTAP table in the third part are included. Between pages 103a-138a of the journal, there are 304 poems belonging to poets who lived in the 16th, 17th and 18th centuries. In the text, 178 poems belonging to 63 poets were reached from various sources and a critical text was created by comparing the poems. 126 poems, which could not be reached in any source, are given in the form of a table together with their sources.

The poems found in the journal were classified according to MESTAP and added to the end of the text. Study; the result, references, facsimile sections of the manuscript were added.

Keywords: Seyyid Şerifi, Anthology , Divan, Analysis, Poetry, MESTAP.

KISALTMALAR

a.g.t	adı geçen tez
b.	beyit
Bkz.	Bakınız
C.	Cilt
D.	Divan
G.	Gazel
M.	Mecmua
MESTAP	Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi
Nu	Numara
Ör.	Örnek
ö.	ölüm tarihi
s.	sayfa
S.	Sayı
TEİS	Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
vb.	ve benzeri
vr.	varak

GİRİŞ

Mecmû'a kelimesi Arapça toplamak, bir araya getirmek anlamına gelen *cem'* masdarından gelen ve "*Bir araya getirilmiş, toplanmış, cemedilmiş; içinde şiirler, seçilmiş söz ve yazılar bulunan el yazması kitap; düzenli bir şekilde toplanıp biriktirilmiş, bir araya getirilmiş şeylerin tamamı, koleksiyon*"[1] anlamına tekâbül eden kelimedir. Yine sözlükte *mecma'* kelimesi "*Cem olacak yer ve mecmu manasına da gelir"*[2] şeklinde ifade edilmektedir.

Mecmuların kültür tarihimiz açısından çok büyük bir değeri vardır. Mecmua kavramı ortaya çıktığı dönemde belli başlı amaçlar için kullanılmışlardır. Daha sonra ilerleyen süreçte gelişip belli kaideler üzerine oturtulmuştur. "*Mecmua başlangıçta, birçok bakımdan benzediği cönk gibi âyetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilâhiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, lugaz ve muammalarla ilâç tariflerinin ve faydalı bilgilerin (fevâid), notların, tarihî belge ve kayıtların (tevârih) derlendiği bir not defteri halinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip düzenli bir tertip ve şekle kavuşarak türlerine göre bazı farklılıklar gösteren bir kitap veya telif çeşidi özelliği kazanmıştır. Bir telif türü olarak gelişimini tamamladıktan sonra genellikle kitap hüviyetindeki teliflerden farklı bir tarafı kalmamıştır.*"[3]

İslam kültürü tarihinde hadis yazma geleneği ile ortaya çıkan mecmua türü Arap, Fars ve Türk kültüründe zamanla türlerine, düzenlerine, konularına, yazarlarına vb. özelliklere göre isimler almaya başlamıştır.

Nazire mecmuaları, şiir mecmuaları, aynı konudaki eserleri bir araya toplayan yahut farklı konularda, farklı dil ve nazım türlerinde yazılmış eserlere ihtiva eden mecmualar başta olmak üzere birçok konuda mecmua tertip edilmiştir. Muhteva açısından mecmuaları ilk tasnif eden Agâh Sırrı Levend'tir.

1. Nazire mecmuaları,
2. Meraklılarca toplanmış, antoloji niteliğindeki seçme şiir mecmuaları,
3. Türlü konularda risalelerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan mecmualar,

[1] İlhan, AYVERDİ, Ahmet TOPALOĞLU: *Kubbealtı Lugatı Misalli Büyük Türkçe Sözlük*: s.1971,1972.

[2] Ahterî Mustafa, *Ahterî-yi Kebîr,* hz.: Ahmet Kırkkılıç, Yusuf Sancak, *Türk Dil Kurumu Yayınları*, Ankara 2017. s. 885.

[3] Mustafa İsmet Uzun, "Mecmua", *DİA*, C. 28, Ankara 2003, s. 265.

4. Aynı konudaki eserleri içine alan mecmualar,
5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar şeklinde tasnif edilmiştir.[4]

İlerleyen zamanda bu konuyla ilgili tasnif denemeleri geliştirilmeye devam etmiştir. Mecmua tasnifiyle alakalı en tafsîlâtlı çalışma Atabey Kılıç'a aittir.[5]

Bu tasnifte bizi ilgilendiren başlıca mecmua türleri; nazire mecmuaları ve antoloji niteliğindeki seçme şiir mecmualardır. "Şiir mecmuaları XVI. yüzyıl başlarından XX. yüzyıl ortalarına kadar, daha çok okumuş-yazmış şiir meraklısı kimselerce tutulan bir tür şiir defterleridir."[6]

Bizim çalışma konumuz olan şiir mecmuası; meraklılarca toplanmış, antoloji niteliğindeki seçme şiirler içeren bir şiir mecmuası özelliği taşımaktadır. Müstensihi/derleyeni aynı zamanda kendisi de şair olan Seyyid Muhammed/ Mehmed Şerîfî'dir. Mecmuadaki bazı şiirler nazire özelliği göstermektedir. Mecmuamız genel itibariyle bir gazel mecmuasıdır. Mecmuamızda âşıkâne gazeller çoğunlukta olmakla birlikte hikemî ve tasavvufî özellikteki gazeller de bulunmaktadır. Çalışmamızın Türk Edebiyatına katkılarını inceleme bölümünde bir başlık altında ele aldıysak da mecmuaların genel itibariyle Türk Edebiyatına katkılarına bu bölümde de değinmekte fayda görmekteyiz.

Genel itibariyle mecmualarının Klasik Türk Edebiyatına katkılarını şu şekilde sıralayabiliriz;

1. Şiir mecmuaları yazıldıkları dönemin edebî zevki, hangi şairlere ve ne tür şiirlere rağbet edildiği gibi konularda bize bilgi verir.
2. Mecmuaların varsa fevaid sayfalarına düşürülen notlar (yemek tarifleri, ilaç tarifleri, tarihler vb.) kültür tarihimizi zenginleştirir.
3. Şair tezkireleri gibi kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine

[4] Agâh Sırrı Levend, *Türk Edebiyatı Tarihi, C. 1*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1998, s. 166-167.

[5] Atabey Kılıç, "Mecmua Tasnifine Dair", *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı,* Turkuaz Yayınları, İstanbul 2012, s.77-95.

[6] Mehmet Fatih Köksal, Klasik Türk Edebiyatının Sıra Dışı Örneklerini Toplayan İlginç Bir Şiir Mecmuası: Mecmû'a-i Nevâdir, *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi, C.3, S.4,* Aralık 2019. s. 84.

mecmualarda rastlamak mümkündür.

4. Mecmualarda şiire ve şairlere dair pek çok yeni bilgiye ulaşmak mümkündür. Örneğin kaynaklara kaydedilmemiş veya unutulmuş şairler, nazım türleri, nazım şekilleri, aruz kalıpları vb.
5. Bilindik şairlerin hayatları ile ilgili bilinmeyen bilgileri barındırmaları bakımından edebiyat tarihine kaynaklık ederler.
6. Şairlerin divanlarında olmayan bazı şiirler veya beyitlere mecmualarda rastlamak mümkündür.
7. Bilhassa nazire mecmularından elde edilen bilgilerle hangi şairlerin kimleri etkilediği, kimin kime nazire yazdığı ortaya konulabilir.

1. İNCELEME

1.1. Mecmuanın Nüsha Tavsifi[7]

Berlin Kütüphanesi (İslamî el yazmaları koleksiyonu) MS.OR.OCT "Anthologie aus Dichtern des 17. und 18. Jahrhunderts"[8] başlığı altında 2216 numarada kayıtlı olan mecmû'anın adı ''Mecmû'a-ı Dîvân''dır. Derleyeni Şerîfî Efendi'dir. Mecmuanın 2a, 2b, 3a sayfalarında manzum 6 takriz bulunmaktadır. Bu takrizlerden biri Şerîfî'nin kendisine ait olup diğerleri şair dostları tarafından yazılmıştır. İlk takriz şiiri Hüsnî mahlaslı bir şair tarafından yazılmış ve şiirin sonuna 13 Cemaziyelahir 1152 (16 Eylül 1739) tarihi düşülmüştür. 3a sayfasındaki son takriz şiiri Sırrî mahlaslı bir şaire aittir. Şiirin sonuna 22 Zilhicce 1151 (2 Nisan 1739) tarihi düşülmüştür. Takrizlerden Ahmed Lütfî ve Lütfî mahlaslı iki takriz, Rüstem Paşa Camii İmam Hatibi Ahmed Lütfî'ye aittir. Şiirlerden birinin sonuna 10 Safer 1152 (19 Mayıs 1739) tarihi düşürülmüştür. Görüldüğü üzere mecmuaya yazılan takriz şiirlerindeki tarihlerden mecmuanın h.1151-1152 /m. 1739'da derlendiği yahut istinsah edildiği anlaşılmaktadır. Cildi kahverengi deri ve kapağı altın yaldızlı beyzî şemselidir. Tamamı 138 varaktan oluşmaktadır. Başlıklar kırmızıdır ve metin tâlik hatla yazılmıştır. Dili Osmanlı Türkçesi'dir.

Mecmuaya dijital ortamdan erişildiği için mecmuanın ölçü bilgilerine ulaşılamamıştır fakat şirazesi sağlam görülmektedir. Aharlı, sarı saman renginde âbâdî kâğıt kullanılmıştır. Yazılar genellikle çelipâ (eğik) yazılmış ve varaklarda cetvel içinde iki sütun ve derkenarlarda da sayıları iki ile beş bazen de yedi arasında değişen şiir adedi bulunmaktadır. Genel olarak şairlerin isimleri ve mahlasları şiirlere kırmızı mürekkeple yazılmış fakat başlık atılmayan ve mahlas belirtilmeyen şiirler de mevcuttur; şiirler ise siyah mürekkeple yazılmıştır. Mecmuada bütün şiirleri çevreleyen dış cetvel kırmızı mürekkeple çizilmiştir. Bazı yerlerde mürekkep lekesi ve böcek yeniği gibi fiziksel yıpranmalar söz konusudur. Varaklara hem Arap hem de Latin harfleriyle numara verilmiştir.

[7] Neslihan Kayış, *Berlin Milli Kütüphanesi Ms.Or.Oct 2216 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuası (2^a-35^b) (İnceleme-Metin-Nesre Çeviri) ve Mestap'a Göre Tasnifi*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2020, s. 6-8.

[8] "17. ve 18. yüzyıl şairlerinden antoloji."

Mecmuada Osmanlıca sayfa numaraları takip edildiğinde 33. varak ile 35.varak, 36. varak ile 38.varak ve 52. varak ile 54. varak arasında birer sayfanın eksik olduğu görülmektedir. Ancak Latin harfli numaralandırmalar aralıksız birbirini takip ettiğinden iki ayrı numaralandırma arasında 3 varaklık bir farklılık oluşmuştur.

Mecmuanın 1a sayfasında temellük kaydını belirten yan yana basılmış iki mühür bulunmaktadır. Bu mühürlerden sağdan ilkinde "Seyyid Muḥammed Şerīfī 1152" kaydı ikincisinde ise "Ḫāk-i Ḳadem-i Seyyid-i Kevneyn Muḥammed 1155" kaydı vardır.

Mühürlerin altında manzum bir temellük kaydı ve ketebe kaydı yer almaktadır:

"Bu kitāb evvelinde iki mühr
Her gören ṣanmasun ger zā'iddür
Mülki olduġına Şerīfī'nüñ
İki mühri dü dāne şāhiddür"

"Li-muḥarriri'l-'abdi'l-ḥaḳīr Seyyid Muḥammed Şerīfī İbni El-ḥāc Ḥasan Ġaferallāhu lehumā"

1a sayfasında sayfanın sağ üst köşesinde "Mûmî-zâde" ibaresi ve "Mecmû'a-ı Dîvân" başlığı, ait olduğu kütüphane numarası gibi bilgiler yer almaktadır. Kütüphane numarasının üzerinde siyah mürekkeple aşağıdaki beyit bulunmaktadır:

"Masivādan el yunup maḫlūḳdan ümmīdi kes
Virdüñ olsun her nefes Allāh bes bāḳī heves"

Mecmuanın 1b varağı boştur. 2a varağında mecmuanın derlenişine ve güzellliğine dair Hüsnî (1), Nehri (1), Şerîfî(1), Ahmet Lütfî (2), Sırrî (1) mahlaslı şairlere ait 6 manzum takriz bulunmaktadır. Manzum takrizlerden 2b sayfasındaki;

"Temāşa eyledükde Lüṭfīyā didüm aña tārīḫ
Şerīfīye mübārek ide mecmū'ayı Mevlā"

beytinden anlaşıldığına göre mecmuaya takriz yazan şairlerden Şerîfî aynı zamanda mecmuanın derleyeni ve müstensihidir. Ayrıca Şerîfî'nin manzum takrizlerindeki ifadelerinden, bunun bir gazel mecmuası olduğu, Ahmed Lütfî, Hüsnî, Sırrî ve Nehrî isimli dört şair arkadaşına mecmuayı okuttuğu ve onların da mecmuaya tarih düşürerek birer manzum takriz yazdıkları anlaşılmaktadır. Şerîfî'nin söz konusu şiiri ise şöyledir:

Bi-ḥamdillāh ne ḫoş mecmū'a-i pāk
Derūnı genc-i eş'ār-ı belāġat

Sürūḫ-cild içre yoḳdur bir naẓīri
Var ise ancaḳ olur bu kerāmet

Bunuñ ebyātınuñ hīç miṣli yoḳdur
Ġazellerdür ḳamu dürr-i leṭāfet

N'ola reşk itse Nābī buña her dem
Sezādur didiler ehl-i ẓarāfet

Cenāb-ı ḥażret-i Lütfī vü Ḥüsnī
Daḫı Sırrī vü Nehrī de temāmet

Didiler dördü dört tārīḫ-i pāki
Bu tārīḫlerle buldı istiḳāmet

Şerīfī didi düşünce bu tārīḫ
Budur mecmū'a-ı dürr-i feṣāḥat

Mecmua 3b varağından başlamaktadır ve 137b de bitmektedir. Fakat daha sonra farklı ve bozuk bir tâlik hatla Sâmi' isimli bir şairin altı şiirinin yer aldığı ve altına da 26 Şaban 1338 (15 Mayıs 1920) tarihi düşürüldüğü görülmektedir. Mecmuanın 1asayfasında düşürülen tarihlerin (h.1152/m.1739) yılları mukayese edildiğinde son varağın mecmuaya tamamlandıktan sonra eklendiği anlaşılmaktadır.

Başı: Ḥabbbeẕā-rişte-bend-i nüsḫa-i pāk
Bir müferrih laṭīf mecmū'a

Sonu: Bir boynı bükük ḳalbi ḳırıḳ ġam-zede gencim
Cevrüñ beni ṣuṣdurdı mürüvvetsüz efendim"[9]

[9] Mecmuanın son beyti olarak "Mestüm beni mest iden de sensüñ / Bilmem niye böyle reşktesüñ" şeklinde verilen yanlış bilgi düzeltilmiştir. Neslihan Kayış, *agt.*, s.8.

1.2.Mecmua Üzerine Yapılan Çalışmalar ve Mecmua Hakkında Genel Bir Değerlendirme

Berlin Kütüphanesi Ms. Or. Oct. 2216 numarada kayıtlı müstensihi/derleyeni belli şiir mecmuası 138 varaktan oluşmaktadır. İçinde 16, 17 ve 18. yüzyıllara ait yaklaşık 196 şaire ait 1019 şiir bulunmaktadır. Mecmua üzerinde bizim çalışmamız dışındaki varaklar üzerinde üç yüksek lisans çalışması daha yapılmıştır. Bu çalışmalar şunlardır;

2^a-35^b Neslihan Kayış.[10] 223 şiir bulunmaktadır.

36^a-70^b Güllü Keleş .[11] 246 şiir bulunmaktadır.

71^a-102^b Nurdan Erdoğan.[12] 246 şiir bulunmaktadır.

Mecmuanın 2a ve 35b sayfaları arasındaki şairler şunlardır; Arzî, Âtıf, Ahmed Lütfî, Bâkî, Birrî, Cevrî, Derûnî, Dervîş, Fâiz, Fâizî, Hanîf, Hasîb, Hüsnî, İsâ Mahvî, Kabûlî, Kâmî, Lütfî Efendi, Makâlî, Muhibbî, Nâbî, Nazîm, Nedîm, Nehrî, Râsih, Re'fet, Sâbit, Sabrî, Sâmî, Sırrî, Şehrî, Şerîfî, Tıflî, 'Ulvî, Ümidî, Vahyî, Vâsık, Vecdî, Vehbî, Ziyâ'î. Mecmuanın 2a ve 35b sayfaları arasındaki şiirlerin 142'si Baki'ye aittir. Geriye kalan şiirler çoğunlukla Kamî, Tıflî, Cevrî ve Vecdî'ye aittir. Bu şairler dışında 31 şairin birer ikişer şiirleri mevcuttur. 2a-35b sayfaları arasında bulunan 223 şiirden 6 tanesi tarihtir.

Mecmuanın 71a -102b sayfaları arasında toplam 102 şair ve 246 şiir yer almaktadır. Bu çalışmada Hilâlî isimli bir şaire ait Farsça bir gazel bulunmaktadır. Çalışılan 71a -102b varakları arasında Sâ'ib, Şehrî, Fasîh, Nâ'ilî, 'İsmetî, Nazmî, ʿÂrif, Râsih, Rûhî, Hilâlî, ʿÂlî (Gelibolulu), Nâbî, Tâlib, Vecdî, Seyyid Vehbî, Gınâyî, Râgıb,

---

[10] Neslihan Kayış, *Berlin Milli Kütüphanesi Ms.Or.Oct 2216 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuası (2^a -35^b) (İnceleme-Metin-Nesre Çeviri) ve Mestap'a Göre Tasnifi*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2020.

[11] Güllü Keleş, Berlin Milli Kütüphanesi *Ms. Or. Oct. 2216 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuası (36^a-70^b) İnceleme-Metin-Nesre Çeviri ve Mestap'a Göre Tasnifi*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2021.

[12] Nurdan Erdoğan, Berlin Milli Kütüphanesi *Ms. Or. Oct. 2216 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuası (71^a – 102^a) İnceleme-Metin-Nesre Çeviri ve Mestap'a Göre Tasnifi,* Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2020.

Yahyâ (Şeyhülislam), ʿUlvî, Muhibbî, Fevrî, Hüdâyî, Rüşdî, Rehâyî, Nevʿi, Feyzî, Emrî, Fezâyî, Neşâtî, Nedîm, Cevrî, Hanîf, Rahmî, Selîm, Rahmetî, ʿItrî, Nahlî, Hilmî, Fâʿizî (Edirneli), Râmî, Sabrî, Vâlihî, Naʿtî, Gazâyî, Kelîm, Nahîfî, ʿAzîz, Fâîḳ, Sâbit, Reşîd, Nâcî, Nazîm, Nakdî, Füzûnî, ʿAfîfî, Firâkî, ʿUlvî, Hâkem, Münîrî, Fehmî, Behiştî, Kâşif, Remzî, Mâhir, Necâtî, Kabûlî, Zuhûrî, Vahyî, Emîn, Kâmî, Râgıb, Lebîb, Vâsık, Latîfî, Sâlim, Râşid, Mezâkî, ʿUbeydî, Sâbir, Enîs, Halîl, Tıflî, Nûrî, Ferruhî, Fâ'izî, Kadrî, ʿAzmî, Sâḳıb, Rızâyî ʿAtâyî, Nâdirî, Sabrî, Fâizî (Kaf-zâde), Şemʿî, ʿÖmrî, Sırrî, Meylî, ʿAtâyî, Şeyhî, Ferîdî, Edibî, Sâbir olmak üzere toplam 102 adet şairin şiirleri yer almaktadır.

Mecmuanın 36a -70b sayfaları arasında toplam 66 şairden 246 gazel yer almaktadır. İncelenen kısımdaki şairler ve şiir sayıları şöyledir: ‘Abdî (1), ‘Azmî (1), ‘Ulvî (1), Âsımî (1), Bâkî (35), Bursalı Tâlib (5), Cevrî (14), Cinânî 1), Dervîş (1), Dürrî (3), Eğirdirli Şeyhî (2), Emîn (1), Emînî (1), Enîs (1), Esîrî (1), Fa‘îzî (3), Fasîh (6), Feyzî (1), Gelibolulu Mustafa Âlî (1), Gınâyî (1), Hâletî (1), Hasîb (3), Hayâlî (2), Hilmî (1), Hüsnî (1), Hüsrev (1), Kabûlî (5), Kınalı-zâde Hasan (1), Lamî'î Çelebî (1), Lütfî (1), Meylî (1), Müsellem (3), Na'tî (1), Nâbî (3), Nâdirî (1), Nahlî (2), Nev‘î (1), Nevâyî (1), Nihâlî (1), Râgıb (2), Râsîh (1), Reşîd (3), Rızâyî (2), Rif'atî (1), Riyâzî (2), Rûhî (3), Rusûhî (1), Rüşdî (2), Sâbir (2), Sâbit (1), Sâmî (1), Şehrî (2), Şem‘î (1), Şeyhülislam Yahyâ (92), Tâlib (1), Taşlıcalı Yahyâ (1), Tîğî (1), Üsküdarlı Sırrî (1), Vahdetî (1), Vasfî (1), Vâsık (1), Vecdî (8), Vecîhî (1), Veysî (1), Yahyâ Nazîm (1), Zâtî (1). Görüldüğü üzere ilgili varaklarda Şeyhülislam Yahya 92 şiirle, Bâkî de 35 şiirle en çok şiiri bulunan şairlerdir

Mecmua genel itibariyle bir gazel mecmuasıdır. Mecmuada bazı gazeller nazire özelliği taşımaktadır. Mecmuadaki gazellerin çoğunluğu âşıkâne gazeller olmakla birlikte tasavvufî, hikemî tarzda yazılmış gazeller de bulunmaktadır. Dolayısıyla bu mecmuanın farklı konularda yazılmış şiirleri içeren bir şiir mecmuası olduğunu söyleyebiliriz.

1.3. Mecmuada (103a-138a) Yer Alan Şiirlerin Sıra Numarası, Şairi, Varak Numarası ve Nazım Şekli

Bu tabloda vr.103a-138a'da bulunan şairler, 304 şiir, şiir numaraları, varak numaraları ve şiirlerin nazım şekilleri verilmiştir. Listelemede alfabetik sıra gözetilmiştir. Çeşitli kaynaklarda 178 şiiri tespit edilen 63 şairlerin ölüm tarihleri verilmiştir. Aynı mahlası kullandığı halde kaynaklarda şiirleri tespit edilemeyen ve kim olduğundan emin olunamayan 12 şairin mahlaslarının yanına parantez içinde soru işareti "(?)" ile verilmiştir.

Tablo 1 :

Şiir Sıra No:	Şair	Varak Numarası	Nazım Şekli
15	ʻĀlī (Gelibolulu Mustafa ö.1008/1600)	104a	Gazel
268	ʻĀlī (?)	134b	Gazel
297	ʻĀlī (?)	137b	Gazel
29	ʻĀlī (Gelibolulu Mustafa - ö.1008/1600)	105b	Gazel
13	ʻĀlī (Gelibolulu Mustafa - ö.1008/1600)	104a	Gazel
145	ʻĀṣım	119b	Gazel
264	ʻAbdī	134b	Gazel
224	Adlī	129a	Gazel
100	Aḥmed	114a	Gazel
211	Aḥmed	127b	Gazel
109	ʻĀrīf (ʻĀrīf Süleyman- ö. 1769)	115a	Gazel
98	ʻĀrif (Abdülbākī Ārif Efendi- ö. 1713-14)	114a	Gazel
184	ʻĀṣım	125a	Gazel
51	Azmī	108b	Gazel
247	Bāḳī (ö. 1008/1600)	132b	Gazel
108	Behiştī (ö. 979 /1571)	115a	Gazel
196	Behiştī (?)	126a	Gazel
31	Birrī	106a	Gazel
44	Cevherī	108a	Gazel
42	Cevrī (İbrâhîm Çelebi ö.1065/1654)	107b	Gazel
43	Cevrī (İbrâhîm Çelebi ö.1065/1654)	107b	Gazel
70	Cevrī (İbrâhîm Çelebi ö.1065/1654)	110b	Gazel
72	Cevrī (İbrâhîm Çelebi ö.1065/1654)	110b	Gazel

94	Cevrî (İbrâhîm Çelebi ö.1065/1654)	113b	Gazel
96	Cevrî (İbrâhîm Çelebi ö.1065/1654)	113b	Gazel
136	Cevrî (İbrâhîm Çelebi ö.1065/1654)	118b	Gazel
179	Cevrî (İbrâhîm Çelebi ö.1065/1654)	124b	Gazel
277	Cevrî (?)	135b	Gazel
107	Dervîş Pāşā	115a	Gazel
290	Dürrî	137a	Gazel
75	Edāyî	111a	Gazel
69	Emîn	110b	Gazel
97	Emîn	114a	Gazel
190	Emrî (ö. 983/1575)	125b	Gazel
203	Emrî (ö. 983/1575)	126b	Gazel
288	Emrî (ö. 983/1575)	136b	Gazel
158	Emrî (ö. 983/1575)	121b	Gazel
59	Enîs (Receb Enîs Dede - ö. 1147 /1734)	109b	Gazel
36	Fā'îż (Edirneli, Börekçi-zâde -ö. 1130/1717)	106b	Gazel
73	Fā'îż (Edirneli, Börekçi-zâde -ö. 1130/1717)	111a	Gazel
82	Fā'îż (?)	112a	Gazel
78	Fā'îż (Edirneli, Börekçi-zâde -ö. 1130/1717)	111b	Gazel
21	Fā'izî (Kaf-zāde - ö.1031/ 1622)	105a	Gazel
115	Fā'izî (Kaf-zāde - ö.1031/ 1622)	115b	Gazel
7	Fāik (Fāik Mahmud - ö. 1127/ 1715)	103b	Gazel
4	Faṣîḥ (?)	103a	Gazel
26	Faṣîḥ (Fasih Ahmed Dede -ö.1111/ 1699)	105b	Gazel
28	Faṣîḥ (?)	105b	Gazel
34	Faṣîḥ (Fasih Ahmed Dede - ö.1111/ 1699)	106a	Gazel
61	Faṣîḥ (?)	109b	Gazel
65	Faṣîḥ (?)	110a	Gazel
80	Faṣîḥ (Fasih Ahmed Dede - ö.1111/ 1699)	111b	Gazel
83	Faṣîḥ (Fasih Ahmed Dede) (ö.1111/ 1699)	112a	Gazel
251	Faṣîḥ (Fasih Ahmed Dede) (ö.1111/ 1699)	133a	Gazel
257	Faṣîḥ (Fasih Ahmed Dede) (ö.1111/ 1699)	133b	Gazel
130	Faṣîḥ (Fasih Ahmed Dede) (ö.1111/ 1699)	118a	Gazel
140	Faṣîḥ (Fasih Ahmed Dede) (ö.1111/ 1699)	119a	Gazel
286	Fażlî	136b	Gazel

153	Fehīm (Fehīm-i Kadīm ö. 1647)	121a	Gazel
256	Fehīm (Fehīm-i Kadīm ö. 1647)	133b	Gazel
125	Fehmī	117b	Gazel
167	Fehmī	122b	Gazel
289	Fehmī	137a	Gazel
132	Fetḥī	118a	Gazel
262	Fevrī	134a	Gazel
263	Fevrī	134a	Gazel
35	Feyżī (Topkapılı-zāde Feyżī – ö. 1657-58?)	106a	Gazel
280	Feyżī (?)	136a	Gazel
293	Feyżī (?)	137a	Gazel
214	Firdevsī	128a	Gazel
129	Fużūlī (ö. 1556)	117b	Gazel
134	Fużūlī (ö. 1556)	118a	Gazel
156	Fużūlī (ö. 1556)	121b	Gazel
194	Fużūlī (ö. 1556)	126a	Gazel
210	Fürūġī	127b	Gazel
120	Ġınāyī	116b	Gazel
162	Ġınāyī	122a	Gazel
270	Ġınāyī	135a	Gazel
76	Hādī	111a	Gazel
208	Hāletī (?)	127b	Gazel
273	Hāletī (Azmī-zāde- ö.1631)	135a	Gazel
295	Hāletī (?)	137b	Gazel
40	Hāletī (Azmī-zāde- ö.1631)	107b	Gazel
19	Ḫalīlī	104b	Gazel
182	Ḫāliṣ	124b	Gazel
253	Ḥanīf (ö. 1189/1775)	133a	Gazel
176	Ḥanīf (ö. 1189/1775)	123b	Gazel
216	Ḥanīf (ö. 1189/1775)	128a	Gazel
46	Ḥasīb	108a	Gazel
101	Ḥasīb	114a	Gazel
110	Ḥasīb	115a	Gazel
124	Ḥasīb	117a	Gazel
220	Ḥasīb	128b	Gazel

205	Ḫayālī (Ḫayālī Bey-ö.1557)	127a	Gazel
271	Ḫayālī (Ḫayālī Bey-ö.1557)	135a	Gazel
191	Ḫayālī (Ḫayālī Bey-ö.1557)	125b	Gazel
187	Ḥilmī	125a	Gazel
186	Ḥilmī	125a	Gazel
188	Ḥilmī	125a	Gazel
54	Ḥulvī	109a	Gazel
143	Hüdāyī (Hüdāyī-i Kadīm – ö.1584)	119b	Gazel
87	Ḥüsnī	112b	Gazel
141	Ḥüsnī	119a	Gazel
201	Ḥüsnī	126b	Gazel
23	Ḫüsrev	105a	Gazel
183	İbni Kemāl (ö.1534)	124b	Gazel
3	ʻİlmī	103a	Gazel
165	İsḥāḳ	122b	Gazel
8	ʻİsmetī (M. İsmetī Çelebi- ö.1076/1665)	103b	Gazel
17	ʻİsmetī (M. İsmetī Çelebi- ö.1076/1665)	104b	Gazel
104	ʻİsmetī (M. İsmetī Çelebi- ö.1076/1665)	114b	Gazel
11	ʻİsmetī (M. İsmetī Çelebi- ö.1076/1665)	104a	Gazel
159	ʻİzzetī (Vişne-zāde İzzetī – ö.1681)	122a	Gazel
66	Ḳabūlī (İbrahim Efendi-Gedizli – ö.1000/1591-92)	110a	Gazel
91	Ḳabūlī (İbrahim Efendi-Gedizli – ö.1000/1591-92)	113a	Gazel
234	Ḳabūlī (İbrahim Efendi-Gedizli – ö.1000/1591-92)	130a	Gazel
298	Ḳandī	137b	Gazel
248	Lāmiʻī	132b	Gazel
225	Levḥī	129a	Gazel
178	Lutfī	124a	Gazel
128	Luṭfī	117b	Gazel
174	Maḥvī	123b	Gazel
138	Maḳālī	119a	Gazel
166	Maḳālī	122b	Gazel
95	Manṭıkī (Ahmed Efendi – ö.1635)	113b	Gazel
281	Manṭıḳī (Ahmed Efendi – ö.1635)	136a	Gazel
57	Meşāmī (ö.1585)	109b	Gazel
113	Meẕāḳī (ö.1676/1087)	115b	Gazel

118	Meẕāḳī (ö.1676/1087)	116a	Gazel
260	Miṣālī (?)	134a	Gazel
294	Miṣālī (ö.1608)	137b	Gazel
189	Mu‘īdī (Kalkandelenli ö.1585/86)	125b	Gazel
241	Muḥyī	131b	Gazel
185	Muḥibbī (Padişah - ö.1566)	125a	Gazel
74	Nā’ilī (Nā‘ilī-i Kadīm- ö.1077/1666)	111a	Gazel
86	Nā’ilī (Nā‘ilī-i Kadīm- ö.1077/1666)	112b	Gazel
122	Nā’ilī (Nā‘ilī-i Kadīm- ö.1077/1666)	117a	Gazel
226	Nā’ilī (Nā‘ilī-i Kadīm- ö.1077/1666)	129a	Gazel
155	Nā’ilī (Nā‘ilī-i Kadīm- ö.1077/1666)	121b	Gazel
12	Nā‘ilī (Nā‘ilī-i Kadīm- ö.1077/1666)	104a	Gazel
284	Na‘īm	136a	Gazel
106	Na‘tī	114b	Gazel
193	Na‘tī	125b	Gazel
296	Na‘tī	137b	Gazel
56	Nābī (ö. 1124/1712)	109a	Gazel
170	Nābī (ö. 1124/1712)	123a	Gazel
142	Nādirī (Ganī-zāde – 1036/ö.1627)	119b	Gazel
180	Nādirī (Ganī-zāde - ö. 1036/1627)	124b	Gazel
282	Nādirī (?)	136a	Gazel
274	Naḥīfī (Süleyman- ö. 1151/1738)	135b	Gazel
88	Naḫlī	112b	Gazel
112	Naḫlī	115b	Gazel
135	Naḫlī	118b	Gazel
146	Naḫlī	119b	Gazel
172	Naḫlī	123a	Gazel
177	Naḫlī	124a	Gazel
62	Naḫlī	109b	Gazel
126	Nāṭıḳ	117b	Gazel
173	Nāzī (Mehmed Çelebi - ö. ?/?)	123a	Gazel
38	Necīb	107a	Gazel
64	Nedīm (ö. 1143/1730)	110a	Gazel
269	Nedīm (Nedīm-i Kadīm-ö. 1081/1670)	135a	Gazel
169	Nergisī	123a	Gazel

48	Neşātī (Neşātī Ahmed Dede ö. 1085/1674)	108b	Gazel
85	Neşātī (Neşātī Ahmed Dede – ö.1674)	112b	Gazel
71	Neşāṭī (Neşātī Ahmed Dede – ö.1674)	110b	Gazel
230	Neşāṭī (Neşātī Ahmed Dede – ö.1674)	129b	Gazel
254	Neşāṭī (Neşātī Ahmed Dede – ö.1674)	133b	Gazel
287	Neşāṭī (Neşātī Ahmed Dede – ö.1674)	136b	Gazel
195	Nev'i (Yahyā - ö. 1007/1599)	126a	Gazel
209	Nev'i (Yahyā - ö. 1007/1599)	127b	Gazel
24	Nev'ī (Yahyā - ö. 1007/1599)	105a	Gazel
228	Nev'ī (Yahyā - ö. 1007/1599)	129b	Gazel
229	Nev'ī (Yahyā - ö. 1007/1599)	129b	Gazel
261	Nev'ī (Yahyā - ö. 1007/1599)	134a	Gazel
285	Nev'ī (Yahyā - ö. 1007/1599)	136b	Gazel
67	Nev'ī (Yahyā - ö. 1007/1599)	110a	Gazel
77	Nev'ī (Yahyā - ö. 1007/1599)	111a	Gazel
163	Nev'ī (Yahyā- ö. 1007/1599)	122a	Gazel
199	Nev'ī (Yahyā- ö. 1007/1599)	126b	Gazel
204	Nev'ī (Yahyā- ö. 1007/1599)	127a	Gazel
245	Nev'ī (Yahyā- ö. 1007/1599)	132b	Gazel
265	Ni'metī (Nīmetullāh Çelebi ö.1060/1650)	134b	Gazel
137	Niṣārī	118b	Gazel
206	Niyāzī (Niyāzī-i Mısrī– ö.1694)	127a	Gazel
5	Niẓāmī (Karamanlı- ö.1469-1473?)	103a	Gazel
292	Rācī	137a	Gazel
279	Rāmī	136a	Gazel
32	Rāsiḫ (Ahmed Bey- ö. 1144/ 1731)	106a	Gazel
27	Rāsiḫ (Ahmed Bey- ö. 1144/ 1731)	105b	Gazel
58	Rāsiḫ (Ahmed Bey- ö. 1144/ 1731)	109b	Gazel
99	Rāsiḫ (Ahmed Bey- ö. 1144/ 1731)	114a	Gazel
6	Rāşid	103b	Gazel
37	Rāżī	106b	Gazel
33	Remzī	106a	Gazel
68	Remzī	110b	Gazel
121	Reşīd	117a	Gazel
160	Riyāżī (Mehmed Riyâzî Efendi ö.1054/1644)	122a	Gazel

197	Riyāżī (Mehmed Riyâzî Efendi ö.1054/1644)	126a	Gazel
244	Riyāżī (Mehmed Riyâzî Efendi ö.1054/1644)	132a	Gazel
258	Riyāżī (Mehmed Riyâzî Efendi ö.1054/1644)	133b	Gazel
161	Rūḥī (Bağdatlı Rūhī- ö. 1014/1605)	122a	Gazel
223	Rūḥī (Bağdatlı Rūhī- ö. 1014/1605)	129a	Gazel
272	Rūḥī (?)	135a	Gazel
276	Rūḥī (Bağdatlı Rūhī- ö. 1014/1605)	135b	Gazel
49	Rūḥī (Bağdatlı Rūhī- ö. 1014/1605)	108b	Gazel
50	Rūḥī (Bağdatlı Rūhī- ö. 1014/1605)	108b	Gazel
55	Rūḥī (Bağdatlı Rūhī- ö. 1014/1605)	109a	Gazel
81	Rūḥī (Bağdatlı Rūhī- ö. 1014/1605)	111b	Gazel
84	Rūḥī (Bağdatlı Rūhī- ö. 1014/1605)	112a	Gazel
249	Rūḥī (?)	133a	Gazel
250	Rūḥī (?)	133a	Gazel
255	Rūḥī (Bağdatlı Rūhī- ö. 1014/1605)	133b	Gazel
16	Rüşdī (?)	104b	Gazel
79	Rüşdī (Sahaf- ö.1700)	111b	Gazel
218	Rüşdī (Sahaf- ö.1700)	128b	Gazel
18	Sābir (Sābir Mehmed Pārsā- ö.1091/1679-80)	104b	Gazel
198	Sābir (Sābir Mehmed Pārsā- ö.1091/1679-80)	126a	Gazel
231	Sābir (Sābir Mehmed Pārsā- ö.1091/1679-80)	129b	Gazel
1	Ṣābit (Bosnalı Sābit- ö. 1124/1712)	103a	Gazel
89	Ṣābit (Bosnalı Sābit- ö. 1124/1712)	113a	Gazel
147	Ṣābit (Bosnalı Sābit- ö. 1124/1712)	120a	Gazel
148	Ṣābit (Bosnalı Sābit- ö. 1124/1712)	120a	Gazel
149	Ṣābit (Bosnalı Sābit- ö. 1124/1712)	120b	Gazel
150	Ṣābit (Bosnalı Sābit- ö. 1124/1712)	120b	Gazel
151	Ṣābit (Bosnalı Sābit- ö. 1124/1712)	121a	Gazel
152	Ṣābit (Bosnalı Sābit- ö. 1124/1712)	121a	Gazel
217	Ṣābit (Bosnalı Sābit- ö. 1124/1712)	128a	Gazel
232	Ṣābit (Bosnalı Sābit- ö. 1124/1712)	130a	Gazel
233	Ṣābit (Bosnalı Sābit- ö. 1124/1712)	130a	Gazel

235	Ṣābit (Bosnalı Sābit- ö. 1124/1712)	130b	Gazel
236	Ṣābit (Bosnalı Sābit- ö. 1124/1712)	130b	Gazel
237	Ṣābit (Bosnalı Sābit- ö. 1124/1712)	131a	Gazel
238	Ṣābit (Bosnalı Sābit- ö. 1124/1712)	131a	Gazel
239	Ṣābit (Bosnalı Sābit- ö. 1124/1712)	131b	Gazel
240	Ṣābit (Bosnalı Sābit- ö. 1124/1712)	131b	Gazel
242	Ṣābit (Bosnalı Sābit- ö. 1124/1712)	132a	Gazel
243	Ṣābit (Bosnalı Sābit- ö. 1124/1712)	132a	Gazel
164	Sabrī (Mehmed Şerīf- ö.1055/1645)	122b	Gazel
63	Sabrī (Mehmed Şerīf- ö.1055/1645)	110a	Gazel
266	Ṣādıḳ	134b	Gazel
105	Ṣadrī	114b	Gazel
22	Sāḳıb	105a	Gazel
131	Sālim (Mirzā-zāde- ö. 1156/ 1743-44)	118a	Gazel
157	Sālim (Mirzā-zāde- ö. 1156/ 1743-44)	121b	Gazel
219	Sālim (Mirzā-zāde- ö. 1156/ 1743-44)	128b	Gazel
275	Sāmī (Arpaemīni-zāde- ö. 1146/ 1734)	135b	Gazel
299	Sāmi‘	138a	Gazel
300	Sāmi‘	138a	Kıt'a
301	Sāmi‘	138a	Gazel
302	Sāmi‘	138a	Müfret
303	Sāmi‘	138a	Kıt'a
304	Sāmi‘	138a	Şarkı
41	Selīm (Selīm-i Sānī- ö.1574)	107b	Gazel
39	Sezāyī (Hasan Sezāyī- ö.1151/1738)	107a	Gazel
2	Sırrī (Üsküdarlı Sırrī- ö.1111/1699)	103a	Gazel
14	Ṣu‘nī (Gelibolulu Ṣu‘nī- ö.1534)	104a	Gazel
291	Şānī	137a	Gazel
45	Şehrī	108a	Gazel
47	Şehrī	108b	Gazel
52	Şehrī	109a	Gazel
60	Şehrī	109b	Gazel
90	Şehrī	113a	Gazel
92	Şehrī	113b	Gazel
93	Şehrī	113b	Gazel

111	Şehrī	115a	Gazel
127	Şehrī	117b	Gazel
139	Şehrī	119a	Gazel
144	Şehrī	119b	Gazel
175	Şehrī	123b	Gazel
202	Şehrī	126b	Gazel
123	Şehrī	117a	Gazel
192	Şemsī (Şemsī Paşa ö.988/1580)	125b	Gazel
114	Şeyḫī	115b	Gazel
171	Tā'ibī	123a	Gazel
246	Ṭālib	132b	Gazel
9	Ṭāli'ī	103b	Gazel
10	'Ubeydī (Abdurrahman Çelebi- ö. 981/1573)	103b	Gazel
283	'Ulvī (Derzī-zāde 'Ulvī- ö.1585)	136a	Gazel
116	'Ulvī (Derzī-zāde 'Ulvī- ö.1585)	115b	Gazel
213	'Ulvī (Derzī-zāde 'Ulvī- ö.1585)	128a	Gazel
200	'Ulvī (Derzī-zāde 'Ulvī- ö.1585)	126b	Gazel
215	'Ulvī (Derzī-zāde 'Ulvī- ö.1585)	128a	Gazel
259	Ümīdī (ö.979/1571)	134a	Gazel
119	Vānī	116b	Gazel
168	Vaṣlī	122b	Gazel
30	Vecdī (ö.1071/1661)	105b	Gazel
53	Vecdī (ö.1071/1661)	109a	Gazel
117	Vecdī (ö.1071/1661)	116a	Gazel
181	Vecdī (ö.1071/1661)	124b	Gazel
207	Vecdī (?)	127a	Gazel
221	Vecdī (ö.1071/1661)	128b	Gazel
222	Vecdī (ö.1071/1661)	128b	Gazel
227	Vecdī (ö.1071/1661)	129a	Gazel
102	Vehbī (Seyyid Vehbī- ö. 1149/1736)	114b	Gazel
103	Vehbī (Seyyid Vehbī- ö. 1149/1736)	114b	Gazel
20	Veysī (Üveys Çelebi- ö.1628)	104b	Gazel
25	Veysī (Üveys Çelebi- ö.1628)	105a	Gazel
133	Veysī (Üveys Çelebi- ö.1628)	118a	Gazel
252	Veysī (Üveys Çelebi- ö.1628)	133a	Gazel

267	Veysî (Üveys Çelebi- ö.1628)	134b	Gazel
154	Ẓarîf	121b	Gazel
278	Ẕātî (ö. 953/1546)	135b	Gazel
212	Ẕihnî	127b	Gazel

Tabloyu değerlendirdiğimizde en fazla şiirin 19 gazelle 17.yüzyıl şairi Bosnalı Sâbit'e ait olduğunu görmekteyiz. Şiir sayısı yoğunlukta olan diğer şairler sırasıyla; 14 gazel ile Şehrî, 13 gazel ile Nev'î, 12 gazel ile Fasîh ve 12 gazel ile Rûhî'dir. Diğer şairlerin genellikle bir gazeli bulunmaktadır. 138[a]'da yer alan Sāmiʿ adında bir şaire ait 2 kıtʿa 1 müfret ve 1 şarkı yer almaktadır. Bunun dışında bütün şiirler gazel nazım şekliyle yazılmıştır.

1.4. Mecmuadaki (103a-138a) Şiirlerin Vezinleri

103a – 138a varakları arasındaki şiirlerde kullanılan vezinler ve vezinlere göre şiirlerin dağılışları aşağıda sıralanmıştır. Butabloya göre altı bahir, on iki farklı aruz vezni kullanılmıştır. En çok kullanılan vezin 83 gazel ile aruzun hezec bahrindeki *Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün* veznidir. İkinci olarak en çok kullanılan vezin 76 gazel 1 kıt'a ile remel bahrindeki *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün* veznidir. Üçüncü sırada 44 gazel, 1 şarkı ile hezec bahrinden *Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün* vezni kullanılmıştır. Sırasıyla en çok kullanılan diğer vezinler 31 gazel ile remel bahrindeki *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*, 29 gazel ile muzarî bahrinde *Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün* ve 25 gazel ile müctes bahrinde *Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün* vezinleridir. En az kullanılan vezinler 1'er gazel ile remel bahrinden *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün,* hezec bahrinde *Mef'ūlü mefā'īlün mef'ūlü mefā'īlün* ve serî bahrinde *Müfte'ilün mefā'ilün müfte'ilün mefā'ilün* vezinleridir.

Tablo 2:

MECMUADAKİ BAHİRLER VEARUZ KALIPLARI	ŞİİR NUMARALARI
REMEL	
Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün (– + – – / – + – – / – + – – / – + –)	8, 15, 23, 24, 26, 27, 34, 47, 49, 53, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 74, 77, 81, 83, 89, 91, 97,105, 106, 111, 113, 124, 125, 127, 128, 130, 131, 133, 134, 143, 153, 155, 156,

	157, 160, 164, 165, 167, 179, 182, 183, 187, 189, 190, 197, 203, 205, 209, 210, 215, 223, 224, 225, 229, 236, 239, 240, 241, 245, 265, 273, 278, 282, 284,286, 287, 288, 290, 300, 301
Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün *(*+ + – – / + + – – / + + – – / + + –)	5, 13, 68, 72, 75, 76, 79, 122, 136, 142, 148, 150, 151, 163, 195, 200, 208, 221, 246, 250, 252, 256, 259, 266, 267, 277, 279, 291, 292, 294, 297,
Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün *(*– + – – / – + – – / – + –)	255.
Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün *(*+ + – – / + + – – / + + –)	135, 276.
HEZEC	
Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün *(*+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –)	4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 16,17, 18, 19, 20, 21,22, 29, 31, 32, 33, 39, 40, 41, 45, 50, 54, 55, 56, 69, 73, 78, 82, 84, 85,86, 90, 93, 98, 102, 103, 107, 108, 112, 123, 126, 154, 158, 159, 162, 168, 168, 171, 180, 191, 192, 204, 211, 212, 213, 218, 219, 228, 231, 233, 234, 238, 249, 251, 258, 260, 262, 263, 264, 269, 270, 271, 272, 275, 280, 283, 285, 289, 293, 296, 299.
Mefā'īlün mefā'īlün fe'ūlün *(*+ – – – / + – – – / + – –)	51, 52, 185, 185. 302
Mef'ūlü mefā 'īlü mefā 'īlü fe'ūlün *(*– – + / + – – + / + – – + / + – –)	1, 2, 14, 25, 35, 36, 37, 38, 43, 44, 48, 67, 92, 94, 95, 96, 99, 100, 104, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 132, 144, 145, 146, 147, 149, 173, 186, 194, 199, 206, 220, 244, 268, 274, 281, 295, 301, 303. 304,.
Mef'ūlü mefā'īlün mef'ūlü mefā'īlün *(*– – + / + – - - / - - + / + – – –)	42.
MUŻĀRİ'	
Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün *(*– – + / – + – + / + – – + / – + –)	3, 30, 46, 64, 65, 66, 71, 80, 101, 110, 116, 139, 140, 141, 166, 170, 174, 175, 177, 178, 181,184, 214, 216, 217, 227, 237, 242, 247, 248,
MÜCTEŞ	
Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün *(*+ – + – / + + – – / + – + – / + + –)	70, 87, 88, 109, 129, 137, 138, 152, 172, 176, 188, 193, 198, 201, 202, 207, 226, 230, 232, 235, 253, 254, 257, 261, 298.

ḪAFĪF	
Fe'ilātün mefā'īlün fe'ilün *(*+ + – – / + – + – /+ + –)	28, 196, 222, 243.
SERĪ	
Müfte'ilün mefā'ilün müfte'ilün mefā'ilün (– + + – / + – + – / – + + – / + – + –)	161.

1.5. Mecmuada (103a-138a) Nazire Özelliği Taşıyan Şiirler

Bu tabloda zemin şiiri ve nazire olduğu gazel içinde haber verilen ve aynı varakta yer alıp art ardana sıralanan aynı vezin, kafiye ve redifteki nazire olması muhtemel şiirlere yer verilmiştir.

Tablo 2:

Varak Numarası	Şair	Redif	Açıklama
104a	ʻİsmetī (ö. 1665)	-ından	(G.11)
104a	Nāʻilī (ö.1666)	-ından	(G.12)
104b	Rüşdī (ö.1700)	-inden	Makta beytinde "Bu şiʻrüñ her gören ḫaṭṭ eyledi Rüşdī zemininden" ifadesinden bu şiirin zemin şiiri olduğu anlaşılmaktadır. (G.16)
104b	ʻİsmetī (ö.1665)	-inden	"Bu şiʻrüñ ʻİşmetī ḥaẓẓ eyledüm ġayet zemīninden" ifadesinden bu şiirin nazire olduğu anlaşılmaktadır. (G.17)
104b	Sābir (ö. 1679-80)	-inden	Rüşdī'nin zemin şiirine naziredir. (G.18)
105a	Ḫusrev	-a söyleñ söylesün	Bākī'nin "söyleñ söylesün" gazeline nazire olması muhtemeldir. (G.23)

105a	Nev‘ī (ö. 1599)	-a söyleñ söylesün	(G.24)
106a	Rāsiḫ (ö.1731)	-e bir yerde	(G.32)
106a	Remzī	-e bir yerde	(G.33)
106b	Fā’iż (ö. 1717)	eyle	(G.36)
106b	Rāżī	eyle	(G.37)
107a	Necīb	eyle	(G.38)
107b	Ḥāleti (ö.1631)	eyle	(G.40)
108b	Şehrī	-e	Makta beytinde geçen “Şehriyā yārān teklif-i naẓīre eylemiş” ifadesinden nazire olduğu anlaşılmaktadır. (G.47/5).
109a	Şehrī	-āna	Makta beytinden nazire olduğu anlaşılmaktadır. “Tuḥfe-i şā‘irānedür Şehrī / Bu ḫoş-āmed naẓīre yārāna” (G.52/7)
109a	Meşāmī (ö.1585)	üstine	Konyalı Meşāmī (ö.1585) ‘nin “üstine” redifli bu şiirinin zemin şiiri olması muhtemeldir. (G.57). Geniş bilgi içn bkz. Hüseyin Akkaya “Râsih Bey’in ‘Üstine’ Redifli Meşhur Gazelinde İkilemelerin Kullanılışı” *TURKISH STUDIES* V.2/3 Summer 2007.
109b	Rāsiḫ (ö. 1731)	üstine	Rāsiḫ (ö. 1731)’in bu şiirinin Meşāmī’ye nazire olması muhtemeldir. (G.58).
109b	Enīs (ö.1734)	üstine	Receb Enīs Dede’nin bu şiirinin Meşāmī’ye yahut Rāsiḫ’e nazire olması muhtemeldir. (G.59).
109b	Şehrī	üstine	Şehrī’nin bu şiirinin Rāsih’e nazire olması muhtemeldir. (G.60).

109b	Naḫlī	üstine	Naḫlī'nin bu şiirinin Rāsih'e nazire olması muhtemeldir. (G.61).
110a	Faṣīḥ (ö. 1699)	üstine	Faṣiḥ'nin bu şiirinin Meşāmī'ye nazire olması muhtemeldir. (G.65)
112b	Neşāṭī (ö.1674)	olmaz mı	(G.85)
112b	Nā'ilī (ö.1666)	olmaz mı	(G.86)
112b	Ḥüsnī	olmaz mı	(G.87)
112b	Naḥlī	olmaz mı	(G.88)
114a	Rāsiḫ (ö. 1731)	ideyazdı	(G.99)
114a	Aḥmed	-eyazdı	(G.100)
115b	Şeyḫī	eyleyemez mi	(G.114)
115b	Fā'iżī (ö1622)	eyleyemez mi	(G.115)
116a	Vecdī (ö. 1661)	yüze çıḳdı	Vānī'nin şiirine nazire olması muhtemeldir. (G.117)
116a	Meẕāḳī (ö.1676)	yüze çıḳdı	Vānī'nin şiirine nazire olması muhtemeldir. (G.118)
116b	Vānī	yüze çıḳdı	Makta beytinin ikinci mısrasında geçen "Vānī ġazel-i tāze zemīnüm yüze çıḳdı" ifadesinden zemin şiiri olduğu anlaşılmaktadır. (G.119)
116b	Ġınāyī	yüze çıḳdı	Vānī'nin şiirine nazire olması muhtemeldir. (G.120)
117a	Reşīd	yüze çıḳdı	Vānī'nin şiirine nazire olması muhtemeldir. (G.121)
117b	Şehrī	-ā	Zemin şiiri olması muhtemeldir. (G. 127)
117b	Lutfī	-ā	Makta beytinden nazire olduğu anlaşılmaktadır. "Ḥażret-i Şehrī Efendiye idüp pey-revligi / Eyledüñ nā-puḫtece sen de naẓīre Luṭfiyā" (G.128/6).
119a	Şehrī	'andelīb	(G.139)
119a	Fāsīh (ö. 1699)	'andelīb	(G.140)

119a	Ḥüsnī	‘andelīb	(G.141)
119b	Şehrī	ḥasret	(G.144)
119b	‘Āṣım	ḥasret	Gazelin başında yer alan “**Zemīn-i ‘Āṣım**” ifadesinden bu gazelin zemin şiiri olduğu anlaşılmaktadır. (G.145)
119b	Naḫlī	ḥasret	Makta beytinde geçen “Mümkün mi idem ‘Āṣım Efendīye naẓīre” ifadesinden nazire olduğu anlaşılmaktadır. (G.146)
122a	‘ İzzetī (ö.1681)	müşkildür	(G.159)
122a	Ġınāyī	müşkildür	(G.162)
123a	Nābī (ö. 1712)	żuhūr ider	Maḥvī’ye nazire olması muhtemeldir. (G.170)
123b	Maḥvī	żuhūr ider	Zemin şiiri olması muhtemeldir. (G.174).
123b	Şehrī	żuhūr ider	Makta beytinin ikinci mısrasında geçen “Maḥvī miṣāl ehl-i hünerden żuhūr ider” ifadesinden Maḥvī’ye nazire olduğu anlaşılmaktadır. (G.175/5).
124a	Naḫlī	żuhūr ider	Makta beytinin ikinci mısraında geçen “Hep Maḥvī gibi ṣāḥib-eṣerden ẓuhūr ider” ifadesinden Maḥvī’ye nazire olduğu anlaşılmaktadır. (G.177/6).
124a	Luṭfī	żuhūr ider	Maḥvī’ye nazire olması muhtemeldir. (G.178)
123b	Ḥanīf (ö. 1775)	-āne yapar	Mahlas beytinde geçen “Kelīm Efendiye kimdür naẓīreler yapacaḳ / Yaparsa kilk-i **Ḥanīf**ā da ‘ācizāne yapar” ifadesinden nazire olduğu anlaşılmaktadır. (G.176)
125b	Ḫayālī (ö. ö.1557)	bilmezler	(G.191)

125b	Şemsī (ö. 1580)	bilmezler	(G.192)
126b	Ḥüsnī	gelür görinür	Makta beytinden geçen "Cenāb-ı Şehrī Efendiye pey-rev olmakla" ifadesinden nazire olduğu anlaşılmaktadır. (G.201/7).
126b	Şehrī	gelür görinür	Ḥüsnī'nin yukarıdaki ifadesinden Şehrī'nin bu gazelinin zemin şiiri olduğu anlaşılmaktadır. (G.202)
128b	Rüşdī (ö.1700)	gelmez	(G.218)
128b	Sālim (ö1743-44)	gelmez	(G.219)
134a	Fevrī	n'eylersüñ	(G.262)
134a	Fevrī	n'eylersüñ	(G.263)

1.6. Mecmuada (103a-138a) Bulunup Kaynaklarda Ulaşılamayan Şair ve Şiirler

Vr. 103a - 138a'da okunan 304 şiir çeşitli kaynaklardan taranmış olup herhangi bir kaynakta ulaşılamayan 70 şair ve 126 şiir, şairlerinin mahlaslarına göre aşağıdaki gibi alfabetik sırayla verilmiştir. Şairlerin tespitinde, mecmuanın 16. 17. ve 18. yüzyıl şairlerini ihtiva etmesinden yola çıkılarak bu üç yüzyıl dikkate alınmıştır.

Tablo 3:

Şairin Adı	Şiirin Numarası/ Beyit Sayısı	Şair ve Şiir Hakkında Yapılmış Çalışmalar	Açıklamalar
ʻAbdī	G.264/5	(Yalap: 2007).	Hakan Yalap tarafından hazırlanan *Subhizâde Abdî Abdullah Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânı (İnceleme-Metin-İndeks)'*ne bakılmış ve mecmuamızdaki ʻAbdī mahlaslı şairin gazeline ulaşılamamıştır. *TEİS*'de 16. 17. 18. yüzyıllarda yaşamış ʻAbdī mahlaslı 30 şair bulunmaktadır.
ʻĀlī	G.268/5 G.297/6	(Altun: 1999) (Aksoyak: 2018)	Mecmuada Âlî mahlaslı beş şiir bulunmaktadır. Bu beş şiirden üçü İ. Hakkı Aksoyak'ın hazırladığı *Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı'* ve Kudret Altun'un hazırladığı *Gelibolulu Mustafa Âli ve Divânı'* nda vardır. 268. şiirin de Gelibolulu Mustafa Âlî'ye ait olması muhtemeldir. 297. şiir Âlî isimli bir şaire aitmiş gibi yazılmışsa da bu şiirin Âlî isimli bir şaire ait olmadığı, bir kasideden alındığı düşünülmektedir.
Azmī	G.51/5	(Ceyhan: 2006)	Adem Ceyhan tarafından hazırlanan *On Altıncı Asır Osmanlı Âlimlerinden Azmî Pîr Mehmed Bey ve Dîvânı*'nında bu gazel bulunmamaktadır. *TEİS*'de Azmî adıyla kayıtlı beş şair bulunmaktadır. Dolayısıyla şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.
Adlī	G.224/5	(Bayram: 2018).	Yavuz Bayram'ın *Adlî Dîvânı (Dîvân-ı Sultân*

			Bâyezîd-i Sânî) çalışmasında bu gazel yoktur. *TEİS*' de eserleri hakkında bilgi bulunmayan Adlî mahlaslı iki şair vardır. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/adli-gazi-mustafa-pasazade-ibrahim (07.08.2021-19:39) http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/adli-mustafa-adli-efendi (07.08.2021-19:39) *TEİS*'de Mürettep divanı olduğu düşünülen iki şairden bahsedilir. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/adli-suleymanzade-mehmed-efendi (07.08.2021-19:46) mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/adli-seyh-hasan-adllullah-efendi (07.08.2021-19:46)
Aḥmed	G.100/5 G.211/5		Kaynaklarda Ahmed isimli şaire ait, çalışılmış her hangi bir kaynak tespit edilememiştir. *TEİS*'de Ahmed adında pek çok şair bulunmaktadır.
ʻĀṣım	G.145/5 G.184/5	(Arslan: 2010), (Kadaş: 2014)	Fatma Şennur Arslan tarafından hazırlanan *Âsım Ârîf-zâde Divançesi (İnceleme-Metin-Dizin-Sözlük)* ve Sercan Kadaş tarafından hazırlanan *Çelebî-zâde 'Âsım Dîvânı'nın Tahlili*'nde bu iki gazel bulunamamıştır. *TEİS*'de 16. 17. 18. yüzyıllarda yaşamış Âsım adında 5 şair bulunmaktadır.
Behiştī	G.108/5	(Aydemir: 2018).	Mecmuada Behişti isimli şaire ait iki gazel mevcut olup bunlardan 196 numaralı gazel Yaşar Aydemir tarafından çalışılan *Ramazan Behiştî Dîvânı*'nda tespit edilmiştir. Bu gazelin de Ramazan Behiştî'ye ait olması muhtemeldir. *TEİS*'de Ramazan Behiştî dışından, 18. Yüzyılda yaşamış Mustafa Sâdeddin Bahiştî adında bir şair vardır. Bu şairin herhangi bir eserinden bahsedilmez. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/behisti-mustafa-sadeddin (15.08.2021-19.20).
Birrī	G.31/5	(Erkul: 1992).	Rasih Erkul tarafından yapılan *Birrî Mehmet Dede (Magnisalı) Hayatı- Edebî Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni'*nde Birrî mahlaslı bu şairin şiiri bulunamamıştır. *TEİS'*de 18. yüzyılda yaşamış Birrî

			Seyyid Abdullah Efendi adındaki şairin şiirlerinin damadı Zaim-zâde Sadık Efendi tarafından kaybedildiği bilgisi bulunmaktadır. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/birri-seyyid-abdullah-efendi (12.08.2021-1255). Tarafımızca bu şiirlere ulaşılamamıştır.
Cevherī	G.44/5		*TEİS*'de 16. ve 18. yüzyıllar arasında yaşamış Cevherî mahlaslı beş şair bulunmaktadır. Bu gazelin hangi Cevherî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.
Cevrī	G.277/5	(Ayan:1981)	Mecmuada Cevrî mahlası 9 şiir olup sekizi Hüseyin Ayan tarafından hazırlanan *Cevrî Divanının Tenkidli Metni*'nde tespit edilmiştir. 277. gazelin de aynı Cevrî'ye ait olması ihtimali yüksektir. *TEİS*'de Divanı'na baktığımız Cevrî İbrahim Çelebi dışında 16. yüzyılda yaşamış ve eserleri hakkında herhangi bir bilgi bulunmayan Harrat-zâde İbrahim Cevrî adında bir şair bulunmaktadır. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cevri-harratzade-ibrahim-cevri (15.08.2021-19.30).
Dervīş Pāşā	G.107/7		*TEİS*'de çeşitli mecmualarda şiirleri bulunan, *Murâd-nâme* isimli mesnevinin sahibi 17. yüzyılda yaşamış bir Derviş Paşa'dan bahsedilmektedir. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/dervis-pasa (8.08.2021-00.37) Bu gazelin adı geçen şaire ait olup olmadığı tespit edilememiştir.
Dürrī	G.290/5	(Vural: 2019)	Ramazan Vural tarafından hazırlanan *Dürrî Ahmed Efendi Divanı*'nda bu gazel bulunmamaktadır. *TEİS*'de "Dürrî" adında beş şair bulunmaktadır. Bu gazelin hangi Dürrî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.
Edāyī	G.75/5		*TEİS*'de "Edâyî" mahlaslı üç şair bulunmaktadır. Bu gazelin hangi Edâyî'ye ait olduğu tespit edilememiştir. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/edayi-celebi (8.08.2021-00.59) mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/edayi-

			kazzaz-bekir-celebi (8.08.2021- 01.00). Edâyî Recep Efendi'nin bir *Divan*ı olduğu yazmaktadır.mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/edayi-receb-efendi (8.08.2021-01.04). Tarafımızca bu esere ulaşılamamıştır
Emîn	G.69/5, G.97/7	(Gider: 2011)	Mahmut Gider tarafından hazırlanan *Seyyid Mehmet Emîn Efendi Divanı*'nda bu iki şiir bulunmamaktadır. *Tezkiretü'ş-Şu'arâ Sâlim Efendi*'de Emîn, Arab Sâlih Efendi-zâde Emîn Mehmed Efendi (ö. 1709-10/1121) adında bir şair kayıtlıdır. (İnce, Adnan (hzl.) (2005). *Tezkiretü'ş-Şu'arâ Sâlim Efendi*. Ankara: AKM Yay.109.) Emîn adında bir diğer şair Ayaklı Kütüphane Müftüzade Seyyid Mehmed Emîn Efendi'dir. Hakkındaki bilgiler sınırlıdır. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/emin-ayakli-kutuphane-muftuzade (8.08.2021-01.44). Bakılan diğer kaynaklarda da mecmuada bulunan Emîn' ait bu iki gazel tespit edilememiştir.
Fā'îż	G.82/5	(Demir: 2006).	Mecmuada Fâ'îz mahlaslı şaire ait 4 gazel mevcuttur. Bu gazellerden üçü Tarık Demir tarafından hazırlanan *Edirneli Fâ'iz Divanı*'nda tespit edilmiştir. *TEİS*'de Edirneli Fâ'îz dışında Fâiz adlı 6 şair bulunmaktadır. Bu şairlerin divanının olduğuna dair herhangi bir bilgi verilmemiştir.
Faṣîḥ	G.4/9, G28/5, G.61/5, G.65/5	(Çıpan: 1991)	Mecmuada da Fasîh mahlaslı şaire ait 12 şiir vardır. Bunlardan 9 tanesi Mustafa Çıpan tarafından hazırlanan *Fasîh Ahmed Dede Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni (Cilt: 1)*'de tespit edilmiştir. Kaynaklarda ulaşılamayan bu üç gazelin de Fasîh Ahmed Dede'ye ait olması muhtemeldir.
Fażlî	G.286/5	(Özkat: 2005)	Mustafa Özkat tarafından hazırlanan *Kara Fazlî'nin Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin)* adlı çalışmada bu şiir bulunmamaktadır. Kadri Erdem tarafından

			hazırlanan *Kutup (Seyyid) Osman Fazlî Divânı İnceleme-Metin*'de bu gazel bulunmamaktadır. TEİS'de Fazlî mahlaslı 9 şair bulunmaktadır. Bu gazelin hangi Fazlî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.
Fehmī	G.125/7, G.167/5, G.289/6		TEİS'de altısı 16.yüzyıla ait, dördü 17. yüzyıla ait, dördü de 18. yüzyıla ait toplam 14 adet Fehmî isimli şair yer almakta olup hiçbirinin çalışılmış divanı bulunmamaktadır. Tarafımızca bu gazelin hangi Fehmî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.
Fetḥī	G.132/5		*TEİS* de Fethî isimli 5 şair bulunmaktadır. Herhangi birinin divanının olduğuna dair bilgi verilmemektedir. Bu gazelin hangi Fethî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.
Fevrī	G.262/5, G.263/5	(Kalpaklı:1991)	Mehmet Kalpaklı tarafından *Fevri Divanı* üzerine yapılan doktora çalışmasına ulaşamadığımızdan bu gazelleri karşılaştıramadık.
Feyżī	G.280/5, G.293/5	(Gülnar: 1996). (Özerol: 1996).	Mecmuada Feyzî'ye ait üç gazel bulunmaktadır. Bu gazellerden biri Nazmi Özerol tarafından yüksek lisans tezi olarak çalışılan *Topkapılı Feyzî Divanı'*nda tespit edilmiştir. *TEİS* 'de Feyzî mahlaslı 32 şair bulunup bu gazelin hangi Feyzî'ye ait olduğu tespit edilememiştir
Firdevsī	G.214/5		Firdevsî mahlası bir şaire dair yapılmış herhangi bir kaynağa ulaşılamamıştır. *TEİS*'de Firdevsî mahlaslı bir şair vardır. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/firdevsi-firdevsi-celebi (8.08.2021-03.15).
Fürūġī	G.210/5		*TEİS* de Fürûgî mahlaslı 3 şair bulunmaktadır. Divanlarının olup olmadığına dair bir bilgi bulunmamaktadır. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/furugi-ahmed-furugi-celebi mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/furugi-furugi-celebi mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/furugi-mdbir (8.08.2021-03.13). Tarafımızca

			bu gazelin hangi Fürûgî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.
Ġınāyī	G.120/5, G.162/5, G.270/5		*TEİS*'de Gınâyî mahlaslı beş şair bulunmaktadır. Gınâyî Ahmed Bey'in mürettep ve mükemmel *Dîvân*'ı olduğundan bahsedilir. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ginayi-ahmed-ginayi-bey (11.08.2021-22.15). Bu gazellerin hangi Gınâyî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.
Hādī	G.76/5		*TEİS*'de Hâdî mahlaslı üç şair vardır. Bu şairlerle ilgili herhangi bir kaynağa ulaşılamamıştır. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hadi-ahmed-hadi-efendi mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hadi-baltacizade-hadi-efendi mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hadi-memezade-hadi-ahmed-celebi (8.08.2021- 03.21)
Hāletī	G.208/5, G.295/5	(Kaya: 2017). (Kalyon: 2011)	Mecmuada Hâletî mahlaslı şaire ait 4 gazel mevcuttur. Bunlardan ikisi Bayram Ali Kaya tarafından hazırlanan *Azmizâde Hâletî Dîvânı*'nda tespit edilmiştir. mailto:https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56159,azmizade-haleti-divanipdf.pdf?0 (8.08.2021-03.21) 295. gazel, Abuzer Kalyon tarafından hazırlanan *Metāli'ü'n-Nezā'ir*'de "Ḥātetī 'Azmī-zāde" ismiyle kayıtlıdır. (Abuzer Kalyon, *agt.,* s.1412.) *TEİS*'de Azmizâde Hâletî dışında Hâletî adında üç şair vardır. Bunların divanlarının olup olmadığına dair herhangi bir bilgi verilmemektedir. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haleti-mehmed-haleti-dede mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haleti-sanavberi-sanavberzade-abdullah mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haleti-seyyid-mehmed-haleti-efendi (8.08.2021-03.33)

Ḫalīlī	G.19/5		Şaire dair herhangi bir kaynağa ulaşılamamıştır. *TEİS*'de Halîlî isimli beş şair bulunmaktadır.
Ḫāliṣ	G.182/5	(Atıcı: 2009).	Muammer Atıcı tarafından yapılan *Mehmet Hâlis Efendi ve Mehmet Hâlis Efendi Dîvânı* başlıklı yüksek lisans tezinde bu gazel yoktur. *TEİS*'de Hâlis mahlaslı beş şair bulunmaktadır. Bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.
Ḥasīb	G.46/5 G.101/7 G.110/6 G.124/9 G.220/5	(Ekinci, Donuk: 2015)	Ramazan Ekinci ve Suat Donuk tarafından hazırlanan *Hayrabolulu Hasib Divanı* çalışmasında bu gazeller bulunmamaktadır. *TEİS*'de Hasîb isimli 11 şair vardır. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/arama hasib (8.08.2021-03.46).
Ḥilmī	G.186/5 G.187/5 G.188/6	(Üstünova:1993	Kerime Üstünova'nın *Hilmî Divanı* çalışmasında bu gazeller bulunmamaktadır. *TEİS*'de Hilmî mahlaslı 14 şair bulunmaktadır. Bu gazellerin hangi Hilmî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.
Ḥulvī	G.54/5	(Yavuz: 2012)	Sevgi Yavuz'un hazırladığı *Celaleddin Mahmud Hulvî Divanı*'nında bu gazel bulunmamaktadır. *TEİS*'de Hulvî isimli iki şair daha vardır. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hulvi-baltaci-hulvi-efendi mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hulvi-hulvi-abdullah-efendi (11.08.2021-22.58) Bu gazelin hangi Hulvî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.
Ḥüsnī	G.87/6 G.141/5 G.201/7		Şair hakkında herhangi bir basılı kaynağa ulaşılamamıştır. *TEİS*'de bulunan dört Hüsnî'den hangisi olduğu tespit edilememiştir.
Ḫusrev	G.23/5		Şair hakkında herhangi bir kaynağa ulaşılamamıştır. *TEİS*'de Husrev mahlaslı yedi şair bulunmaktadır. Bu gazelin hangi Husrev'e ait olduğu tespit edilememiştir.
İlmī	G.3/5		Şair hakkında herhangi bir kaynağa ulaşılamamıştır. *TEİS*'de İlmî mahlaslı dokuz şair bulunmaktadır. Bu gazelin hangi İlmî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.
İsḥāḳ	G.165/5	(Keklik: 2014)	Murat Keklik tarafından hazırlanan *Üsküplü İshak*

			Çelebi Divanı'nında bu gazel yoktur. *TEİS*'de İshâk Çelebî dışında İshâk mahlaslı iki şair daha vardır. Bu gazelin hangi İshâk'a ait olduğu tespit edilememiştir.
Levḥî	G.225/5	(Özbay: 2013)	Özge Özbay tarafından hazırlanan *Bursalı Levhî Divanı*'nında bu gazel yoktur. *TEİS*'de Bursalı Levhî dışında Levhî Çelebi adında bir şair vardır. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/levhi-levhi-celebi (24.08.2021-22.26).
Luṭfî	G.128/6 G.178/5		Ahmet Serdar Erkan, *Ahmet Lütfi Divanı*, Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Doktora Tezi (Çalışılmaktadır.) *TEİS*'de 16-18. yüzyıllar arasında yaşamış Lütfî isimli 13 şair bulunmaktadır.
Maḥvî	G.174/5	(Karabuçak: 2020). (Tok: 2020).	Kemal Karabuçak tarafından hazırlanan *Hayrabolulu Mahvi Divanı* ve Eda Tok tarafından hazırlanan *Kütahyalı Mahvi Divanı*'na ulaşılamamıştır.
Maḳālî	G.138/5 G. 166/5		16-18. yüzyılları arasında yaşamış Makâlî mahlası bir şair hakkında herhangi basılı bir kaynağa ulaşılamamıştır. *TEİS*'de Makâlî mahlaslı iki şair vardır. Makâlî Mustafa Bey (ö.1589) adındaki şairin divan sahibi olduğu, fakat bu divanın henüz ele geçmediği bilgisi verilmektedir. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/makali-mustafa-bey (8.08.2021-14.16)
Miṣālî	G.260/5 G.294/5	(Bayar: 2012) (Güneş: 2011) (Kaplan: 2020. s.151).	Deva Güneş tarafından hazırlanan *Misâlî Dîvânı* ve Obam Cemal Bayar tarafından hazırlanan *Misâlî-i Hurûfî Dîvânı*'nında bu gazel bulunmamaktadır. 194 numaralı gazelin matla beti, Yunus Kaplan'ın "Memualardan Hareketle Bir Dîvânçe Teşkil Denemesi: Edirneli Misālî (Hasan Çelebi) ve Dîvânçesi" başlıklı makalede bulunmaktadır. (Kaplan: 2020. s.151). Bu bilgi ışığında 260 numaralı gazelin de Edirneli Misâlî'ye ait olması ihtimali yüksektir. *TEİS*'de de Misali mahlaslı sadece Edirneli Hasan Çelebî'nin olması bu şiirlerin aynı şaire ait olması ihtimalini kuvvetlendirmektedir.

			mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/misali-hasan-celebi (25.08.2021-12.45).
Na‘tī	G.193/6 G.296/5 G.106/7		*TEİS*’de Defterdar Hüseyin Paşa-zâde Mustafa Na'tî Bey (ö.1718) adındaki şaire ait “bilinen tek eseri Dîvânı’dır” bilgisi verilmiştir. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nati-defterdar-huseyin-pasazade (8.08.2021-14.34) Bunun dışında *TEİS*’de Nâ’tî mahlaslı iki şair daha vardır. 16-18. yüzyılları arasında yaşamış Na’tî mahlaslı bir şaire ait herhangi bir kaynağa ulaşılamamıştır.
Nādirī	G.282/5	(Külekçi: 1985)	Mecmuada Nâdirî mahlaslı şaire ait üç gazel vardır. Bunlardan ikisi Numan Külekçi tarafından hazırlanan *Ganî-zâde Nâdirî Dîvânı*’nından tespit edilmiş olup 282. gazele herhangi bir kaynakta ulaşılamamıştır. Üç gazelden ikisinin Ganî-zâde’ye ait olmasından yola çıkılarak 282 numaralı gazelin de Ganî-zâde Nâdirî’ye ait olması muhtemeldir.
Naḫlī	G.62/5 G.88/6 G.112/5 G.135/7 G.146/5 G.172/6 G.177/6		Mecmuadaki Nahlî mahlaslı şaire ait 7 şiir bulunmaktadır. Bu şiirler herhangi bir kaynakta tespit edilememiştir. *TEİS*’de iki Nahlî’den söz edilmektedir. Bu iki şairin eseri olup olmadığı hakkında bilgi verilmemektedir. Bu gazellerin hangi Nahlî’ye ait olduğu tespit edilememiştir. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nahli mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nahli-mahmud-celebi (15.08.2021-1955).
Na‘īm	G.284/5		Mecmuada Na‘îm mahlaslı şaire ait bir gazel vardır. 16-18. yüzyılları arasından yaşamış Na‘îm isimli bir şaire ait herhangi basılı bir kaynağa ulaşılamamıştır. *TEİS*’de İsmâil Nâim (ö.1694) adlı şair hakkında “Na’îm’in *Dîvân* ve *Gülzâr-ı Na’îm* mesnevisi olmak üzere bilinen iki eseri vardır. Kaynakların “belâgat-unvân” ve “mükemmel” olarak niteledikleri mürettep divanın günümüze ulaşıp ulaşmadığı bilinmemektedir.” Şeklinde bilgi

			verilmektedir.mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/naim-ismail-efendi (8.08.2021-15.13).
Nāṭık	G.126/5		Mecmuada Nâtık mahlalı şaire ait bir gazel vardır. 16-18. Yüzyılları arasında yaşamış Nâtıkî mahlaslı şairlere ait birçok *Divan* çalışması yapılmışsa da bu gazel bu çalışmalarda bulunmamaktadır. Özer, Sait. *Natıkî divanı: karşılaştırmalı metin-inceleme.* YL Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi, 2006. 623s. Sarıkaya, Veli. *Nâtıkî Dîvânı: gazeller kısmı, inceleme-metin*. YL Tezi. Selçuk Üniversitesi, 2006. XIX, 418s. Akbulut, Saliha. *Nâtıkî Divanı İnceleme Metin* Fatih Üniversitesi, 2004. 421s.
Necīb	G.38/5	(İlhan: 2016)	Mecmuada Necîb mahlaslı şaire ait bir gazel vardır. Enes İhan tarafından hazırlanan *III. Ahmed (Necîb) Divançesi*'nde bu gazel bulunmamaktır. *TEİS*'de Necîb, Damad-zâde Mehmed N. Efendi (ö.1703) adlı bir şair hakkında "Kaynakların verdiği bilgiye göre, Necîb Mehmed Efendi'nin Dîvânı vardır." Bilgisi yer almaktadır. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/necib-necib-damadzade-mehmed-efendi (8.08.2021-15.32). Aynı kaynakta Suyolcu-zâde Mehmed Necîb Efendi (ö.1758)'nin Mürettep Divanı'nın "İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Belediye, 169'dadır" bilgisi verilmektedir.mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/necib-suyolcuzade-mehmed-necib (8.08.2021-15.32). Bu kaynağa bakma imkanımız olmamıştır. Yine aynı kaynakta Eşref-zâde Seyyid Hacı Abdülkadir Necîb Efendi (ö.1788)'nin Divanının olduğunun fakat nüshasına rastlanılmadığının bilgisini vermektedir.mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/neciba-necib-esrefzade-seyyid-haci (8.08.2021-15.39).
Nergisī	G.169/5		*TEİS*'de 17.yy'da yaşamış Nergisî Mehmed adında bir

			şair bulunmaktadır. Daha çok münşî olarak tanınan Nergisî'nin aynı zamanda şuara tezkirelerinde adı geçen önemli bir şair olduğu, şiirlerini ihtiva eden bir divanı veya divançesi olduğunun söylendiği fakat bugüne kadar herhangi bir eserine ulaşılamadığı bilgisi verilmektedir. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nergisi-mehmed (8.08.2021-13.17).
Niṣārī	G.137/5	(Çağlayan: 2007)	Negehan Çağlayan tarafından çalışılan *Nisârî Dîvânı*'nında bu gazel bulunmamaktadır. *TEİS*'de Hüseyin Nisârî Efendi adında bir şaire ait mürettep bir Dîvân'ı olduğu bilgisi verilmiştir. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nisari-huseyin-nisari-efendi (8.08.2021-13.33). *TEİS*'de adı geçen bir diğer Nisârî, Nisârî Efendi'dir. Divan sahibi olan Nisârî'nin üç dilde şiir yazdığı bilgisi verilmektedir. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nisari-nisari-efendi (8.08.2021-13.33).
Rācī	G.292/5		*TEİS*'de Râcî mahlaslı dört şair bulunmaktadır. Bu gazelin hangi Râcî'ye ait olduğu tespit edilmemiştir.
Rāmī	G.279/6	(Kavukçu: 2000)	Mecmuada bir gazeli bulunup Fatma Zehra Kavukçu tarafından hazırlanan Râmî Çelebi (ö.1639-40) Divanı'nda bu gazel yoktur.
Rāşid	G.6/6	(Günay: 2001).	Fatih Günay tarafından hazırlanan *Râşid (Vak'anüvis), Divanı*'nında bu gazel yoktur. Vakanüvis dışında *TEİS*'de Râşid adında üç şair vardır. Bunlardan Molla Feyzî-zâde Râşid Efendi hakkında"Molla Feyzî-zâde Râşid Efendi'nin elimizde 50 varaklık bir Dîvânçe'si vardır. Dîvançe İstanbul Atıf Efendi Yazma Eserler Kütüphanesi 34 Atf 2073/1'de kayıtlıdır." Bilgisi verilmektedir. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasid-molla-feyzizade (24.08.2021-23.44).
Rāżī	G.37/5		Mecmuada bir gazeli bulunup 16-18. Yüzyıllar arasında yaşamış Râzî mahlaslı bir şaire dair

			herhangi basılı bir kaynağa ulaşılamamıştır. *TEİS*'de Râzî mahlaslı sekiz şair bulunmaktadır.
Remzī	G.33/6 G.68/5	(Kurt: 2017)	Mecmuada Remzî mahlaslı şaire ait iki gazel vardır. Bahadır Kurt tarafından hazırlanan *Remzî Dîvânı*'nda bu gazel yoktur. *TEİS*'de Remzî mahlaslı 14 şair bulunup bu gazellerin hangi Remzî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.
Reşid	G.121/5	(Uluocak: 1998)	Mustafa Uluocak tarafından hazırlanan *Çeşmî-zâde Reşîd Divanı*'nda bu gazel bulunmamaktadır. *TEİS*'de Reşid adında 12 şair bulunmaktadır.
Rūḥī	G.249/5 G.250/5 G.272/5	(Ak:2001) (Erten:2018)	Mecmuada Rûhî isimli şaire ait 12 gazel vardır. Bunlardan 9'unun Bağdatlı Rûhî'ye ait olduğu tespit edilmiştir. Bu üç gazelin de Bağdatlı Rûhî'ye ait olma ihtimali yüksektir. Bunun dışında *TEİS*'de Rûhî mahlaslı 17 şair bulunmaktadır.
Rüşdī	G.16/5	(Ekici: 2006). (Tunadurur: 2012).	Mecmuadaki 16. gazel Rüşdî mahlaslı şaire ait bir zemin şiiridir. Mecmuada bulunan Rüşdî mahlaslı üç gazelin ikisinin Edirneli Sahaf Rüşdî'ye ait olduğu tespit edilmiş olup 16. gazele ulaşılamamıştır. Melike Tunadurur'un *Edirneli Ahmed Rüşdi Divanı* ve Hatice Ekici'nin *Sahhâf Rüşdî Divanı* adlı tez çalışmalarındaki söz konusu Rüşdî tek bir Rüşdî'dir. Mecmuamızdaki Rüşdî mahlaslı şaire ait gazellerden yola çıkarak Sahaf Rüşdî ve Edirneli Rüşdî'nin iki farklı şair değil aynı şair olduğunu tespit ettik. Kaynaklarda ulaşılamayan bu gazelin de Edirneli Sahaf Rüşdî'ye ait olması muhtemeldir.
Ṣādıḳ	G.266/5	(Sunal: 2014). (Kınay: 2011)	Mecmuada Sâdık isimli şaire ait tek bir gazel bulunup taranan kaynaklarda bu gazel ulaşılamamıştır. *TEİS*'de Sâdık isimli sekiz şair vardır.
Ṣadrī	G.105/5		16-18. yüzyılları arasında yaşamış Sadrî isimli bir şair hakkında herhangi basılı bir kaynağa ulaşılamamıştır.
Sāḳıb	G.22/5	(Arı: 218) (Kırbıyık:2017)	Mecmuada Sâkıp isimli şaire ait bir gazel vardır. Taranan kaynaklarda bu gazel bulunamamıştır.

			mailto:https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-215340/sakib-dede-divani.html (8.08.2021-17.46). mailto:https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-215340/sakib-dede-divani.html (8.08.2021-17.46).
Sāmi‘	G.299/5 G.300/2 G.301/5 G.302/1 G.303/2.		Mecmuanın 138a sayfasında bulunan ve farklı bir hat ile başka bir müstensih tarafından kaydedildiği anlaşılan Sâmi‘ isimli şaire ait iki kıt’a, bir müfret, bir gazel ve bir şarkı olmak üzere toplam dört şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerin altına tarihler düşürülmüştür. Şiirlerin altına düşürülen tarihlerden yola çıkarak yaptığımız araştırmalar neticesinde şarkının Dârülmûsikî hocası Ûdî Sâmi‘ Bey adında bir bestekâra ait olduğu tahmin edilmektedir. mailto:https://www.yedinota.com/beste/ben-gulsen-i-askinda-neva-saz-i-suhendim-1395 (8.08.2021-17.56) mailto:https://islamansiklopedisi.org.tr/darulmusiki-i-osmani (8.08.2021-17.56)
Şānī	G.291/5	(Tunç: 2017)	Mecmuada bir gazeli vardır. Taranan kaynakta bu gazeline ulaşılamamıştır. Abuzer Kalyon tarafından hazırlanan çalışmada bu gazelin matla beyti yer almaktadır. Kalyon, Abuzer. *Peşteli Hisâlî Metâli’ü’n – Nezâ’ir (II.Cilt) İnceleme-Metin* Gazi Üniversitesi, Doktora Tezi, Ankara 2011. s.1273.
Şehrī	G.45/5 G.47/6 G.52/7 G.60/6 G.90/5 G.92/7 G.93/5 G.111/7 G.114/5 G.123/5	(Demirel:2014)	Mecmuada Şehrî mahlaslı şaire ait 15 gazel bulunmaktadır. Şener Demirel tarafından hazırlanan *Şehrî Dîvânı* adlı eserde bu gazeller yer almamaktadır. *TEİS*’de18.yüzyılda yaşamış bir şair olan Şehrî, Hacı Mehmed Efendi’nin bir divanı olduğu bilgisi vardır. “Devrinin seçkin edip ve şairlerinden kabul edilen Şehrî'nin, Fatin'e göre mürettep Dîvân'ı ve güzel tarihleri vardır. Ancak Şehrî’nin Dîvânı’nın nüshası yoktur.” Bilgisi verilmektedir.

	G.127/5 G.139/5 G.144/5 G.175/5 G.202/7		mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sehri-haci-mehmed-efendi (8.08.2012-13.05). Bu divana ulaşılamamıştır.
Tā'ibī	G.171/5	(Doğan: 2003). (Sadāvī: 2004)	Mecmuada bir gazeli vardır. Güler Doğan tarafından hazırlanan *Tâ'îb Mehmed Çelebi ve Dîvânı* ve Salih Sadavi tarafından hazırlanan *Osman-zâde Tâ'ib Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği* çalışmalarında bu gazel bulunamamıştır. *TEİS*'de Tâ'ib mahlaslı beş şair bulunmaktadır. Bu gazelin hangi Tâib'e ait olduğu tespit edilememiştir.
Ṭālib	G.246/5	(Şahin: 2009).	Mecmuada bir gazeli bulunup Banu Gezer Şahin'in *Tâlib Divanı ve İncelemesi* çalışmasında bu gazel bulunmamaktadır.
Ṭāli'ī	G.9/5		Mecmuada bir gazeli vardır. Hakkında herhangi bir basılı kaynağa ulaşılamamıştır. *TEİS*'de İshak Tali'i Efendi isimli bir şair için "Dönemin kaynakları, mürettep bir *Dîvân*'ı olduğunu belirtmekte ve Tâli'î'nin şairliğini başarılı bulmaktadır" bilgisi verilmiştir. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/talii-ishak-talii-efendi (11.08.2021 -23.34)
Vānī	G.119/5		Mecmuada Vânî mahlaslı şaire ait bir gazel vardır. Vânî hakkında herhangi bir basılı kaynağa ulaşılamamıştır. *TEİS*'de Vânî adındaki tek şair Vânî Mehmed Efendi'dir. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vani-mehmed-efendi (11.08.2021-23.40) Bu gazelin Vânî Mehmet Efendi'ye ait olması muhtmeldir.
Vaṣlī	G.168/5		Mecmuada bir gazeli vardır. *TEİS*'de Vaslî isimde sadece bir şair bulunmaktadır. Hakkındaki bilgiler sınırlıdır. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vasli (11.08.2021- 23.44) Bu gazelin *TEİS*'de adı geçen Vaslî'ye ait olması muhtemeldir.

Vecdī	G.207/5	(Yanmaz: 1995)	Mecmuada Vecdî mahlaslı şaire ait 8 gazel vardır. Bu gazellerden yedisi ,Eşref Yanmaz tarafından hazırlanan *Vecdî (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divânı'nın Karşılaştırmalı Metni*) çalışmasında vardır. Bu gazelin de aynı Vecdî'ye ait olması muhtemeldir.
Ẓarīf	G.154/5		Mecmuada Zarîf mahlaslı şaire ait bir gazel vardır. *TEİS*'de Zarîf adında yedi şair bulunmaktadır. Bunlardan Çorlulu Zarifî'nin *Mürettep Divanı* olduğu haber verilir. mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zarifi-corlulu (11.08.2021- 23.48) Bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.
Ẕihnī	G.212/5		Mecmuada Zihnî mahlaslı şaire ait bir gazel vardır. *TEİS*'de Zihnî adında 19 şair bulunmaktadır. Bu gazelin hangi şaire ait olduğunu tespit edilememiştir.

1.7. Mecmuada (103a-138a) Geçen Atasözleri ve Deyimler

1.7.1. Atasözleri ve "Kelâm-ı Kibâr" İfadeler

"Şikārın almayan şeh-bāz çıḳmaz āşiyānından" G.11/1

"Günde biñ derde düşen ḫasteye dermān nic'olur" G.13/4

"Müslümān olmaz o kāfir Kā'be bünyād itse de" G.53/2

"Ḥażret-i ' Ī sā da olsañ yaramazsuñ düşmene" G.91/5

"Hemān gözden gönülden dūr olup bī̇gāne olsun mı" G.93/2

"Yekdür Allah diyenüñ Mevlā olur feryād-resi" G.124/5

"On iki ayda ṭāl'ine bir dü-şeş gelüp" G.139/4

Beñzer ol 'aṭṭāra kim ba'de'l-'aṣr dükkān açar" G.167/3

"Her āteş ibtī̇dādan şererden ẓuhūr ider" G.170/4

"Yañlış olsa ḳazınur āyet-i Ḳurān dirler" G.200/4

"Meş̱eldür ecnebī̇lerden cihān içre vefā gelmez" G.219/1

"Ṭaş ṭoġuraydı ṭoġurmaḳdan ise ana beni" G.298/1

1.7.2. Deyimler

Ağır başlı olmak: G.261/5
Ağzından haber çekmek: G.272/3
'Aynında 'ayân olmak: 142/1
Aklı gideyazmak: G.99/1
Aklını almak G.3/3, G.70/5
And içmek: G.123/2
Aradan çıkmak: G.179/5
Aşüfte dimağ olmak: G.26/6, G.42/1
Ayağa düşmek G.85/1
Ayağa düşmek: G.5/3
Ayağı yere basmak: G.48/5
Ayak basmak: G.277/4
Bağrına taş basmak: G.209/3
Bârı bâğ eylemek G.83/6
Baş üstünde yeri olmak: G.258/4. G.295/5
Başına buyruk olmak: G.192/4
Baştan çıkarmak: G.26/4
Çekip çevirmek: G.232/4
Defterden kazımak: G.9/2
Dendânı bilemek: G.150/5
Dert yanmak: G.97/6
Dîdeler rûşen olmak: G.6/1, G.7/1
Dil değmek: 217/3.
Dile gelmek: G.268/2
Doğru yoldan azmak: G.156/4
Dolap bilmek: G.150/3
El üstünde tumak: G.41/5, 295/1, G.298/6.
El çekmek: G.203/4, G.284/2
Ferâh vermek: G.149/5
Geceyi gündüze katmak: G.167/4
Göğüs geçirmek: G.139/2
Gönlü akmak G. 74/1
Gönlü düşmek: G.52/1
Göñüllenmek: G.261/1
Gönül vermek: G.40/6, G.211/4
Gönül yıkmak: G.289/1
Göz açtırmamak: G.142/2, G.146/3, G.62/2
Göz dikmek: G.282/3
Göz karartmak: G.160/2
Gözden ırak olmak: G.163/5, G.77/3
Gözü açık olmak: G.1/4
Gözüne girmek: 133/4
Gözünü açmak: G. 44/3
Haber uçurmak: 291/5
Hâk ile yeksân olmak: G.8/3
Hatırı yıkılmak: G.21/1
İtlere dolanmak: G.44/3
Kan ağlamak G.127/2, G.186/4, G.189/5
Kanlar yutmak: G.10/2
Kana boyanık olmak: G.228/5
Kesâda ermek: G.294/2
Kıyamet kopmak: G.43/2
Kulak olmak G.51/1
Küpe binmek: G.92/7
Nân u nemek hakkı: 108/3
Ne günlere kalmak: G.193/3
Püsküllü belâ: G.186/2
Raḳam çekmek: G.264/5
Sâbit-kadem olmak: G.36/2
Ta'n etmek: G.23/3, G.74/5
Taş ağaç söylemek G.127/3
Taşa çalmak: G.127/3
Ümidini kesmek G.88/5, G.18/5
Yakasını elinden kurtaramamak: G.282/2
Yancıḳlı yanlı etli canlı olmak G.184/3
Yanıp yakılmak: G.22/3, G.25/6, G.116/4, G.141/4, G.283/4
Yıldız kadar yalan yanlış söylemek: G.90/3
Yüz döndürmek: G.156/4
Yüz karası olmak: G.15/3
-yüz tutmak: G. 55/3
Yüze çıkmak G.117, G.118, G.119, G.120, G.121
Zevâle uğramak G.128/5

1.8. Mecmuanın (103a-138a) Türk Edebiyatına Katkıları

Şiir mecmualarının Klasik Türk Edebiyatı açısından önemi malumdur. Şiir mecmuaları özellikle divanların neşrinde başvurulan temel kaynaklardır. Divan nüshalarında yer almayan pek çok şiir mecmualar sayesinde tespit edilmiş ve adı duyulmamış pek çok şair mecmualar sayesinde gün yüzüne çıkarılmıştır.

Çalışmamızın metin kısmın bulunan 304 şiirden 178 tanesi çeşitli kaynaklardan tespit edilerek tenkitli metin oluşturulmuştur. Herhangi bir kaynaktan tespit edilemeyen 126 şiir, vezne dikkat edilerek en doğru şekilde okunmaya çalışılmıştır. Bu şiirlerin her biri şüphesiz ki Klasik Türk Edebiyatı alanına katkı niteliğindedir.

Mecmuada, divanı olup şiirine/ şiirlerine ulaşılamayan bazı şairler vardır. Bu şiirlerin divanı olan şaire ait olma ihtimali yüksektir. Bu şiirleri şöyle sıralayabiliriz;

'Âlî: 268. gazelin Gelibolu 'Âlî'ye ait olması,

Behiştî: 108. gazelin Ramazan Behiştî'ye ait olması,

Cevrî: 277. gazelin, *Divânı*'nda şiirleri tespit edilen aynı Cevrî'ye ait olması,

Fâ'îz: 82. gazelin Edirneli Fâîz'e ait olması.

Fasîh: 4., 28., 61. ve 65. gazelin Fasîh Ahmed Dede'ye ait olması,

Feyzî: 280. ve 293. gazelin Topkapılı Feyzî'ye ait olması

Hâtetî: 108. ve 295. Gazelin Azmizâde Hâletî'ye ait olması,

Misâlî: 260. ve 294. gazelin Edirneli Misâlî Çelebi'ye ait olması

Nâdirî: 282. Gazelin Ganîzâde Nâdirî'ye ait olması

Rûhî: 249., 250. ve 272. gazelin Bağdatlı Rûhî'ye ait olması,

Rüşdî: 16. gazelin Edirneli Sahhaf Rüsdî'ye ait olması,

Vecdî: 207. gazelin Dîvânı'nda şiirleri tespit edilen aynı Vecdî'ye ait olması muhtemeldir.

Bu şiirler dışında Tablo 3'de "Mecmuada (103a-138a) Bulunup Kaynaklarda Ulaşılamayan Şair ve Şiirlerin Tablosu" başlığı altında verilen bütün

şiirler sahaya katkı niteliğindedir. Özellike şiir sayısı yoğunlukta olan Şehrî (15 gazel), Nahlî (7 gazel), Hasîb (5 gazel), Gınâyî (3 gazel), Fehmî (3 gazel), Hilmî (3 gazel), Hüsnî (3 gazel), Na'tî (3 gazel) gibi şairlerin devirlerinde rağbet gören şairler oldukları tespitinde bulunabiliriz. Daha sonra araştırmacılar tarafından bu şairlerin varsa başka kaynaklardaki şiirleri de tespit edilerek bir divan veya divançe oluşturma çalışmaları yapılabilir.

Türk edebiyatına katkı niteliğinde değerlendirebileceğimiz bir diğer husus şudur; Mecmuada Rüşdî mahlaslı şaire ait üç gazelden iki aynı gazel, farklı iki şair olarak çalışılan *Edirneli Ahmed Rüşdi Divanı* [13]ve *Sahhâf Rüşdî Divanı*[14]'nda tespit edilmiştir. Tarafımızca iki farklı araştırmacının, farklı yıllarda, iki farklı şaire aitmiş gibi çalıştıkları Rüşdî Divanı'nın aynı Rüşdî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

Mecmuada ismi geçen şairler üzerine yapılmış çalışmalarda bulunmayan ve sahaya katkı niteliğinde altı beyit aşağıda gösterilmiştir.

Göñül ister şeb-i vaṣluñ velī bilmez bunı cānā
Hemān maḥv-ı vücūd eyler viṣālüñ mū- miyānınca (Sezāyī, G.39/2).

Göñül bir özge ḥāletdür ne sūzişler 'ayān eyler
Oda yanmaḳ diler hicrān şebinde mū- miyānınca (Sezāyī, G.39/4).

Yeter neşr-i zülāl feyż-i luṭf itdüñ dehānuñda
Küdūret virmesüñ ey **Nā'ilī** yārāna olmaz mı (Nā'ilī, G.86/5).

Bir demde virüp cānı olur vāṣıl-ı maḳṣūd
Erbāb-ı fenā ṭayy-ı mekān eyleyemez mi (Fā'iżī, G.115/4).

Serv-i bālā-yı çemen peykān-ı zehr-ālūdedür
Kec-nigāh-ı fāḫte zih-gīrdür sensüz baña (Sālim, G.131/3).

Kirli degül kimde ki var būy-ı 'ışḳ
Gül gibi elbette olur sīne-çāk (Rūḥī, G.255/3).

[13] Melike Tunadurur, *Edirneli Ahmed Rüşdi Divanı,* Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2012.

[14] Hatice Ekici, *Sahhāf Rüşdî ve Divanı'nın Tenkitli Metni,* Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir 2006.

1.9. Mecmuanın (103a-138a) İmlâ Özellikleri ve Karşılaşılan Bazı Problemler

Mecmuanın 103a'dan 138a'ya kadar olan sayfaları okunaklı, güzel bir talik hat ile yazılmıştır. Ancak gerek müstensihten kaynaklı gerek mecmuanın fiziki şartlarından kaynaklanan ve metnin okunmasını ve anlaşılmasını zorlaştıran bazı problemler söz konusudur. Metin imlâ özellikleri ve metin oluşturulurken karşılaşılan bazı problemler maddeler halinde sıralanmıştır.

1. Atıf vavları bazen gösterilmiş bazen gösterilmemiştir:

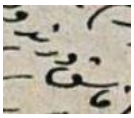 (fāsıḳ u rind) (G.5/4).

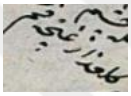 (gül-'iẕār u ġonce-fem) (G.19/2)

 "pīr ü nā-bāliġ" şeklinde yazılan ifadeyi anlam gereği "pīr-i nā-bāliġ" olarak alınmıştır. (G.135/1).

2. Mecmuada ژ ve ڑ harflerinin noktalarına dikkat edilmemiştir.

 (lāle-ḫadd (ژ olması gerekirken ڑ kullanılmıştır.) (G.19/2).

3. Kağıt tahribatından dolayı bazı yerler okunamamıştır.

(Ḥaẕer ḥaẕer ... yār) (G.193/4)

 (Bī-sütūnda ... Ferhādla) (G.258/5)

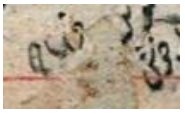 (ḳan ...) (G.268/4)

4. Bazı ekler fazla veya eksik yazılmıştır. Bu durumda vezin dikkate alınmıştır.

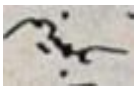 (be-kemī̇nüm). Bu kelimedeki "be" ön eki çıkartılmış, vezin gereği "sırr-ı kemī̇nüm" şeklinde okunmuştur. (G.118/3)

5. Bazı kelimeler eksik veya yanlış kullanılmıştır. Yanlış kullanıldığı tespit edilen kelimeler varsa divanlardaki şekilleri tercih edilmiştir.

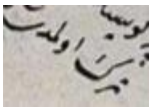 "Terk olmadı" şeklinde yazılan ifade anlam gereği karşılaştırılan metindeki "Terk itmek olmadı" şeklindeki haliyle yazılmıştır. (G.140/5).

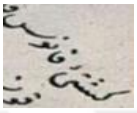 "keştī̇-i fānūs" tamlaması anlam vezine daha uygun olmasından dolayı karşılaştırılan metindeki "keştī-i sī fānūs" şeklinde yazılmıştır. (G.147/4).

 Mecmuada "geldi" kelimesi beytin anlamına uymadığından dolayı karşılaştırılan metindeki "geçdi" kelimesi tercih edilmiştir. (G.183/5).

6. Bazı şiirlerde vezni bozan, fazla kelime kullanılmıştır.

'Işḳ-ı muḥabbet-ile (her dem) düşer raḥm-ı madere (174/3). Parantez içine alınan (her dem) mısraının veznini bozmaktadır.

2. METİN

2.1. Metin Tesisinde Takip Edilen Metot

- Mecmuadaki şiirlerin başında bulunan şair isimleri şiire başlık olarak eklenmiştir.
- Dipnotlarda öncelikle şiirin mecmuadaki varak numarası gösterilmiş ve şiirin başındaki isim yazılmış daha sonra parantez içinde başvurulan divanlar için kısaltmalar kullanılmış ve şiirin bu divanlardaki şiir numarası verilmiştir. Ör.: 115[a] ʿArīf (ʿArif Süleyman D. G.239).
- Herhangi bir basımı ya da yayımlanan divanı bulunmayan, şair hakkında yeterli bilgi edinemediğimiz ve çalışılmış divan ile karşılaştıramadığımız şiirler hakkında dipnotta varak numarasından sonra sadece şairin adı verilmiştir. Ör.: 103[a] ʿİlmī.
- Mecmua ve divandaki kelime ve söz grubu farklılıkları dipnotta belirtilmiştir. Divandaki kelime ve söz gruplarını temsilen "D."; mecmuadaki kelime ve söz grupları için de "M." kısaltması kullanılmıştır.
- Dipnotta belirttiğimiz nüsha farklılıkları eğer beytin aynı mısraında yer alıyorsa "/" işareti; farklı mısralarında yer alıyorsa "//" işareti ile gösterilmiştir
- Mecmuada bulunmayan, divanda yer alan beyitler dipnotta ilgili beytin sonuna tırnak içinde ("") eklenerek divandaki yeri gösterilmiştir. Örneğin Mecmuada (7.gazel) farklı olan Fāik Mahmud Divanı'ndaki 98. gazelin beşinci beyti dipnotta şöyle gösterilmiş; "Ḫarāb olsa gönül ʿayn-ı żarardur dāġ-ı hicrānuñ / Olur bir güne raḫne ḫāne-i vīrāneye revzen" (G. 98/5).
- Divanda bulunmayıp mecmuada yer alan beyitlerle ilgili dipnotta "Bu beyit divanda yer almamaktadır." şeklinde not düşülmüştür.
- Herhangi bir yayında bulunamayan şiirlerdeki kelime eksiklikleri anlama ve vezne dikkat edilerek tamamlanmayan çalışılmıştır. Metin tamiri yapılan kısımlar köşeli parantez "[]" ile eklenmiştir. Ör.: "Vaṣf-ı cemāl-i yārda her **[bir]** sözi bir kitāb olur" (G.161/5).
- Müstensihten ya da mecmuanın fiziksel şartlarından kaynaklanan kimi zaman okunamayan ya da okunsa bile şiirin anlamına uygun olmayan

kelime ve söz grupları için divandaki şekilleri esas alınmış; mecmuadaki bu farklılık dipnotta belirtilmiştir. Hiç okunamayan kelimeler metinde üç nokta (…) ile gösterilmiştir.

- Vezne uyup anlam bakımından emin olunamayan kelimeler yanında parantez içinde soru işati ile gösterilmiştir. Ör.: "Debīr-vār **dāne(?)** kilk-i maʿni dest-i ṭabʿumda" (G.4/7).
- Vezin gereği şairlerin mahlaslarında bulunan nispet î'si açık hece şeklinde okunmuştur. Ör.: "Mest-i ʿışḳ ol **Ṣadriyā** her-dem melāmet ol yüri" (G.105/5).
- Metin içerisinde geçen Arapça ibareler italik yazılmıştır. Ör.: (G.84/2-3)
- Metin içerisinde geçen alıntılar italik yazılmıştır. Ör.: (G.84/1).
- Mecmuada 15. yüzyıldan 18. yüzyıla kadar farklı şairlerin şiirleri bulunmaktadır. Bu sebeple 300 yıllık bir dönem için farklı imlaların kullanılması yazım birliğini bozacağı için şiirlerin yüzyılına göre farklı ortak bir imla oluşturulmuştur.

Metin tesisinde izlenen yolda İsmail Ünver'in ilgili makalesi esas alınmıştır.[15]

2.2. Türkçe Kelime ve Eklerin Yazımı

- Beyitlerde geçen özel isimlerin ilk harfleri büyük harfle yazılmış ve özel isimlere getirilen ekler kesme işareti ile ayrılmamıştır.

  Leblerüñ şerbetidür derd-i **Niẓāmīye** devā
  Ṭıbbı yaḫşi bilürem ṣanma ki ḥāẕıḳ degülem (G.5/5)

- Vezin gereği ünlü ile biten kelimelerden sonra ünlü ile başlayan başka kelime geldiğinde vezin gereği ünlü düşmesi yapılmış olup kesme işareti ile gösterilmiştir

[15] İsmail Ünver, "Çeviri Yazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler", AÜDTCF Türkoloji Dergisi, XXXII/I-II, 1988, s.131-140.

Tīġı cānlar pāreler peykānı sīne yāreler
Döndi ādem n'eylesün **n'itsün** o cānlar pāresin (G.15/2)

- Birinci tekil ve birinci çoğul şahısların yazımında her zaman yuvarlak ünlü tercih edilmiştir.

Dāmen**üm** ālūde-i levṯ-i güneh itme ṣaḳın
Ḳādir iseñ zāhidā ḳıl şüst u şū mānend-i cū (G.27/4)

Şeh-i bī-tāc u taḫtuz Ṣābir iḳlīm-i muġabbetde
Bizüm tedbīrimüz şāhān-ı ṣāġib-i tāclar bilmez (G.231/5)

- Üçüncü tekil ve üçüncü şahıs iyelik eki düz-dar ünlüyle yazılmıştır.

Nezāket dilde mi dil-berde mi bilmem ne ġāletdür
Ne geçse ʿāşıḳuñ āgāh olur ḳalb-i ġazīn**in**den (G.16/2)

- Bildirme eki yuvarlak ünlü ile yazılmıştır.

Müddeʿīler var dimiş aġzın ben inkār eyledüm
Söz kimüñ**dür** ol şeh-i ḫūbāna söyleñ söylesün (G.24/3)

- Soru eki düz-dar ünlü ile yazılmıştır.

Bilür **misin** ṭaġıdup zülfüñi ṣabā ne yapar
Begüm bu murġ-i dil ü cāna āşinā ne yapar (G.176/1)

- -Ip gerindium eki, -up, -üp şeklinde kullanılmıştır.

Yād **idüp** sünbül ṣaçuñla lāle ruḫsāruñ şehā
Lāle çāk itmiş yaḳasın sünbül olmuş tārumār (182/4)

- Genitif eki yuvarlak şekilde yazılmıştır.
Bunca bīmār**uñ** ʿaceb fikr eylemez hīç çāresin (G.15/1)

- Partisip eki –dIk yuvarlak şekilde yazılmıştır
Nāme-i ḫüsnini it**dük**de güşād ol meh-rū
- "ile" bağlacının imlasıyla ilgili mecmuadaki hali esas alınmış olup

kelimeden ayrı yazıldıysa “ile” şeklinde eğer kelimeye birleşik yazıldıysa “-ile” şeklinde yazılmıştır. Mecmuadaki hali ünlü uyumuna göre bağlacı okuma eğiliminde olsa bile vezne göre imlası tercih edilmişt.

Hemān ben hicr-**ile** nālān ü sūzān olmışam yoḫsa
Gül ile ʿandelib ü şemʿ-ile pervāne bir yerde (G.32/4)

2.3. Arapça ve Farsça Kelime ve Eklerin Yazımı

- Hemzeli kelimelerin yazımında hemzeli hali korunmuştur.

  Aḳsun ḳo yaşuñ sīneñe deryā-veş idüp cūş
  Her şerḥa-i ḫūnīni aña mevc-i yem eyle (G.37/4)

- Şeddeli kelimelerin yazımında vezin göz önünde bulundurulmuştur.

  Laʻli ol şūḫuñ miyān-ı **ḥaṭṭ**-ı ʻanber-bārda
  Gūyiyā bir ġonce-i terdür benefşe-zārda (G.34/7)

- Vav-ı ma’dûle “ᵛ” işaretiyle gösterilmiştir

  Ġamzeden mümkin degül neẕẕāre-i ḥüsni Enīs
  Gelmeyince ḫᵛābdan müjgān müjgān üstine (G.59/5)

- Farsçada tekrarlanan kelimeler arasına getirilen ekler kısa çizgi ile ayrılmıştır.

  Göñül bir ıżṭırāb-ı ġayret ammā mest-i nāz-ile
  Bu demde cām u ṣahbā gibi kimdür **leb-be-leb** bilmem (G.269/3)

- Farsça ön ekler kelimeden önündeki kısa çizgi ile ayrılmıştır.

  Beni öldürmege ʻahd eylemişken şimdi el çekdi
  Umulmazdı bu deñlü **bī-vefālıḳ** şeh-levendümden (G.283/2)

2.4. Çeviriyazı Alfabesi

ا	A, a, E, e, Ā, ā
ب	B, b
پ	P, p
ت	T, t
ث	S̲, s̲
ج	C, c
چ	Ç, ç
ح	Ḥ, ḥ
خ	Ḫ, ḫ
د	D, d
ذ	Ẕ, ẕ
ر	R, r
ز	Z, z
ژ	J, j
س	S, s
ش	Ṣ, ṣ
ص	Ṣ, ṣ
ض	Ż, ż
ط	Ṭ, ṭ
ظ	Ẓ, ẓ
ع	‘
غ	Ġ, ġ
ف	F, f
ق	Ḳ, ḳ
ك	K, k, G, g, ñ
ل	L, l
م	M, m
ن	N, n
ه	H, h
و	V, v, U, u, Ū, ū, Ü, ü, O, o, Ö, ö
ى	Y, y, Ĭ, ĭ, I, ı, İ i
ء	’

TRANSKRİPSİYONLU METİN

1. Ṣābit

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. Çekdüm yaḳadan gerden-i āġyāra yapışdum
Ġavġā büyüdü dāmen-i inkāra yapışdum

Sūzenle idüp ḳaviş-i gencīne-i ümmīd
Bir ṣervet-i cāvīde sebeb-kāra yapışdum

3. Muḥtāc-ı ḥacāmat olacaḳ mertebe uydum
Germiyyet ile şīşe gibi yāra yapışdum

Ümmīd-i nigāhı ile nergiscilik itdüm
Açıldı gözüm bir iki dīnāra yapışdum

5. Mestāne ḫırāmın göricek serv miṣāli
Reftāra mecāl olmadı dīvāra yapışdum

Şirretle raḳīb üstüme vāfir yılan atdı
Cürm ü günehüm perçem-i dil-dāra yapışdum

7. **Ṣābit** gibi evvel alup eşkümle vużūyı
Soñra öperek muṣḥaf-ı ruḫsāra yapışdum

---

1. 103[a] Ṣābit (Bosnalı Ṣābit D. G. 251).
1 yaḳadan: yaḳasın D.
3 mertebe uydum: mertebedeyüz D.

2. Sırrī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. ‘Işḳuñla dili nūş-ı mey-i nāba düşürdüm
Haḳḳā ki nigīn-i ḫıredi āba düşürdüm

Devr itmedeyüm girye ile kūy-ı nigārı
Fülk-i dil-i ser-geşteyi gird-āba düşürdüm

3. Dil şevḳ-i ‘iẕāruñla olup zülfüñe reh-yāb
Seyr-i sefer-i şāmumı meh-tāba düşürdüm

Çāk olsa n’ola şāne-ṣıfat cismi ser-ā-pā
Gönlüm girih-i kākül-i pür-tāba düşürdüm

5. Bu nev-ġazeli eyleyüp İstānbūl’a irsāl
Sırrīyi yine ḥāṭır-ı aḥbāba düşürdüm

---

[2]. 103[a] Sırrī (Üsküdarlı Sırrī D. G.74).

[1] Haḳḳā: Ḥayfā D.

3. ‘İlmī

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün
Mużāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Mümkin mi teşne-i leb-i cānāne olmayam
Mey-ḫᵛār olam da hem-dem-i peymāne olmayam

Nār-ı sitemle yaḳduñ anuñ-çün vücūdumı
Bir ġayr-ı ḫūb şem‘ine pervāne olmayam

3. Aldı olanca ‘aḳlımı sevdā-yı zülf-i yār
İnṣāf idüñ ki ben nice dīvāne olmayam

Ālūde oldıġum budur afyon-ı ġamla kim
Ol deñlü cām-ı hecr ile mestāne olmayam

5. Fikrim daḳīḳ cūy-ı revān **‘İlmi**yā sözüm
Bu āsiyāda yā nice pür-dāne olmayam

3. 103[a] ‘İlmī.

4. Faṣīḥ

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Seni bir laḥẓa ey çeşmüm ne mümkindür görem bī-nem
N’ola cūş eyler isem ‘ālem-i ‘ışḳuñda deryāyem

Açarsa bana ger ḳutlu ḳapu ol fātiḥü’l-ebvāb
Der-i kāma senüñ dāmān-ı luṭfuñ ben ṭutam girem

3. Eger sen şehd-leb şīrīn-dehen cānāne irmezsem
Ṭoḳuz tās cāmını bu sāḳī-i dehrüñ ṣoram pür-semm

Yüzüm ḫāke sürüp gezdügüme ṭa‘n itme sulṭānum
Riyāż-ı kūyuñ içre yine göñlüm ararum cūyam

5. Bilür āḥvālümi ol şeh tecāhülden gelür dā’im
Ben anı öyle bilmezdüm hele Allah bilür a‘lem

Riyāż-ı ‘ışḳ-ı ḥüsnüñ içre cānā bir hezāram kim
‘Araḳ-nāk-ı ruḫuñ varken bana çe ġonce çe şebnem

7. Debīr-i vāridānenem kilk-i ma‘nī dest-i ṭab‘umda
Ma‘ārifet defteridür ṣadr-ı sīnem ṭolu imlāyem

Ṣanurlar ‘āşıḳānı kendüsine söyledür gūyā
O ṭūṭī-yi belāġat söyledükçe her nefes her dem

9. **Faṣīḥā** ben inanmam rūzigāra ḥāṣılı gendüm
Ṣavurur ḫırmen-i ‘ālemde bir gün bilürem dānem

---

4. 103[a] Faṣīḥ. Divanda bu gazel yoktur. (Çıpan: 1991)

5. Niẓāmī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Dir isem ḫüsn-i dil-efrūzuña 'āşıḳ degülem
Sözüm işitme ki bu da'vīde ṣādık degülem

Ko işigüñde beni ḫıḍmetine yüz süreyin
Meclis-i ḫāṣda diger ḫıḍmete lāyıḳ degülem

3. İtme zülfüñ gibi ayaġuña düşdügümi 'ayb
N'itdügüm n'eyledügüm bilmezem ayıḳ degülem

Zāhidā fāsıḳ u rind-i naẓar-bāz velī
Ḥamdülillāh senüñ gibi münāfıḳ degülem

5. Leblerüñ şerbetidür derd-i **Niẓāmī**ye devā
Ṭıbbı yaḫşi bilürem ṣanma ki ḫāẕıḳ degülem

5. 103[a] Nizāmī (Karamanlı Nizāmī D. G.78).
2 ḫıḍmetine: ḫıḍmete D./ süreyin: süriyeyin D.// diger ḫıḍmete: çün sohbete D.
3 4. Beyit D.
4 3. Beyit D. fāsıḳ: fāsıḳam D. // Ḥamdülillah: Bu ḳadar var ki D.

6. Rāşid

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Saña oldı o şehlā-çeşm eyā dil çün nigāh-efgen
Var artıḳ eşk-rīz-i fürḳat olma dīdeler rūşen

Olur işkestelikden ‘işmet-i erbāb-ı dil ẓāhir
Delīl-i ‘işmet-i Yūsuf degül mi çāk-pīrāhen

3. Teġāfül ḥis idüp senden ‘aceb mi kec-nigāh olsa
Saña sūz-ı dilin īmā ile i‘lām ider neyzen

‘Aceb mi dāġ-ber-dāġ-ı ġam olsa dil-ḫarāb-ı‘ışḳ
Olur elbette rīzān-geşte menzil ser-be-ser revzen

5. Hemān sen cām-ı ṭab‘uñ eyle leb-rīz-i mey-i eş‘ār
Ḥaseddendür iderse herze-ḫʸārı **Rāşid**ā düşmen

Olup Nābīye pey-rev ṭurma eyle mu‘ciz-ārāyı
Ḳo ölsün ġamla a‘dā çākçāk-i reşk-i ġayretden

---

6. 103[b] Rāşid. Divanda bu gazel yoktur. (Günay: 2001).

7. Fāiḳ

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – –/ + – – –/ + – – – / + – – –

1. Derūn-ı sīneye ṣad dāġ-ı ḥasret oldı tāb-efgen
Serāy-ı cism-i zār[um] derd-perver dīdeler rūşen

İder āzurde bir ẓālim de lā-büd merdüm-āzārı
Alurmış intiḳām-ı zaḥm-ı pāyı ḫārdan sūzen

3. Olurdı ḫārlardan dāmen-i gül-ġonce āzāde
Olaydı kār-ger ṣaḥn-ı çemende cezbe-i sūsen

Hemān bende idersüñ āzmāyiş tīr-i müjgānuñ
Meded āh ey kemān-ebrū nedür bu çekdigüm senden

5. Gümüş-ḫāne emīni oldı ṣandum kendümi **Fāiḳ**
İdince nā’il-i vuṣlat beni ol şūḫ-ı sīmīn-ten

---

7. 103[b] Fāiḳ (Fāik Mahmud D. G.98). Divanda bu gazel 9 beyittir.

1 2. Beyit D. Serāy-ı cism-i zār: yine ey cism-i zār D. “Refīk-i nā-muvāfıḳdan daḫı ma‘ḳūldür rehzen/ Müsellemdür ‘aḳılsız dostdan ṣāḥib-ḫıred düşmen” (G.98/1)

2 3. Beyit D. İder āzurde bir ẓālim de lā-büd merdüm āzārı: İder bir ẓālimi elbetde bir ẓālim de āzürde D.

3 4. Beyit D.

4 6. Beyit D. Meded āh: Hemīşe ey D.

5 9. Beyit D. “Ḫarāb olsa göñül ‘ayn-ı żarardur dāġ-ı hicrānuñ /Olur bir güne raḥne ḫāne-i vīrāneye revzen” (G. 98/5)

7 “Olur germiyyet-i ḫūrşīd rūz-ı maḥşere perde /Eger dest-i recāya vaḳf olursa kūşe-i dāmen” (G.98/7)

8 Dil-i sengīn-i yāri nerm ider āh-ı cihān-sūzum / Olur fersūde-i āteş ne deñlü saḫt ise āhen” (G.98/8)

8. ‘İṣmetī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Dirseñ ey dil çeşm-i baḫtuñ derd-i hicrān görmesün
Ḳanlu yaşum sil nigāh itdükçe cānān görmesün

Tārumār eyler hemān evrāḳ-ı ‘ıyşı rūzigār
Bir ser-āmed ġoncayı bir laḥẓa ḫandān görmesün

3. Eyleme zülfüñ perīşān tābe-sāmān dillere
Çeşm-i bed-bīn-i ‘adū ḫāk ile yeksān görmesün

Yād idüp zülfüñ perişān olmada āşüfte dil
Bāġda bī-çāre bir serv-i ḫırāman görmesün

5. Sūz-ı dilden ḳopmadur bu şi‘r-i rengīn **‘İṣmetī**
‘Arż iderseñ ehline ‘arż eyle nā-dān görmesün

8. 103[b] ‘İsmetī (‘İsmetī D. G.63).
2 Tārumār: tārmār D.
3 dillere: dilleri D. // ‘adū: ‘adüv D.
4 perişān olmada: hemān bī-hūş olur D. // serv-i ḫırāman: serv-i perīşān D.

9. Ṭāli‘ī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Ferāġat eyle gel ey dil ümīd-i vaṣl-ı dil-berden
Ki hergiz bu cihān içre vefā gelmez güzellerden

‘Alāyıḳdan mücerred ol ki erkān-ı ṭarīḳatde
Ḳalender olmasa kişi ḳazırlar anı defterden

3. Ṣaḳın bu çarḫ-ı gerdūnuñ işi sulṭānı bend’eyler
Ne deñlü pehlivān olsa baṣar hem dest-i çenberden

Bugün mescidde bir vā‘iẓ güzel sevmegi men‘ itmiş
Bulunmadı mı bir ‘āşıḳ yıḳaydı anı minberden

5. Saña ey **Ṭāli‘ī** hep bu felāketler felekdendür
Ne lāzım yoḳ yire her gün şiḳāyet itmek aḫterden

9. 103[b] Ṭāli‘ī.

10. ‘Ubeydī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Ġamuñla pāy-māl olan dil-i vīrānı añmazsın
Ele iḥsān idersin genc-i vaṣlı anı añmazsın

Lebüñ cāmını bir kez emdügüm añarsın ammā kim
Ġam-ı hicrüñle ḳanlar yutduġum devrānı añmazsın

3. Dimişdüñ ḳurṣ-ı dāġum göricek bir būse ḥaḳḳuñdur
Be hey ẓālim unutduñ hīç bu ḥaḳḳ-ı nānı añmazsın

‘Adūlar bir kez çaġırmaġla varursın yanına dā’im
Nice feryād ider bu ‘āşıḳ-ı nālānı añmazsın

5. Nice ṣıḥḥat yüzi görsün **‘Ubeydī** derd-mendüñ kim
Ṭabībüm yıl geçer ol ḫaste-i hicrānı añmazsın

10. 103[b] ‘Ubeydī (‘Ubeydī D. G.216).
1 genc-i vaṣlı: genc-i vaṣluñ D.
4 ‘adūlar: ‘adüv D.
5 yüzi: yüzin D.

11. ‘İṣmetī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Nigāhum būse-çīn olmaḳda la‘l-i dil-sitānından
Şikārın almayan şeh-bāz çıḳmaz āşiyānından

Mülāyim gösterür ‘uṣṣāḳ-ı zāre kendüyi ammā
Alınmaz ḥarf-ı vuṣlat ol sitem-kāruñ dehānından

3. Sebük-sāmān gerekdür rind olan ey dil ḥabāb-āsā
Ki açılsa çıḳan ancaḳ hevādur cur‘a-dānından

Dile her çend bir bāzīçe bulmaḳdur ġaraż yoḫsa
Su’āl itmek ne lāzım va‘de-i vaṣluñ zamānından

5. Hemān ey **‘İṣmetī** ‘arż-ı ‘ubūdiyyetden ayrılma
Seni kim dūr ider ol şāh-ı ḥüsnüñ āsitānından

---

11. 104[a] ‘İsmetī (‘İsmetī D. G.64).

12. Nā’ilī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. Ḫam olmaz degme tīr-endāz-ı āhuñ imtiḥānından
Ol ebrūlar ki Rüstem dāġ-ı saḫtīdür kemānından

Mükerrer ḳand güftār-ı şeker-rīzīnde peydādur
Henūz almış gıdāsın ṭūṭī-i cānuñ dehānından

3. İdüp gülşende pür gül-büselerle cism-i ‘uryānın
Ṣafā kesb itdüm ol şūḫuñ nihāl-i erġavānından

Cihān-ı āfiyet bir fitnedür ey **Nā’ilī** şimdi
O mülk-ārā-yı āşūbuñ nigāh-ı bī-emānından

5. Maḥal nāzükdür erbāb-ı ma‘ārif itsün istimdād
Cenāb-ı **‘İsmetī**nüñ ṭab‘-ı pāk kāmrānından

---

12. 104[a] (Nā‘ilī- i Kadīm D. G.255). Divanda bu gazel 6 beyittir.
2 3. Beyit D. peydādur: peydā kim D. “O şāhenşāh-ı hüsnün ḳatl-i ‘ām-ı dilde erhamdur / Teġāfül gamzesinden ġamze tīġ-ı hūn-feşānından” (G.255/2)
3 4. Beyit D.
4 5.beyit. D. mülk-ārā-yı āşūbuñ: milk-ārāy-ı āşūbun D.
5 6.beyit D. ṭab‘-ı pāk kāmrānından: luṭf-ı ṭab‘-ı kām-rānından D.

13. ‘Ālī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Söylesem söyleme dir yār baña n’eyleyeyim
Aña ‘arż itmeyeyin ḥālümi yā n’eyleyeyin

Ney gibi iñleme āh eyleme dirler ammā
Neyile egleneyin ben ʿacebā nʾeyleyeyin

3. Baña dirler iñen açılma hevāyīligi ḳo
Güller açıldı eser bād-ı ṣabā nʾeyleyeyin

Günde biñ derde düşen ḫasteye dermān nic’olur
Bilmezin ey dil-i bī-çāre saña n’eyleyeyin

5. Ḥamdüliʾllāh kime incinse dir imiş hele yār
Seni **‘Ālī** gibi rüsvā-yı cihān eyleyeyin

13. 104[a] ‘Ālī (Gelibolulu Mustafa ‘Ālī D. G.1162).
3 4. Beyti D.
4 3. Beyit D. nic’olur: n’olur D.

14. Ṣun‘ī

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün
Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. Bir cām ile ḳıldı beni sāḳī yine mecnūn
Beñzer ki şebīh itdi şarāba o gül efsūn

Ey server-i ḫūbān seni arayı arayı
Ḳan derleyüben çıḳdı ayaḳdan mey-i gül-gūn

3. Seyr itmege ol māhı melekler gice gündüz
Revzenler açar ay ile günden yine gerdūn

Ḫatm eyleyen ey ḫāce benüm muṣḥaf-ı ‘ışḳı
Ve’l-leyliye dek oḳumış ancaḳ anı Mecnūn

5. Cūyān-ı kelām içre bugün ehli yanında
Ey **Ṣun‘ī** ḳanı Yūsuf-ı naẓmum gibi mevzūn

---

14. 104[a] (Gelibolulu Ṣu‘nī D. G.131)
1 şebīh: dilā D.
2 server-i ḫūbān: Ḫusrev-i ḫūbān D.
5 cūyān-ı kelām: ḫūbān-ı kelām D.

15. ‘Ālī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Bunca bīmāruñ ‘aceb fikr eylemez hīç çāresin
Ol ṭabīb-i cān çoġaldur muttaṣıl bi-çāresin

Tīġı cānlar pāreler peykānı sīne yāreler
Döndi ādem n’eylesün n’itsün o cānlar pāresin

3. ‘Ārıż-ı cānāna ḫaṭ geldiyse zāhid ġām yeme
Yuyamaz deryā daḫı ey dil bu yüzler ḳarasın

Saña beñzer bir Mesīḥā-dem bulınmaz dostum
Yir ile gök ārasın āhum gerekse ārasın

5. Yār ile ṣoḥbet budur **‘Ālī** leṭāfet bundadur
Ol saña düşnām ide sen ṭurmaya yalvarasın

---

15. 104[a] ‘Ālī (Gelibolulu Mustafa ‘Ālī D. G.1079)
1 bi-çāresin: āvāresin D.
2 Tīġı cānlar pāreler peykānı sīne yāreler: Tīġı diller yaralar peykānı cānlar pareler D. // döndi: dindi D.
3 ġām yeme: aglama D.
4 dostum: sevdügüm D.

16. Rüşdī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. Degüldür ḳaṣd-ı şekve 'āşıḳuñ āh u enīninden
Niyāza ruḥṣat ister dil-rübā-yı nāzenīninden

Nezāket dilde mi dil-berde mi bilmem ne ḥāletdür
Ne geçse 'āşıḳuñ āgāh olur ḳalb-i ḥazīninden

3. Gül-i ṭab'ı nesīm-i lāleden bir pāre incinmiş
Yine ol şāh-ı ḥüsnüñ añlanur çīn-i cebīninden

Degüldür lāle-i ḥamrā ṭutuşmuş kişver-i gülşen
Bir āteşdür ki düşmüş bülbülüñ āh-ı ḥazīninden

5. Meger ṭarḥ-ı bināsı dil-nişīn olmaḳ gerek ġāyet
Bu şi'rüñ her gören ḥaẓẓ eyledi **Rüşdī** zemīninden

---

16. 104[b] Rüşdī. Divanlarda bu gazel yoktur. (Ekici: 2006). (Tunadurur: 2012).

17. ‘İṣmetī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. Ḫaberdār olmadı gitdi dilüñ āh u enīninden
Şikāyet şehr-i ḥüsnüñ bir civān-ı nāzenīninden

Nigāh-ı iltifātından ‘adüvler behre-yāb ammā
O meh-rūnuñ cefādur vāyemüz çīn-i cebīninden

3. Ḥarīf-i bezm-i kām ol perde-pūş-ı ‘izz ü nāz eyle
Ḥaẕer ḳıl bülbülüñ ey ġonce āh-ı āteşīninden

Ḫumārın def‘e ey cān-ı belā-keş çāre bulmazsın
İçersiñ sāḳī-i dehrüñ mey-i dürd-āferīninden

5. Münāsibdür kümeyt-i kilk-i ṭab‘um cilve-gāh itse
Bu şi‘rüñ **‘İṣmetī** ḥaẕẕ eyledüm ġayet zemīninden

17. 104[b] ‘İsmetī (‘İsmetī D. G.71).

18. Ṣābir

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. Dirīġ itmez şarāb-ı la‘lini sāḳī nedīminden
Niḫāyet gāhice te’ḫīr ider nāz u na‘īminden

Egerçi gösterür ruḫsat nigāha ol keman-ebrū
Baḳılmaz līk tīr-i ġamze-i dil-dūz bīminden

3. Dimezdüm cānuma ṭarf-ı yümnden bir nefes geldi
Dimāġum būy-ı zülfüñ almasa ṣubḥuñ nesīminden

Kemend-endāz her naḫcīr olmaz kākülüñ ammā
Nigeh şemşīrleri der-kār ider luṭf-ı ‘amīminden

5. Ser-ā-pā ġark-ı deryā-yı günāh olsaḳ da ey **Ṣābir**
Ümīdin kesmek olmaz bende-i sulṭān-ı kerīminden

18. 104[b] Sābir (Sābir Mehmed D. G.128).
4 şemşīrleri: şemşīrini D.

19. Ḫalīlī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. Egerçi mülk-i dilde pādişāh-ı muḥterem sensin
Velī erbāb-ı 'ışḳa mā'il-i cevr ü sitem sensin

Naẓīrüñ görmemişdür ḥüsn-ile çeşm-i ḫıred hergiz
Sehī-ḳad lāle-ḫadd bir gül-'iẕār u ġonce-fem sensin

3. Olaldan āsitānuñ bendesi şāh-ı cihān oldum
Hümāyūn-ṭāli' ü ferruḫ-liḳā ferḫunde-dem sensin

Ne ḥaddümdür benüm sen pādişāh-ı ḥüsne ḳul olmaḳ
Günāhum 'afv iderseñ n'ola bir kān-ı kerem sensin

5. Çekersin geh muṣībet miḥnetin geh dost hicrānın
Ḫalīlī ḥaḳ budur ser-defter-i erbāb-ı ġam sensin

---

19. 104[b] Ḫalīlī.

20. Veysī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. Gidüp ḫᵛāb-ı teġāfül dīdelerden dūr olur bir gün
Bu meclis böyle ḳalmaz mestler maḫmūr olur bir gün

O la‘līn ḳubbe-i ‘ālī ol eyvān-ı zer-ender-zer
Başuñda bāz-gūne āteşīn tennūr olur bir gün

3. Bu vaż’-ı nā-pesendüñ rūzigār eyler mükāfātın
Sipihrüñ itdügi küstāhlıḳ ma‘ẕūr olur bir gün

Ne deñlü mūr ise de pāy-māl itmek revā görmeñ
Süleymānlar zebūn-ı dār-gīr-i mūr olur bir gün

5. Gelür bu bezme bir sākī alursın dost cāmın sen
Bu mātem-ḫāne ey **Veysī** serāy-ı sūr olur bir gün

---

20. 104[b] Veysī (Veysī D. G.41).
1 gidüp: gider D. / dūr: devr D.
2 4. Beyit D. Ol: olan D // başuñda: başında D.
3 2.beyit D. Sipihrüñ: Muḳddem D. “Niçe yıl gūşe-gīr-i tengnā-yı ḫāk olan kimse / ‘Aceb bilsem bu dünyāda nice magrur olur bir gün” (G.41/3).
4 5. Beyit D. ise: isen D. / itmek revā görmeñ: olur kıyās etmek D
5 6.beyit. dost cāmın: dost-kānı D.

21. Fā’iżī’

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. Yıḳıldı ḫāṭırum şimden girü ‘ālem ḫarāb olsun
Şikest irişdi çünkim cāma mülk-i Cem ḫarāb olsun

Ne lāzım ḳaṣr-ı zer-ṭāḳ-ı sipihrüñ minnetin çekmek
Miṯāl-i külbe-i āḥzān-ı ehl-i ġam ḫarāb olsun

3. Ḥuzūr-ı ḳalb-ile mümkün degül altunda āsāyīş
Yıḳılsun ḫāke düşsün bu kühen-ṭārem ḫarāb olsun

Dökülsün naḳş-ı encüm ḳubbesinden ḫāke eflāküñ
Bināsın āb-ı eşküm eylesün pür-nem ḫarāb olsun

5. Mey-i‘ışḳ-ıla yā Rab **Fā’iżī**’yi mest-i rüsvā ḳıl
Görüp reşküñden anı her dil-i ḫurrem ḫarāb olsun

21. 105[a] Fā’iżī (Kaf-zāde Fā’iżī D. G.109).
1 cāma: cām-ı mülk-i Cem D.
5 Mey-i‘ışḳ: Ġam-ı ‘ışḳ D. // dil-i ḫurrem: dil-i pür-ġam D.

22. S̲āḳıb

Mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. Dil-i miḥnet-esīr-i şād kām-ı ülfet itmezsin
Perī-rūsın muḥaṣṣal ādeme ünsiyet itmezsin

Beni gördükçe ‘azm-ı cilve-gāh-ı vaḥdet eylersüñ
Raḳīb-i dīv-sīretden ‘acebdür vaḥşet itmezsin

3. Ne deñlü şem‘-veş yansam yaḳılsam derd-i hecrüñden
Yine ey māh-rū ben zār-ile germiyyet itmezsin

Beni bī-gāne-i bezm-i viṣāl eylersin ammā kim
Raḳīb-i rū-siyāhı āşinā-yı ḥasret itmezsin

5. Teġāfüldür zamān-ı luṭf kāruñ **S̲āḳıb**-ı zāre
Dem-i cevr ü cefā geldükde ammā ġaflet itmezsin

22. 105[a] S̲āḳıb. Divanlarda bu gazel yoktur. (Arı: 218). (Kırbıyık: 2017).

23. Ḫüsrev

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Söylemez oldı meded cānāne söyleñ söylesün
Bir nefes ol ‘Īsī-i devrāna söyleñ söylesün

Dostlar bīmār-ı ‘ışḳ oldum cezā aluñ baña
Derdime dermān ide Loḳmān’a söyleñ söylesün

3. Ṭa‘n idermiş la‘l-i yāre sözi var ise eger
Gül-sitānda ġonce-i ḫandāna söyleñ söylesün

Söyledüp şeş-ḫānesin muṭribler āġāz iylesün
Oḳıyup eş‘ārumı ḫoş-ḫᵛāna söyleñ söylesün

5. **Ḫüsrev**e diñ yār geldi bezme ḫāmūş eylesün
Vaḳti güldür bülbül-i nālāna söyleñ söylesün

23. 105[a] Ḫüsrev.

24. Nev‘ī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Söylemez hīç ol güzel cānāne söyleñ söylesün
Ḳā’ilüz tek sögsün ol fettāna söyleñ söylesün

Rūḥ-baḫş oldı nebātāta nesīm-i nev-bahār
Nuṭḳa gelsün ġonce-i ḫandāna söyleñ söylesün

3. Müdde‘īler var dimiş aġzın ben inkār eyledüm
Söz kimüñdür ol şeh-i ḫūbāna söyleñ söylesün

Şāhid olsun bikr-i naẓm-ı pāküñe ‘Īsī-ṣıfat
Ḥażret-i pāşā-yı ‘ālī-şāna söyleñ söylesün

5. Cām-ı gülden **Nev‘i**yā mest oldı erbāb-ı çemen
Rāz-ı ‘ışḳı bülbül-i nālāna söyleñ söylesün

24. 105[a] Nev‘ī (Nev‘ī D. G.346).
1 güzel cānāna: sanem yārana D. // tek sögsün: sögsün tek D.
3 Müdde‘īler var: Müdde‘ī vardur D.
4 naẓm-ı pāküñe: naẓm-ı pāküme D.

25. Veysī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün
Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. Diller alınır kākül-i fettānuñ ucından
Ādemler ölür ḫançer-i bürrānuñ ucından

Dāġlar yaḳayın kelle-i bī-devlete cānā
Başuñdaġı destār-ı perīşānuñ ucından

3. Āḫir başum alup gideyüm dār-ı fenāya
Ey şūḫ senüñ nīze-i hicrānuñ ucından

Ser-rişte-i zülfüñ hevesi kese göñülden
Bāġrum delinür nāvek-i müjgānuñ ucından

5. Şi'rüñ gören īṣār-ı cevāhir ider ey dil
Dürler dökülür kilk-i zer-efşānuñ ucından

Veysī yine meclisde'aceb yandı yaḳıldı
Pervāne-veş ol şem'-i şebistānuñ ucından

---

25. 105[a] Veysī (Veysī D. G.44).
1 Diller alınır: 'ālem kırılır D.
2 Başuñdaġı: başuñdaki D.
3 alup gideyüm dār-ı fenāya: alur giderin kūy-ı fenāya D.
4 Ser-rişte-i zülfüñ: Ser-i rişte-i zülfüñ D. / kese: geçse D.
5 Şi'rüñ: şi'rün D.// zer-efşānuñ: dür-efşānun D.
6 yine: gice D. // şebistānuñ: şebistānın D.

26. Faṣīḥ

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Nāme-i ḥüsnini itdükde güşād ol meh-rū
Müy-ı pīşānī-i müşgīni görenler didi hū

Seyr idüp rūyını ṣandum o dü-çeşm-i siyehi
Gülşen-i ḥüsne komışlar iki vaḥşī āhū

3. Yād idüp ruḫlarını giryeler itdüm vāfir
Bāġ-ı ḥüsnüñ gül-i ra‘nālarına virdim ṣu

Naḳd-i cānı virür elbet gören ol sīm-teni
‘Āşıḳ-ı ḥaḳ bu ki başdan çıḳarur ol pehlū

5. Eylemiş ‘aḳlını çoḳ müy-ı şikāfuñ ṣad çāk
Düş-ı cānānede evvel iki bölünmiş gīsū

Sünbül-i kākülidür yā ḫaṭ-ı reyḥānı **Faṣīḥ**
Seni āşüfte-dimāġ iden odur yāḫūd bu

---

26. 105[b] Faṣīḥ (Faṣīḥ Ahmed Dede D. G. 369).
2 āhū: ebrū D.
5 müy-ı şikāfuñ: müy-ı şikāfın D.

27. Rāsiḫ

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Eyleyüp dīdār-ı pāküñ ārzū mānend-i cū
‘Ālemi itdüm tek-ā-pū sū-be-sū mānend-i cū

Eyle bir ‘arż-ı cemāl ey mālik-i baḥr-ı kemāl
Eylerüm ḫaylī zamāndur cüst ü cū mānend-i cū

3. Ebr-veş ṭut evc-i istiġnāyı rif‘at bul göñül
İtme her sifle-nihāde ser-fürū mānend-i cū

Dāmenüm ālūde-i levṣ-i güneh itme ṣaḳın
Ḳādir iseñ zāhidā ḳıl şüst u şū mānend-i cū

5. Fāriġ ol **Rāsiḫ** hevā ile hevesden kim döker
Āb-rūyuñ yirlere bu hāy ü hūy mānend-i cū

---

27. 105[b] Rāsiḫ (Rāsiḫ Ahmed Bey D. G.83) Divanda 6 beyittir.

4 güneh itme ṣaḳın: günehse itme ṭa‘n D.

5 6. Beyit D. “Olmaḳ isterseñ ḫas ü ḫār-ı elemden ṣaf-dil / Sīneye çek her gice bir māh-rū mānend-i cū” (G.83/5).

28. Faṣīḥ

Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

+ + – – / + - + – / + + –

1. Almış eṭrāfuñı segān-ı 'adū
Yazuḳ ey dil-rübā-yı çeşm-i āhū

Zülf ü ḫālüñ işāret eylediler
Didiler zīb-i ḥüsn odur hem bu

3. Hīç naẓīrüñ cihānda görmiş yoḳ
Ne 'aceb *lā ilāhe illā* hū

İtdi ... dil-gezendüm
Oldı zemzem de āteş üstüne ṣu

5. Beni baḳdurdı reh-güzāra **Faṣīḥ**
Ol ġazālī-nigeh hilāl-ebrū

28. 105[b] Faṣīḥ. Divanda bu gazel yoktur. (Çıpan: 1991).

29. ‘Ālī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. O ruḫlar gül gül olmış serve beñzer ol ḳad-i dil-cū
Nedür ol ‘anberīn gīsū nedür ol ḫāl ü ol ebrū

Ruḫ-ı gül-rengüñ üzre beñlerüñ cānā mu‘aṭṭardur
Meger kim nefḥa-i verd-i ṭarīdür ol gül-i ter bū

3. Eger ‘aks-i ḫaṭ-ı rengīnüñ anda cilve ḳılmazsa
Muṣaffā levḥa beñzer ḫaṭṭı yoḳ ol sīne-i bī-mū

Delersüñ reşk-i çāh-ı ‘ārıżuñla güllerüñ baġrın
Ḳaçan güftāra gelseñ şīvelerle ey büt-i meh-rū

5. Ten-i zerdüñle şīr-i bīşe-zār-ı ‘ışḳa dönmişsin
Şikāruñdur senüñ **‘Ālī** meger ol gözleri āhū

---

29. 105[b] ‘Ālī (Gelibolulu Mustafa ‘Ālī D. G.1164).
1 ‘anberīn: ‘anber M. / ḫāl: çeşm D.
2 beñlerüñ cānā: benlerüñden cān D. // ol: ey D.
3 rengīnüñ: müşkīnüñ D.
4 delersüñ: delersin // şīveler: ḫandelerle D.
5 senüñ ‘Ālī meger: meger ‘Ālī senüñ D.

30. Vecdī

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'ílü fā'ilün
Mużāri' – – + / – + – – / + - + – / – + –

1. ‘Uṣṣāḳ-ı zārı ḳıymada baḫt-ı siyāh-ı nev
İmdād-ı ḥüsne geldi yine bir sipāh-ı nev

Ey kīne-cū bu eski baḳışlar degül bize
Çeşm-i siyāha ola mübārek nigāh-ı nev

3. Ġamzeñle tāze şerḥa mey-i cāna irişdür
Āmed şod-ı ḫayāle açar şāh-rāh-ı nev

Tecdīd-i'özr-ḫ^{v}āhi ile dest-būs içün
Her dem gelür derūnuma fikr-i günāh-ı nev

5. **Vecdī** o meh-rūyuñ ele alsa zülfini
Her nāḫun-ı benānı olur reşk-i māh-ı nev

---

30. 105^{b} Vecdī (Vecdī D. G.51). Divanda bu gazel 7 beyittir.
1 ḳıymada: ḳumada D. / baḫt-ı: ḥaṭṭ-ı D.
2 siyāha: siyehe D.
3 irişdür: irişdürür D. // şāh: çāh D.
4 5. Beyit D. ‘özr-ḫ^{v}āhi: ‘üzre ḫ^{v}āhi D. “Bu lāle-zār dilde salınsuñ ne ḫūb olur / Ḳadd-i nev ḫırām nev ü cilve-gāh-ı nev” (G.51/4).
5 7. Beyit D. Her: Ser D.
6 “Tāb-ı ruḫunla āteş-i ġam tāzelenmede / Tutsa ‘aceb mi ‘ālem-i gerdūn āh-ı nev” (G.51/6).

31. Birrī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. Degüldür ḳahve bir luṭf-ı ḫudā-yı ẕu'l-menendür bu
Nice ḳahve her ehl-i keyf içün rūḥ-ı bedendür bu

Ẓuhūr itdükde şeyḫ ... dili perverde ḳılmışdur
Bulur her yerde raġbet dāḫil-i her encümendür bu

3. Sezādur her ne deñlü ḳıymetin efzūn iderlerse
Metā'-ı ḥaṣ-ı mülk-i meymenet-baḫş-ı Yemen'dür bu

N'ola maḳbūlı olsa herkesüñ āṯār-ı Veysī-veş
Seḥer ḥayrāna ṣubḥuñ neşvesin işrāb idüpdür bu

5. Muḥaṣṣal ḳahve keyfiyle sözi pür-sūz idüp göñlüm
Dimek ister ki ey dil **Birrī**-i ṣāḥib-süḫandur bu

---

31. 106[a] Birrī. Divanda bu gazel yoktur. (Erkul: 1992).

32. Rāsiḫ

Mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. Nice ārām ḳılsun bu dil-i divāne bir yirde
Ki ben bir yirde vü āġyār ile cānāne bir yirde

‘Aceb mi ġamze-bāzî ḳılsa her dem gözlerüñ ey şūḫ
Olur ḫançer-keşān olsa iki mestāne bir yirde

3. Ḳomadı iki gün bir yerde bizi āsiyāb-ı çarḫ
Ne çāre çün dökilmiş ey dil āb u dāne bir yirde

Hemān ben hicr-ile nālān ü sūzān olmışam yoḫsa
Gül ile ‘andelib ü şem‘-ile pervāne bir yirde

5. Gice mestāne düşmiş zāhidi gördüm yine **Rāsiḫ**
Küleh bir yerde yatur subḥa-i ṣad-dāne bir yirde

32. 106[a] Rāsiḫ (Rāsiḫ Ahmed Bey D. G.93).

33. Remzī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. Nice āsūde olsun bu dil-i bī-çāre bir yirde
Ki ben bir yirde ā‘da yār-ile hem-vāre bir yirde

Ḫayāl-i zülf ü çeşmi ḫāne-i ḳalbi ḫarāb itdi
Dirīġā mesken olmazmış iki mekkāre bir yirde

3. Döner çarḫ-ı berrīne hāle-i āġūş-ı ümmīdüm
Benümle bir şeb āḫşamlasa ol meh-pāre bir yirde

Vücūdum çākçāk-i tīġ-i ġamdur ser-be- ser yoḫsa
Hīç iẓhār iylemezdüm ger olaydı yāre bir yirde

5. Der-i mey-ḫānede gördüm ki zāhid mest ü lā-ya‘ḳıl
Yatur bir yirde kendi ruḳ‘a-i ṣad-pāre bir yirde

Bu şi‘r-i nā-pesendi **Remzi**yā ‘arż itdi faḳīrāne
Dūçār olduḳ da Lütfī-i şeker-güftāre bir yirde

---

33. 106[a] Remzī. Divanda bu gazel yoktur. (Kurt: 2007).

34. Faṣīḥ

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. La‘li ol şūḫuñ miyān-ı ḥaṭṭ-ı ‘anber-bārda
Gūyiyā bir ġonce-i terdür benefşe-zārda

Raġbet eylerdüñ göñül bāġ u bahār-ı ‘āleme
Reng ü būy-ı bī-vefāyı duymasaḳ ezhārda

3. ‘Ārife her berg-i eşçār-ı çemen-zār-ı fenā
Bir zebān-ı ḥāl-i Manṣūr oldı gūyā dārda

Ṣalmada mir‘ātına ‘aksi‘arūsān-ı çemen
Cūşiş-i şevḳ olmamaḳ mümkin mi hīç enhārda

5. ‘Andelīb-i ḫāme bir ḥāl-ile taḳrīr idemez
Bulduġum keyfiyet-i feyżi **Faṣīḥ** esḥārda

34. 106[a] Faṣīḥ (Faṣīḥ Ahmed Dede D. G.398).
4 ‘aksi: ‘aksin D.

35. Feyżī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. Dil ḫaste vü zār oldı senüñ tāb-ı tebüñle
Bir şerbet-i ṣāfī ṣun o peymāne lebüñle

Dil düşdi zeneḫdānuña ṣal zülf-i dırāzuñ
Çıḳsun ḳo o çehden kerem eyle sebebüñle

3. Ey āhū-yı vaḥşī bu ḳadar olma girīzān
Pūyān olsa yetmez mi göñüller ṭalebüñle

Ey ġamze nedür tā bu ḳadar ma'reke-zāyī
Dünyāyı ḫarāb itdüñ yine şūr u şeġabüñle

5. Ey pādişeh-i nāz u güzel başuñ içün gel
Feyżīyi helāk eyle nigāh-ı ġażebüñle

35. 106[a] Feyżī. (Topkapılı Feyzi D. G.87).
4 yine: ki M.

36. Fā’iż

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. Teşrīfüñ ile ḫānemi reşk-i İrem eyle
Aġlatma beni iki gözüm gel kerem eyle

‘Ahd eyledi öpdürmege pāyin gelicek ‘ıyd
Yā Rabbi o meh-pāreyi s̱ābit-ḳadem eyle

3. Bir ḫoşça ḥisāb eyleyelüm derdimüz ey dil
Ben dirhem-i eşküm dökeyim sen raḳam eyle

Degmez kederin çekmege bir laḥẓa bu ‘ālem
Bir ḥāl ile n’eylerseñ idüp def‘-i ġam eyle

5. Ḳānūn-ı belāġatde yine naḳş-ṭırāz ol
Ey ḫāme-i ḫoş-lehçe-i **Fā’iż** neġam eyle

36. 106[b] Fā’iż (Edirneli Fā’iż D. G.44).

37. Rāżī

Mef'ūlü mefāīlü mefā'īlü fe'ūlün
Hezec – – + / + – – + / + – – + /+ – –

1. Dīvāneler içre yüri kendüñ 'alem eyle
Añma göñül 'aḳl adını ref'-i ḳalem eyle

Var bir ṣaneme 'āşıḳ olup ṣāh-ı cihān ol
Derd ü elem ü ġuṣṣayı ḫayl u ḫoşem eyle

3. Biñ dāġ yaḳup āteş-i 'ışḳıyla o şūḫuñ
Ol küller ile sīneñi reşk-i İrem eyle

Aḳsun ḳo yaşuñ sīneñe deryā-veş idüp cūş
Her şerḥa-i ḫūnīni aña mevc-i yem eyle

5. Cān ḳaṣdını eyler saña **Rāżī** ḥaẕer it ġam
Var mey-gedeye sāġar ile def'-i ġam eyle

37. 106[b] Rāżī.

38. Necīb

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün
Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. Ey şūḫ-ı nev-āmūz-ı cefā gel kerem eyle
Ne va'de-i vaṣl it ne dürūġ-ı sitem eyle

Pāyānı bulunmaz ... ġamuñ ey dil
Gel meclise sāgar be-kef ol dem ḳadem eyle

3. Baḳma felegüñ cünbüş-i nā-sāzına rind ol
Neyle mey ile dil-ber ile def'-i ġam eyle

Ey sāḳī-i gülrīz olup şā'şa'a-endāz
Āşüfte-i ervāḥ –ı ... u nūş u Cem eyle

5. Bir güne siḥir-sāzī-i naẓm ol ki **Necībā**
Güftāruñı reşk-i şu'arā-yı 'Acem eyle

38. 107[a] Necīb. Divançede bu gazel yoktur. (İlhan: 2016).

39. Sezāyī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. Yanar nār-ı firāḳa ṣubḥa dek dil mū- miyānınca
O bir pervānedür yanmaḳ dilermiş mū-miyānınca

Göñül ister şeb-i vaṣluñ velī bilmez bunı cānā
Hemān maḥv-ı vücūd eyler viṣālüñ mū- miyānınca

3. Çekelden nār-ı hicrin ḳalmadı ḳılca eṯer benden
Vücūdum bir ḫayāle döndi yārüñ mū- miyānınca

Göñül bir özge ḥāletdür ne sūzişler 'ayān eyler
Oda yanmaḳ diler hicrān şebinde mū- miyānınca

5. Şeb-i firḳat **Sezāyī** anı buldı kendüye hem-dem
Anuñ-çün tā-seḥer yaşın aḳıdur mū- miyānınca

---

39. 107[a] Sezāyī (Hasan Sezāyī D. G.324). Ali Rıza Özuygun tarafından hazırlanan *Hasan Sezâyî'nin Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserler, Dîvanı'nın Tenkitli Metni ve İncelemesi* adlı doktora tezinde bu gazelin redifi "Mūmu yanınca" şekinde okunmuştur. Tarafımızca bu gazelin redifinin "Mūmu yanınca" değil; "Mū-miyānınca" olduğu tespit edilmiştir.

2 2. Beyit divanda yoktur. "Göñül ḫ[v]ahende-i bezm-i viṣāl-i yārdur ammā / Vücūdın maḥv ėder anda cemālüñ mūmı yanınca (G.324/2).

3 nār: bār D.

4 4. Beyit divanda yoktur. "Semender-veş ġıdāsı āteş olmışdur şeb-i hicrān / Göñül meyi ėtmesün mi yā cemāli mūmı yanınca" (G.324/4).

5 Anı: Şem'i D.

40. Ḥāletī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. Dil-i şeydāya gāhī luṭf idüp gāhī 'itāb eyle
Hemān n'eylerseñ eyle nāz ile bir kez ḫiṭāb eyle

Benüm derdüm mi yoḫsa bülbülüñ mi derdi artıḳdur
Gel ey bād-ı bahārī aḳçe dök bir bir ḥisāb eyle

3. İlāhī yār-ile hep kārumuz nāz u niyāz olsun
Beni ḫāk-ile yek-sān it anı 'ālī-cenāb eyle

Varup bir bāba mensūb oldı herkes ey göñül sen de
Der-i devlet-me'āb-ı luṭf-ı Ḥaḳḳ'a intisāb eyle

5. Kilīd-i ḳufl-ı ümmīdüm ḳoma keffinde mahlūḳun
İlāhī kendi dest-i ḳudretüñle feṭḥ-i bāb eyle

Ḳo çıḳsun **Ḥāletī** cānuñ n'içün ol şūḫa dil virdüñ
Dimez miydüm saña hercā'īlerden ictināb eyle

---

40. 107[b] (Azmizāde Hāletī D.G.772). Divanda bu gazel 7 beyittir.

3 4. Beyit D. "Binā-yı hāne-i dil olmamış vakt-i mübārekde / Çün ābād olmıyor bārī esāsından harāb eyle" (G.772/3).

4 5.beyit D.

5 6. Beyit D.

6 7. Beyit D.

41. Selīm

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. Benüm baḫt-ı siyāhumdandur ey şūḫ-ı siyeh-çerde
Çeker ruḫsār u aluñ üzre ḥaṭṭuñ ‘anberīn perde

Felekde mihri gūyā bī-melāl āġūşa çekmişdür
Meded sāḳī ne ḫoş düşmiş benānuñ gird-i sāġarda

3. Görüp ḫāl-i siyāhuñ ‘ārıżuñda oldı meftūnuñ
Degül miskīn buḫūruñ yanması bīhūde micmerde

Ne dūd-ı dil ne cūy-ı eşküm itdi kimseye te’sīr
Muḥasṣal baña raḥm eyler ne gökde var ne ḫod yirde

5. ‘Aceb mi dā’imā el üzre ṭutsa tāze şi‘rüm yār
Selīmā dāye-i ṭab‘um ider ol ṭıflı perverde

---

41. 107[b] Selīm. (Köksal: 2017. s. 163).
2 bī-melāl: bir hilāl (makale).
3 ḫod: kim (makale)
5 Selīmā: Selīmī (makale)

42. Cevrī

Mef'ūlü mefā'īlün mef'ūlü mefā'īlün

Hezec – – + / + – – – / – – + / + – – –

1. Mest oldı yine göñlüm ṣahbā-yı muḥabbetle
Āşüfte dimāġ oldum sevdā-yı muḥabbetle

Geh 'arbede-i dil-ber geh üştülüm-i āġyār
Bilmem nic'olur ḫālüm ġavġā-yı muḥabbetle

3. Aldanmasa olmaz dil ol āfete zīrā kim
Hem-ḥāl görür çeşmin rüsvā-yı muḥabbetle

Ādem nice meyl itmez ol ġamzeye kim olmuş
Her 'işvesi perverde ma'nā-yı muḥabbetle

5. **Cevrī** nigeh- i yāre cān virmede bī-bāk ol
İṣbāt-ı vücūd eyle da'vā-yı muḥabbetle

42. 107[b] Cevrī (Cevrī D. G.240).

43. Cevrī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. Dil olmaġ içün ḫāk-ile yeksān ḳademinde
Çoḳdan ṭolaşur ṭurre-i pür-pīç ü ḫamında

Olmış sipeh-i fitneye serdār o kāmet
Seyr it ne ḳıyāmet ḳopa zīr-i 'aleminde

3. Me'vā ideli sırr-ı lebi ḫāne-i dilde
Ṣadr-ı rūḥ-ı Mesīḥ oldı mücāvir ḥareminde

İtdüñ nigeh-i şūḫ ile ṭarḥ-ı tekellüf
Bir neşve bulursaḳ n'ola luṭf u siteminde

5. **Cevrī** bu ḳadar itmez idi ma'nāyı tesḫīr
İḳlīm-i süḫan olmasa ḥükm-i ḳaleminde

43. 107[b] Cevrī (Cevrī D. G.235).

44. Cevherī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün
Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. Ey gülbin-i tāze yañılup odlara yanma
Pīrāhenüñe daḫı ṣaḳın kendüñ inānma

Bilmezlük eyle düşer iseñ bezm-i 'adūya
Şimdi gelürüm diyü revān ol oyalanma

3. Ey çeşm-i ġazāl eyle ḥaẕer dām-ı 'adūdan
Ter-dāmen iken aç gözüñ itlere ṭalanma

Her gördigüñ ardına düşme yorulursun
Her nā-ḫaleflüñ ṣunduġını sen iyü ṣanma

5. Bu **Cevherī**nüñ pendini gūş it sözün añla
Gūş itmez iseñ uġradıġuñda çabalanma

44. 108[a] Cevherī.

45. Şehrī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. Alup āġūşuma yāri olunca sīne-ber-sīne
Dolaşdı pāy-ı 'aḳlum tār-ı zülf-i çīn-ber-çīne

Olan gencīne-i ḥüsnüñ ḫulūs ile ṭaleb-kārı
Yolunda naḳd-i eşkin sarf ider gencīne gencīne

3. Dili gūyā iden zevḳ-i lebüñ şevḳ-i cemālüñdür
Gelür mi nuṭḳa ṭūṭī olmayınca şekker āyīne

Görince dest-būsa ḳaṣd idüp ol serv-i āzāde
Didüm mü'minlerüñ bayrāmı derler rūz-ı Āzīne

5. Niçün ḥod-bīn olup şevḳ ile ġarrālanmasun **Şehrī**
Cebīn āyīne ruḫ āyīne gerden sīne āyīne

45. 108[a] Şehrī. Divanda bu gazel yoktur. (Demirel: 2007).

46. Ḥasīb

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

Mużāri –– + / – + – + / + – – + / – + –

1. Öpsem o sīm-gerdeni ammā ḳabarmasa
Āh ol ḳumāş-ı ḥüsn-i dil-ārā ḳabarmasa

Zülf-i siyāhı virmez idi ḳıl ḳadar keder
Ruḫsār-ı yārda ḫaṭṭ-ı zībā ḳabarmasa

3. Keştī-süvār-ı 'ışḳ selāmet-pezīr idi
Farṭ-ı hevā eyleyelüm deryā ḳabarmasa

Ḫoş mültecā idi der-i vālāsı dil-berüñ
Aġyār-ı bed-sirişt-ile ġavġā ḳabarmasa

5. Ebkār-ı naẓma ḳurṭa-i taḥsīn idi **Ḥasīb**
Bu nev-edāya gūş-ı eḥibbā ḳabarmasa

---

46. 108[a] Ḥasīb. Bu gazel divanda yoktur. (Ekinci-Donuk: 2015).

47. Şehrī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Görinen ḫāli degül baḳduḳ da rūy-ı dil-bere
Ḍarb-ı ‘aks-i merdüm-i çeşmümden olmuşdur bere

Olmuşam sevdā-ger-i bāzār-ı ḳālā-yı viṣāl
Sa‘y-i dil bī-fā’ide naḳd-i sirişküm nā-sere

3. Āh u eşküm sīne-i sūzāna virdi āb u tāb
Ḥāṣılı döndi derūnum kūre-i āhen-gere

Olmaḳ isterseñ eger ġarḳ-āb-ı baḥr-i maġfiret
Dönsün eşküñ cūy-bāre ‘ārıżuñ nīlūfere

5. Raġbet-i ārāyīş-i ‘illet serāy-ı bī-ṣebāt
Ṭarḥ-ı naḳş itmek gibidür tūde-i ḫākistere

Şehriyā yārān teklif-i naẓīre eylemiş
Hīç ne mümkin beñzemek ḫar-mühre dürr ü gevhere

---

47. 108[b] Şehrī. Divanda bu gazel yoktur. (Demirel: 2007).

48. Neşātī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. Mey rīḫte biñ pāre yatur cām şikeste
Olsa n'ola rindān-ı mey-āşām şikeste

Erbāb-ı ḫarābāt yatur künc-i elemde
Maḫmūr gider derd-ile endām şikeste

3. Erbāb-ı ṭarab cümle perīşān u mükedder
Def-sille-ḥor-ı ġussa vü ney gām-şikeste

İtmiş yine gör dest-i ḳażā ferşini yākūt
Mey-ḫāne yatur gerçi der ü bām şikeste

5. Zāhid ayaġı yer mi başar şimdi **Neşātī**
Mey rīḫte biñ pāre yatur cām şikeste

48. 108[b] Neşātī (Neşātī D. G.123).
[3] erbāb: esbāb D.

49. Rūḥī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Sāye-i ḳadd-i bülendüñ 'āşıḳ-ı dīdāruña
Gerçi iḳrār itdüñ ammā ṭurmaduñ iḳrāruña

Lāle-i bāġ-ı muḥabbetdür dil-i pür-ḫūnımuz
Yaraşur anı ṭākınsañ kūşe-i destāruña

3. Sen ne ṣayd-efgensin ey bī-raḥm kim āzādeler
Reşk iderler beste-i gīsū-yı 'anber-bāruña

Herkese āzārdur kāruñ ḫuṣūṣā 'āşıḳa
N'eylesün ey şūḫ mu'tād olmayan āẕāruña

5. Düşdi derd-i hicre **Rūḥī** ārzū-yı viṣāl ider
Çāre-sāz ol ey ṭabīb cān u dil bīmāruña

---

49. 108[b] Rūḥī (Bağdatlı Rūḥī D. G. 927). (Ak: 2001).

2 3. Beyit D. bāġ-ı: dāġ-ı D. // ṭākınsañ : ṭaġıtsañ D. "Rūḥ-baḫş ol va'de-i luṭfuñla kim olsun fedā / Dil leb-i cān-baḫşuña cān şīve-i güftāruña" (G.927/2).

3 4. Beyit D.

4 5. Beyit D.

5 6. Beyit D. "Ṭavr u ṭarzın şöyle bilmişsin güllik semtinüñ / Ḫūb-rūlar baş eger evża'uña etvāruña" (G.927/5).

50. Rūḥī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. Ṣanur ebrūlarum kim görse çeşm-i eşk-bār üzre
Çatılmış iki ‘ālī sāyebāndur berg ü bār üzre

O ra‘nā şeb-külāhın kim bıraḳmış yüziyle sāye
Şu zerrīn-çetre beñzer kim ḳurulmuş lāle-zār üzre

3. ‘Azīz itdüñ yiter dīdārıñı ‘arż-ı Yūsufum ḥaḳ gör
Nice üftāde ḫāk olmış yaturlar reh-güzār üzre

Neler çekdüm bilinsün ḫalḳ elinden luṭf it ey hem-dem
Ölince yaz bu dil-keş maḳṭa‘ı seng-i mezār üzre

5. ‘Aceb mi ehl-i ‘ālem çignese erbāb-ı ‘irfānı
Çıḳarlar **Rūḥī**yā lā-büd dıraḫt-ı mīve-dār üzre

---

50. 108[b] Rūḥī (Rūḥī. D. G. 919). (Ak: 2001).
1 berg ü bār: bir pıñar D.
2 O ra‘nā şeb-külāhın: Ḳızıl maḥmil külāhuñ D. // Şu: O D.
3 ‘arż-ı Yūsufum ḥaḳ gör: bir kez Yūsufum çıḳ gör D.
4 hem-dem: hem-reh D.
5 ehl-i ‘ālem: ḫalḳ-ı ‘ālem D.

51. ‘Azmī

Mefā‘īlün mefā‘īlün fe‘ūlün

Hezec + – – – / + – – – / + – –

1. Dilā her gördigüñe mā’il olma
Ḳulāġ ol meclise varsañ dil olma

İçüp cām-ı ġurūrı tāze tāze
Cihān mey-ḫānesinde ḳanẕil olma

3. Tek ü tenhā yüri dār-ı fenāda
Edānī meclisine dāḫil olma

Seni bir gün helāk eylerler āḫir
Hevā ejderlerinden ġāfil olma

5. Te’ennī eyle āḥvālüñde **‘Azmī**
Murād-ı nefs ile müsta‘cil olma

51. 108[b] ‘Azmī. Divanda bu gazel yoktur. (Ceyhan: 2006).

52. Şehrī

Fe‘ilātün mefā‘ilün fa‘lün
Ḫafīf + + – – / + – + – / + –

1. Düşdi göñlüm çeh-i zeneḫdāna
Ḫıżr-veş irdi āb-ı ḥayvāna

Ne bu āşūftelik diyü yārüñ
Kākülin yudı ṭurre-i şāne

3. Gice iẓhār-ı sūz-ı ‘ışḳ iderek
Şem‘e yandı yaḳıldı pervāne

Kār-ı ‘ışḳı olur ḳıyās itdi
Çerçilik ile Ḳays-ı dīvāne

5. Merd-i meydān-ı ‘ışḳ idi Ferhād
Cān u bāş ile girdi meydāna

O ser-amed börekci dil-berinüñ
Kārı sencīde vaż‘ı merdāne

7. Tuḥfe-i şā‘irānedür **Şehrī**
Bu ḫoş-āmed naẓīre yārāna

---

52. 109[a] Şehrī. Divanda bu gazel yoktur. (Demirel: 2007).

53. Vecdī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ḳaṣd-ı cān almaḳdur ol ẓālim eger dād itse de
Şād-ı merg itmek murād eyler beni şād itse de

Dil-nüvāz olmaḳla ġamzeñ terk-i bī-dād eylemez
Müslümān olmaz o kāfir Kā‘be bünyād itse de

3. Bī-ġaraż ṣanma nigāh-ı luṭf u cevr-āmīzini
Vaḳf-ı nāz eyler dil-i vīrānum ābād itse de

Bend-i zülfinden ḫalāṣ olsa düşer zencīre dil
‘Işḳ āzād eylemez ol yār āzād itse de

5. Verzimi yārān bilür ben ḫod-sitālıḳ eylemem
Şi‘rümi Cibrīl-i **Vecdī** zeyl-i evrād itse de

53. 109[a] Vecdī (Vecdī D. G.61).
4 5. Beyit D. “Gird-bād-ıdeşt-i hicran eyler anı rūzigār / Cismini miṣl-i ġubār u āhını bād etse de” (G.61/4).
5 7. Beyit D. verzimi: ḳadrimi D.
6 “Ḫāṭır-ı yāra gelen cāna vedā itsün hemān / Ḫayr ile yād eylemez ger yār āzād etse de” (G.61/6).

54. Ḥulvī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. İçerüz her elem ādem mey-i gül-fāmdan ṣoñra
Ṣafā-yı ġam muḳarrerdür ṣafā-yı cāmdan ṣoñra

Siyeh kāse–yi felekden ṣoḥbet da'im ümīd itme
Atar mihmānı çāh-ı miḥnete ikrāmdan ṣoñra

3. İder sāde-dilānı nakş-ı şöhret rāstīden men'
Nigīnle kec-nümālıḳ ẓāhir olur tamdan(?) ṣoñra

Dil-i şūrīde oldı bir yehūdī şūḫuna meftūn
Ki zülfi 'arż ider küfrī baña İslāmdan ṣoñra

5. Ḫayāl-i nergis-i mest ile **Ḥulvī** şīşe çekmekdür
Marīż-i 'ışḳa lāyıḳ ḫançer-i ḥacāmatdan ṣoñra

54. 109[a] Ḥulvī. Divanda yoktur. (Yavuz: 2012).

55. Rūḥī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. Felek de mālik olmış ṭutalum bir zer-nişān ṭāsa
Ne beñzer meh saña sen şāh-ı vaḳt ol bir siyeh kāse

Ġam-ı la'lüñle çeşm-i 'āşıḳuñ geh ḳan döker geh yaş
Gözüm nūrı yoluñda kim baḳar yāḳūt u elmāsa

3. Naẓar bir ṣayḳal-ı behcet-fezādur ḳadrini bil kim
Baḳılmaz ṣoñra mi'rāt-ı cemālüñ yüz ṭutar pasa

Açup biñ nāz-ile kākül perīşān sīne-çāk olduñ
Kimi sevdāya düşdi ehl-i bezmüñ kimi rüsvāya

5. Ṭama' kes nāsdan **Rūḥī** sözüm ṭut cümleden yegdür
Teveccüh rūy-ı maḳṣūda tevekkül ḫālıḳ-ı nāsa

---

55. 109[a] Rūḥī (Bağdatlı Rūḥī D. G.976). (Ak: 2001)
1 de: ger D.
2 geh ḳan döker geh yāş: geh yaş döker geh ḳan D.
3 4. Beyit D. Baḳılmaz: Yıḳılmaz D.
4 3. Beyit D. Açup biñ nāz-ile kākül: İçüp biñ nāzile D. // rüsvāya: vesvāsa D.
5 Bu beyit divanda yoktur.

56. Nābī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. Devāt-ı sīmīni gördükce ol şūḫuñ miyānında
Yer eyler 'āşıḳuñ tīġ-ı muḥabbet üstüḫ'ānında

Felāṭun olsa da mümkin mi Mecnūn olmamaḳ ādem
O şuḫuñ sīmden zencīrini gördükçe yanında

3. Olur dil cilvegāh dāġ-ı ḥasret lāle-veş gāhī
Mürekkeb noḳṭasın gördükde la'l-i dil-sitānında

Ṣarīr-i ḫāme ṣanma ḥarf-rīz olduḳça evrāḳa
Olur nālān u giryān ḫāme dest-i bī-emānında

5. Göñül sevdā-yı çīn-i kākül-ile bir devāt oldı
İderdüm aña **Nābī** 'arż maḳbūl olsa yanında

---

56. 109[a] Nābī (Nābī D. G. 795).

1 gördükçe: gördükde D.

3 Olur dil cilvegāh-ı dāġ-ı lāle-veş gāhī: Midād-āsā sevād-ı dīde reşkümden olur cārī D.

5 8. Beyit D. Göñül sevdā-yı çīn-i kākül-ile bir devāt oldı: Dil-i sevdā-zede şevḳ-i miyān ile devāt oldı. D. "İki dillü siyeh-rū kec-derūn ḫāme raḳībāsā/ Ne taḳrīb ile bilmem cāy-gīr olmış benānında"(G.795/5).

6 "Oḳur yazar bu deñlü meşk-i ḫaṭṭ eylerken ol āfet / Yine ḥarf-i vefadan eṣer yoḳdur dehānında" (G.795/6).

7 "Bu deñlü çünki itmiş yār meşḳ-i nāz ü istiğna / Ḳo olsun nā'il-i ḫaṭ ḥüsnünüñ vaḳt-i ḫazānında (G.795/7).

57. Meşāmī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Gönlüme her dem düşer hicrān hicrān üstine
Tekyedür lā-büd ḳonar mihmān mihmān üstine

Sīnede her yaḳdıġuñ dāġ üzre gel bir pāre kes
Beglere lāzım-durur iḥsān iḥsān üstine

3. Var iken dilde ḫayālüñ gelmesün şāh ġāmuñ
Ḳonmak olmaz dostum sulṭān sulṭān üstine

İtlerüñ üzre taṣaddur itdügüm 'ayb eyleme
Bī-tekellüf oturur yārān yārān üstine

5. Pādişāh-ı mülk-i naẓm olmuş **Meşāmī** bendenüñ
Āsitānında durur dīvān dīvān üstine

57. 109[b] Meşāmī (Yeniterzi: 2001. s. 3).

1 düşer: gelir m.
2 pāre kes: yāre gör m.
3 şāh: cānā m.
4 İtlerüñ üzre taṣaddur itdügüm 'ayb eyleme: Beylerin üzre geçip oturduğum ayb olmasın m.

58. Rāsiḫ

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Süzme çeşmüñ gelmesün müjgān müjgān üstine
Urma zaḥm-ı sīneme peykān peykān üstine

Dilde ġam var şimdilik sen gelme luṭf it ey sürūr
Olamaz bir ḫānede mihmān mihmān üstine

3. Rīze-i elmās eker her açduġı zaḥma o şūḫ
Luṭfı var olsun ider iḥsān iḥsān üstine

Yārdan mehcūr iken düşdük diyār-ı ġurbete
Dehr gösterdi yine hicrān hicrān üstine

5. Hem mey içmez hem güzel sevmez dimişler ḥaḳḳına
Eylemişler **Rāsiḫ**e bühtān bühtān üstine

58. 109[b] Rāsiḫ (Rāsiḫ Ahmet Bey D. G.85).
2 4. Beyit D. sen gelme luṭf it: luṭf eyle gelme D.
4 2. Beyit D. düşdük: düşdüm D. // yine: bañа D.

59. Enīs

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ḳıl tebessüm tā ola ḫandān ḫandān üstine
Naḫvetüñle tā-be-key giryān giryān üstine

Dil-berā ber-sīne-i ‘uşşāḳa yaḳma tāze dāġ
El-ḥaẕer tā gelmesün sūzān sūzān üstine

3. Gelmez iseñ ‘āşıḳa gelmem dime ey pür-cefā
Olmasun bī-çāreye hicrān hicrān üstine

Nūr-ı dīdem iltifāt ehl-i ḳabāya her naẓar
Ḫānkāh-ı ‘ışḳa baḳ ‘uryān ‘uryān üstine

5. Ġamzeden mümkin degül neẕẕāre-i ḥüsni **Enīs**
Gelmeyince ḫ[v]ābdan müjgān müjgān üstine

---

59. 109[b] Enīs (Enīs Receb Dede D. G.40).

2 Dil-berā ber-sīne-i ‘uşşāḳa: dil ber-ā-ber-sīne-i ‘uşşāḳa D.

5 7. Beyit D. “Ehl-i ‘ışḳa muḳteżā-yı ‘ışḳı icra itmeğe / Şāh-ı dilden gelmede ferman ferman üstüne” (G.40/5).

6 “‘Işḳıla vīrān olur ser-tā-ḳadem mülk-i ḫıred / Gelmesün yā Rab amān sulṭan sulṭan üstüne” (G.40/6).

60. Şehrī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ṣundı sāḳī cāmdan fincān fincān üstine
Eyledi derd-i dile dermān dermān üstine

Ḳaṭreler kim ḫūn-ı eşkimden girībānımdadur
Ḥabbelerdür muttaṣıl mercān mercān üstine

3. Ḫaṭṭ çekildi ḥüccet-i ruḫsārınuñ ...-nına
Zülfi ibrāz iyledi burhān burhān üstine

Nīze-i müjgān be-kef ṣaf ṣaf sipāh-ı ġamzesi
Ḳaṣd-ı cān eylemiş gelür yalman yalman üstine

5. Dām-ı zülfünden ḫalāṣ olmaḳ ne mümkün murġ-ı dil
'Uḳde 'uḳde üstüne bī-cān bī-cān üstine

Ḫırmen-i ümmīdi ser-tā-ser temāşā eyledüm
Cüste cüste **Şehrī** ḫırāmān ḫırāmān üstine

60. 109[b] Şehrī. Divanda bu gazel yoktur. (Demirel: 2007).

61. Faṣīḥ

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Tā ezel pervāne düşmüş şem'-i sūzān ardına
Böyle düşmekdür münāsib vaṣl-ı ḫūbān ardına

Ġonca diller hep perīşān-ı taḥammül oldılar
Düşdiler yār-ı şemīm -i zülf-i cānān ardına

3. Cāy-gāh-ı gülşen-ārāmum āteş eyledi
Çarḫ dönse ḫār-ı melāmet ḳoydı dāmān ardına

Dil o deñlü ārzū-mend-i kenār-ı vaṣl kim
Ol hevesle gelmede çāk-ı girībān ardına

5. Pāyimālān-ı reh-i 'ışḳa göre dirdi **Faṣīḥ**
Laḥẓa laḥẓa baḳmadan ol çeşm-i fettān ardına

61. 109b Faṣīḥ. Divanda bu gazel yoktur. (Çıpan: 1991).

62. Naḫlī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Şāh-ı ġamze eyleyüp dīvān dīvān üstine
Ḳatl-i 'uşşāḳa ider fermān fermān üstine

İñe giryānum gözüm ebr-i ġamuñdan dem-be-dem
Hīç göz açdurmaz yaġar bārān bārān üstine

3. Eşk-i ḫūn-ālūd-ı ḫasret rişte-i müjgānda
Bir dizilmiş subḥadur mercān mercān üstine

İştirāḳ-ı güft ü gū-yı yāre cem' olmış raḳīb
Kūy-ı dil-berde bu şeb şeyṭān şeyṭān üstine

5. Vaḳf-ı dil-ḫᵛāh üzre **Naḫlī** devr ider bir gün ü felek
Ḥamdülillāh eyledük devrān devrān üstine

62. 109[b] Naḫlī.

63. Ṣabrī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Bir zamān vaṣluñla ġam-fersūd dirdüm bādeye
Şimdi içsem eşk-i ḫūn-ālūd dirdüm bādeye

İtse mihr-i ‘aks-i rūyuñ burc-ı sāġardan ṭulū‘
Āfitābum ṭāli‘-i mes‘ūd dirdüm bādeye

3. Şāh-ı ġamda şevḳ-i cām olsa delīl-i maḳṣadum
Meş‘al-efrūz-ı reh-i maḳṣūd dirdüm bādeye

Çeşmüme geldükçe itsem girye tāb-ı şevḳden
Eşküme baḥr-i neşāṭ u rūd dirdüm bādeye

5. İtmese mey şevḳümüñ ser-māyesin **Ṣabrī** füzūn
‘Aşḳ bāzārında ben bī-sūd dirdüm bādeye

63. 110[a] Ṣabrī (Sabrī Mehmed Şerīf D. G.181).
3 Şāh-ı ġamda: Şām-ı ġamda D.

64. Nedīm

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün
Mużāri – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Zülf ü külāhı virdi ḫalel Maġrib ü Fas'a
Çeşm-i kebūdı ṣaldı aḳın mülk-i Çerkese

Çāk itmesün mi câme-i sebzin görünce gül
Baḳ şu yeşil muḳaddeme ol ḳırmızı fese

3. Ney-zen bezmde muṭrıba hem-vāre kec baḳar
Bilmem miyānlarında nedir bu münāfese

Gelmiş ḫaṭ-ı siyeh ruḫuna āh ey gönül
Semmūr ḫoş yaḳışmış o gül-penbe aṭlasa

5. Ebrūlar üstüne dökülüp kāküli **Nedīm**
Taṣvīr-i Çīnī yazmış o ṭās-ı muḳarnasa

---

64. 110[a] (Nedīm D. G.129).
2 3. Beyit D. Ol: şol D.
3 4. Beyit D.
4 2. Beyit D.
5 ṭās-ı: tāk-ı D.

65. Faṣīḥ

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün
Mużāri – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Çıḳmış çemende naḫl-i gülüñ bülbül üstine
Evṣāf-ı nev-bahārı oḳur heb gül üstine

İdrāk ideydi naḳl mezāyā-yı 'ışḳını
Būs-ı lebin virür idi cām-ı mül üstine

3. Ben āyet indi ẓannederin zīb-i ḥüsnüne
Düşdükçe rūy-ı enverinüñ kākül üstine

Telmīḫ-i 'uḳde-i dil-i ḫūnīnüm eyledi
Bir ġonce ṭaḳdı gördüm o gül sünbül üstine

5. Ḫāmemde gör ki bunca ma'nī-i nigārımı
Gelmiş **Faṣīḥ** şīr-i Ḫüdā düldül üstine

---

65. 110[a] Faṣīḥ. Divanda bu gazel yoktur. (Çıpan: 1991).

66. Ḳabūlī

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün
Mużāri – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Sünbül nedür ki zülf-i semen sāña beñzeye
Mümkin midür ki serv-i semen sāña beñzeye

Meh kim bu deñlü zīnet ü zīb aña fer virür
Ḳābil midür ki ṭal'at-ı zībāña beñzeye

3. Naḫl-i ṭūbā ki leẕẕet-i bal aña beñzemez
Lāyıḳ mıdur ki külçe-i sīm aña beñzeye

Sīmāña beñzeyemezken yine ḳurṣ-ı āfitāb
Ḫāşā ki naḫl-i ḳāmet-i bālāña beñzeye

5. Ḥaḳḳā **Ḳabūlī** ḳalb-i şekībāña āferīn
Gördüñ mi hīç bir ehl-i şekīb aña beñzeye

---

66. 110[a] Ḳabūlī **(**Ḳabūlī İbrahim Efendi D. G.387).
2 zīnet ü zīb: ziynet-i zīb D.
3 Divanda ikinci mısra dördüncü beytin ikinci mısrasıdır. ṭūbā: ruṭab D.
4 Divanda ikinci mısra üçüncü beytin ikinci mısrasıdır. beñzeyemezken: beñzemez dir D.

67. Nev‘ī

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün
Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. Güftār-ı lebüñ kāşif-i esrār-ı ḫafiyye
Reftār-ı ḳadüñ mūcib-i eṭvār-ı seniyye

Müşgīn-ṣaçuñı ince belüñden gören eydür
Bundan ṣalınur var ise ‘uşşāḳa beliyye

3. Ḫidmetde baña şāhid-i mey terledi ḫaylī
Oldı ṣanasın başda ḥınālı ‘araḳıyye

İçdük de muḥabbet meyini bezm-i ezelden
Bir pāre ḳodum Ḳays-ile Ferhāda baḳıyye

5. **Nev‘ī**ye geçerken gülebaḳdı seg-i kūyuñ
El-minnetü li’llāh ki zihī luṭf u ‘aṭiyye

---

67. 110[a] Nev‘ī (Nev‘ī D. G.388).
1 Güftār-ı: Günār-ı D. // Reftār-ı: Renār-ı D.
2 belüñden: bilüñde D.
3 baña: gėce D./ ḫaylī: kanlar D. // ḥınālı: habābı D.
4 bezm-i ezelden: bezm-i ezelde D.

68. Remzī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Ey göñül ister iseñ itmege kesb-i ḥüsne
Naẓar-ı pāk-ile baḳ muṣḥaf-ı vech-i ḥüsne

Ḳızıl elmaya değişmem ẕeḳanuñ sulṭānım
Gerdenüñ Akdeniz'e la'lüñi mülk-i Yemen'e

3. Ḫāl-i Hindūña olur mı Ḥabeş iḳlīmi behā
Çīn-i zülfüñ viren aldandı Ḫaṭā vü Ḫotene

Oldı pā-der-gil-i 'ışḳ ol daḫı āzāde iken
Fāḫte vaṣf idicek ḳaddüñi serv ü çemene

5. Yād-ı mir'āt-ı ruḫ u ḳand-i lebüñle **Remzī**
Şimdi nev-teb mi virür ṭūṭī-i sükker-şikene

68. 110[b] Remzī. Divanda yoktur. (Kurt: 2017).

69. Emīn

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. Dūçār olsam da yār itmez baña neẕẕāre bir kerre
Döner ṣad būse baḫş-ı çeşm olur āġyāra bir kerre

Melāmet itme zāhid rind-i ter-dāmān-ı 'işyāna
İder elbet teşebbüṣ ceyb-i 'istiġfāra bir kerre

3. Bilürdüm kār-ı mey ben pend-i aḥbāba degül ḥācet
O hercāyī geleydi ḫāne-i ġam-ḫᵛāra bir kerre

Göñül mecrūḥ-ı tīġ-ı bī-emān-ı iftirāḳuñdur
Ne var gel merhem-i vaṣluñla eyle çāre bir kerre

5. **Emīn**ā düşmemek endīşe-i tanẕīre ḳābil mi
Baḳup ehl-i suḫan bu naẓm-ı şīrīn-kāra bir kerre

69. 110[b] Emīn. Divanda yoktur. (Gider: 2011).

70. Cevrī

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Mücteşş + – + – / + + – – / + – + – / – –

1. Güm oldı ‘aklum o şūḫuñ dehānı fikrinde
Ḫayāle döndi vücūdum miyānı fikrinde

İrişdi ża‘fa tenüm ḫāme içre nāl gibi
O sīm-sā‘idüñ ey dil benānı fikrinde

3. Pür itdi ḫūn-ile baġrum ḫadeng-i ġamze-i yār
Kemāna döndi ḳadüm ebruvānı fikrinde

Tereddüd eyleme ṭut tīġ-i yāra gerdenüñi
Olur mı ‘āşıḳ olan baş u cānı fikrinde

5. Ġubār-ı ġuṣṣa alur ‘aḳluñı ṣaḳın **Cevrī**
O şūḫuñ olma ḫaṭ-ı dil-sitānı fikrinde

70. 110[b] Cevrī (Cevrī D. G.207).

71. Neşāṭī

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

Mużāri' – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Diller doyar mı baḳmaġa ol māh-pāreye
Ruḫṣat da virse ġamzeleri ger neẓāreye

Düzdīde bir nigāh-ile itmez mi iltifāt
Bir rūy-ı luṭf yoḳ mı dil-i bī-sitāreye

3. Gülzār-ı ġamda tāze nihāl-i belā olur
Geldükçe tīri sīne-i pür-dāġ u yāreye

Diller ḳalurdı keşmekeş-i zülf-i yār ile
Ger girmeseydi bād-ı ṣābā gāhī araya

5. Böyle ḳalur mı cevr-ile dil-ber **Neşāṭi**yā
Raḥm eylemez mi 'āşıḳ-ı bī-ṣabr u çāreye

---

71. 110[b] Neşāṭī (Neşāṭī D. G.111).

1 Diller doyar mı: Gözler döyer mi D.

72. Cevrī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Geçdi dil rāh-ı ṭalebden kām-ı dünyādan bile
Fāriġ oldum ārzūlardan temennādan bile

Teşne-leb bī̇māram ölsem de müdāvā istemem
Ḥızır u Ī̇sādan degül la‘l-i dil-ārādan bile

3. Ḥāṣıl olmaz berg ü bār-ı ārzū ehl-i dile
Gülbün-i bāġ-ı İremden naḫl-i Ṭūbādan bile

Ẕevḳ-ı dünyādan mezāḳ-ı ehl-i dil maḫrūmdur
Telḫ-kāmī̇dür naṣī̇bi nūş-ı ṣahbādan bile

5. İrmedi ser-menzil-i ümmī̇de **Cevrī̇** tī̇r-i āh
Geçdi ammā nüh felekden ‘arş-ı a‘lādan bile

---

72. 110[b] Cevrī̇ (Cevrī̇ D. G.208).
4 mezāḳ-ı ehl-i dil: mezāḳ-ı la’l dil D.

73. Fā’iż

Mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1. Ne kārūn var göñül bī-hūde feryād itmeden ġayrı
Ne ḥāṣıl eyledüñ düşmenleri şād itmeden ġayrı

Ne sūd itdüñ görüp meyl itmeden her zülf-i pür-çīne
Göñül murġun esīr-i dām-ı ṣayyād itmeden ġayrı

3. Baña biñ cevr ider ol bī-vefā yanında aġyāruñ
Ṣafā eyler beni nā-şād idüp şād itmeden ġayrı

Hezārān va‘d-i luṭf itmişdi yār ‘ömri mezīd olsun
Hep itdi ḫāṭır-ı vīrānum ābād itmeden ġayrı

5. N’ola **Fā’iż** itseñ şikāyet çarḫ-ı kec-revden
Nesin gördün dem-ā-dem cevr ü bī-dād itmeden ġayrı

73. 111[a] Fā’iż (Edirneli Fāiz D. G.53).

74. Nā’ilī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Oldı eşküm gülşen-ārā-yı heves cūlar gibi
Aḳdı göñlüm bir nihāl-i tāzeye ṣular gibi

Ṭurfe mecnūnam ki pey-der-pey ḫayāl-i çeşm-i yār
Ṭolanur eṭrāfumı ser-geşte āhūlar gibi

3. Hep siyeh-pūş oldılar ḳaṣd-ı şebīḫūn-ı dile
Girdiler müjgānlarun bir renge cādūlar gibi

Bir nihāl-i āhdur ḳaddüñ hevāsıyla göñül
Ṣaḫn-ı gülşende ḫırāmān serv-i dil-cūlar gibi

5. Āb u tāb-ı ṭal‘at-ı ebkār-ı naẓm-ı **Nā’ilī**
Ṭa‘n ider āyīne-i ḫūrşīde meh-rūlar gibi

---

74. 111[a] Nā’ilī (Nā’ilī-i Kadīm D. G.369)
1 nihāl-i tāzeye: nihāl-i ‘işveye D.
2 ṭolanur: devr eder D.
3 renge: cenge D.
5 nazm-ı: nazmun D.

75. Edāyī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Nice kez çekdi göñül ḥüzn-i dil-i Ya‘ḳūbı
Ṣabrımuz derde çü vardur severüz Eyyūbi

Sa‘y-ile Ka‘be-i maḳṣūda irür çün ādem
Ṣarf-ı himmet idelim tā bulıcaḳ maṭlūbı

3. Çīn ü Māçīn güzeli gerçi añılur ammā
Ḥaḳḳ budur cümleyi başdı bu serāyuñ ḫūbı

Rūm ili cümleten ol sīb-i zenaḫdāna fedā
Zülf-i ḫāline daḫı Çīn ü Ḫıṭā mecnūnı

5. Ol ṣaçı leylī **Edāyī** beni mecnūn ideli
Dādı-ı ‘ışḳuñ olupdur bu göñül mecẕūbı

---

75. 111[a] Edāyī.

76. Hādī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Ey göñül sevme ṣaḳın ehl-i cefā maḥbūbı
Cevrine ṣabr idüp ammā sevegör Eyyūbı

Āsitānına ne minnet idegör kendüñi ḳul
Eyle saḳḳā aña çeşmüñ müjeñi cārūbı

3. Cezb ider ehl-i dili silsile-i gīsūsı
Oldum anı göricek ben de anuñ mecẕūbı

Zer ü sīm ile olur fā’ide itmez şer ü şūr
Ya‘nī ṣayd itmege ol āfet-i şehr-āşūbı

5. Ma‘den-i cevher-i ḥüsn oldı bugün şehr-i Serāy
Hādiyā añma baña Edrene vü Üskübi

76. 111[a] Hādī. Abuzer Kalyon, *agt.* s.1254. Tezde “bī-maḫlaṣ” olarak kaydedilmiştir.

77. Nev‘ī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ḳalb-i ‘āşıḳ gibi vīrān itdiler mey-ḫāneyi
Bī-vefālar ‘ahdine döndürdiler peymāneyi

Ḳahveye tebdīl idüp cām-ı şarābın leẕẕetin
Baġladılar ṣavt ü naḳşuñ yirine efsāneyi

3. La‘l-i cānān gibi gözlerden ıraġ olup şarāb
Çeşm-i dil-ber gibi bīmār itdiler mestāneyi

Ḳorḳarın eyler şikeste dāver-i ḥükm-i ḳaża
Sāġar-ı mīnā diyü bu günbed-i vīrāneyi

5. Sen de **Nev‘ī** muḳteżā-yı nefsi dilden dūr idüp
Şāhid-i rūḥa gel iḥsān eyle ḫalvet-ḫāneyi

---

77. 111[a] Nev‘ī (Nev‘ī D.G.469).
2 cām-ı şarābın: cām-ı şarābuñ D. // ṣavt: şavt D.
3 ıraġ: nihān D.
4 dāver-i ḥükm-i ḳaża: dāver-i devr-i ḳaża D.
5 iḥsān: iḥżār D.

78. Fā’īż

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec +– – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. ‘Aceb mümkin mi nerm itmek dil-i sengin-i dil-dārı
Biraz hem aġlasam hem söylesem ḥāl-i dil-i zārı

Ṣaḳın incāz-ı va‘d-i vaṣla ibrām itme dil-dāra
Ola cā’iz ki nāzikdür güsiste-tār-ı iḳrārı

3. Olursa her ne deñlü hicr-i dūr-ā-dūra rāżīyam
Baña gösterme tek bir yirde yā Rab yār u aġyārı

İṣābet itmede ‘uṣṣāḳa tīr-i cevr pey-der-pey
İlāhī sen ḫaṭādan ṣaḳla ol ṣūḫ-ı cefā-kārı

5. Senüñ gül-ġonce-i ṭūmār-ı naẓm-ı dil-keşüñ **Fā’īż**
Sezādur ehl-i ‘irfānuñ olursa zīb-i destārı

---

78. 111[b] Fā’īż (Edirneli Fā’īż D. G.49)

4 tīr-i cevr: tīr-i cevri D.

79. Rüşdī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Getürüp cūşa yine dīde-i gevher-bārı
İdeyüm reşk-i ‘aden ḫāk-i der-i dil-dārı

‘Aṭse-rīz eyle meşām-ı dil-i ‘uşşāḳı yine
Ḳıl perīşān girih-i kākül-i müşgīn-bārı

3. Beni maḥrūm-ı mey-i bezm-i viṣāl eyledüñ āh
Senüñ ey baḫt-ı siyeh ḳanuñı içsem bāri

Dil helāk olsa yine vaṣf-ı dehānuñ eyler
Yoḳ yire baña sitem eyleme ‘ömrüm vārı

5. Olsa bī-zīver eger şāhid-i naẓmum **Rüşdī**
Câme-i ḥüsn-i edādan yine olmaz ‘ārī

---

79. 111[b] Rüşdī (Sahhāf Rüşdī D. G.174. Edirneli Rüşdī D. G. 167.). Divanda bu gazel 7 beyittir.

1 ideyüm: eyleyem. D. / der: reh D.

2 3. Beyit D. müşgīn-bār: müşgīn-tār D. “Girye-i ehl-i hüner girye-i şevḳ olsa daḥi/ Yine ḫūn-ı dilidür çeşm-i terinden cari” (G.174/2).

4 5. Beyit D. baña: aña D.

5 7. Beyit D. naẓmum: naẓmuñ D.

6 “Gāh esīr-i ġam ider gāhī giriftar-ı belā / Böyledür ehl-i dilüñ ṭālī‘-i nā-hem-vārı” (G.174/6).

80. Faṣīḥ

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

Mużāri' – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Olsam 'aceb mi bübül-i medḥ-āzmā-yı ney
İtdi güşāde ġonce-i ṭab'um hevā-yı ney

Devr itmede te'āḳub ider bir birin felek
Degmiş meger ki gūş-ı sipihre nevā-yı ney

3. Sırr-ı 'acībine dil-i Manṣūrı şerḥ ider
Her dem zebān-ı ḥāl-i mü'essir edā-yı ney

Erbāb-ı 'ışḳı ḥaḳ bu ki şīrīn-meẕāḳ ider
Taḳrīr-i sükkerīn-i ḥalāvet-fezā-yı ney

5. Her dem bu tekye-gāhda feryād u nāleden
İdrāk olınmadı ki nedür müdde'ā-yı ney

Kesb eylemiş ḥarāret-i şems-i firāḳ-ile
Sūrāḫ u şerḥalar ten-i lāġer-nümā-yı ney

7. İtdi benefşe ṭarf-ı külāhın şüküfte şavḳ
Feryād idince bülbül-i destān-serā-yı ney

Hem-demliginden olmayayum bir nefes ba'īd
Bir laḥẓa olmasun dil-i şeydā cüdā-yı ney

9. Mecbūrdur zebān-ı ney-i ḫāme-i **Faṣīḥ**
İtmekde vaṣf-ı zemzeme-i dil-güşā-yı ney

---

80. 111[b] Faṣīḥ (Faṣīḥ Ahmed Dede D. G.416). Divanda bu gazel 12 beyittir.

3 Sırr-ı 'acībine: Sırr-ı 'acībe-i D.

4 5. Beyit D. "Muṭrib meger demīde-i āb-ı ḥayātdur / Cānlar bağışlar ādeme dil-keş ṣadā-yı ney" (G.416/4).

5 6.Beyit D.

6 7. Beyit D.

7 10.Beyit D. şüküfte: şikeste-i şevḳ D.

8 11. Beyit D. "Zevḳ-ı diyār u yārdan olmış cüdā odur / Bu āh u zār-ı dem-be-dem ü hāy hāy-ı ney" (G.416/8).

9 12. Beyit D. "Āġāza başlasa anı tā vaḳt-i nefḫ-i ṣūr / Encāma müntehi mi olur mācerā-yı ney" (G.416/9).

81. Rūḥī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Çıḳdı cānum tenden ol ārām-ı cānum gelmedi
Gitdi ārāmum meded rūḥ-ı revānum gelmedi

Göñlümi şemşīr-i endūh-ı firāḳ itdi fikār
Dil-fikārı olduġum nā-mihribānum gelmedi

3. Tīr-i firḳāt cānuma kār eyledi bilmem n'idem
Āh o ḳurbān oldıġum ebrū-kemānum gelmedi

Miḥnet-i hicri cevān iken beni pīr iyledi
Āh kim geldi ecel ol bī-emānum gelmedi

5. **Rūḥi**yā bilmem n'olur ḥālüm belā-yı hicr-ile
'İşve-bāzum şīve-sāzum nev-cevānum gelmedi

---

81. 111[b] Rūḥī (Bağdatlı Rūḥī D G.1103). (Ak: 2001).
1 ārām-ı cānum: rūḥ-ı revānum D. // rūḥ-ı revānum: ārām-ı cānum D.
5 'İşīve-sāzum: şīve-kārum D.

82. Fā’iż

Mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün

Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Göñülde zaḫm-ı tīġ-i ġamze-i ḫūn-ḫᵛāre besbelli
Urulmış bir kemān-ebrūya ol bī-çāre besbelli

Raḳībi vāḳıf-ı esrār idüp şerḥ eylemiş bir bir
Açılmış gül gibi ol ġonce-leb aġyāre besbelli

3. Dimişdüñ pertev-efgen olmayam bezm-i raḳībāna
Unutduñ var ise peymānuñ ey meh-pāre besbelli

Nigeh pür-zaḫm-ı ebrū derhem u çīn pür-cebīn olmış
‘Adūlar buldı ruḫṣat yār ile güftāre besbelli

5. Düşüp dām-ı ḫam-ı zülf ü nigāhe murġ-ı dil **Fā’iż**
Giriftār-ı kemend olmış gibi bī-çāre besbelli

82. 112[a] Fā’iż. Divanlarda bu gazel yoktur. (Demir: 2006). (Okatan: 1995).

83. Faṣīḥ

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Cāy idinsem itmeñ istib‘ād deyr-i miḥneti
‘Āşıḳum bir kāfir-i ḥüsne Muḥammed ümmeti

İttiḥād-ı şem‘-ile efsürde itmiş rūzigār
Bulmadum pervānede evvel olan germiyyeti

3. Giceler ‘azm itdügüm ol māha sāyem ḫavfıdur
Bir ṭarīḳ-ile ḳabūl itmez muḥabbet şirketi

Minnet-i ḫāṭır-ḫırāş-ı tīşe ḳaydın çekmezem
Kūyı deşt eyler dilüñ kemter nigāh-ı ḥayreti

5. ‘Aksi-i āyīneyle ülfet eylemez bir vech-ile
Ṣūret-i ta‘bīre girmez ol perīnüñ vaḥşeti

Cāna minnetdür cefāsına taḥammül ey **Faṣīḥ**
Bārı bāġ eyler baña ol ṭıfl-ı nāzuñ lükneti

---

83. 112[a] Faṣīḥ (Fasīh Ahmet Dede D. G:453).
2 İttiḥā-ı şem: İttihadın D.
4 Kūyı: Kūhı D. / ḥayreti: ḥasreti D.
5 girmez: gelmez D.

84. Rūḥī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Bıraḳdı iştiyāḳ-ı rāḥ-ı vaḥdet vecde ‘uşşāḳı
Edir ke’sen ve nāvilhā elā yā eyyühe’s-sāḳī

Ḳoyup luṭfı ‘amīmüñ ġayra ‘arż-ı iḥtiyāc itmem
İlāhī ente ḫelāḳī ilāhī ente rezzāḳī

3. Ne mümkin devlet-i dünyā-yı dūna i‘tibār itmek
‘Arefnā külle şey’in hālik illā vecheke’l-bākī

Virüp her şe’e isti‘dādı küllī luṭf ḳılmışken
Kimin cennet ṭaleb-kārı kimin dīdār-ı müştāḳı

5. Ḫüdāyā vaṣf-ı pāküñle geçer **Rūḥi**nüñ evḳātı
Ne var ki rūz u şeb ṣıyt u ṣadāsı ṭutsa āfāḳı

---

84. 112[a] Rūḥī (Bağdatlı Rūḥī D. G.1105). (Ak: 2001).
1 “Elā yā eyyühe’s-sākī edir ke’sen ve nāvilhā” (Hāfız D. G.1/1). (Kaya: 2020).
4 Virüp: İdüp D. / küllī: deñlü D. // Kimin... kimin: Kimi... kimi D.
5 Ḫüdāyā: Hemīşe D. / **Rūḥi**nüñ evḳātı: evḳātı **Rūḥī**nüñ D. // Ne var ki rūz u şeb: Nola eş‘ārınuñ D.

85. Neşāṭī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Göñül ‘arz itse ḥālin sen şeh-i devrāne olmaz mı
Düşüp geh pāyuña geh kūşe-i dāmāne olmaz mı

Yiter mecrūḥ-ı tīġ -i ġamze olduḳ gonce-i la‘lüñ
Nemek-rīz-i tebessüm olsa zaḫm-ı cāne olmaz mı

3. O tāb-ı ḥüsn-ile gel bezmi teşrīf eyle seyr it kim
Sebūlar şem‘üñe sāġar gibi pervāne olmaz mı

Göñül kim ‘ārıż -ı pür-tābuña pervānedür dā’im
O müşgīn ṭurraya müjgān-ı çeşmüm şāne olmaz mı

5. Bulup tenhā seni bir gün **Neşāṭī** reh-güzāruñda
Biraz aḥvālini ‘arz itse güstāḫāne olmaz mı

---

85. 112[b] Neşātī (Neşātī D. G.135).
1 şeh-i devrāne: şeh-i ḫūbān D.
3 eyle seyr it kim: eyle de seyr it D.
4 pervānedür: āyīnedür D. // müşgīn: müşgin D.

86. Nā’ilī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Felekler bāz-gūn maḫmūrlar mestāne olmaz mı
Biraz def‘-i keder ḳılsa bu nüh-peymāne olmaz mı

Şarābı nūş idüp āheste döksek cur‘asın ḫāke
Ḳadeḥ destüñde ṣūfī sübḥa-i ṣad-dāne olmaz mı

3. Olur gāhī leb ü geh ġamzeden dil bezm ü rezm-ārā
‘Aceb şeh-nāme-ḫᵛān-ı meclis-i cānāne olmaz mı

Fürūzān ol ruḫ-ı cānāneden bir kerre gör ey şem‘
O ḫākister ki dāmānumdur pervāne olmaz mı

5. Yeter neşr-i zülāl feyż-i luṭf itdüñ dehānuñda
Küdūret virmesüñ ey **Nā’ilī** yārāna olmaz mı

86. 112[b] Nā’ilī (Nā’ilī-i Kadim D. G.374).

[5] Divanda bu beyit yoktur. “Ḥarem-gāh-ı dili cānāneden āzürde ḫāṭırlar / ‘Aceb ey Nā’ilī Mecnūn-sıfāt efsane olmaz mı” (G.374/5).

87. Ḥüsnī

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün
Müctess + – + – / + + – – / + – + – / + + –

1. O gül-‘iẕāre ‘aceb bir neẓāre olmaz mı
Ḫumār-ı ḥasret olursam da çāre olmaz mı

O ġonce ḫār-ı sitemle derūnum eyledi ḥūn
Biraz da eylese ol seng-ḫāre olmaz mı

3. Nice teşebbüs ider şāne zülf-i dil-dāre
Te‘accübüm bu-durur yüzi ḳara olmaz mı

Bıraḳsañ beni luṭf eyleseñ n’olur ey ġam
Senüñle böylece gitsek mezāra olmaz mı

5. Nühüfte oldıġı-veş nā-şināse ḳadr-i hüner
Ḳadir-şināş olana āşikāre olmaz mı

N’olurdı ḫāneye maḫfice gelse ey **Ḥüsnī**
Tenezzül eylese ol māh-pāre olmaz mı

87. 112[b] Ḥüsnī.

88. Naḥlī

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün
Müctess + – + – / + + – – / + – + – / + + –

1. Ḫumār-ı hecr-i leb oldumsa çāre olmaz mı
Nīyāz olınsa ‘aceb la‘l-i yāre olmaz mı

Kenār-ı cām-ı mey-i ḫoş-güvāre nispet ile
Ṭoḳınmacaḳ leb-i la‘l-i nigāre olmaz mı

3. Niçün görinmez ‘iẕāruñ verā’-i gīsūdan
Şikāf-ı perdeden ey meh neẕẕāre olmaz mı

Telāṭum itmede ṭūfān-ı eşküñle yemm-i ‘ışḳ
Çekilse zevraḳ-ı dil bir kenāra olmaz mı

5. Kesüp ümmīdi ṣaḳın bülbül olmasun ḫāmūş
Zamān-ı revnaḳ-ı gül vāre vāre(?) olmaz mı

Debīr-i baḫtuñ olursa ‘Uṭārid ey **Naḥlī**
Felekde ṭāli‘ñe bir sitāre olmaz mı

---

88. 112[b] Naḥlī.

89. Ṣābit

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Sille-i muṭrıb yeme mey-ḫānelerde def gibi
Var el öpdür gūşe-i miḥrābda Muṣḥaf gibi

Cūşiş-i dīk-i dimāġuñla tefevvuḳdan ṣaḳın
Ḫiffeti ‘izzet ṣanursañ atılursın kef gibi

3. Çār-pā resminde bir mekkāreye meftūn olup
Ālet olma sen de naḳş-ı mekrine gergef gibi

Şāl-āsā boynına ṣarılmaġa taḳrīb bul
Pek ta‘alluḳ eyle ẕeyl-i dil-bere zencef gibi

5. Minnet-i ‘ifrīti çekme bir kemāluñ var ise
‘Arş-ı Belḳīs-i ümīdi sen getür Āṣaf gibi

Sālim eyle ḳalbüñi renc-i ḥasedden **Ṣābit**ā
Ol ṣaḥīḥe ḥarf-i ‘illet girmesün ecvef gibi

---

89. 113[a] Ṣābit (Bosnalı Ṣābit D. G.351).
2 ‘izzet: rif‘aṭ D.
3 4. Beyit D. sen de naḳş-ı: ḫurde-naḳş-ı D.
4 3. Beyit D. Şālāsā: Şāl gibi D./ bul: idi D. // Pek ta‘alluḳ eyle: Bir ta‘alluḳ olsa D.

90. Şehrī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Görünce mektep içre ders oḳur ol ṭıfl-ı ra‘nāyı
Sebaḳ-ḫ^{v}ān-ı cünūn itdüm oḳutdum ‘aḳl-ı şeydāyı

Küçükden nüsḫa-i mihr-i vefāyı eylemiş ezber
Oḳur añlar velī bilmezlenür ḥarf-i temennāyı

3. Müneccimler gibi yıldız ḳadar yanlış yalan söyler
Dürr-i dendānına teşbīh iden ‘ıḳd-ı Ṯüreyyāyı

Varunca kūyına ol çār-ebrūyı temāşaya
Dūçār oldum raḳīb-i çār-pāya gör temāşāyı

5. Güzeller ol edīb-i ‘işveden ögrensin ey **Şehrī**
Uṣūl-i nāz ü istiġnāyı fenn-i remz-i īmāyı

90. 113[a] Şehrī. Divanda bu gazel yoktur. (Demirel: 2017).

91. Ḳabūlī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Cism-i pāküñ görmek isterseñ ṣoyup ḥammāma ḳoy
Olmaz ol sīmin-beden gibi efendi pāk ṣoy

Ol tezerv-i ḫoş ḫırāmuñ şimdi ey şeh-bāz-ı dil
Ṣaydınuñ eyyāmıdur zīrā raḳībi daḫı toy

3. Ṭañ mı pest olsa naẓardan serv-i bālā-yı çemen
Ḳadd-i yāre uymadı başlı başına çekdi boy

Āb-ı istiġfār ile çirk-i günāh-ı cismi yu
Naḳş-ı ġayrı levḥ-i dilden tīġ-ı 'irfān ile yoy

5. Ḥażret-i 'Īsā da olsañ yaramazsuñ düşmene
Ey **Ḳabūlī** sūzen-i zerle gerekse gözin oy

---

91. 113[a] Ḳabūlī (Ḳabūlī İbrahim Efendi D. G.427).
[1] Cism-i pāküñ: Cism-i pākin D.

92. Şehrī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün
Hezec – – + / + – – +/ + – – +/ + – –

1. Memnūn-ı selām itmez iseñ 'āşıḳ-ı zārı
Düşnām ile bir redd-i selām itseñe bārī

Ey mest-i mey-i nāz pişmān olup āḫir
Eylersüñ 'araḳ-rīz olaraḳ def'-i ḫumārı

3. Bir rütbe midür tābda şeb-tāb ile meh-tāb
'Aḳluñ güher-i 'ışḳ ile ma'lūm 'ayārı

Leylā'ya bedel eyledi āhū ile ülfet
Dād u sited-i 'ışḳda Ḳays itdi şikārı

5. Erbāb-ı hevā hīç be-kef-i dāġ-ı bedeldür (?)
Bu bāġda nā-sūḫte gördüñ mi çınārı

Bu ḥüsn-i cüdā-dād-ile ol mihr-i münīri
Ḳalmaz görenüñ ẕerre ḳadar ṣabr u ḳarārı

7. 'Arż itdi devātın yine **Şehrī** küpe bindi
Cādū-yı belāġat-ı ḳalem siḥr-i nigārı

---

92. 113[b] Şehrī. Divanda bu gazel yoktur. (Demirel: 2017).

93. Şehrī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Göñül tārāc-ı bīm ġamze-i mestāne olsun mı
Hemīşe bu teġāfül ‘āşıḳ-ı nālāne olsun mı

Dil-i mehcūre bir nīm-nigāh merḥamet yoḳ mı
Hemān gözden gönülden dūr olup bīgāne olsun mı

3. Firāḳ-ı bāde-i la‘lüñle hicrān-ı dehānuñla
Dem-ā-dem ḫūn-ı dil mey çeşm-i ter peymāne olsun mı

Dehānuñla miyānuñ yoḳ dimişsin ol şeh-i ḥüsne
Senüñ her didigüñ hep ey dil-i dīvāne olsun mı

5. Bilürsin ādemi ḳabdan ḳaba ḳor **Şehrī**yā devrān
Senüñle her zamān bintü’l-‘ineb hem-ḫāne olsun mı

93. 113[b] Şehrī. Divanda bu gazel yoktur. (Demirel: 2017).

94. Cevrī

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

Hezec – – + / + – – +/ + – – +/ + – –

1. Çeşmüñ olalı ḳıblegeh-i neşve-i mestī
Düşdi dil-i zühde heves-i bāde-perestī

Zülfüñ ki ḫurūc eyleye ṭarf-ı külehüñden
Ṣad leşker-i āşūba virür bīm-i şikesti

3. Ḳaddüñ nite kim sāye ṣalar ḫāk-i ümīde
Üftādesine rif‘āt alur pāye-i pestī

Bir nükte beyān itse zebānum dehānuñdan
Ḳalmaz dil-i mevcūdda keyfiyyet-i hestī

5. Mey-ḫāne-i rāz-ı nigehüñdür dil-i **Cevrī**
Taḳdīr müheyyā ideli bezm-i Elesti

94. 113[b] Cevrī (Cevrī D. G.264).

95. Manṭıḳī

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün
Hezec – – + / + – – +/ + – – +/ + – –

1. İsterse sökünsün felegüñ meş‘al-i māhı
Dünyāya yiter sīnemüzüñ şu‘le-i āhı

Şimden girü yāhū sizi ey ṣabr u taḥammül
Sulṭān-ı ġamuñ ḳalbe hücūm itdi sipāhı

3. Zāhid yüregüñ ṭaş ise de gör ṭayanur mı
Bir kez hele gözden geçir ol tīz-nigāhı

Bir gün düşürür ‘ışḳ seni çāh-ı belāya
Elden ḳoma ey dil resen-i zülf-i siyāhı

5. Ḫākister-i pervāneyi gör n’eyledi şem‘e
Tāc-ı zer iken bir nemede itdi külāhı

Her nesnede hem-rengīne var idi ta‘lluḳ
Şimdi sezemem kāh-rübā ceẕb ide kāhı

7. Görmez gözimüz **Manṭıḳı**yā ḫᵛāb-ı ferāġat
Bād-ı seḥer-i ġaflet eger esmese gāhī

---

95. 113[b] Manṭıḳī (Manṭıḳī Ahmet Efendi D. G.26).
1 sökünsün: söyünsün D.
3 tīz-i nigāhı: tīr-i nigāhı D.

96. Cevrī

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

Hezec – – + / + – – +/ + – – +/ + – –

1. Zülfüñ hevesi dillere bir derd-i ser oldı
Sevdā-yı maḥabbet ne ‘aceb fitneger oldı

Dilden ḫaber-i ġamzeñ alınmaḳ nice mümkin
Ol kendüni evvel yitürüp bī-ḫaber oldı

3. Bir şem‘-i şeb-ārādur o ruḫ-sār-ı ḫaṭ-āver
Kim sūḫte-i reşki çerāġ-ı seḥer oldı

Çeşmüñ ḳodı bir naẓrede dil ḥāline ‘aḳlı
Taḥsīn aña kim siḥr-i kerāmet eṣer oldı

5. Gitdükçe güzellense n’ola şāhid-i ṭab‘um
Cevrī aña ‘uşşāḳ-ı Ḥudādan naẓar oldı

96. 113[b] Cevrī (Cevrī D. G.270).
3 şeb-ārādur: şeb-efrūzdur D.

97. Emīn

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Yāre bir rütbe niyāz itdüm ki cānum ḳalmadı
Gitdi āḫir bizde ol şūḫ-ı cihānum ḳalmadı

Yandı dükkān-ı sükūn-ı dil ḥarīḳ-i hicrde
Çārsū-yı seyr-i ḥüsnüñde mekānum ḳalmadı

3. Ḫaṭṭ gelüp gitdi melāḥat gerçi kim bārī hele
Cüst ü cū eyler raḳīb-i bed-gümānum ḳalmadı

Çūb-ı müjgānı ile bir ḥadde ta'rīz itdügüm
İḳtidār-ı nāle-sāzī-i emānum ḳalmadı

5. Sen daḫı meftūnı oldun şimdi bir bī-şefḳatuñ
... cevr itdigüñ ey dil-sitānum ḳalmadı

Nār-ı 'ışḳuñ ... def' eylerdi naḳl-i mācerā
Līk derdüm yanmaġa bir hem-zebānum ḳalmadı

7. Bendesin ol şāha ġamz iden belāsın buldı hep
Hīç **Emīn**ā kimsede āh u fiġānum ḳalmadı

---

[97]. 114[a] Emīn. Divanda bu gazel yoktur.: (Gider: 2011).

98. ‘Ārif

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Olup tebḫāle-rīzi ārzū kām-ı ṭaleb şimdi
Vücūdum pāy-ṭā-ser dāġ-ber-dāġ oldı hep şimdi

Ayaġı andadur seyl-āb-ı ṭūfān-hīz-i ṣahbānuñ
N’ola aḳsa der-i mey-ḫāneye ehl-i ṭarab şimdi

3. Ḳadeḥ ser-şār u meclis germ iken sāḳī revā görme
Ḳıla sāġar-gedā-yı bezm-ı luṭfuñ teşne-leb şimdi

Ḫilāf şīve-i dīrīnedürol nāz-perverden
Dirīġ[ā] luṭf-ı nāza hīç nedür bilmem sebeb şimdi

5. Hemīşe ḫᵛāb-gāhı hāle-i āġūş iken **‘Ārif**
Ne bezmüñ şem‘-i maḥfil-zībidür ol meh ‘aceb şimdi

---

98. 114ᵃ ‘Ārif (Abdülbāḳī Ārif Efendi D. G.52).
1 pāy-ṭā-ser: pāy-ı ṭā-ser D.
2 3.beyit D. der-i mey-ḫāneye: der-i mey-ḫāne D. / ehl-i ṭarab: ehl-i ṭurāb D.
3 2. Beyit D. Ḳıla: Ḳala D.
4 Ḫilāf şīve-i dīrīnedür: Ḫılāf-ı şīve-i deyrinedür D.// Dirīġ[ā] luṭf-ı nāza: bu luṭf-ı tāze ṭarḥa D.

99. Rāsiḫ

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

Hezec – – + / + – – +/ + – – +/ + – –

1. Gördüm o perī̇-peykeri ‘aklum gideyazdı
Ol gözleri āhū beni Mecnūn ideyazdı

Rāz-ı dili dirken o mehe āh idedüşdüm
Az ḳaldı ḳażā-ıla raḳīb işideyazdı

3. Dāġ-ı nev-i hicrānumı Ḥaḳ ṣaḳladı yoḫsa
Merhem-zenī̇-i vaṣl ile yār eskideyazdı

‘İşretde iken yār-ile ṣūfī̇ çıḳageldi
Rūy-ı turuşı bādemizi ekşideyazdı

5. **Rāsiḫ** dem-i vuṣlatda ġazālāne nigehle
Ol gözleri āhū beni Mecnūn ideyazdı

99. 114[a] Rāsiḫ (Rāsiḫ Ahmed Bey D. G:110).

100. Aḥmed

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

Hezec – – + / + – – +/ + – – +/ + – –

1. Dil ḫastesi hicrüñ eleminden öleyazdı
Ḳan yaşlaruñ aḳıtdı ki ṭūfān olayazdı

Ḫaṭṭuñı bozar zülfüñ ucı ḳīl ü ḳāl ile
'Āşıḳlaruñ āḥvālini berg-i güle yazdı

3. Öykündügi-çün kākül-i reyḥānuña sünbül
Bāġ içre ṣabā saçını anuñ yolayazdı

Ben senden ıraġ olduġum işitdi raḳībüñ
Şol deñlü sevindi ki feraḥdan öleyazdı

5. **Aḥmed** ġazeliyyātına öykünmege bülbül
Birkaç kelimāt itdi ki gonce güleyazdı

100. 114[a] Aḥmed.

101. Ḥasīb

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

Mużāri' – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Görmez ṭabīb-i 'işve bu derd āşināsını
Zaḫm-ı 'adūya merhem olur gör belāsını

Tevsen-suvār-ı 'arṣa-i kārī olup raḳīb
Sürdi ṣavurdı ḫırmen-i zevḳ u ṣafāsını

3. 'Ālem ṭutuşsa zāhidüñ anda ḥaḳīri yoḳ
Bār-ı girāndur çekemem būriyāsını

Berg ü şükūfe ṣanma re'āyā-yı şāḫ-sār
Şāh-ı bahāra vermede ḳaftān bahāsını

5. Ṣanma feşārilikle(?) ḳolın yaralar cevān
Vālī-i 'ışḳ aldı ... nāl bahāsını

Müjgānı tīr ḳaşı kemān ġamzesi Tatar
Sīnemden aldı ḍarb-ile tīr-keş bahāsını

7. Ṣormuş raḳīb yāre **Ḥasīb**ā fütādesin
Yād eylemiş teraḥḥüm idüp ben gedāsını

---

101. 114[a] Ḥasīb. Divanda bu gazel yoktur. (Ekinci-Donuk: 2015).

102. Vehbī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. N’idem ol mest-i ‘işve meyl-i sāz u ‘ıyş u nūş oldı
Ḫum-ı mey-veş dil-i pür-ḫūn-ı ‘āşıḳ pür-ḫurūş oldı

Degül hāle olup meh reh-i neverd-i Ka‘be-i kūyuñ
Ḳabā-yı ebrden ‘uryān olup iḥrām-pūş oldı

3. N’ola olsa niyāz-ı vaṣl-ı maḳbūluñ ki kūyuñda
Du‘ā-yı ‘āşıḳān āmīn-i fermā-yı sürūş oldı

Nesīm-i āhdan şem‘-i ḫāyalüñ ḥıfẓ içün cānā
Dil-i pür-dāġ bir fānūs-ı pür-zīb u nuḳūş oldı

5. Ney-i ḫāmem nevā-yı naẓma āġāz idecek **Vehbī**
Semā‘-ı cān-ile gūş eyleyüp ‘ālem ḫamūş oldı

102. 114[b] Vehbī (Seyyid Vehbī D. G.235).

103. Vehbī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Bize de sāḳī ‘aks-i çehresin der-cām gösterdi
Yine mir’at-ı baḫtum baña rūy-ı kām gösterdi

Küleh kec cebhe pür-çīn çehre ma‘kūs u ḳıyāfet şūḫ
O meh mir’at-i ṣūret-zerde bir endām gösterdi

3. Nice reng-i şafaḳla ḫoş-nümūd olduysa rūy-ı mihr
O māhı tā o resme câme-i gül-fām gösterdi

Nigāhuñ ḫaṭṭ-ıla ṭarz-ı füsūnı eyleyüp telmīh
Ḫaṭuñda aña ṣayd-ı ḳalb içün bir dām gösterdi

5. Nice ser-dāde-i ‘acz olmasun **Vehbī**ye a‘dāsı
Ki tīr-i tīz-i āhı ḳuvvet-i ṣamṣām gösterdi

---

103. 114[b] Vehbī (Seyyid Vehbī D. G.236).
1 Bize de: Bezmde: M.
4 ḫaṭṭ-ıla ṭarz-ı füsūnı: ḫaṭṭına ṭurre-i fevt D.

104. ‘İṣmetī

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün
Hezec – – + / + – – +/ + – – +/ + – –

1. Hicrüñde dilüñ zārı belā rūz u şeb oldı
Ḥaḳḳā ki ġam-ı ‘ışḳ-ile ḥālüm ‘aceb oldı

Ey dil ḳo bu şeydālıġı ol tāze nihālüñ
Ser-keşligine eşk-i revānum sebeb oldı

3. Meclisde mecāl olmadı dil-dāre niyāze
Gūyā ki saña sāġar-ı mey mihr-i leb oldı

Āvāreligüñ ẕevḳini almışdı dil-i zār
Ümmīd ‘inān-gīr-i semend-i ṭarab oldı

5. Kişt-i emelüm feyż-i hevā eyledi şād-āb
Maḥsūl-i recā **‘İṣmetī**yā bī-ta‘b oldı

---

104. 114[b] ‘İsmetī (‘İsmetī D. G.112).
1 dilüñ zārı: dil-i zāre D.
5 Kişt-i: Kesb-i D.

105. Ṣadrī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ḳāmetüñ ‘arż eyleyüp ḳām ḳıyāmet ol yüri
Ṣaġ esen ol bu cihānda şöyle āfet ol yüri

Ben belā meydānı içre ḳā’ilem ġam çekmege
Sen ferāġat gülşeninde tek selāmet ol yüri

3. Ḥüsn-i ḫulḳuñ maḫzenisin la‘l şūretde velī
Gel vefā ‘ilmin oḳı kān-ı ẕerāfet ol yüri

Cānuñı ey dil virüp ol Ḫusrev-i ḫūbān içün
Ḳıṣṣa-i Ferhād-veş Şīrīn ḥikāyet ol yüri

5. Va‘iẓüñ efsānesini diñlemekden fāriġ ol
Mest-i ‘ışḳ ol **Ṣadrī**yā her dem melāmet ol yüri

105. 114[b] Ṣadrī.

106. Na‘tī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Fikr-i la‘lüñ dil-berā mest ü ḫarāb itsün beni
Ḥasret-i tāb-ı ruḫuñ yaḳsun kebāb itsün beni

Ẕerreyüm ḫāk-i zilletdür yirüm şimden gerü
Ṭāli‘üm isterse çarḫa āfitāb itsün beni

3. Ser-güzeştüm ser-te-ser yazsun debīr-i derd-i ‘ışḳ
Ḳıṣṣa-i Mecnūn gibi biñ faṣl u bāb itsün beni

İltifāt u cevrin eksik itmesün yārüm hemān
Gāh luṭf geh sezā-vār-ı ‘itāb itsün beni

5. Sāye-endāz olsun ‘anḳā-yı viṣālüñ başuma
Bende iken bir şeh-i ‘ālī-cenāb itsün

Zīr-i ḫāk-i ġamda ḳaldum sāḳīyā luṭf it yine
Sāġar-ı la‘l-i lebüñ ṣun mey ḥicāb itsün beni

7. **Na‘tī**yā mecmū‘a-i ẕātum yazup dest-i ḳażā
Nüsḫa-i evrāḳ-ı ġamdan intiḫāb itsün beni

---

106. 114[b] Na‘tī.

107. Derv̄iş Pāşā

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Ḥakīm-i muṭlāḳuñ olmazsa ger bir işde taḳdīri
Meżīd olmaz hezār erbāb-ı ‘akluñ re’y u tedbīri

‘İnāyet eylese bir bendesine Ḥażret-i Mevlā
Ṣavāb olur ḫaṭāsı hep kemāl-i maḥż-ı taḳṣīri

3. Ḥaẕer men‘-i ḳader ḳılmaz ne deñlü gūşiş eylerseñ
Ḳażā-yı mübremüñ mümkin degül sa‘y ile taġyīri

Hezārān cevşen-i fūlād ile ḳat ḳat zırh giyse
Kişi def‘ idemez ḳavs-ı ḳażādan atılan tīri

5. Muḳadderdür ġınā ü faḳr ü nīk ü bed elem çekme
Nedür *naḥnü ḳasemnā* āyetinüñ añla tefsīri

Ne naḳş itdiyse üstād-ı ezel bī-‘aybdur cümle
Kemāl-i ṣun‘ına eyler delālet ḥüsn-i taṣavvurı

7. Sa‘ādet ister-isen ehl-i teslīm ü tevekkül ol
Ḳabūl it cān ile **Derv̄iş** bu pend-i Ḥażret-i pīri

---

107. 115[a] Derv̄iş Pāşā. Abuzer Kalyon, *agt.* s. 1367.

5 *naḥnü ḳasemnā:* “Rabbinin rahmeti, onların biriktirdikleri (dünyalık) şeylerden daha hayırlıdır.” Zuhruf Suresi 3. âyetten iktibâs. (Kur’ân: Zuhruf/32).

108. Behişt̄i

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Çemende ey ṣabā sen ol gül-i ḫandānı gördüñ mi
Kimüñle ṣalınur billāh anda ānı gördüñ mi

Raḳīb ol bezm-i cān-baḫşa bile varmış mı anlarla
Oturmuş mı melek yanında ol şeyṭānı gördüñ mi

3. Alay-ile ferāmūş eyleyüp nān u nemek ḥaḳḳın
Kenārda yār-ile tenhā ḳaçan yārānı gördüñ mi

Gören başı gibi ḳanlu şarābı nūş idüp anda
Ṣafā u zevḳ-ile sürdükleri devrānı gördüñ mi

5. Eşigi öñine varduñ mı ol gīsū-yı çevgānuñ
Behişt̄i'nüñ seri ṭop olıcaḳ meydānı gördüñ mi

108. 115[a] Behişt̄i. Divanda bu gazel yoktur. (Aydemir: 2018).

109. ‘Arīf

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün (Fa‘lün)
Müctes̲s̲ + – + – / + + – – / + – + – / + + –

1. Sipihre dūd-ı dil şu‘le-bāz degmez mi
O saḳf-ı köhneye hīç bir şerāre degmez mi

Felek ḥadīḳa-yı iḳbālden sen inṣāf it
Bu cüst ü cūya gül olmazsa ḫār degmez mi

3. O germ-tāz-ı cefānuñ kemīne girdi rehi
Bu ḫāk-sārda eser rūzigār degmez mi

Revāc-gāh-ı ṭalebde bizim de ḥoḳḳamuza
Bir ehl-i ḳadri bilür ‘ışḳ-kār degmez mi

5. Ẕükām-ı ye’s-ile **‘Arīf** ḳalır mı efsürde
Meşām-ı cāna şemīm-i bahār degmez mi

---

109. 115[a] ‘Arīf (‘Arif Süleyman D. G.239). Divanda bu gazel 7 beyittir.

1 şu‘le-bāz: şu‘le-bār D. // şerāre: şerār D.

2 4. Beyit D. “Kef-i ümīdüme girmez mi rişte-i āmāl / O zülf-i ḫām-be-ḫam-ı tārmār degmez mi” (G.239/2).

3 5. Beyit D. girdi rehi: ḫāk-i deri D. // eser rūzigār: ey rūz-ı ḫār D. “Ḫumār-ı ġamla yetişmez mi telh-kām olmaḳ / Biraz da cām-ı mey-i ḫoş-güvār degmez mi” (G.239/3).

4 6. Beyit D. ‘ışḳ-kār: şīve-kār D.

5 7. Beyit D.

110. Ḥasīb

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün
Mużāri'– – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Yāruñ girerse destimüze sīm-i sā'idi
Seyr eyle rūzigārda baḫt-ı müsā'idi

Rindān-ı 'āṣr merci' idür bāb-ı muḥtesib
Budur żamīri cümleden ister 'avā'idi

3. Yārān zemm-i zāhidi ṭard itseler n'ola
Anlar bilür ḳavā'id-i ḥaẕf-ı zevā'idi

Nūş-ı mey itdügin nice inkār ider o şūḫ
Mestāne-keşī dīdeleri iki şāhidi

5. Ol şūḫ-ı ḫaṭṭ-ı demīde tīr-i nāz ṣatmasun
Kim arturur bu sūḳda kālā-yı kāsidi

Ehl-i edeb göreydi **Ḥasīb**ā ṭabī'atum
Bu naẓm-ı pāküm ile iderdi şevāhidi

---

110. 115a Ḥasīb. Divanda bu gazel yoktur. (Ekinci-Donuk: 2015).
[4] İkinci mısrada vezin aksamaktadır.

111. Şehrī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Cezbe-i cām-ı lebüñ mest-i ḫarāb itsün beni
Dil-fürūz-ı tāb-ı ruḫsāruñ kebāb itsün beni

Ārzū-yı dāne-i ḫāl-i siyāh-ı dil-firīb
Dām-ı zülfüñde şehā pür-ıżṭırāb itsün beni

3. Cūy-ı ‘ışḳuñda hevā-yı āb tāb-ı ġabġabuñ
Yile virsün ḥāṣıl-ı ‘ömrüm ḥabāb itsün beni

Dil-i gedā şāh-ı ḥüsnüñ vaṣfını naẓm itmede
Çün gedā-yı şāh-veş ṣāḥib-i kitāb itsün beni

5. Dönmezem dil-teşne olmaḳdan şehā mānendi çerḫ
Ārzū-yı āb-ı vaṣluñ āsiyāb itsün beni

Eyleyüp şāyeste-i ḫalvet-serāy-ı vuṣlatı
Nāzenīnüm kām-bīn ü kām-yāb itsün beni

7. Reşk-būs-ı ḫāk-i na‘l-i pāy-i esb-i dil-rübā
Āh-ı **Şehrī** reh-güẕārında turāb itsün beni

---

111. 115[a] Şehrī. Divanda bu gazel yoktur. (Demirel: 2017).

112. Naḫlī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. O tebḫāle ṣarāb-ı nāb-ı la‘l-i yāri bozmaz mı
Çiçek çıḳmış ruḫunda ṣafḥa-i ruḫsārı bozmaz mı

Metā‘-ı zülf-i yārı gerçi tertīb eyledi şāne
Ṣabā çoḳ eller oldı ṭurre-i ṭarrārı bozmaz mı

3. Açup kālā-yı cānı tuḥfe-i sāmānı hep ‘āşıḳ
Yoluñda beẕl içün ṣad teng ü ṣad morvāri bozmaz mı

Gelürken bezm-i meyden böyle nā-dīde ḳıyāfetle
Dūçār olursa ṣūfī şeyḫ-ile reftārı bozmaz mı

5. Gezer mestāne **Naḫlī** muḥtesib kūy-ı muġān içre
Gelürse bezm-i keyf-i ḫāṭır-ı mey-ḫᵛārı bozmaz mı

112. 115b Naḫlī.

113. Meẕāḳī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Bāde kim pertev-nümā-yı şīşedür her ḳaṭresi
Şeb-çerāġ-ı ẓulmet-i endīşedür her ḳaṭresi

Ṭaşa kār itse n’ola ḫūn-ı sirişk-i kūh-ken
Şu‘le-i ber-ceste-i ser-tīşedür her ḳaṭresi

3. Dökme ḫūn-ı ‘āşıḳı nā-ḥaḳ yire ey serv-i nāz
Bīḥ-i sūz-ı naḫl-i muḥkem-rīşedür her ḳaṭresi

El-ḥaẕer ey şīr-dil bu āh-ı āteş-nākden
Barḳ-i āsīb-i hezārān-bīşedür her ḳaṭresi

5. Cebhe-i ṭab‘-ı **Meẕāḳī** pür-‘araḳ olsa ne ġam
Āb u tāb-ı kilk-i mu‘ciz-pīşedür her ḳaṭresi

113. 115[b] Meẕāḳī (Meẕāḳī D. G:435).
[4] āh-ı āteş-nākden: eşk-i āteşnākden D.

114. Şeyḫī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün
Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. ‘Işḳ ādemi sulṭān-ı cihān eyleyemez mi
Himmetle yāḫud ḳuṭb-ı zamān eyleyemez mi

Erbāb-ı fenā raḳṣ iderek ḫırḳası içre
Bir lu'b-ile nüh ṭās nihān eyleyemez mi

3. Bir kez felek-i süflīye baş egmedi yoḫsa
Baḫtum güneşi sa'de ḳırān eyleyemez mi

Deryāları ṭūfān iderek bu dil-i maḥsūn
İki göz arasında revān eyleyemez mi

5. Bir ḫaṭve degüldür dil-i çālākümi eflāk
Şeyḫī dilese ṭayy-ı mekān eyleyemez mi

114. 115[b] Şeyḫī.

115. Fā’iżī

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. ‘Āşıḳ yolına cānı revān eyleyemez mi
Bir himmet ile cismini cān eyleyemez mi

Leylāyı koyup neyler ola Ḳays yabanda
Yoḫsa ser-i kūyında fiġān eyleyemez mi

3. Nāṣıḥ ṭutalum içmemiş erbāb-ı muḥabbet
‘Işḳ anları rüsvā-yı cihān eyleyemez mi

Bir demde virüp cānı olur vāṣıl-ı maḳṣūd
Erbāb-ı fenā ṭayy-ı mekān eyleyemez mi

5. İrşād ideyin dirse bizi **Fā’iżi**yā şeyḫ
Ol idecegin pīr-i muġān eyleyemez mi

115. 115[b] Fā’iżī. (Kaf-zāde Fā’iżī D. G.148).

2 3. Beyit D. “ ‘Uzletgede-i ġamda neler çekdügini dil / Bir gūşe ile yāre beyān eyeleyemez mi” (G.148/2).

3 4. Beyit D.

4 Bu beyit divanda yoktur.

116. ‘Ulvī

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘ílü fā‘ilün
Mużāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Bir bī-kesem kim ḥālüme maḥrem bulınmadı
Ḳanlu yaşum gibi baña hem-dem bulınmadı

Dārü’ş-şifā-yı‘ālemi geşt eyledüm dirīġ
Ölmekden özge yāreme merhem bulınmadı

3. Bir bezm-i bī-ṣafāya getürdüñ felek bizi
Bāde dükendi cām tehī Cem bulınmadı

Çarḫ iñlemekde mihr ise yanup yaḳılmada
‘Ālem-i elemde bir dil-i bī-ġam bulınmadı

5. **‘Ulvī** getürdi cānını tuḥfe ḳabūl ḳıl
‘Arż itmeye ḥużūruña nesnem bulınmadı

116. 115[b] ‘Ulvī. (Derzi-zāde ‘Ulvī D. G.764). (Çelik-Kılıç 2018).

117. Vecdī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün
Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. Tā kim ḫaṭṭuñ ey māh cebīnüm yüze çıḳdı
Esrār-ı dil-i zār-ı ḫazīnüm yüze çıḳdı

Ruḫsāruña ḫaṭṭ geldügine aġlamam ammā
Baḫt-ı siyeh-i sır-ı kemīnüm yüze çıḳdı

3. Ey ġamze ṣaḳın fitne-i ḫaṭṭında bulınma
Tīġ-i ġażab u ḫancer-i kīnüm yüze çıḳdı

Eşk eyledi rüsvā ġam-ı ḫaṭṭuñla beni ḥayf
Ebkār-ı nihān-ḫāne-nişīnüm yüze çıḳdı

5. Cūş itdi hevā-yı ḫaṭ ile baḥr-ı ṭabī'at
Vecdī yine bir dürr-i yetīmüm yüze çıḳdı

---

117. 116[a] Vecdī (Vecdī D. G.70).
2 sır-ı kemīnüm: sır-be kemīnüm D.
4 ebkār: inkār D.
5 dürr-i yetīmüm: dürr-i semimim D.

118. Meẕāḳī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün
Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. Ḫaṭ geldi büt-i perde-nişīnüm yüze çıḳdı
Şām irdi meh-i zühre-cebīnüm yüze çıḳdı

Ḫaṭṭın göreli girye-i ḥasret ider oldum
Ḫūn-āb-ı ġam-ı ḳalb-i ḥazīnüm yüze çıḳdı

3. Ḫaṭṭı gelicek rāz-ı derūn oldı hüveydā
Maḫfī-ḫaber-i sırr-ı kemīnüm yüze çıḳdı

Ser-germī-i ālām-ı ḫaṭ-ı yār ile şimdi
Güstāḫ olup āh u enīnüm yüze çıḳdı

5. Āġāz ideli vaṣf-ı ḫaṭ-ı yāra **Meẕāḳī**
Böyle ġazel-i tāze-zemīnüm yüze çıḳdı

---

118. 116[a] Meẕāḳī (Meẕāḳī D. G.440).
3 sırr-ı kemīnüm: sırr-ı be-kemīnüm M.

119. Vānī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. Tatar ḫaṭṭuñ ey büt-i çīnüm yüze çıḳdı
Ġāret-zede-i ḳalb-i ḥazīnüm yüze çıḳdı

Nevreste iken bir idi cevrüñ dil-i zāre
Geldi ḫaṭṭuñ ey Zühre-i çīnüm yüze çıḳdı

3. Endāḫte-i çāh-ı tegāfül idi ḫaṭṭuñ
Ṭutdı resen-i āh u enīnüm yüze çıḳdı

Şāyeste-i gül-būy-ı ruḫuñ olmaduḳ ammā
Ṣad mūrçe-i sırr-ı kemīnüm yüze çıḳdı

5. Āzürde-i ḫaṭṭ-ı siyeh-i yār ġamından
Vānī ġazel-i tāze zemīnüm yüze çıḳdı

119. 116[b] Vānī.

120. Ġınāyī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. Żabṭ idemedüm āh u enīnüm yüze çıḳdı
Rāz-ı ḥarem-i ḳalb-i ḥazīnüm yüze çıḳdı

Sen göstericek rūy-ı dil ey bād-ı şehnāz
Düşmān-ı bed-endīş-i kemīnüm yüze çıḳdı

3. Rūyımda revān cūy-ı sirişk ṣanma ġamuñla
Seyl-āb-ı ġam ey mihr-i cebīnüm yüze çıḳdı

'Arż eyleyeli ḥālümi luṭf eylemez oldı
Derdā o şeh-i şūḫ-terīnüm yüze çıḳdı

5. Esrār-ı ġam-ı 'ışḳı **Ġınāyī** eyledüñ ifşā
Rāz-ı ḥarem-i ḳalb-i ḥazīnüm yüze çıḳdı

120. 116[b] Ġınāyī.

121. Reşīd

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün
Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. ‘Uşşāḳa yine nāz-ile dil-ber yüze çıḳdı
Bāzār-ı muḥabbetde o güher yüze çıḳdı

Ta‘ṯīr-i dimāġ dil-i ‘uşşāḳa ġasadden
Ṭaġıldı hemān zülf-i mu‘anber yüze çıḳdı

3. Tāb-ı naẓar-ı ‘āşıḳ ile bezm-i çemende
Güller gibi şermende olup der yüze çıḳdı

Ġavvāṣ olup baḥr-ı hünerde dil-i dānā
Āṣār ile mānend-i şināver yüze çıḳdı

5. Seyr eyle **Reşīd**ā eṣer-i feyz-i bahārı
Ḫaṭ geldi ruḫ-ı yāre çemenler yüze çıḳdı

121. 117[a] Reşīd. Divanda bu gazel yoktur. (Uluocak: 1998).

122. Nā’ilī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Dilde yoḳ ḥarf-i temennā dehenüñden ġayrı
Cānda yoḳ ẕā’iḳa luṭf-ı suḫanuñdan ġayrı

Cüst ü cū eyleyicek dilleri zülfüñde ḫaṭṭuñ
Fitne yer bulmadı çāh-ı zeḳanuñdan ġayrı

3. Şarṭ-ı ‘iṣmet bu mıdur kim ola benden ṣonra
Seni pehlūya çeker pīrehenüñden ġayrı

Bir semen var mı bu gülzārda tercīh olınur
Gül-i ḫūrşīd muṭarrā bedenüñden ġayrı

5. Ṭūṭī-i nāṭıḳa-i **Nā’ilī**ye ḳand olmaz
Güft ü gūy-ı leb-i şekker-şikenüñden ġayrı

---

122. 117[a] Nā’ilī (Nā’ilī-i Kadīm D. G.384)
1 luṭf-ı: fikr-i D.
2 Cüst ü cū: Cüst-cū D.

123. Şehrī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Göñül merġūle-bend-i kākül-i cānānedür şimdi
Bu sevdā-yı ḫıred-fersā-ile dīvānedür şimdi

Vefāya and içerken bezm-i ülfetde o hercāyī
Yemīninden dönüp işkeste-i peymānedür şimdi

3. Şikāyet şaḥne-i dehr-i sitem-fermādan ey sāḳī
Telattuf şeyḫ-i sālūsa cefā rindānedür şimdi

Var ey vā‘iẓ süḫan-pīrāye-i kürsī-i pend olma
O va‘ẓuñ ḫayrunı gör mevsim-i ḫum-ḫānedür şimdi

5. ‘Acep midür nişīmen ‘ārife ṣaff-ı ni‘āl olsa
Ġazel dānāya **Şehrī** arpalıḳ ḥayvānedür şimdi

123. 117[a] Şehrī. Divanda bu gazel yoktur. (Demirel: 2017).

124. Ḥasīb

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Hīç sülūk ehli ider mi ilticā-yı herkesi
Ş̲emme vechullāh iken ancaḳ penāh-ı āḳdesi

‘Ārīf-i billāh olur kūh-ı ḳanā‘at bekleyen
Nān-ı ḫuşḳ ile geçin yime ṭa‘ām-ı enfesi

3. Şāh-bāz-ı evc-i istiġnā olan ‘anḳā-ṣıfat
Āşiyānında bulur mı hīç ġıdā-yı kerkesi

Cevher-i z̲āt isteyen ġayra ider mi ‘itībār
N’eylesün bāzār-ı ‘ışḳ içre göñül ḫār u ḥası

5. Leşker-i şeyṭān nice ġāret ider ḥışn-ı dili
Yekdür Allah diyenüñ Mevlā olur feryād-resi

Her ṭarafdan rāh vardur vuṣlat-ı cānāneye
Dehr ü ṣaḥrā-yı‘ışḳ olsa gözleme pīş ü pesi

7. Yine sensin herkese yā Rab ‘ināyet eyleyen
Senden erḥam senden eşfaḳ var mı yā bir kimsesi

Ke̲sret eşcārın kesenler erre-i tevḥīd ile
Maẓhar-ı ḥayy olur ammā münḳatı‘ olur sesi

9. Rūşenīden iḳtibās-ı nūr-ı feyz idüp **Ḥasīb**
Bir külāha başa baş virdüm ḳabā-yı aṭlası

---

124. 117[a] Ḥasīb. Divanda bu gazel yoktur. (Ekinci-Donuk: 2015).

1 *Ş̲emme vechullāh*: “Nereye dönerseniz Allah’ın zâtı oradadır.” Bakara Suresi 115. âyetten iktibâs. (Kur’an: Bakara /115).

125. Fehmī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Gördügüm sā‘at o şūḫ-ı mihribānı ibtidā
Mübtelā-yı ‘ışḳ-ı sevdā itdi cānı ibtidā

Aldığı dem destine şemşīr-i istiġnāsını
Bende dökdi ġamze-i cellādı kanı ibtidā

3. Tā ezelden yād eyleyüp ebrūların ḳavs-ı ḳuzaḥ
Çekdi meydān-ı muḥabbetde kemānı ibtidā

Olmadan şāyeste-i luṭf viṣāl-i ḫançerüñ
Bī-tevaḳḳuf kesti buçaġuñ emānı ibtidā

5. Derd ü miḥnetdür ṣoñı sevdā-yı ‘ışḳuñ‘āḳibet
Gösterür gerçi muḥabbet şādmānı ibtidā

Hīç dile bulma bahāne ey güzelüm ḳān dökmede
Sen degül misüñ gören ol nev-cevānı ibtidā

7. Rāz-ı ‘ışḳı **Fehmī**yā setreylemekse maḳṣaduñ
Ḳıl te’emmül nusḫa-i ḥıfẓ-ı lisānı ibtidā

---

125. 117[b] Fehmī.

126. Nāṭıḳ

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Aḳar ḫᵛāb-ı eşküm dīdeden seyl-i revān-āsā
Çıḳar eflāke āh-ı pür-şerārum kehkeşān-āsā

Cefā ḳaṣd itme hecrüñ ḫastesi ‘uşşāḳ-ı nā-şāda
‘Adū-yı derd-mendān olma çarḫ-ı bī-emān-āsā

3. Bahār-ı ḥüsnüñ añdıḳça firāḳuñdan ten-i zerdüm
Olur lerzīde bād-ı āhdan berg-i ḫazān-āsā

‘Adū-yı rū-siyeh devrüñde yüz biñ rūy-ı dil gördi
Baña bir kere yüz göstermedüñ devr-i zamān-āsā

5. Ruḫuñ zeyninde her dem bezm-i aġyār itme sulṭānum
Derūn-ı sīne-i **Nāṭıḳ**da gel cāy it cinān-āsā

126. 117[b] Nāṭıḳ.

127. Şehrī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Penbedür cismüñ disem bir nā-mülāyim iddi'ā
Berfden maṣnū'adur dirdüm o da ṣovuḳ edā

Beñzeden kāfūra fülfül beñlerüñle gerdenüñ
Dem-be-dem ḳan āġlasun olsun ru'āfa mübtelā

3. Ṭaş aġaç söyler seni billūra teşbīh eyleyen
Ṭaşa çalsun şīşe-i billūrını ol bī-ḥayā

Sīm-i ḫāma nice teşbīh ideyüm nā-pūḫtedür
Her ne güne ḳalıba ifrāġ ideyüm nā-sezā

5. Cān bulur gerçi sözüm rūḥ-ı muṣavverdür disem
Şehriyā nūr-ı mücessemdür o ṭıfl-ı meh-liḳā

127. 117[b] Şehrī. Divanda bu gazel yoktur. (Demirel: 2017).

128. Luṭfī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Verd-i nesrīn dir idim ruḫsār-ı zībāña şehā
Pek açıḳ olmaz murādumca o da rengīñ-edā

Rūy-ı pür-envāruñı şem'e müşābih diyenüñ
Aḳıtup yaşını başın ḳat' iderdüm dil-berā

3. Beñzeden mir'āta sīneñ āh o ṣūret uġrusı
Münkesir eyler zücāc-ı ḫāṭırum ṣubḥ u mesā

Māhitāba eylesem teşbīh ṭutulur eksigi
Bildiler māhiyyetüñ cümle senüñ bāy u gedā

5. Beñzeden şemse cemālüñi zevāle uġrasun
İdemez bir vech-ile rūyuñ beyān ehl-i ẕekā

Ḥażret-i Şehrī Efendiye idüp pey-revligi
Eyledüñ nā-puḫtece sen de naẓīre **Luṭfi**yā

128. 117[b] Lutfī.

129. Fużūlī

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Müctess + – + – / + + – – / + – + – / + + –

1. Kemāl-i ḥüsn virüpdür şarāb-ı nāb saña
Saña helāldür ey muġ-beçe şarāb saña

Seni melek göreli yazmaz oldı 'ışḳa günāh
Velī yazıldı bu yüzden besī ṣevāb saña

3. Lebüñ su'āline virmez cevāb 'uṣṣāḳuñ
Su'āl olursa būsenden nedür cevāb saña

Cezā güninde ṣorulmaz ḫaṭālar eyledügüñ
Yeter fiġān ile ben virdügüm ḫiṭāp saña

5. **Fużūlī** başuña ol serv sāye aldı bugün
'Ulüvv-i rif'āt ile yetmez āfītāb saña

---

129. 117[b] Fużūlī (Fużūlī D. G.18). Divanda bu gazel 7 beyittir.

3 būsenden: bu senden D.

4 ben: men D. / ḫiṭāp: azap D.

5 7. Beyit D. "Meni ḳārarum ile koymaz olduñ ey gerdūn / Yiridür āhum ile virsem inkılāb sana" (G.18/5).

6 "Ṣafā-yi cevher-i tīġinden umma kām ey dil / Sağınma su vire ey teşne ol serāb sana" (G.18/6).

130. Faṣīḥ

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Āteş-i ‘ışḳuñla gülşen günc-i külḫandur bana
Günc-i külḫan ‘ārıżuñ şevḳıyle gülşendür bana

Bir gül ü şem‘i mi var dehrüñ ta‘alluḳ itmeyem
Bülbül ü pervānesi ser-cümle düşmendür bana

3. Ḥasretüñle dīdeden ey Yūsuf-ı gül-pīrehen
Her ser-i müjgān-ı ter dil-dūz-ı sūzendür bana

‘Azm-i şeh-rāh-ı ferāġāt eylemek düşvārdur
Her nigāh-ı nā-pesendī güne reh-zendür bana

5. Seyre gülzār-ı cemāl-i dil-rübāyı ey **Faṣīḥ**
Çeşmümüñ her biri bir mīnālı revzendür bana

---

130. 118[a] Faṣīḥ (Faṣīḥ Ahmed Dede D. G5).
3 dīdeden: dīdede D.

131. Sālim

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Saḥn-ı gülşen māye-i tekdīrdür sensüz bańa
Bülbülüñ feryādı ġam-te’s̱īrdür sensüz bańa

N’eyleyem bāġ u bahārın gül-sitān-ı ‘ālemüñ
Verdi gūyā bir gül-i taṣvīrdür sensüz bańa

3. Serv-i bālā-yı çemen peykān-ı zehr-ālūdedür
Kec-nigāh-ı fāẖte zih-gīrdür sensüz bańa

Ḳaṭ‘-ı ümmīd eyledüm hicrüñle seyr-i bāġdan
Berg-i sūsen ṣūret-i şemşīrdür sensüz bańa

5. **Sālim**-āsā def‘-i sevdā eylemem gülşende ben
Gerdiş-i cū ḥalḳa-i zincīrdür sensüz bańa

131. 118[a] Sālim (Mirzā-zāde Sālim D. G.8).

[3] Bu beyt divanda yoktur. “Nuṭḳ-ı ḥālīyi maḳāl-i ḳāle ḳıldum ben bede[l] / Ārzū sedd-i reh-i ta‘bīrdür sensüz bańa” (G.8/3)

132. Fetḥī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün
Hezec – – +/ + – – +/ + – – +/ + – –

1. ‘Usretleri yessīr idici Ḥaẓret-i Mevlā
Ẓulmetleri tenvīr idici Ḥaẓret-i Mevlā

Dārende-i sa‘ādet umarız senden efendüm
Dil mülküni ta‘mīr idici Ḥaẓret-i Mevlā

3. Ḳurtar beni bu ẓālim olan nefsim elünden
A‘dāları tedmīr idici ḥaẓret-i Mevlā

Dem-i vuṣlatda şeref-yāb ide bu rūḥ-ı ‘azīzüm
‘İzzetleri taḳdīr idici ḥaẓret-i Mevlā

5. Erbāb-ı ḥaḳīḳat ider āḫir seni **Fetḥī**
Mü’minleri tebşīr idici ḥaẓret-i Mevlā

132. 118[a] Fetḥī

133. Veysī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Nāmeñe baḳmaduġına ol nigār-ı bī-vefā
Ey dil-i dīvāne n'ider bir ḳulac kāġıd saña

Murġ-ı cāna dām idersüñ zülfüñ ammā ḳorḳaram
Bu ṭutumla öldürürsüñ sen bizi ey meh-liḳā

3. Bezm-i meyde itdügüñ iḳrārı iṯbāt eyledüm
Oldı meclis şāhidi sāḳī ile muṭrib baña

Ḫāk-pāy-ı yār olaldan ten 'acep ḥayretdür
Gözine girsem beni görmez raḳīb-i bed-liḳā

5. Nāle-i **Veysī**ye āheng olmaḳ istermiş gibi
Ġam degül dinlenmese gülşende murġ-ı ḫoş-nevā

---

133. 118[a] Veysī (Veysī D. G.2).
2 cāna: cānā D.
3 baña: saña D.
4 ten: ben D. / ḥayretdür: ḥayretdeyem D. // bed-liḳā: nā-sezā D.

134. Fużūlī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. ‘Işḳ eṭvārın müsellem eyledi gerdūn baña
Bunca yıl yildi yürürdi yetmedi Mecnūn baña

Baġ-bān ger meyl ḳılmış servüñe ma'ẕūr ṭut
Servden yigrek gelür ol ḳāmet-i mevzūn baña

3. Dostlar ḳan yaş döküp ḳıldı beñi rüsvā-yi ‘ışḳ
Āh ki düşmen çıḳdı āḫir dīde-i pür-ḫūn baña

Olmazam her ḳanda kim olsam giriftār olmadın
Bir belādur yüz bir āfetdür dil-i maḫzūn baña

5. Ey **Fużūlī** nāvek-i āhumla aldum intiḳām
Döne döne gerçi bī-dād itdi çerḫ-ı dūn baña

---

134. 118[a] Fużūlī (Fużūlī D. G:13). Divanda bu gazel 6 beyittir. Mecmuada “baña” şeklinde yazılan redif, divanda “mana”dır.(Akyüz: 1958).

1 Bunca yıl: Munca kim D. /yürürdü: yügürdi D.

2 3. Beyit D. kılmış: kılmam D. // kāmet-i mevzūn: ḳāmet-i yürün M. “Kıldı menden refʿ teklif-i namāzı mestlik / Ṣaldı Ḥaḳ bir neş’e-i cām-ı mey-i gül-gūn maña” (G.13/2).

3 4. Beyit D. rusvā-yi ‘ışḳ: rüsvā-yi ḫalḳ D. / āh: veh D.

4 5. Beyit D. ḳanda: ḫanda D. // yüz: göz D.

5 6.beyit D.

135. Naḫlī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + – – / + + – – / + + –

1. Dir gören zāhidi eṭfāl-ile hep
Pīr-i nā-bāliġ ü kūdek-meşreb

Tāzeler yolın alup döndüreyor
Bu mıdur pīre ṭarīḳatde edeb

3. Şeyḫimüñ tekyesi güm-rāh ancaḳ
Bulamaz sālik olanlar mezheb

Gösterüp ... ḳudūm-i yāri
Elini öpmede ṭabluñ şeb şeb

5. Şem'-i ruḫsār-ile fānūsa döner
Tekyede tāzelenür şevḳ ü ṭarab

Çarpılursa bu pür-mey devrinde
Şeyḫ ü ṣūfīye degül müstaġreb

7. **Naḫli**yā cümle bu mażmūnları
Dir gören zāhidi eṭfāl-ile heb

---

135. 118[b] Naḫlī.

1 Mecmuada "pīr ü nā-bāliġ" şeklinde yazlılan ifadeyi anlam gereği "pīr-i nā-bāliġ" olarak aldık.

136. Cevrī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Çarḫa baş egmek ise rütbe-i ‘ulyāya sebeb
Yā nedür secde-i miḥrāb-ı temennāya sebeb

Olmasa devr-i felek vāsıṭa-i luṭf-ı ḳażā
Her denī bulamaz idi devlet-i dünyāya sebeb

3. Ehline çünki olur bā‘iṯ-ı noḳṣān-ı ma‘āş
Yā nedür kesb-i kemāl itmede ġavġāya sebeb

Ehl-i dil ṣanma żarūretden olur müstaġnī
İstese bulmıya mı pāye-i ā‘lāya sebeb

5. Alınur gerçi bu bāzārda kālā-yı murād
Olur ammā yine **Cevrī** aña ser-māye sebeb

136. 118[b] Cevrī (Cevrī D. G.7).

137. Niṣārī

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Mücteṣ + – + – / + + – – / + – + – / + + –

1. O sāḥirāne beyān-ı bedī'-ile o cevāb
O şā'irāne kelām-ı raḳīḳ-ile o ḫiṭāb

O lü'lü-i kelimāt o cevherīn iltifāṭ
O cān-fezā leb-i la'l u o gevher-i nā-yāb

3. O māh-sīne o mihr-'iẓār ü şu'le-i nār
O şem'-rūy-ı münevver o çehre-i pür-tāb

Meded meded nedür ol nārven o ġonca-dehen

5. **Niṣārī** o tīşe-i siḥr-i naẓarla ol fettān
Esās-ı ṭab'-ı 'imāret-nihādum itdi ḫarāb

---

137. 118[b] Niṣārī. Divanda bu gazel yoktur. (Çağlayan: 2007).

[4] Mecmuada bu beytin ikinci mısrası yoktur.

138. Maḳālī

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Mücteṣ + – + – / + + – – / + – + – / + + –

1. Lebüñ su’āle çeküp bezmde çün itdi ḫiṭāb
Ḳızardı ṭurdı cevābında çok ṣıḳıldı şarāb

Nevā-yı nālem-ile gördi ṣafluġuñ nābuñ
Nizā‘a düşdi ḥasedden ider żırıldı rebāb

3. Leb-i nigāre ber-ā-ber ṭutar diyü kendin
Ḳoyıldı sāġar-ı bezm-i ṣafāda bāde-i nāb

Göñül şarāb-ı lebüñden su’āl-i rāġıbdur
Eger ki ṭīg-i müjeñ virdi aña şāfī-cevāb

5. **Maḳālī** münker-i ṭab‘uñ olanlara bu ġazel
Yiter ṣafā naẓar eylerse zümre’-i aḥbāb

138. 119[a] Maḳālī.

139. Şehrī

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün
Mużāri' – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Murġān içinde ehl-i vaḳār oldı 'andelīb
Dāmād-ı şehr-i sebze bahār oldı 'andelīb

Ḫāruñ çemende ṣadr-ı güle geçdigin görüp
Gögsin geçirdi sīne-figār oldı 'andelīb

3. Kendi sirişk-i alını gül-güne eyledi
Zīnet-nüvīs-i rūy-ı nigār oldı 'andelīb

On iki ayda ṭāl'ine bir dü-şeş gelüp
Gül ṭablasında şevḳ-ile zār oldı 'andelīb

5. **Şehrī** çıbıḳdan ata binegeldi ṭıfl-iken
Pāk-tāzelükde ġonceye yār oldı 'andelīb

139. 119[a] Şehrī. Divanda bu gazel yoktur. (Demirel: 2017).
[2] Ḫārın : Ḫāruñ M. Anlam gereği kelimenin imlası "Ḫārın" şeklinde düzeltilmiştir.

140. Fāsīh

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün
Mużāri' – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Āfāḳı ṭutdı velvele-i dāduñ 'andelīb
Diñletdüñ 'āleme yine feryāduñ 'andelīb

Açılmaduḳça bād-ı bahār ile ġonceler
Olmaz güşāde ḫātır-ı nā-şāduñ 'andelīb

3. Mānend-i ġonce dilleri ṣad-pāre eyledi
Āteş-eṣer nevā-yı nev-īcāduñ 'andelīb

Bed' eyledüñ gül-sitānda yine ders-i nāleye
Geldi dem-i tilāvet-i evrāduñ 'andelīb

5. Pür-gūy iseñ hemīşe zebān-ı **Fāsīh**-veş
Terk itmek olmadı saña mu'tāduñ 'andelīb

---

140. 119[a] Fāsīh (Fāsīh Ahmed Dede D. G. 22).
4 eyledüñ: eyle D.
5 Terk itmek olmadı: Terk olmadı M.

141. Ḥüsnī

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün
Mużāri' – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Naḫl-i gül üzre ġonceye yār oldı 'andelīb
Gülzār içinde şimdi hezār oldı 'andelīb

Vaṣf-ı bahārı ezber oḳur ṣıdḳ-ı ḳalb-ile
Çāpuk-lisānlık-ile suvār oldı 'andelīb

3. Şāh-ı şükūfe oldıġı-veş ġonce bāġda
Sā'ir ṭuyūra şāh-ı kibār oldı 'andelīb

Gördi ki ḫār elinde durur dāmeni gülüñ
Yāndı yaḳıldı ḫaylice zār oldı 'andelīb

5. 'Ālem o gül'iẕāra bütün 'āşıḳ oldılar
Ḥüsnī de aña āḫir-i kār oldı 'andelīb

141. 119[a] Ḥüsnī.

142. Nādirī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Ṣanma ‘aynumda ‘ayān oldı remedden ḥumret
Gözüme geldi benüm bāde-i cām-ı miḥnet

Leşker-i derdi göz açdurmadı baṣdı ḥayfā
Bağlanup merdüm-i çeşm oldı mükedder ḥālet

3. Mīl-i keḥḥāl degül ḫasta olup merdüm-i çeşm
Bir ‘aṣā almış ele eylemek ister ḥareket

Nice merdümleri ġarḳ itdi ‘aceb ḳanlu ṣudur
Ḥāṣılı virdi Ḳızıl Irmaġa yaşum ḫaclet

5. Sür yüzün **Nādiri**yā ḫāk-i der-i cānāne
Tā ki anuñla bulur çeşm-i ‘alīlüñ ṣıḥḥat

---

142. 119[b] Nādirī (Ganī-zāde Nādirī D. G.17). Divanda 7 beyittir.

1 ‘aynumda: çeşmümde D.// miḥnet: ġaflet D.

2 derdi: derd D.// ḥālet: ġāyet D.

3 4. Beyit D. Mīl-i keḥḥāl: Meyl-i keḥḥāl D.

4 3. Beyit D.

5 cānāne: aġaya D.// Tā ki anuñla bulur: Ki bulur anuñ ile D./ ṣıḥḥat: rāḥat D.

6 “O der-i devlete varmaġa mecālün yoġise/ Ḫākin irgür diyü ḳıl bād-ı ṣabāya minnet” (G.17/6).

7 “Ḥaḳ Ta‘āla anı payende ḳılup devletde / Devletin eyleye hem-vāre ḳarīn-i ṣıḥḥat” (G.17/7

143. Hüdāyī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ki yazdı ḫaṭṭ-ı reyḥānı dürüst
Tāze defterdür yazılmış resm-i'Oṯmānī dürüst

Gülşen-i rāz-ı ṭarāvetdür cemālüñ kim ḫaṭuñ
Yazmış eṭrāfına ebyāt-ı şebistānı dürüst

3. Göñlümi yıḳduñ yine yap ol şehüñ 'ışḳına kim
Şaḳḳ idüp itdi beni bedr-i dıraḫşānı dürüst

Çāk-i sīnem şāhidümdür 'ışḳuña didüm didi
Şāhid-i mecrūḥdur ben ṭutmazam anı dürüst

5. Ey **Hüdāyī** yārimüñ medḥin yazarsam ṣafḥaya
Ṭola bu ḳaṣr-ı sipencüñ çār erkānı dürüst

143. 119[b] Hüdāyī (Hüdāyi-ī Kadīm D. G.17).

5 7. Beyit D. "Ḥabbeẕā şāh-ı ḳarn kim ḳıldı bir dürre-niṯār/ Ḥoḳḳa-i la'linde ki lü'lü-i dendānı dürüst" (G.17/5).

6 "Ḫiẕmet it bir kâmile tā idesün tekmīl-i ẕāt / Māhıñ olur pertev-i mihrile noḳṣānı dürüst" (G.17/6).

144. Şehrī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün
Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. Güldür çemen-i sīnede dāġ-ı ġam-ı ḥasret
Şeb tā-be-seḥer eşk-i terüm şebnem-i ḥasret

Nesḥ olmadadur nüsḫa-i āḫzān-ı ṭabī'at
Tedrīcle neşf itdi derūna nem-i ḥasret

3. Şundan bir iki çekdirigörsün bize sāḳī
Bī-zevrāḳ-ı ṣahbā geçilür mi yem-i ḥasret

'Uşşāḳ uṣul-ile nühüft itdi nevāsın
Gördi ki çıḳış vermedi zīr ü bem-i ḥasret

5. Gitdükçe ba'īd olmada dervāze-i ümmīd
Şehrī hele pes-pāye imiş süllem-i ḥasret

144. 119[b] Şehrī. Divanda bu gazel yoktur. (Demirel: 2017).

145. Zemīn-i ‘Āṣım

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. Dilden göze andan yüze çıḳdı dem-i ḥasret
Ṣaḳlanmadı hīç zaḫm-ı sinān-ı ġam-ı ḥasret

Sīm-āb-ṣıfat mużṭarib eylerdi zemīni
Çeşm-i terümüzden aña düşse nem-i ḥasret

3. Ġam-pür-ġam olur ‘āşıḳ-ı mehcūr ki ol dem
Ġayra nigeh-i luṭfuñ ile munżam-ı ḥasret

Ey gül göricek bülbül-i nālānı ḳafesde
Gelmez mi ol dem ḫāṭıra bu hem-dem-i ḥasret

5. Ey **‘Āṣım**-ı nā-şād neşāṭ itme añılmaz
Hep ġamla geçer rūz u şeb ‘ālem-i ḥasret

145. 119[b] Zemīn-i ‘Āṣım. Divanlarda bu gazel yoktur. (Arslan: 2010). (Kadaş: 2014).

146. Naḫlī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün
Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. Ḫūn-ābe-i bülbül mi degül şebnem-i ḥasret
Düşmez mi güle dīdelerinden nem-i ḥasret

Ḫūn-ı dil içün māddeye şāhid olurdı
Cerr eylemese dīdelerüm ni'am-ı ḥasret

3. Açdırmadı göz ebr-i belā bār-ı firākı
Çeşm-i terimüzle olalum hem-dem-i ḥasret

Derdüm bu ki bir merhem ile... olmaz
Bitmez hele sīnemdeki dāġ-ı ġam-ı ḥasret

5. Mümkün mi idem 'Āṣım Efendī'ye naẓīre
Naḫlī var iken tā bu ḳadar mātem-i ḥasret

146. 119[b] Naḫlī.

147. S̲ābit

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün
Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. Tenhāca gider görmege cānāne müs̲elles̲
Sermāye imiş ‘āşıḳ-ı ‘uryāna müs̲elles̲

İtmiş s̲ülüs̲-i mālını mey-ḫ̲ʷāre vaṣiyyet
Üç ay yeter meclis-i rindāna müs̲elles̲

3. Üç bābet idüp meclisi sāḳ̲ī bize ṣun mey
Zāhid geçene ḫ̲ardalı yārāna müs̲elles̲

Keştī̲-i sī̲ fānūs ḳadar şevḳ virürdi
Ḳonsaydı şu zevraḳçe-i fincāna müs̲elles̲

5. **S̲ābit**le murabba‘ oturup bāġda görsek
Aşḳar gözi bādeyle mülūkāne müs̲elles̲

147. 120[a] S̲ābit (Bosnalı S̲ābit D. G.44/439).
1 tenhāca: tenhāda D.
3 ṣun mey: mey ṣun D.
4 keştī̲-i sī̲ fānūs: keştī̲-i fānūs M.

148. S̲ābit

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. İtme nāvek-zede-i çeşm-i sitem-kāra ‘ilāc
Ey ciger-pāre ḳabūl eylemez ol yāra ‘ilāc

Bir senüñ gibi ṭabīb-i dil ü cān destinden
Hīç ölmek gibi yoḳ ‘āşıḳ-ı nā-çāra ‘ilāc

3. Lebüñ ol dārū-yı nūşīn-i müferriḥdür kim
Eyleye bir yiyimi biñ dil-i bīmāra ‘ilāc

Ṣaġ ḳalduñ ṭutalum nergis-i bīmārından
Ey dil-i ḫaste nedür ġamze-i ḫun-ḫᵛāra ‘ilāc

5. Ṭatlı merhemle gelür **S̲ābit**e la‘l-i cānān
Kendüñe acı sen ey ḥaste göñül ara ‘ilāc

148. 120ª S̲ābit (Bosnalı S̲ābit D. G.45).

5 Kendüñe acı sen ey ḥaste göñül ara ‘ilāc: Yüri sen kendüne ey ḫaste-göñül ara ‘ilāc. D.

149. Ṣābit

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. Virdi ḫaṭ-ı la'lüñ dile bir tīb-i müferriḥ
Ma'cūn-ı cevāhir gibi terkīb-i müferriḥ

Bir ḳıt'ası var kim Ḳızıl Elmada da bitmez
Sīb-i zeḳan-ı yāra uyar sīb-i müferriḥ

3. Bir reşḥa ile eyledi biñ mürdeyi iḥyā
Ol māye-i cān kāse-i pür-zīb-i müferriḥ

Ruḫsāruñı eşkümle ter itsem yaraşurdı
Ol muṣḥaf-ı zībāya bu teẕhīb-i müferriḥ

5. **Ṣābit** yine yārāna feraḥ virdi sözinde
Bu ṭarz-ı ḫoş-āyende bu tertīb-i müferriḥ

149. 120[b] Ṣābit (Bosnalı Ṣābit D. G.50).

150. Ṣābit

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Ḳapamış ḫalvete bir āfet-i devrānı şeyḫ
Ḳomaz ol reşk-i melek yanına şeytānı şeyḫ

Seyr-i dīdār-ı ṭarīḳat de cināyet degül a
N’eylesüñ nūr-ı cemāle çekinür cānī şeyḫ

3. Ḫalḳa-i meclisidür cümle medār-ı ẕevḳi
Ḫayli dōlāb bilüp añlıyor ‘irfānı şeyḫ

Bu ḳadar dā’ireyi bir iki ḫarla çevirür
Hep kerāmetle çeker kendüye iḫvānı şeyḫ

5. Yine bir körpe ḳuzı tekyeye ḳurbān varacaḳ
Söyle **Ṣābit** bilesün ‘ışḳ-ile dendānı şeyḫ

150. 120[b] Ṣābit (Bosnalı Ṣābit D. G.59).
2 ṭarīḳat de: me’lāik de D.
3 bilüp añlıyor: bilür añladı D.

151. S̲ābit

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Bülbüli itmege yüz ḳahr-ile gülşenden red
Gül-i ṣad-berg ḳonur vefḳ-i cefā ṣad-der-ṣad

Cerb-i şīrīni yiyüp ‘āşıḳ ider ḥamd ü s̲enā
Ḥişşe yoḳ mı o sögüşden bize bir pāre meded

3. Bāġbān olmış o ḳarnı ile cānāna raḳīb
Bāġına gübre ṭaşır ṭurma ḳucaġında seped

Arḳası üzre yatup rāḥat iderdi ‘āşıḳ
Olsa aġyāra cehennem deresinde merḳād

5. Vālid-i pīr-i meye ḥürmeti yoḳdur **S̲ābit**
Görmedüm hīç de piyāle gibi bir ḳanlı veled

---

151. 121[a] S̲ābit (Bosnalı S̲ābit D. G. 65).
2 bize bir pāre: bize pāre M.
5 hīç: ben D.

152. Ṣābit

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Müctesṣ + – + – / + + – – / + – + – / + + –

1. Fesān-ı cevher-i evvelden eyleyüp teşhīz
Nigeh ḳażāsını 'uṣṣākda ider tenfīz

Raḳībe oldı müyesser İlāhī zehr olsun
'Iṭāb-ı telḫ-i lebüñ gibi bir şarāb-ı leẕīz

3. Naẓardan itse iṣābet iderdi pīr-i muġān
Ḳadeḥ du'āsını yazdurdı sāḳīye ta'vīz

Tenūr-ı germ-i riyāżetde oluben biryān
Vücūd-ı zāhid-i gūsāla oldı 'icl-i ḥanīẕ

5. Ḳalemle bāẓī-i 'irfānda imtiḥān olduḳ
Bilindi **Ṣābit** olup üstād ile tilmīz

152. 121[a] Ṣābit (Bosnalı Ṣābit D. G.69).

153. Fehīm

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Dilde bir deryā yatur bī-ḳa‘r u sāḥil nā-bedīd
Bir ‘acebdür olmış anda yine bu dil nā-bedīd

‘Işḳ bir ṣaḥrāda güm-rāh eylemişdür cānı kim
Ḫıżır nā-peydā varan nābūd u menzil-i nā-bedīd

3. Bü’l-‘aceb hengāmedür ‘ışḳ-ı nigāh-ı çeşm-i dost
Ḫalḳı bī-ender şehīd itmekde ḳātil nā-bedīd

Şekl-i ḥayvān itmede mir’at-ı fıṭratdan ẓuhūr
Olmaḳ üzre ṣūret-i insān-ı kāmil nā-bedīd

5. Feyż-i isti‘dād ḫatm olmış meger sende **Fehīm**
‘İlmi çoḳ üstādı yoḳ şākird-i maḳbūl nā-bedīd

---

153. 121[a] Fehīm (Fehīm-i Kadīm D. G.40). Divanda bu gazel 7 beyittir.

3 4. Beyit D. “Dil o vādi-i fenānuñ Ḳays-ı zārdur k’olur / Rīginüñ her ẕerresinde nice maḥmil nā-bedīd” (G.40/3).

4 6. Beyit D.

5 7. Beyit D. “Dilde kurbāngāh-ı şehr-i ‘aşḳı seyrān eyledüm / Ferşi hūn-ı germ ile āguşte bismil nā- bedīd” (G.40/5).

154. Ẓarīf

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Göñül dil-berde ben ḥayretde ḥayfā rāḥatum yoḳdur
Perīşān rūzigār-ı firḳatüm cem‘iyyetüm yoḳdur

Degişdüm naḳd-i vaḳt-i şevḳümi esbāb-ı hicrāna
Benüm dād u sitet-gāh-ı fenāda raġbetüm yoḳdur

3. Türāb-ı ḫanḳāh-ı derd-i hicrān olmadur ḳaṣdum
Cevānum kendüme hīç bir cihetle himmetüm yoḳdur

Dürr-i nā-süfte-i bālā bahā-yı naẓm olursam da igne deligi
Yine ṣayruḳī-i(?) çarḫuñ yanında raġbetüm yoḳdur

5. Nigāh-endāz-ı ḳaṣr-ı lā-mekān olsam **Ẓarīf**ā ben
Yine dil teng-i cāy-ı ıżṭırābem rif‘atüm yoḳdur

154. 121[b] Ẓarīf.

155. Nā’ilī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ehl-i diller kim felekden şefḳat ümmīdindedür
Ser-nigūn peymāneden keyfiyyet ümmīdindedür

Dil nigāh-ı luṭf umar bilmez ne bī-raḥm olduġın
Merdüm-i çeşminden insānīyyet ümmīdindedür

3. Olsun eczā-yı felekden merḥamet-cūyā o kim
Bir avuc ḫāşākdan ḫāṣṣiyyet ümmīdindedür

Rūy-ı luṭf şīşe-bāz-ı çarḫı dil görmüş gibi
Jeng-dār āyīnesinden ṣafvet ümmīdindedür

5. Ḳuvvet-i nuṭḳuñ getürsün fi‘l-i i‘cāza ḳalem
Sende yārān **Nā’ilī** ḥayṯiyyet ümmīdindedür

---

155. 121[b] Nā’ilī (Nā’ilī-i Ḳadīm D. G.56).
1 Ehl-i diller: Sāde-diller D.
3 merḥamet: menfa‘at D.

156. Fużūlī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Her kitāba leb-i la'lüñ ḥadīṣin yazeler
Rişte-i cān birle 'ışḳ ehli anı şīrāzeler

Bu ne sırdur sırr-ı 'ışḳuñ dimedin bir kimse
Şehre düşmüş ben seni sevdüm diyü āvāzeler

3. Çākler sīnemde şanmañ ki açupdur tīġ-i 'ışḳ
Gönlümün şehrine mihrüñ girmege dervāzeler

Şeyḫler mey-ḫāneden yüz döndürürler mescide
Bī-ṭarīḳatler gerek kim ṭoġrı yoldan azalar

5. Ey **Fużūlī** yār cevr itse ṣaḳın incinme sen
Yār cevri 'āşıḳa her dem muḥabbet tāzeler

156. 121[b] Fużūlī (Fużūlī D. G.79).
3 4. Beyit D. sīnemde: gögsümde D.
4 3. Beyit D. Bī-ṭarīḳatler gerek kim: Bī-ṭarīḳatlerni gör kim D.
5 cevr itse ṣaḳın incinme sen: eger cevr itse andan incinme D.

157. Sālim

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Neş’e-i mey-ile ne dem kim rūyı al al olur
Ġamze-i ‘āşıḳ gibi ḳanlar ṣaçar ḳattāl olur

Olmasun dil-gīr o meh-rū pīç ü tābumdan benüm
Kākülüñ fikr eyleyen böyle perīşān-ḥāl olur

3. ‘Arż-ı aḥvālin ider āmāde ma‘şūḳa velī
Vaṣla irince hemān bī-çāre ‘āşıḳ lāl olur

Vaṣf-ı zülfüñ dillere düşdükçe olma dil-şikest
Kāküli-çün dil-berüñ incinme ḳīl ü ḳāl olur

5. Çeşmüñ bādāmuñ taṣavvur eyledükçe **Sālim**üñ
Dīdesi ḫūn-ābe-i firḳatle māl-ā-māl olur

---

157. 121[b] Sālim (Mirza-zāde Sālim D. G.80).

1 al al: ‘ālü’l-āl D. // gibi: -küşī D.

2 4. Beyit D.

5 Çeşmüñ bādāmuñ: Çeşm-i bādāmuñ D. // firḳatle: ḥasretle D.

158. Emrī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Ten-i dil-berde mū-veş görinen şanmañ miyānıdur
Der-āgūş itmiş anı bir ża‘īfüñ ḳılca cānıdur

Ġālāṭ didüm ki ben zār u ża‘īf ey dil ḫayālümde
Ḳolum ṭoladum ol nāzük tene anuñ nişānıdur

3. Görüp cisminde nāfen didüm aḳ gül ġoncasıdur bu
Yā öpmiş anı bir ġonca añun cāy-ı dehānıdur

Yā bezm-i gülde gül-berg içre ḳalmış sīm sāġardur
Miyān-ı servde yā bülbül-i cān-ı āşiyānıdur

5. Olup ter dīdeme vāḳıf didi nükteyle bir ‘ārif
Ne oldur **Emrī** ne bu ḥalḳa-i mīm-i miyānıdur

---

158. 121[b] Emrī (Emrī D. G.167).

1 bir: ben D.

2 ḫayālümde: ḫayālinde D. // tene: şehe D.

3 nāfen: nāfe D. // ġonca añun: ġonca-dehen D.

159. ‘İzzetī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Dil-i baḥr-āşināya vuṣlat-ı dil-dār müşkildür
Belī erbāb-ı ‘ışḳa ṭāḳat-ı dīdār müşkildür

Metā‘-ı vaṣla lāzım gelse naḳd-ı cānı almazlar
Senüñle ey perī-rū ḥāşılı bāzār müşkildür

3. Muḥabbetden ferāġat eylesün dirseñ dil-i zārı
Ṭabībüm ṭıfl-meşreb ḫasteye tīmār müşkildür

Taḥammül cevr-i yāre ‘āşıḳa āsān gelür ammā
Velī bāb-ı cefā-yı ṭ’ana-ı aġyār müşkildür

5. Olur ser-māye-i cem‘iyyet-i dil **‘İzzetī** ber-bād
Uyarsa zülf-i dil-ber rūzigār[a] kār müşkildür

159. 122[a] ‘İzzetī (Vişne-zāde ‘İzzetī D. G.15).
1 Dil-i baḥr-ı āşināya: dil-i hecr-āşināya D.
2 almazlar: almazsañ D. // perī-rū: cefā-cū D.
5 Uyarsa zülf-i dil-ber rūzigār[a] kār müşkildür: Uyarsa rūzgāra zülf-i dilber kār müşkildür. D.

160. Riyāżī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Senġ-i cevr-ile şikeste cām-ı raḫşānum mıdur
Eller alınmayan ḳalb-i perīşānum mıdur

Vardı tā dāmānuma çāk-i girībānum benüm
Kimse bilmez kim girībānum mı dāmānum mıdur

3. Eylemiş yek-rengī-i ‘ışḳiyle şöyle ittiḥād
Bilmezem sīnemdeki ḫānum mı cānānum mıdur

Ḳābil-i maḥv olmayan çīn-i cebīnüñ mi yāḫūd
Ḫaṭṭ-ı pīşānī vü baḫt-ı nā-be-sāmānum mıdur

5. Ey **Riyāżī** raġbet-i germ-ile yāruñ içdügi
Sāġar-ı ṣahbā mı bilmem bir avuc ḳanum mıdur

---

160. 122ª Riyāżī. (Riyāzī D. G. 166).
1 cevr-ile: cevrünle D.
2 tā: çāk D.
3 Bilmezem: Bilmezin D.
4 pīşānī vü: pīşānī-i D.

161. Rūhī

Müfte'ilün mefā'ilün müfte'ilün mefā'ilün
Serī – + + – / + – + – / – + + – / + – + –

1. Ṭutsa yüzine yār elin pençe-i āfitāb olur
Açsa taḥammül eylemez cümle cihān ḫarāb olur

Tek bir işāret olsun ol nergis-i pür-ḫumārdan
Günde hezār pārsā cür'a-keş-i şarāb olur

3. Ḥālümi 'arż idem didüm yāra velī mecāl yoḳ
Ṣubḥ ise mest-i nāz olur şām ise mest-i ḫᵛāb olur

Şaḥne-i ḥüsne virmesün ruḫṣat-ı 'ışḳ yoḫsa kim
Yüz göricek o ġamzeler rehzen-i şeyḫ u şāb olur

5. Söz dise yaraşur hele **Rūhī** o şūḫ-ṭab'a kim
Vaṣf-ı cemāl-i yārda her [bir] sözi bir kitāb olur

---

161. 122ª Rūḥī (Bağdatlı Rūḥī D. G.121). (Erten: 2018). Divanda bu gazel 7 beyittir.

1 Ṭutsa: Çekse D. // cümle: kimse D.

3 mest-i ḫᵛāb: ḫᵛāb D.

4 5. Beyit D. ruḫṣat-ı 'ışḳ: ruḫṣat-ı 'işve D. // göricek: bulıcaḳ D. "Ġayra ne deñlü yārdan olmasa meyl arada / Ġayr ki vardur 'āşıḳa bā'iṣ-i ıẕṭırāb olur" (G.121/4).

5 7. Beyit D. Rūhī o şūḫ-ṭab'a: Rūhī-i şūḫ-ṭab'a D.

6 "Sen bu kemāl-i ḥüsn ile ḥaḳ bu ki kām-baḫşsın / Genc-i maḥabbetüñ bulan sīnede kām-yāb olur" (G.121/6).

162. Ġınāyī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Enīs olmaḳ ḫayāl-i dil-bere her bār müşkildür
Muḥaṣṣıl‘āşıḳāne rü’yet-i dīdār müşkildür

2. Hezārān cevr iderse dil-rübādan eylemez feryād
Velī erbāb-ı ṭab‘a ṭa‘ne-i āġyār müşkildür

3. Görürken ḫār-ile bir yerde her dem ol gül-i nāzı
Ferāġ-ı nāle itmek ‘andelīb-i zār müşkildür

4. ‘Aceb mi hem-çü lāle dāġı pinḥān eylese ‘āşıḳ
Rumūz-ı ‘ışḳı zīrā eylemek iẓhār müşkildür

5. **Ġınāyī** yoḳ yere ṣarf itme naḳd-i eşki ḥıfẓ eyle
Ki ol kālā-furūş-ı nāz-ile bāzār müşkildür

162. 122[a] Ġınāyī.

163. Nev‘ī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. ‘Ārıżuñdan ḳararan ḫāl degül ey gül-i ter
Doḳunup aña şu‘ā‘-ı baṣarum ḳaldı eṣer

Aḫger-i āteş-i dil āb-ı ruḫuñla söyünür
Göz ḳarardup n’ola ḳılsam saña ey māh naẓar

3. Tīşe-i cevr ü cefāsı o lebi şīrīnüñ
Ṭaġlarda bizi Ferhād idüp āḫir depeler

Ol nihāl-i çemenüñ biz çekerüz bār-ı ġamın
Ṣemer-i vaṣla ḳılur kendüyi lāyıḳ nice ḥar

5. Gün gibi gözden ıraḳ māh gibi hercāyī
Yine **Nev‘ī** görüñ ol āfet-i devrānı sever

---

163. 112[a] Nev‘ī (Nev‘ī D. G.154).
1 ḳaldı: ḳıldı D.
4 Ol: O D.

164. Ṣabrī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. ‘Āşıḳ-ı zāruñ ḳolında dil-ber-i mümtāzı var
‘Işḳ ṣayd-endāzīdür destinde bir şeh-bāzı var

Gūşe-i çeşmine yāruñ uġrama ey murġ-ı dil
Dāmgāh-ı fitnedür nice şikār-endāzı var

3. Çeşm-i istiġnā-furūşı açtı dükkānın yine
Ṭālib-i kālā-yı iḥsāna metā‘-ı nāzı var

Oynadur vuṣlat hevāsında dil-i āvāreyi
Şehr-i ḥüsnüñ şimdi bir ṭıfl-ı kebūter-bāzı var

5. Naġmesi gül gibi rengīn perdede eyler ḳarār
Ḫoş-nefesdür bülbüle bülbül-ṣıfat āvāzı var

Kāmil olsa fenn-i ma‘nāda n’ola **Ṣabrī** anuñ
Luṭf-ı ṭab‘ ehli bir üstād-ı suḫan-perdāzı var

---

164. 122[b] Sabrī (Sabrī Mehmet Şerīf D. G.35). Divanda bu gazel 7 beyittir.

5 6. Beyit D. “Raḳṣa girmiş āteşīn mey nāleler itmekde ney / Ḥāṣılı erbāb-ı ‘aşḳuñ özge sūz u sāzı var” (G.35/6)

6 7. Beyit D.

165. İsḥāḳ

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Meh-cebīnüm evc-i behçetden ne dem rū gösterür
Zülf -i şeb-rengīn miṣāli hāle her sū gösterür

Ḫayli müjgān-ı füsūn-sāz-ı fiten-i peykārına
Resm-i tertīb-i ṣufūf-ı şūrı gīsū gösterür

3. Şīşe-i zīb yeksāngāh olsa gül-i al ruḫı
‘Iṭr-ı ḥayretle meşām-ı ‘āleme bū gösterür

Var-iken mir’āt-ı ruḫsārı ne ḥācet ‘arż-ı ḥāl
Ṣūret-i maḳṣūd-ṭab‘-ı ‘āşıḳı o gösterür

5. Ḫançer-i müjgānı ḫūn-rīz oldıġın **İsḥāḳ** anuñ
Dehşet-i ṭāḳat-güzār-ı zülf bir mū gösterür

165. 122[b] İsḥāḳ. Divanda bu gazel yoktur. (Keklik: 2014).

166. Maḳālī

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'îlü fā'ilün

Mużāri' – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Bir āfitāb-ı ḥüsne göñül mihri bestedür
Ḥaḳḳā ki baḫt-ı māder ṭāli'-ḫucestedür

Göz degdi ḥal-i 'ārıżına cümle ehl-i dil
Şimdi naẓar o Hindū-yı āteş-perestedür

3. Ursun gerekse urmasun seng-i cefā-gerüñ
Mir'āt-ı ḳalb-i'āşıḳ-ı bī-dil şikestedür

Yā Rab ne ṭurfe bāġ-ı melāḥatdür ol 'iẕār
Sünbül demet demet gül-i ter deste destedür

5. Cān ey **Maḳālī** çākerīdür ayaġın ṭurur
Sulṭān-ı 'ışḳ taḫt-ı dil üzre nişestedür

166. 122[b] Maḳālī.

167. Fehmī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Her ne dem kim sīnesin ol dil-ber-i fettān açar
Gūyiyā ol laḥẓa bir āyīne-i raḫşān açar

Sīm ü şebnem şaçdı var ise meger şāh-ı bahār
Kim kenār-ı bāġa çıḳmış ṭıfl-ı gül dāmān açar

3. Pīrlikde tāze ṣayd itmek murād iden kişi
Beñzer ol ‘aṭṭāra kim ba‘de’l ‘aṣr dükkān açar

Ḫaṭṭ-ı ruḫsāruñ içün zāhid tefe’ül eyleyüp
Giceyi gündüze ḳatmış Muṣḥaf-ı Kur’ān açar

5. Göricek bu şi‘r-i pākīzüñ arayup miṯlini
Fehmiyā erbāb-ı dil çoḳ defter ü dīvān açar

---

167. 122[b] Fehmī.

168. Vaṣlī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. ‘Aceb şūḫ-ı müsellem dil-ber-i ‘ālīcenābum var
Ser-ā-pā neşve-yābem zevḳ ü şevḳ-i bī-ḥisābum var

‘Aceb mi zīnet-i envār-ı çarḫa ḳılsam istiġnā
Elümde sāġar-ı bāde yanumda āfitābum var

3. Sürūr u neşveden ḫālī olur vaḳt ü demüm yoḳdur
Ṣafā-yı cilvesüz ancaḳ geçer bir laḥża ḫ^{v}ābum var

Derūnumda keder yoḳdur ṣafādur rūz u şeb kārum
Ne miḥnetden ḥaẕer aṣlā ne ġamdan ictinābum var

5. Kelāmum dil-pesend-i Āṣafīdür **Vaṣli**yā her-dem
Der-i dāmād-ı sulṭān-ı cihāna intisābum var

168. 122^{b} Vaṣlī.

169. Nergisī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Gönülde āteş üzre āteş üzre āteşüm vardur
Dil-i pür-dāġ-ı ser-mestümde mihr ü meh-veşüm vardur

Ben ol ser-mest-i ‘ışḳam ġam nedür miḥnet nedür bilmem
Mey-i ṣāf-i muḥabbet-i cām … … vardur

3. Ser-ā-pā ‘ālemi ben bir muvāfıḳ yāre dirdüm hep
Cihānda bir başum var bir de yār-ı dil-keşüm vardur

Perīşān ḥāl ise de n’eyleyüm çoḳdan yanum bekler
Gönül dirler ḳadīmī bir nedīm-i ser-ḫoşum vardur

5. N’idermiş **Nergisī** ‘ārifler eyvān-ı zer-endūzı
Beni gör çarḫ-ı vālā gibi ṭāḳ-ı zer-keşüm vardur

169. 123[a] Nergisī.

170. Nābī

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

Mużāri' – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Ḫaṭṭuñ ki gerd-i çihre-i terden ẓuhūr ider
Bir fitnedür ki devr-i ḳamerden ẓuhūr ider

Gördüm elinde ḫançer-i 'üryānın ol mehüñ
Bir āb-ı ṣāfdur ki kemerden ẓuhūr ider

3. Āḫir kilīd-i gom-şode-i maḫzen-i ümīd
Seyr it ki cīb-i āh-ı seḥerden ẓuhūr ider

Bu sūz-ı 'ışḳa merdümek-i dīdedür sebeb
Her āteş ibtīdādan şererden ẓuhūr ider

5. Eş'ār içinde ma'nī-i nāzikde **Nābī**yā
Bir rişte dür ki zīr-i güherden ẓuhūr ider

---

170. 123[a] Nābī (Nābī D. G.89/546). Divanda bu gazel 7 beyittir.

3 gom-şode: güm-şüde D.

4 5. Beyit D. ibtīdādan: ibtīdāda D. "Varduḳça rūy-ı yāre nigeh remz ider bunı / Kim devlet irtikāb-ı seferden ẓuhūr ider" (G.89/4).

5 7. Beyit D. ma'nī-i nāzikde: ma'nī-i bārīk D.

6 "Olmaz resīd gerdine nev'-i melā'ike/ Çendīn hüner ki nev'-i beşerden ẓuhūr ider" (G.89/6).

171. Tā’ibī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Çekerler cām-ı ‘ışḳı bīm-i terk-i cānı çekmezler
Belī dürdī-keşān bār-ı ġam-ı devrānı çekmezler

Çekerler her ne olsa ġam-keşān-ı ehl-i derd ammā
Bir ān bār-ı metā‘-ı s̱iḳlet-i yārānı çekmezler

3. Ḳoluñ var olsun ey çekdüñ kemān-ı firḳati ‘āşıḳ
Nerīmānlar bu çerḫ-i ḥācib-i hicrānı çekmezler

Çekilsün biñ biñ āvīze-i gūş-ı zamān olsun
Bu gevher dāneler kim ḫaclet-i mīzānı çekmezler

5. Çeker el **Tā’ibī** erbāb-ı ṭab‘ı ehl-i dil cümle
Bu vādīler naẓīr-i baḥrden ‘irfānı çekmezler

171. 123[a] Tā’ibī. Divanlarda bu gazel yoktur. (Doğan: 2003). (Sadāvī: 2004).

172. Naḫlī

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Müctess + – + – / + + – – / + – + – / + + –

1. Kemāli sālik-i rāh-ı Ḫudā seferde arar
Ḳamer tamāmını menzillerin gezer de arar

Bulan bulur dür-i vicdānı baḥr-i dilde yine
Ne baḥr ü rā'iḳ ü ne kenz ü ne dürerde arar

3. Sebūya boş mı şanursın te'alluḳ-ı cāmı
Tamām-ı feyzi döner ẓarf-ı mustaḳirde arar

Verā-yı bürde-i gīsūya ilticā ideyüz
Emānı murġ-ı heves dām-ı pür ḫaṭarda arar

5. Levend-i ġamze ḳuşandı uruldı dil ḥayfā
Bu ortaluḳda varur ḫançeri kemerde arar

Devām-ı o zamān bu zamān-ı fenāda ey **Naḫlī**
Ḥayāt-ı bāḳīyeyi şaḥṣ-ı muḫtaṣarda arar

---

172. 123[a] Naḫlī.

173. Nāzī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. Sensüz bu göñül cām-ı żiyā-güsteri n'eyler
Leb-rīz-i mey-i ḥasret olan sāġarı n'eyler

Bulmuş ṭutalum şaḫṣ-ı ṭaleb cām-ı murādı
Seng-i sitem-i çerḫ-i denī-perveri n'eyler

3. Bir cünbiş-i ġamzeyle biter kārı cihānuñ
Ol şūḫ-ı cefā-pīşe'aceb ḫançeri n'eyler

Her ḳande baḳarsañ görinür çehre-i maḳṣūd
Ṣāḥib-naẓar āyīne-i İskenderi n'eyler

5. **Nāzī** gibi bī-perde olan genc-i derūna
İksīr-i fenā ṭālebidür güheri n'eyler

173. 123[a] Nāzī. (İstanbulī Mehmed Çelebi).Nuhbetü'l-āsār'da 2. beyit eksik bir şekilde vardır. (Abdulkadiroğlu: 1999).

174. Maḥvī

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün
Mużāri' – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Āteş ki dilde sūz-ı cigerden ẓuhūr ider
Dūd-ı siyāh āh-ı seḥerden żuhūr ider

Didüm görince yāri raḳīb-ile āh idüp
Hep ḫayr u şerr ḳażā u ḳaderden żuhūr ider

3. 'Işḳ-ı muḥabbet-ile (her dem) düşer raḥm-ı madere
Ol dem ki nuṭfe ṣulb-i pederden żuhūr ider

Her rūz u şeb cihāna żīyā baḫş iden begüm
Mihr-i ruḫuñla şems ü ḳamerden żuhūr ider

5. Sevdā-yı ḫāl-i yār-iledür bunca **Maḥvi**yā
Dāġ-ı siyeh ki lāle-i terden żuhūr ider

174. 123[b] Maḥvi.
[3] (her dem): Vezne göre fazla gelmektedir.

175. Şehrī

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün
Mużāri' – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Ol ḳaṭreler ki dīde-i terden żuhūr ider
Ḫūn-ābedür ki zaḫm-ı cigerden żuhūr ider

Diller 'aceb mi ḫançerinüñ olsa teşnesi
Bir ābdur ki sīm-i kemerden żuhūr ider

3. Bir gün vefā ider saña ol şūḫ-ı seng-dil
Ekṣer güher derūn-ı hecirden żuhūr ider

Vefḳ-i murād olur şeref-i şemse muḳterin(?)
Vaḳtā o meh ki rāh-ı güẕerden żuhūr ider

5. Bir bu pāk-şi're pesendīde **Şehri**yā
Maḥvī miṣāl ehl-i hünerden żuhūr ider

175. 123[b] Şehrī. Divanda bu gazel yoktur. (Demirel: 2017).
5 İlk mısrada vezin aksamaktadır.

176. Ḥanīf

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Müctess + – + – / + + – – / + – + – / + + –

1. Bilür misin ṭaġıdup zülfüñi ṣabā ne yapar
Begüm bu murġ-i dil ü cāna āşinā ne yapar

Yıḳıldı varmayalı ḫaste dil ki meygedeye
Bizi yaparsa efendi ol āsitāne yapar

3. Ḳażā ki ālet-i derd ü ġam ü elemler ile
Hezār pāre dili zülf-i yāra şāne yapar

Kelīm Efendiye kimdür naẓīreler yapacaḳ
Yaparsa kilk-i **Ḥanīf**ā da 'ācizāne yapar

5. Ġazel degildür o teşvīḳ içün idüp manẓūm
Semend-i ṭab'-ı süḫandāne tāziyāne yapar

---

176. 123[b] Ḥanīf (Ḥanīf D. G.143). Divanda bu gazel 6 beyittir.

1 ṭaġıdup zülfüñi: ṭoḳunup zülfüne D.//cāna: cānuma D.

4 5. Beyit D. "Hümā-yı devlet olup murġ-ı dil o şehbāzuñ / Cebīni üzre ḫam-ı perçeminde lāne yapar" (G.143/4).

5 6. Beyit D.

177. Naḫlī

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'ílü fā'ilün

Mużāri' – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Tāze suḫan ki ehl-i hünerden ẓuhūr ider
Beñzer o şive-kāra ki derūndan ẓuhūr ider

'Arż itdi rūyı devr-i girībāndan o meh
Döndi o mihre ceyb-i seḥerden ẓuhūr ider

3. Altında kālkülüñ ḫaṭṭ-ı nev ol benefşedür
Gūyā ki zīr-i sünbül-i terden ẓuhūr ider

Ṣordum o nev-nihāle kirās-lebin didi
Bu la'l-i āb-dār-ı şecerden ẓuhūr ider

5. **Naḫlī** göçince ḫāke daḫı boş ḳomaz yerin
Feyż-i tevāb-ı gom-şode yirden ẓuhūr ider

Eş'ār-ı tāze-ṭarḥ u pesendīde naẓm-ı nev
Hep Maḥvi gibi ṣāḥib-eserden ẓuhūr ider

---

177. 124[a] Naḫlī.

178. Luṭfī

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün
Mużāri' – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Ol tāze der ki rūy-ı siperden ẓuhūr ider
Gūyā gül-ābdur gül-i terden ẓuhūr ider

Āṣār-ı ḫaṭṭı nāle-künān itdi diller
Hep āh u girye ḳār-ı ḫaberden ẓuhūr ider

3. Destārı ḥalḳa ḥalḳa cebīninde gūyiyā
Bir hāledür ki cürm-i ḳamerden ẓuhūr ider

Gül-zār-ı ġamda her biri baġrum deler benüm
Ol nāleler ki murġ-ı seherden ẓuhūr ider

5. 'Aynıyla **Luṭfī** leẕẕet-i eş'āruñ añdurur
Ol çāşnī ki gül-be-şekerden ẓuhūr ider

178. 124[a] Lutfī.

179. Cevrī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Çarḫa ḳılma ser-fürū ikbāl içün ġayret budur
Hem gedā hem pādişāh-ı ‘ālem ol devlet budur

Her ne deñlü himmete endāze olmazsa yine
Müşterī olma metā‘-ı devlete himmet budur

3. Ḫūn-ı dil nūş eyle ‘ālem bilmesün keyfiyyetün
Hem yine dürd-keş-i mey-ḫāne ol ‘işret budur

Ḫāk-i pāy ol ‘arş u ferş rāh iden ṣāḥib-dile
Rūzigār pāy-māl-i nār kıl rif‘at budur

5. Hem-nişīn eyle dili dil-berle sen çıḳ aradan
Rind isen **Cevrī** ṣafā-yı meclis-i vaḥdet budur

179. 124[b] Cevrī (Cevrī D. G.38).

180. Nādirī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Dil-i sūzāna ol şūḫ-ı kemān-dārum nişān eyler
Semenderdür ḫadengi āteş içre āşiyān eyler

Olup ṣandūḳa-i sīnemde dāġ ṭabla-i tīri
Ceresdür dil pes ol ṣandūḳada her-dem fiġān eyler

3. Meger ki ḥoḳḳa-bāz-ı hīle-gerdür 'ışḳ-ı mekkāruñ
Ki ḳalbüm ḥoḳḳasında mihre-i ṭāsuñ nihān eyler

Firāz-ı bām-ı 'ışḳa çıḳmaġa 'azm eyledi cānum
Anuñ-çün sīnem üzre şerḥalardan nerdübān eyler

5. Ḫaṭın oḫşar eliyle dil-rübā ey **Nādirī** gūyā
Ḳalem parmaḳların levḥ-i ruḫunda imtiḥān eyler

---

180. 124[b] Nādirī (Ganī-zāde Nādirī D. G.29/242).
1 Dil-i sūzāna: Dil-i sūzānı D.
2 ṭabla-i tīri: ṭabla-i tīrüñ D. // pes ol ṣandūḳada: pes-i ṣanduḳada / her-dem: dāyim fiġān D.
3 mihre-i ṭāsuñ: mihre-i ḫālüñ D.
5 Ḫaṭın oḫşar: Ḫaṭı oḫur M.

181. Vecdī

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün
Mużāri' – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Luṭf-ı felek ki illere ābı şarāb ider
Dil-teşne-i muḥabbete baḥrı serāb ider

Ġamdan egerçi herkes alur ḥışṣe līk çarḫ
Hep baña cān-güdāz olanı intiḫāb ider

3. Ger āh idersem āhumı gerdūn-ı şīve-kār
Ser- maṭla'-ı sitāreme ebrī ḥicāb ider

Ṣad āferīn seḫā-yı ġalaṭ-baḫş dehre kim
Āġyāra luṭfı cevri baña bī-ḥisāb ider

5. **Vecdī** taḥammül eyle sipihrüñ cefāsına
Bir gün olur ki eyledüginden ḥicāb ider

181. 124[b] Vecdī (Vecdī D. G.11).

182. Ḫāliṣ

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Bāġa vardum sünbül ile lāleyi seyr eyledüm
Sünbülüñ ḥāli diger-gün lāleler hep dāġ-dār

Bāġ-ı dehrüñ sünbüli vü lālesi ber-bād olur
Lāle vü sünbül ḳomaz hīç rūzigār u rūzigār

3. Sünbülüñ cismi gögermiş lāle olmuş ḳana ḫūn
Lālenüñ yanmış derūnı sünbül aġlar zār zār

Yād idüp sünbül ṣaçuñla lāle ruḫsāruñ şehā
Lāle çāk itmiş yaḳasın sünbül olmuş tārumār

5. Böyle sünbül böyle lāle görmedük ‘ālemde biz
Lālesi gül gibi ḫoş-bū sünbüli ḫod müşk-bār

182. 124[b] Ḫāliṣ. Divanda bu gazel yoktur. (Atıcı: 2009).

183. İbn-i Kemāl

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Çün dem-i bād-i bahār ile açıldı bāġlar
Dem-durur kim açıla ġam-gīn göñülden baġlar

Dostum gül gibi maġrūr olma ḥüsnüñ baġına
Çün bilürsüñ şu gibi durmaz geçer ol çaġlar

3. Āteş-i şevḳ-i ruḫuñla nev-bahār-ı 'ışḳda
Tāzelendi lāle-veş baġrumda eski dāġlar

Şām-ı zülfüñ şevḳi dil-murġuna dām olsa ne ṭañ
Kişinüñ ḥubbü'l vaṭan lā-büd ayaġın baġlar

5. Geldi ḥaṭṭuñ ṣoldı ḫaddüñ kesdi efġānı göñül
Geçdi-çün gül vaḳti bülbül göçdi ḳondı zaġlar

---

183. 124[b] İbn-i Kemāl (İbn-i Kemāl D. G.70).
2 bağına: çağına D.
5 geçdi: geldi M.

184. ‘Āṣım

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘îlü fā‘ilün

Mużāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

Aṣlı o düzd-i ġamzesinüñ Çaldırānlıdur
Çeşm-i siyāhınuñ revişi İṣfahānlıdur

Ol kebk-i ‘işve-bāzı görüp ḳuyruġın ṣalar
Ṭuyduḳ raḳîb-i seg menşe’i İhtimānlıdur

Ol nev-ẓuhūr-ı ṣāḥib-ḥüsnüñ naẓîri yoḳ
Ser-ḫᵛān-ı cevri n’eyleyeyüm imtinānlıdur

Ser-tā-kadem tenāsüb-i a‘żā yerindedür
Yancıḳlı yanlı ḫaylî o şeh etli cānlıdur

Pek mest-i nāz u işve imiş ‘afv it **‘Āṣımā**
Ḳılma ḳuṣūr ġamzesine deli-ḳanlıdur

184. 125[a] ‘Āṣım. Divanlarda bu gazel yoktur. (Arslan: 2010) . (Kadaş: 2014).

185. Muḥibbī

Mefā'īlün mefā'īlün fe'ūlün
Hezec + – – – / + – – – / + – –

1. Güzeller nāz ile reftār iderler
Dönerler ġonca-veş güftār iderler

Ḳoyup 'āşıḳların ol māh-rūlar
Raḳīb-ile varup bāzār iderler

3. Dün iḳrār eylemişken būseyi yār
'Aceb n'oldı bugün inkār iderler

Güzellerden vefā gelmek ne mümkün
Cefā dirseñ 'aceb her bār iderler

5. **Muḥibbī** sırr-ı 'ışḳı ḳılma iẓhār
Saḳın Manṣūr-veş ber-dār iderler

185. 125[a] (Muḥibbī D. G.1134).
4 gelmek ne mümkün: ummak 'acebdür D.// 'aceb her bār: iñen bisyār D.
5 ḳılma: itme D.

186. Ḥilmī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün
Hezec – – + /+ – – – / + – – – / + – –

1. Çeşm-i siyehüñ dirler imiş ʻayn-ı vefādur
Ebrūlaruñ ammā ki dile ḳavs-ı ḳażādur

Āzāde iken ey dil ʻaceb ḳayda ṣataşduñ
Ol zülf-i siyeh başuña püsḳülli belādur

3. Dāġ yaḳdı bulup sīne-i mecrūḥumı ḫālī
Bir micmere ʻanber ḳoyasın yana ṣafādur

Alsun ele āyīne baḳup eylesün inṣāf
Ḳan aġladuġum görsün o ʻaynıyla buradur

5. Öldürmegi vaʻd ideli geçdi nice demler
Ḳurbānuñ olam **Ḥilmī** buçaġuña ḳazadur

186. 125[a] Ḥilmī.

187. Ḥilmī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Kākülüñ fikriyle ‘āşıḳ her gice bī-dārdur
Dil perīşān iden anı seyr-i sünbülzārdur

Gülşen-i ḥüsninde itdükçe hezār dil fiġān
Ser-nigūn oldı benefşe ṣanma ḫaṭṭ-ı yārdur

3. Zülf ü ḫāli ḳaydına düşmüş dil-i üftādeler
Dām u dāneyle şikār eyler ‘aceb dil-dārdur

Şūre-zār-ı ġamma düşdi dāne-i ümīd-i dil
Ey göñül bu bāġ u rāġuñ ḥāṣılı āzārdur

5. Ḥabl-i va‘d-i vaṣl-ı yāre itme **Ḥilmī** i‘timād
Kim kese ġaddāre-i ḫulf ile ol ġaddārdur

187. 125[a] Ḥilmī.

188. Ḥilmī

Mefā'īlün fe'ilātün mefā'īlün fe'ilün
Müctess + – + – / + + – – / + – + – / + + –

1. Olursa ancaḳ olur sende dil-rübālıḳlar
Olursa ancaḳ olur bende mübtelālıḳlar

Kül itdi nār-ı firāḳuñ hezār-ı şeydāñı
Revā mı ey gül-i ter böyle bī-vefālıḳlar

3. Ḳulaġa ḳoymaduñ aṣlā bu deñlü feryāduñ
Egerçi bülbül-i dil itdi ḥoş nevālıḳlar

Unutma yār-i ḳadīmüñ nev-āşināya uyup
Nice oldı bunca zamāndan ol āşinālıḳlar

5. Efendi itme bu gūne cefāyı cānuña emr
İnān ki cānuma yetdi yeter cefālıḳlar

Ẓalām-ı hecrde giryān ḳaldı **Ḥilmi**-i zār
Müyesser eyle İlāhī aña rehālıḳlar

188. 125[a] Ḥilmī.

189. Mu‘īdī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Ṭāli‘üm naḫs olduġı çerḫ-i sitemgerden midür
Başuma bunca belā dilden mi dil-berden midür

‘Işḳ mıdur ya gül midür bülbülleri nālān iden
Na‘re şol bezm ehline meyden mi sāġardan mıdur

Düşmene uyma didügüm-çün beni düşmen ṣanur
Dostlar billāh ṣuç benden mi dil-berden midür

Defter-i ‘uṣṣāḳa yazmışsuñ raḳībi ṭutalum
Gel sen inṣāf eyle andan ol bu defterden midür

Ey **Mu‘īdī** düni güni iñleyüp ḳan aġlamaḳ
Kendi kendüñden midür yoḫsa güzellerden midür

---

189. 125[b] Mu‘īdī (Kalkandelenli Mu‘īdī D. G.116). Divanda bu gazel 9 beyittir.

2 Na‘re şol bezm ehline: Na‘resi bezm ehlinüñ D.

3 5. Beyit D. “Daḫi durur lezzeti būseñ demāġumda benüm / Āb-ı ḥayvān mı lebüñ ya ḳand ü şekkerden midür” (G.116/3).

4 8. Beyit D. “İstedügim gibi gördüm ḥālüme raḥm itmedüñ / Bilmezem āhen mi göñlüñ yoḫsa mermerden midür” (G.116/4).

5 9. Beyit D. Ey Mu‘īdī düni güni iñleyüp ḳan aġlamaḳ: İy Mu‘īdī gice gündüz durmayup ḳan aġlamaḳ D.

6 “Bī-vefā sevdüm yañıldum oda atdum cānumı / Bu günāh benden midür ya dīde-i terden midür” (G.116/6).

7 “Gözlerüm yaşı mıdur senden ıraḳ iden beni / Bu ḳara günler kimdendür aḫterden midür” (G.116/7).

190. Emrī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Dilde derdüñle belā ü miḥnet ü ġam vardur
Dīde-i terde ḫayālüñden daḫı nem vardur

La‘l-i dür-bāruñ ḳızıl yāḳūtdan bir ḥoḳḳadur
Anda ḥasret tīġınuñ derdine merhem vardur

3. Lāle-i ḳabrüm ‘arak-rīz olsa nār-ı sīneden
Ṣanma ruḫsāruñda ḳaṭre ḳaṭre şebnem vardur

Sende ṣanma ey göñül ancak ġam-ı dil-dār var
Ḥāṭırında her kişinüñ lā-cerem hem vardur

5. Görmemiş kimse vücūdın miṯli ma‘dūm **Emri**yā
Ẕerrece yoḳ ol güneş yüzlüde bir fem vardur

---

190. 125[b] Emrī (Emrī D. G.102).
1 ḫayālüñden: ḫayālüñdür D.
2 derdine: zahmına D.
3 olsa nār-ı sineden: oldı sūz-ı sineden D.
4 ġam-ı dil-dār var: ġam-ı dil-dārı kim D. // Ḥāṭırında her kişinüñ lā-cerem hem vardur: Her kişinüñ lā-cerem göñlinde bir hem vardur. D.

191. Ḫayālī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Cihān-ārā cihān içindedür ārayı bilmezler
Şu māhīler ki deryā içredür deryāyı bilmezler

Şafaḳ-gün ḳan içinde ... seyr itse 'āşıḳlar
Güneşden ẕerre görmezler felekde ayı bilmezler

3. Ḫamīde ḳollarına rişte-i eşki ṭaḳup bunlar
Atarlar tīr-i maḳṣūdu nedendür yāyı bilmezler

Ḫarābāt ehline dūzaḫ 'aẕābın añma ey vā'iẓ
Ki bunlar ibn-i vaḳt oldı ġam-ı ferdāyı bilmazler

5. **Ḫayālī** faḳr şalını çekenler cism-i 'uryāne
Anuñla faḫr iderler aṭlas u dībāyı bilmezler

---

191. 125[b] Ḫayālī (Ḫayālī D. G.7).
1 Şu: O D.
2 3. Beyit D. ...: dāġını D. // güneşden: güneşde D
3 4. Beyit D. ḳollarına: ḳadlerine D.
4 2. Beyit D. vā'iẓ: zāhid D.
5 şalını: şalına D. /'uryāna: 'uryānı D.

192. Şemsī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Beni Mecnūñ ṣanurlar ḥālet-i Leylāyı bilmezler
Çekerler bend ü zencīre nedür sevdāyı bilmezler

İçenler bir ḳadeḥ sāḳī elinden bāde-i ‘ışḳı
Geçüp ser-mest olurlar n‘eydügin dünyāyı bilmezler

3. Görüp ṭa‘n eyleyenler vā‘iẓā ehl-i ḫarābātı
Olar zāhid degüldür lezzet-i taḳvāyı bilmezler

Çeker her biri bir bayraḳ olupdur başına buyruḳ
Sipāhī-zādeler vardur ki hīç alayı bilmezler

5. Görüp dir **Şemsī**-i dil-ḫaste cānā çeşm-i fettānuñ
Ḥarāmīlerdür ammā ṣan‘at-ı yaġmayı bilmezler

192. 125[b] Şemsī (Şemsī Paşa D. G.63).
2 İçenler bir ḳadeḥ sāḳī elinden bāde-i ‘ışḳı: İçenler cām-ı ‘ışḳuñ bir ḳadeh sāḳī şarabından D.
3 vā‘iẓā: nāṣıḥā D.
5 dil-ḫaste: dem-ḫasta D. // fettānuñ: mestānuñ D.

193. Na‘tī

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Müctes<u>s</u> + – + – / + + – – / + – + – / + + –

1. Ḳadeḥ be-kef görelim sāḳiyā zamān geçiyor
Teġāfül itme meded vaḳt-i gülistān geçiyor

Ḫaṭ-āver olmadın ey dil viṣāle ibrām itme
Ser-āmed oldı ... o dil-sitān geçiyor

3. Göñül ne günlere ḳalduḳ ki deşt-i himmetde
Semend-i tīz-revī her ḫıreddān geçiyor

Ḥaẕer ḥaẕer ... yār
Elinde ḫançer-i ḫūn-rīz o bī-emān geçiyor

5. Başuñ tedārikin it ey dil-i ġam-ülfet kim
Seni o şāha raḳībān-ı bed-zebān geçiyor

‘İyādet eyle şehā **Na‘tī**-i dil-fikāra
Ġamla şimdi cihāndan o nā-tüvān geçiyor

---

193. 125[b] Na‘tī.

[4] Mürekkeb dağılması sebebiyle okunamadı.

194. Fużūlī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

Hezec – – + /+ – – – / + – – – / + – –

1. Cān virme ġam-ı 'ışḳa ki 'ışḳ āfet-i cāndur
'Işḳ āfet-i cān olduġı meşhūr-ı cihāndur

Her ebrū-yı ḫam ḳatlüñe bir ḫançer-i ser-tīz
Her zülf-i siyeh ḳaṣduña bir ef'ī yılandur

3. Yaḫşı görinür ṣūreti meh-veşlerüñ ammā
Yaḫşı naẓar itdükde ser-encāmı yamāndur

Yād itme ḳara gözlülerüñ merdüm-i çeşmüñ
Merdüm diyü aldanma ki içdükleri ḳandur

5. Ger dirse **Fużūlī** ki güzellerde vefā var
İnānma ki şā'ir sözi elbette yalandur

194. 126[a]. Fużūlī. (Fuzuli, *Leylā vü Mecnūn*, b. 972-978). (Doğan: 2010).

195. Nev‘ī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Dimeñüz dīv raḳībe işi hem-demlikdür
‘Aceb olmaz o perī n’eylesün ādemlikdür

Rām ider aġlayaraḳ ‘āşıḳ-ı bī-çāresini
Gözi yaşı anuñ ey kebk-i derī yemlikdür

3. Żāyi‘ olmaz güzelüm toḥm-ı ecel görme misin
Gözlerüñ küştesinüñ meşhedi bādemlikdür

Nev-cüvānlar var iken ṣūfī ṭutup pīr etegin
Zāl-i nefsi yeñebilmek kişi Rüstemlikdür

5. Ḳalma eksükligine **Nev‘ī**-i mestüñ ṣanemā
Ehl-i keyfüñ işi hep ḳanda ise kemlikdür

---

195. 126[a] Nev’i (Nev’i D. G.157). Divanda bu gazel 6 beyittir.

3 toḥm-ı ecel: toḥm-ı emel D.

5 6. Beyit D. “Ġam-ı dünyā ile şimdi n’ola maḫzūn olsam / Buña şādam ki ġamuñ āḫırı ḫurremlikdür” (G.157/5).

196. Behişt̄i

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün
Hafif + + – – / + – + – / + + –

1. Bir nefes himmet eylesün yidiler
Bulsa ‘amel beni üşüp yidiler

Bir çepel ḳaḥpenüñ zebūnlarıdur
Ehl-i dünyā dinen cenūb gidiler

3. Ḳadre irsem diyü işiginde
Her gice dil viṣāl-i yāri diler

Sevdügüñde sevindi cān u göñül
Gerçi çoḳdan daḫı melūl idiler

5. Cevrüñe rāżıdur **Behişt̄i** velī
Seni ġayra vefā ider didiler

196. 126[a] Behişt̄i (Ramazan Behişt̄i D. G.172).
1 bir nefes himmet: bize himmeti D. // bulsa ‘amel: yohsa gamlar D.
2 4. Beyit D. dinen cenūb: diyen çörek D.
3 2. Beyit D. irsem: irdüm D. / işiginde: işigüñde D.
4 3. Beyit D. Sevdügüñde: Sevdügüñle D. // daḫı: berü D.

197. Riyāżī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Her ne dem kim tīġuñ ey şūḫ perī-peyker çıḳar
Sīnemüñ her pāresinde şev-ile biñ ser çıḳar

Murġ-ı dil olduḳça kūy-ı dil-rübāya rū-be-rāh
Her birinden ẕevḳ u şevḳ u 'azmle biñ per çıḳar

3. Kār-zār-ı Zāl-ı ḫaşma inkisār-ı dil yeter
Sen ne el ur ḳabża-i şemşīre ne ḫançer çıḳar

Yoḳlar olsaḳ zīr-i dāmānuñ senüñ zāhid n'ola
Bir sebū-yı leb-be-leb bādeyle bir sāġar çıḳar

5. Sāye-endāz olsa ger ḫāke o zülf-i müşk-bār
Ḳazsalar tā ḥaşre dek hep müşk-ile 'anber çıḳar

Ey **Riyāżī** lücce-i fażl u hüner ġavvāṣısın
Cevherüñ 'arż eyle ehl-i ṭab'a şi'r-i ter çıḳar

---

197. 126[a] Riyāżī. (Riyāżī D. G. 74) Divanda gazel 9 beyittir.

4 7. Beyit D. Yoḳlar olsaḳ zīr-i dāmānuñ senüñ zāhid n'ola: Yoklar olsan zir-i daman-ı riya-yı zahidi D. "Bişeden çıksun da kendin sana göstersün de gör / Gürbe-i dil sandugun gurrende şir-i ner çıkar" (G.74/ 4).

5 8. Beyit D. "Düşmeni görme çıkar ey dide-i gaflet sakın / Parça sandugın surahdan ejder çıkar" (G.74/5).

6 9. Beyit D. "Cevheri zeyni murassa' zer licamı var dime / Zir-i çilden esb-i tazi sandugun bir har çıkar" (G.74/6).

198. Ṣābir

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Müctess + – + – / + + – – / + – + – / + + –

1. Göñül piyāde beyābānda kārvān geçeyor
Meded meded yetiş ey Ḫıżır kim zamān geçeyor

Ne vaṣl-ı dil-bere irdük ne bir ḫaber geldi
O yoḳ bu yoḳ yazuḳ evḳāt-ı şāyegān geçeyor

3. Kesād bulmada bāzār-ı dehrde ḫāliṣ
Züyūf-ı dirhem u dīnār-ı rāyegān geçeyor

Cevād-ı ṭāli'üm evvel alurdı öñdüller
Kimüñle olur isem şimdi hem-'inān geçeyor

5. O seng-i dil giderek āhenīn ḥişār oldı
Ne tīr-i āh aña ne ḥançer-i fiġān geçeyor

Tevekkül eyle hemīn bāb-ı Ḥaḳḳa ey **Ṣābir**
Zamān-ı ġam daḫı çoḳ ḳalmadı hemān geçeyor

---

198. 126[a] Ṣābir (Sābir Mehmed D. G.42) Divanda bu gazel 7 beyittir.

2 yazuḳ: yazıġ D.

3 Züyūf-ı dirhem u dīnār: Züyūf-dirhem-i dīnār D.

4 6. Beyit D. Kimüñle: Kiminle D. "Zamāne tā o ḳadar kec-nihāda māil kim / Bahāda tīr-i felek sür'at-i kemān geçeyor" (G.42/4).

5 tīr-i āh: tīr āh D.

6 7. Beyit D.

199. Nev‘ī

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

Hezec – – + /+ – – – / + – – – / + – –

1. La‘l-i lebüñe rūḥ desem lāf degüldür
Bī-rūḥ ola şā‘ir sözi inṣāf degüldür

İzüñ tozını farḳuma tāc eyledügüm bu
Farḳ eylemeyen cevheri ṣarrāf degüldür

3. Ol māhı görünmez diyü ‘āşıḳ niçün aġlar
‘Işḳ-ile meger āyīnesi ṣāf degüldür

Baġlandı ġamuñla girih-i rişte-i cāndur
Ol mūy-miyānda görinen nāf degüldür

5. Cānā seni cān-ile severse n’ola **Nev‘ī**
Ḥaḳḳā ki seni sevmemek inṣāf degüldür

199. 126[b] Nev‘ī (Nev‘ī D. G.124).

1 Bī-rūḥ ola şā‘ir sözi: Şā‘ir sözi bī-rūḥ ola D.

200. ‘Ulvī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Dehen-i yāra dilā ḥoḳḳa-i mercān dirler
Ṣayrefîler lebine la‘l-i Bedehşān dirler

Bāġ-ı nāz içre ṣalınduḳda ḳadd-i dil-cūyuñ
Ṭoġrısını mı diyeyüm serv-i ḫırāmān dirler

3. İns ü cin ḥükmüñe rām oldıġı-çün pādişāhum
Senüñ içün getürür mühr-i Süleymān dirler

Ḫaṭṭuñuñ yañlışı var ḳılsañ anı n’ola terāş
Yañlış olsa ḳazınur āyet-i Ḳurān dirler

5. Dil-i **‘Ulvī** açamaz ẕerrece söz aġzuñdan
Gerçi kim anı suḫan-gūy u suḫan-dān dirler

200. 126[b] ‘Ulvī (Derzi-zāde ‘Ulvī D. G.100).
1 ḥoḳḳa-i mercān: ḥaḳḳa ki mercān D.
2 diyeyüm: diyelüm D.
3 mühr-i Süleymān: mihr-i Süleymān D.

201. Ḥüsnī

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Müctes<u>s</u> + – + – / + + – – / + – + – / + + –

1. Ne dem ḫayālüme ol meh-liḳā gelür görinür
Dil-i ḥazīnüme zevḳ u ṣafā gelür görinür

Cihānda 'āḳil olan tāzeye belī dimeye
Diyenlerüñ serine çoḳ belā gelür görinür

3. Nigāh-ı nīm-muḥabbet iderse baña o şūḫ
Benüm ḳıyasuma 'ömr-i beḳā gelür görinür

Benüm anuñla olan mācerāmı añsam eger
Derūna lerze dīdeye bükā gelür görinür

5. Semend-i nāza süvār olsa ol şeh-i ḫūbān
Rikābın öpmege lāyıḳ sezā gelür görinür

Şeb-i ġam içre meded ḳalmışam fütāde ġarīb
Ṣalarsa pertevīn ol meh żiyā gelür görinür

7. Cenāb-ı Şehrī Efendiye pey-rev olmaḳla
Saña bu ḥüsn-i edā **Ḥüsni**yā gelür görinür

---

201. 126[b] Ḥüsnī.

202. Şehrī

Mefā‘īlün fe‘ilātün mefā‘īlün fe‘ilün

Müctes̲s + – + – / + + – – / + – + – / + + –

1. ‘İẕārına ki ḫaṭ-ı müşk-sā gelür görinür
Cemāl-i pākine ḥüsn ü behā gelür görinür

Bize gelince raḳīb ile ol cefā-pīşe
Derūna daġdaġa çeşme bükā gelür görinür

3. Ol dil-beri ne ḳadar maḫfī da‘vet itdümse
Birer birer raḳibā ez-ḳażā gelür görinür

Hezār naḳd-i niyāz-ile ‘āşıḳ-ı miskīn
Viṣāle irse daḫı bir belā gelür görinür

5. Bize zevāl-i ḳemāli ifāde itmek-içün
Her ay başında hilāl-i dü-tā gelür görinür

O deñlü meşḳ-i cefā eylemiş ki ey **Şehrī**
Ḫayāl-i ḫᵛābīdede bī-vefā gelür görinür

7. Ẓalām-ı şebde fürūġ-ı ruḫun ḫayāl itsem
Ṭaraf ṭaraf eṣer-i rūşenā gelür görinür

202. 126[b] Şehrī. Divanda bu gazel yoktur. (Demirel: 2017).

203. Emrī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ḳaşları ser-nāme-i levḥinde yāruñ ḥal çeker
Ḳıl ḳalemlerle aña kākülleri cedvel çeker

Ṭurre-i ṭarrārıña yaḳın iletme dōstum
Şāne bir çoḳ başlıdur aġzıyla şāyed tel çeker

3. Mihr-i ḫāver işigüñde ol şehüñ der-bānıdur
Atı öñince ḳamer bir ḳulıdur meş‘al çeker

Genc-i ‘ışkuñ bir gedāya olsa sulṭānum naṣīb
Başa ilter devleti dünyā ġamından el çeker

5. Ẕerre deñlü **Emri**yā ḫāṭır-perīşān olma kim
Ehl olan çekmez cihānuñ ġuṣṣasın echel çeker

203. 126[b] Emrī (Emrī D. G.115).

1 levḥinde: hüsninde D.

2 tel: kıl D.

3 ol şehüñ: ey melek D.// Atı öñince ḳamer bir ḳulıdur meş‘al çeker: Bir kuluñdur anuñ öñince kamer meş‘al çeker D.

204. Nev‘ī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Seni erbāb-ı dil ḳadrin bilür bir nev-cevān dirler
Esīr-i ḥalḳa-i bezm-i ṣafā-yı ‘ārifān dirler

Seni cānā melāḥat milkinüñ şāh-ı suḫan-dānı
Ḳul itmiş ‘ālemi bir Ḫüsrev-i şīrīn-zebān dirler

3. Benüm ḥaḳḳuma saña ḳaḥpe zenler çok yaman söyler
İnanma gerçek erler ḥaḳḳı-çün anlar yalan dirler

Sana bir cān nedür kim ‘āşıḳ anı itmeye teslim
Seni cānlar deger bir şūḫ-ı āşūb-ı cihān dirler

5. Temennā-yı kenār eylerse **Nev‘ī** bahr-i luṭfuñdan
N’ola deryā-yı iḥsānuñ efendi bī-kerān dirler

---

204. 127[a] Nev‘ī (Nev‘ī D. G.102).
1 nev-cevān : dil-sitān D.
4 ‘āşıḳ anı itmeye teslim: itmeye ‘āşıḳ anı teslim D.// şūḫ-ı : şuḫ u D.

205. Ḫayālī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Dil-rübālar kim benüm ṣabr u ḳarārum aldılar
Çekdiler evvel elümden iḫtiyārum aldılar

Ḳanlu yaşumdan çemen gülzāra virdi reng-i rū
Üşdiler bülbülleri feryād ü zārum aldılar

3. Ṣabrumı dilden ala gözlü güzeller ḳapdılar
Bir nice şehbāzlar elden şikārum aldılar

Sīnemün meydānı ḳanlu yaş ile ṭolsa nola
Leşker-i miḥnet beden gibi ḥişārum aldılar

5. Zaḫm-ı sīnemden **Ḫayālī** tīr-i yārı çekdiler
Piste-leb bir serv ḳāmet gül-'iẕārum aldılar

---

205. 127[a] Ḫayālī (Ḫayālī D. G.58)
3 ala: ḳara D.
4 ḳanlu yaş ile ṭolsa: dolsa ḳanlu yaş ile D.

206. Niyāzī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

Hezec – – + /+ – – – / + – – – / + – –

1. Dil derdini dil-dārına taḳrīr ideyin dir
Ḥāl-i dili 'arż itmege tedbīr ideyin dir

Āyāt-ı ruḫuñdan oḳıyup bir nice āyet
'Işḳ ehline mażmūnını tefsīr ideyin dir

3. Yā ḳaşları miḥrābına ḳılduḳça nigāhı
Allah diyüp 'ışḳ-ile tekbīr ideyin dir

Her kim ki ḫayālüñle göñülde bula vuṣlat
Büt-ḫāne gibi cismini taṣvīr ideyin dir

5. Dil şehrini dün ḫışm ile yıḳdı **Niyāzī**
Luṭf-ile bugün ḥāṣılı ta'mīr ideyin dir

---

206. 127[a] Niyazī (Niyazī-i Mısrī D. G.71).
3 Yā ḳaşları: Tā ḳaşları D. // diyüp: deyu D.
4 Bu beyit divanda yoktur.
5 4. Beyit D.

207. Vecdī

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün
Müctess + – + – / + + – – / + – + – / + + –

1. Ża'īf ḳıldı ten-i zerdi hicr-i ḥāl-i nigār
Başuma ḳonsa meges ḫam olur bu cism-i niẓār

Ḫaber getürdügi-çün bād-ı ṣubḥ ḳuyuñdan
Öñine düşdi biraz yile gitdi ḫāk-i mezār

3. Duḫān-ı sūziş-i āhı yanınca 'uṣṣāḳuñ
Birisi mehter-i ḫayme birisi meş'ale-dār

Dehān-ı yāri ḳoyup dil çıḳardı ...
Bilür ki noḳṭa-mevhūmdur cihāna medār

5. Diyār-ı Rūma Ḥabeşden gelüpdür ey **Vecdī**
Ṣarınsa ḫāme n'ola başına siyeh destār

207. 127[a] Vecdī. Divanda bu gazel yoktur. (Yanmaz: 1995).

208. Ḥāletī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Pertev-i mihr-i ruḫuñ şevḳ-i muḥabbetdendür
Ḫāk-sār olduġımuz yoluña miḥnetdendür

Bizüz ol ḳaf-ı ḳanā‘atde bugün müstaġnī
Ṭab‘ımuz böyle bülend olduġı himmetdendür

3. Kūy-ı cānānda gören gözlerimüñ yaşını dir
Nīldür aḳduġı ser-çeşme-i cennetdendür

‘Işḳa inkārı ḳomaz ‘ömri riyā-ile geçer(?)
Bilmedük zāhid-i ḫod-bīni ne milletdendür

5. **Ḥāletī** yaḳdı cihān milkini hep sūz-ı dilüñ
Saña bu sūz-ı dil-fürūz ne ḥāletdendür

208. 127[b] Ḥāletī. Divanda bu gazel yoktur. (Kaya: 2017).

209. Nev‘ī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ḳāmetin çeng itdi ġamdan ‘āşıḳ-ı bī-çāreler
Devr uṣūlin ṭutdılar cevr itmede meh-pāreler

Sāyesinden beñzer almışdur libās-ı müste‘ār
Gice gördüm geymiş ol māh-ı şeb-ārā ḳaralar

3. İl ḳucup ol seng-dil māh-ı siyeh-pūşum benüm
Bu revā mı ben baṣam baġruma seng-i ḫāralar

Taḳyeci bir nev-cüvānuñ baş açıḳ abdālıyam
Ḳorḳarum bir gün benüm cismüm libāsın pāreler

5. Ḫaṭṭ-ı la‘l-i yārda ser-geşte diller **Nev‘i**yā
Ṣan şeb-i iḥyāda cem‘ olmış döner meh-pāreler

209. 127[b] Nev‘ī (Nev‘ī D. G.141).
5 meh-pāreler: āvāreler D.

210. Fürūġī̄

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ay cemālüñdür sipihr-i ḥüsn şems veyā ḳamer
Yā meleksin yā perī̄ yā zübde-i nev‘ el-beşer

‘Ārıż-ı ra‘nā gül-i ḥamrā mıdur yā ergavān
Ḳāmet-i bālā ‘aceb ṭūbā mıdur yā ney-şeker

3. Şol ten-i nāzük ‘aceb billūr mıdur yā sī̄m-i ṣāf
Ol dil-i nā-mihribān āhen midür yāḥūd ḥacer

Pāre pāre eyler ey dil cismini birgün senüñ
El-ḥaẕer ol ġamzesi ḳattāl elinden el-ḥaẕer

5. Ey **Fürūġī̄** cevr-i dil-berden melūl olmaḳ ne güç
İḳtiżā-yı ışḳ-durur bu ya taḥammül ya sefer

210. 127[b] Fürūġī̄.

211. Aḥmed

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Rumūz-ı ‘ilmü’l-esmā beyān-ı sırr-ı insāndur
Anı fehm eyleyen ‘ārif ḥaḳīḳat ehl-i ‘irfāndur

Cihān ḫalḳını ḳatl itsen yazılmaz z̲errece cürmüñ
Kirāmen kātibīn cānā ruḫuñ naḳşında ḥayrāndur

3. Bugün meydān-ı ḥüsn içinde gördüm ey hilāl ebrū
Ser-i ‘uşşāḳı ṭūb itmiş mu‘anber zülf-i çevgānı

Baḳup ma‘şūḳasın ‘āşıḳ temāşā itse her şeyde
Bu ma‘nī özge ma‘nīdür bu seyrān özge seyrāndur

5. Ribāṭ-ı köhnedür **Aḥmed** göñül virme bu dünyāya
Niceler ḳondı vü göçdi cihānuñ ḫalḳı mihmāndur

---

211. 127[b] Aḥmed.

212. Ẕihnī

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Yüzüñ göster ḥicābı dīde-i nem-nākden ḳaldur
Nişān-ı mihr ü māhı ṣafḥa-i eflākden ḳaldur

Cemālüñ cülūsu-ile germ idüp hengāme-i ḥüsni
Niḳāb-ı nāzı ol ruḫsār-ı āteş-nākden ḳaldur

3. Gerekdür pāk ālāyişden ehl-i ḥüsn dāmānı
Ḫırām itdükçe dāmānuñ ḫas ü ḫāşākdan ḳaldur

Ḥaḳīḳāt yüzin istersen tecellī eylesün dilde
Ġubār-ı şüpheyi āyīne-i idrākden ḳaldur

5. Yoluñda sāye gibi nā-tuvān düşmüş-durur **Ẕihnī**
Gel ey naḫl-i ḫırāmān nā-tuvānuñ ḫākden ḳaldur

---

212. 127[b] Ẕihnī. Divanda yoktur. (Macit: 2018).

213. ‘Ulvī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Ne rāzum açmaġa maḥrem ne bir ġam-ḫ^{v}ār hem-dem var
Belā küncinde aġlar baña ancaḳ çeşm-i pür-nem var

Gözüm merdümleridür saña her dem aġlayan ḥālüm
Baña incinme sulṭānum ara yirde benüm nem var

3. Añılmaz meclis-i ‘irfānda sāḳī cām-ı Cem hergiz
Muḥabbet bezmidür bunda nice cām u nice Cem var

Temāşā eyleyenler on sekiz bīñ ‘ālemi dirler
Bu çeşm ü ḳāmet ü zülf ü dehende özge ‘ālem var

5. Felek cevrin ‘adū ṭa‘nın güzel derdin çeker göñlüm
Nice mesrūr olam **‘Ulvī** bu deñlü ġuṣṣa vü ġam var

213. 128^{a} ‘Ulvī. (Derzi-zāde ‘Ulvī D. G.198). (Çetin-Kılıç 2018).

214. Firdevsī

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'ílü fā'ilün
Mużārī – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Şeydā-yı zülf oldı dil-i bī-karārumuz
Sevdāya düşdi Ḳays-ı siyeh rūzigārumuz

Şād eylemez mi 'āşıḳı pā-māl-i hicrānı
Bir tāziyānesiyle o çapuk-süvārumuz

3. İtfā-yı nār-ı firḳat ider cūy-ı vuṣlatı
Bir serv-ḳadde teşne cigerdür kenārumuz

İṯbāt-ı 'āşıḳīde tevātür ise ġaraż
Kānī degül mi dāġ-ı dil-i bī-şümārumuz

5. **Firdevsī** āfitāb-ı sipihr...
Yoḳdur cihānda ẕerre ḳadar i'tibārumuz

---

214. 128[a] Firdevsī.

215.‘Ulvī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ol şeh-i mülk-i melāḥat ben gedāsından ḳaçar
‘Ādet ancaḳ dil-rübālar mübtelāsından ḳaçar

Ṭolu ṣunsam ṭolumı içmez o dil-ber nāz ider
Bādeden ḥaẓẓ eyler ammā merḥabāsından ḳaçar

3. Zāhid-i nādān cemāl-i yāri görse dūr olur
Beñzer ol ḫuffāş ḫūrşīdüñ żiyāsından ḳaçar

Āh kim bī-gānelik idüp beni yād eylemez
Yādlar ile seyre gider āşināsından ḳaçar

5. Tövbe eyler idi şarāba zāhidā **‘Ulvī** velī
Ḫavf ider pīr-i muġānuñ bed-du‘āsından ḳaçar

215. 128[a] ‘Ulvī (Derzi-zāde ‘Ulvī D. G:109). (Çetin: 1993).
2 4. Beyit. ṣunsam: içsem UD.
3 Zāhid-i nādān : Zāhid-i ḫod-bīn D.// ḫūrşīdüñ: kim mihrüñ D.
4 2. Beyit D. Āh kim: Ol peri D. // seyre gider: seyre varur D.
5 zāhidā: ṣūfīyān D.

216. Ḥanīf

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün
Mużārī – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Sevdā-yı vaṣl-ı yār ḫaṭ-āverde başḳadur
Tilmīẕ-i fenn başḳa vü perverde başḳadur

Bir serv-i nāzuñ oldı göñül bend-i'ışḳı kim
Sevdāsı dilde başḳa vü hem serde başḳadur

3. Var her güzelde şīve-i nā-sāze n'eyleyim
Sāḳī-i şūḫ nāz-ı sitemgerde başḳadur

Bu bezm-i 'ayşdur ko niyāzı o meh-veşe
Ey dil recā-yı vaṣl olacaḳ yer de başḳadur

5. Pür-neş'edür süḫan ḳadeḥüñ nūş iden **Ḥanīf**
Feyż-i neşāṭ merhem(?) ü sāġarda başḳadur

---

216. 128[a] Ḥanīf (Ḥanīf D. G.129).
4 'ayşdur: 'aşḳdır D.
5 merhem(?): mücerred D.

217. S̲ābit

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'îlü fā'ilün
Mużārî – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. İtsem didüm cemālüñe ey bî-vefā naẓar
Ol şūḫ-ı Mevlevî didi 'āşıḳ ṣafā-naẓar

Didüm ḥabāb-ı cām gibi çatlasun gözüm
Çeşm-i ḫıyānet-ile idersem saña naẓar

3. Sūsenle nergisinden efendi bu gülşenüñ
Yā dil deger o ġonce-i ra'nāya yā naẓar

Her üstüḫ[v]ān-ı cism-i nizārında ḥaḳḳı var
Görmez mi mübtelāñı següñ ey hümā-naẓar

5. Tekrār idüp baña nigāhını n'eyler o tünd-ḫū
Bî-hūş ḳıldı **S̲ābiti** ol ibtidā naẓar

---

217. 128[a] S̲ābit (Bosnalı S̲ābit D. G:117).

218. Rüşdī

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Dile bir neşve-i luṭf ol gözi mestāneden gelmez
Bu ḥālet mest-i cām-ı nāz olan cānāneden gelmez

Çalış yüz ḳatre-i ḫūn-āb aḳıtsun çeşmüñ ey zāhid
Ki feyz-i 'ışḳ-ı dīde subḥa-ı ṣad-dāneden gelmez

3. Gelürse nefḥa-i zülfi yine senden gelür yoḫsa
Bu iḥsān ey ṣabā 'uşşāḳa dest-i şāneden gelmez

Kesilmez zülf-i dil-berden uzatma baḥs̱i ey vā'iẓ
Ḳabūl-ı nuṣḥ u pend itmek dil-i dīvāneden gelmez

5. Görince seyr-i dīdār etmeden şem'e yaḳar kendin
Şu deñlü bir taḥammül **Rüşdi**yā pervāneden gelmez

---

218. 128[b] Rüşdī (Sahhāf Rüşdī D. G.60). (Edirneli Rüşdī D. G.58.). Divanda bu gazel 6 beyittir.
1 Dile: Bize D.
2 yüz: bir D.
5 6. Beyit D. "Ne oldı sāḳīye bilmem ayāġ kim şikest itdi / Ki bezme bunca demdür gūşe-i meyḫāneden gelmez" (G.60/5).

219. Sālim

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Baña hīç bir peyām-ı vaṣl-ile bād-ı ṣabā gelmez
Meş̱eldür ecnebīlerden cihān içre vefā gelmez

Ḳalur bir meclise elbetde giryānī-i aḥvālüm
Seni gördükde yād-ı ṭab‘a naḳl-i mācerā gelmez

3. Recā itmez dil-i ‘āşıḳ merāmın bezm-i vaḥdetde
O meclisde derūn-ı ḳalbe fikr-i māsivā gelmez

Göñül çāh-ı zeneḫdānında n’işler kimseler bilmez
O nā-ḳa‘r-ı felāketden‘aceb ṣıyt u ṣadā gelmez

5. Dimāġ-efsürde-i endūh-ı ġurbet olduḳ ey **Sālim**
Diyārumdan ṣabā geldükçe būy-ı āşinā gelmez

219. 128[b] Sālim (Mirza-zāde Sālim D. G.144).
2 elbetde giryānī-i aḥvālüm: daḫı beyān-ı ḥālüm elbette D.
3 4. Beyit D. derūn-ı ḳalbe: ḥarim-i ḳalbe D.
4 3. Beyit D.

220. Ḥasīb

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün
Hezec – – + /+ – – + / + – – + / + – –

1. Biz ṣadr-nişīnān-ı ṣafā-ḫāne-i ‘ışḳuz
Biz dürd-keşān-ı mey-i peymāne-i ’ışḳuz

Peyġūle-i mey-ḫāneyi biñ taḫta degişmez
Biz rind-i ḫarābāt-ı mestāne-i ‘ışḳuz

3. Sulṭān-ı cihānuñ ḳuluyuz pīr-i muġānuñ
Maḫdūmlaruz ḫādim-i kāşāne-i ‘ışḳuz

Pür-sūḫte bī-tāb yatur ḫāk-i ‘ināda
Şem‘-i ruḫ-ı cānāneye pervāne-i ‘ışḳuz

5. Yād eyleme seng-i dil-i dil-dārı **Ḥasīb**ā
Ṭaş añdurıcı olma ki dīvāne-i ‘ışḳuz

220. 128[b] Ḥasīb. Divanda bu gazel yoktur. (Ekinci-Donuk: 2015).

221. Vecdī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Ḥüsn-i güftārı şeker-ḫand-i feminden bilürüz
Neşve-i cām-ı Cemi feyz-i Ceminden bilürüz

İtmiş iken dile ḳand-i keremi şīrīn-kām
Leẕẕet-i luṭfı zehr-i sitemden bilürüz

3. Girye-i çeşmi görüp ‘işmete ṣad ḥayf dirüz
Mevc-i keştī- şikeni cūş-ı yemīnden bilürüz

Dil-i sevdā-zedeyi behre-i sāmān idügin
Seyl-i zülf-i siyeh-i ḫam-be-ḫamından bilürüz

5. Dil-i **Vecdī**de olan ḳuvvet-i isti‘dādı
Naẓar-ı pāk-i velīyy-ün-ni‘amdan bilürüz

---

221. 128[b] Vecdī (Vecdī D. G.29). Divanda bu gazel 16 beyittir.

1 Ḥüsn-i güftār-ı şeker ḫand-i feminden bilürüz: Ḥüsn-i güftār-ı şeker ... M. // cām-ı Cemi feyz-i Cemden: cām-ı meyi feyz-i deminden D.

2 4. Beyit D.

3 5. Beyit D.

4 6. Beyit D. Seyl: Meyl D.

5 9. Beyit D. Dil-i Vecdīde olan ḳuvvet-i isti‘dādı: Dil-i Vecdīde olan ḳuvvet-i Vecdī M.

222. Vecdī

Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün
Ḫafīf + + – – / + – +– / + + –

Dā'im olmaz idi kemāl-i niyāz
Olmasa nāza imtiṣāl-i niyāz

Fitne-i çeşmi ögredür nāza
Ḫānümān-sūzī zevāl-i niyāz

Nükte-i sırrı şīve vü nāza
Tercemāndur zebān-ı lāl-i niyāz

Pāye-i himmetüñ bülend eyler
Tā ki nāz ola pāyimāl-i niyāz

Gülşen-i 'ışḳ-ı yārda **Vecdī**
Tāzedür ḥāṣılı nihāl-i niyāz

---

222. 128[b] Vecdī (Vecdī D. 27).
3 nāza: nāzı D.
5 Tāzedür: Nāzdur M.

223. Rūḥī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ṣanmañuz rüsvāluḳdan ġam çeker ferzāneyüz
Ṭaşa çalmış şīşe-i nāmusını dīvāneyüz

Ġonce dir iller saña biz şem'-i bezm-ārā dirüz
Ġonce iseñ 'andelībüz şem' iseñ pervāneyüz

3. Gencsin gözden nihān olmaḳ münāsibdür saña
Dostum gel bizde pinhān ol ki biz vīrāneyüz

Āşināluḳ itmeyenlerden ḳıyās itmeñ bizi
Āşināya āşinā bīgāneye bīgāneyüz

5. **Rūḥi**yā ḫazānı olan gelsün ṣalādur 'āleme
Biz mey-i vaḥdet ile māl-ā-māl bir ġam-ḫāneyüz

---

223. 129[a] Rūḥī (Bağdatlı Rūḥī D. G.426). (Ak: 2001)

1 şīşe-i nāmusını: şīşe-i nāmusı D.

3 4. Beyit D. "Sākin-i künc-i firāḳuz līk tenhā olmayup/Ġamla maḥrem hemle hem-dem derdile hem-ḫāneyüz" (G.426 / 3)

4 5. Beyit D. itmeyenlerden: bilmeyenlerden D.

5 7. Beyit D. "Sen beni ol bü'l-heves ṣanma ki kūyuñdan geçüp / Yā ḳoyam baş kūhsāra yā dutam yabāne yüz" (G.182/5).

6 "İsterüz pend-i ṣalāḥa bulmaya zāhid mecāl/Geçmezüz meyden anuñçün dā'imā mestāneyüz"(G.182/6).

224. ‘Adlī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ġamdan āzād olmadı her dem dil-i ṣad-çākümüz
Ṣanki miḥnetle ezel taḫmīr idüpdür ḫākümüz

Dāġlardur verd-i aḥmer şerḥa-i mevzūn-nihān
Gūyiyā gülzār-ı ġamdur sīne-i ṣad-çākümüz

3. Bir nihāl-i tāzenüñ ṭurmaz aḳar ayaġına
Ṣu gibi mübtelā olupdur şimdi ḳalb-i pākümüz

‘Ālem isterseñ bizi seyr it ki başḳa ‘alemüz
Eşkümüz encüm olupdur dūd-ı āh eflākümüz

5. Her naẓarda **‘Adli**yā bir nice ṣūret gösterür
Cām-ı Cemdür ṣanasın āyīne-i idrākümüz

224. 129[a] ‘Adlī. Divanda bu gazel yoktur. (Bayram: 2018).

225. Levḥī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Mest-i ‘ışḳuz biz melāḥat şehrinüñ sulṭānıyuz
Bezm-i fānīde beḳā bulduḳ egerçi fāniyüz

Nāẓır olduḳ ḳudret-i Ḥaḳḳa ma‘ārif cem‘ idüp
Aḥsen-i taḳvīm şerḥin añladuḳ ‘irfāniyüz

3. Sa‘y idüp māhiyyet-i ḫalḳı kemāhī añladuḳ
Ḥāliyā esrār-ı ḥaḳḳuñ her nefes ḥayrānıyuz

5. Fi‘l-i bāṭıldandur istiġnāmuz ancaḳ **Levḥiyā**
Ehl-i ḥaḳḳuñ mā-teḳaddümden ḳulı ḳurbānuyuz

225. 129[a] Levḥī. Divanında bu gazel yoktur. (Özbay: 2013).
[4] Mecmuada boştur.

226. Nā’ilī

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Müctes<u>s</u> + – + – / + + – – / + – + – / + + –

1. Hevā-yı ‘ışḳa uyup kūy-ı yāre dek giderüz
Nesīm-i ṣubḥa refīḳüz bahāra dek giderüz

İderse ḳand-i lebüñ ḫāṭır-ı meẕāka ḫuṭūr
Diyār-ı Mısra degil Ḳandehāra dek giderüz

3. Virüp tezelzül-i Manṣūrı sāḳ-ı ʿarşa tamām
Ḫudā Ḫudā diyerek pāy-ı dāra dek giderüz

Palās-pāre-i rindī be-dūş u ḫırḳa be-kef
Zekāt-ı mey virilür bir diyāra dek giderüz

5. Felek girerse kef-i **Nā’ilī**ye dāmānuñ
Senüñle maḥkeme-i Kirdgāra dek giderüz

---

226. 129[a] Nā’ilī (Nā’ilī-i Kadīm D. G.166). Divanda bu gazel 6 beyittir.

2 5. Beyit D.

3 4. Beyit D. “Tarīk-i fāḳada hem-kefş olup Senā’īye / Cenāb-ı Külhanī-i Lāyḫʸāra dek giderüz” (G.166/3).

4 2. Beyit D. ḫırḳa: kāse D.

5 6. Beyit D.

227. Vecdī

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün
Mużārī – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Gāhī kelām-ı luṭf vü geh āzāra ḳā'ilüz
Fermān-ı 'ālī-i dehen-i yāra ḳā'ilüz

Āzāde-i ġam olmayıcaḳ dār-ı dünyede
Bend-i kemend-i zülf-i siyeh-kāra kā'ilüz

3. 'Arż-ı cemāl iderse seḥer-geh bize o māh
Ḫāk-i derinde ṣubḥa degin zāra ḳā'ilüz

Vaṣluñ müyesser olur-ise naḳd-i cān-ile
Ey Yūsuf-ı zamāne bu bāzārda ḳā'ilüz

5. Olmazsa bāde-i leb-i la'li feraḥ-resān
Vecdī ġubār-ı ḫaṭṭ-ile efkāra ḳā'ilüz

---

227. 129[a] Vecdī (Vecdī D. G.26). Divanda bu gazel 7 beyittir.
3 4. Beyit D. "Ṭa'n-ı raḳīb-i div nemek-pāş olmasun / Zaḫm-ı cefā-yı ġamze-i ḫūn-ḫᵛāra ḳa'ilüz" (G.26/3).
4 5. Beyit D.
5 6. Beyit. D.
7 "Tek yāra cevr-i semtini tā'līm etmesün / Her ne ederse çerḫ-i sitem-kāra ḳa'ilüz" (G.26/7).

228. Nev‘ī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. O şeh ber-dār-ı ‘ışḳ olmaġa lāyıḳ oldıġum bilmez
Benüm Manṣūr-veş fennümde fā’iḳ oldıġum bilmez

Bilür kendüye mā’il oldıġum dil-ber benüm ammā
Ne yüzden sevdigüm ne ḥüsne ‘āşıḳ oldıġum bilmez

3. Nice ṣunsun baña ehl-i selāmet ‘āfiyet cāmın
Maḥabbet bādesinden kimse ayıḳ oldıġum bilmez

Beni Mecnūn-ı şeydā kıldıġuñ hep ṭuydı ‘āḳiller
Yoluñda ‘ışḳ-ile kim ḳaldı Vāmık oldıġum bilmez

5. Yüzüm nergis gibi zerd itmek ister **Nev‘i**yā ol meh
Ġamından lāle-veş ḳana boyanuḳ oldıġum bilmez

228. 129[b] Nev‘ī (Nev‘ī D. G.188).
[1] Manṣūr-veş fennümde fā’iḳ: Manṣūr-veş … fā’iḳ M.

229. Nev‘ī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Bir cüvāna ‘āşıḳ-ı zār olmaḳ ister göñlümüz
Pīrlik vaḳtinde bīmār olmaḳ ister göñlümüz

Olmış idüḳ nice dem ḳayd-ı ‘ālāyıḳdan ḫalāṣ
Bilmezüz n’olduḳ giriftār olmaḳ ister göñlümüz

3. Bir ḳaşı sāḥir gözi mekkāra cān naḳdin virüp
‘Işḳ-ile rüsvā-yı bāzār olmaḳ ister göñlümüz

Ṭıfl-ı mekteb gibi şimdi başlayup bir noḳṭadan
Mübtelā-yi ḫāl-i ruḫsār olmaḳ ister göñlümüz

5. İḫtiyār itmek diler bir nev-cüvānuñ ḳullıġın
Nev‘iyā beñzer ki ḥünkār olmaḳ ister göñlümüz

---

229. 129[b] Nev‘ī (Nev‘ī D. G.177).

2 ḳayd-ı ‘ālāyıḳdan: ḳayd-ı ḥalāyıḳdan D. // giriftār: giriñār D.

230. Neşāṭī

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Müctes̲s̲ + – + –/ + + – – / + – + –/ + + –

1. Cünūn-ı 'ışḳımuzı ḫaṭṭ-ı yārdan bilürüz
Güşāyiş-i dili seyr-i bahārdan bilürüz

Ş̲ebāt-ı derd-i dili ıżṭırāb-ı ḫāṭırdan
Ḳarār-ı 'ışḳı dil-i bī-ḳarārdan bilürüz

3. Çemende bülbül-i şeydāyı āteşīn-naġme
Fürūġ-ı cām-ı gül-i şu'le-bārdan bilürüz

Ne şūr ṣaldıġını bāġa neş'e-i 'ışḳuñ
Fiġān-ı bülbül-i āşüfte-kārdan bilürüz

5. Şikāyet eylemezüz çarḫdan **Neşāṭī** biz
Ne gelse cānib-i Perverdigārdan bilürüz

230. 129[b] Neşāṭī (Neşāṭī D. G.55).

231. Ṣābir

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Ene’l Ḥaḳ sırrını fāş eyleyen Ḥallāclar bilmez
Bu naṭ‘-ı ma‘rifet-i manṣūbesin Leclāclar bilmez

Ḳanā‘at ṣan‘atında ‘ilm-i iksīr-i ġam-ı ‘ışḳı
Ġınā-yı ḳalbe mālik olmayan muḥtāclar bilmez

3. O ḫūnı Türk-i yaġma-kār aṣlā ḥāl-i zārumdan
Hemān ancaḳ metā‘-ı ṣabrumı ṭārāclar bilmez

Muḥaṣṣal çāşnī-i zaḫm-ı peykān-ı ciger-dūzuñ
Dil-i naḫcīrdür idrāk iden āmāclar bilmez

5. Şeh-i bī-tāc u taḫtuz **Ṣābir** iḳlīm-i muḥabbetde
Bizüm tedbīrimüz şāhān-ı ṣāḥib-i tāclar bilmez

231. 129[b] Sābir (Sābir Mehmed D. G.63/154).

232. S̲ābit

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Mücteṣṣ + – + –/ + + – – / + – + –/ + + –

1. Meşām-ı cāna virür tāze ḳahve būy-ı nefīs
‘Aceb mi ehl-i ṭıbā‘ şi‘rüm itseler taḫmīs

Vefā-yı ḫaṭṭuna ta‘līḳ idelden olmışdur
Ḫayāl-i ḫaṭṭ-ı celīsi şikeste-ḳalbe enīs

3. Piyāz-ı bedr ile milḥ-i nücūmı ḫᵛāna ḳoyup
Ta‘ayyüş itmede bir baş ṣoġanla çarḫ-ı ḫasīs

Çeküp çevirmez idi böyle ḫayl-i ‘uşşāḳı
O seng-dilde eger olmasaydı mıḳnātīs

5. Ḥoşā metānet-i bünyān-ı ma‘rifet **S̲ābit**
Esās-ı naẓmuñı gitdükçe eyledüñ te’sīs

---

232. 130[a] S̲ābit (Bosnalı S̲ābit G.152). Divanda bu gazel 6 beyittir.

[4] 5.beyit D. “Hezār da selisü’l-ḳavle mübtelā ammā / Edāsı vā‘iẓ-i gül gibi tāze ṭarḥ ü selīs” (G.152/4).

[5] 6.beyit D.

233. Ṣābit

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Açup sāḳī raḳībe sā'id-i billūr göstermiş
O Fir'avna yed-i beyżā gibi bir nūr göstermiş

Şu naḳd-i nā-mülāyim ḳalbdür geçmez dimiş 'āşıḳ
Gönül dil-dāra bir ḳaç dāġ-ı pür-nāsūr göstermiş

3. Siyeh sincāb-ı şebde ḳāḳum-ı ṣubḥ-ı sefīd-āsā
O māhı açmış ol ṣırtındaki semmūr göstermiş

Gönül sen de o şūḫa penbe-i dāġ-ı cünūn göster
Saña raġmen gül-i destārı pek pür-şūr göstermiş

5. Muṣavvir ol büt-i çīni güzel taṣvīr idüp **Ṣābit**
Elinde göñlümi bir kāse-i faġfūr göstermiş

---

233. 130[a] Ṣābit (Bosnalı Ṣābit D. G.157).
1 beyżā: beyże D.
2 dāġ-ı pür-nāsūr: pür-nāşūr M.

234. Ḳabūlī

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Görüp erbāb-ı bezm-i 'işreti faġfūrdan görmiş
Mey-i nābuñ ṣafāsın sāġar-ı billūrdan görmiş

Derūn-ı rāzını her şaḫṣa açmaz merdüm-i dānā
Ḫavāṣṣ-ı āteş-i Sīnāyı Mūsā Ṭūrdan görmiş

3. Taḥammül ṭarzını ehl-i suḫandan igden ögrenmiş
Te'ennī yolını ehl-i ṭarīḳat kūrdan görmiş

Ḳızarmış gül gül olmış ruḫları gül gibi açılmış
Meger bir pāre āfet bāde-i engūrdan görmiş

5. **Ḳabūlī** bir Ḥişārī yār içün ṭūb eylemiş başın
Meger māh-cemālin māverā-yı ḫūrdan görmiş

---

234. 130[a] Ḳabūlī (Ḳabūlī İbrahim Efendi D. G.171). Divanda bu gazel 7 beyittir.

1 görüp erbāb-ı bezm-i 'işreti: göñül ādāb-ı bezmi kāse-i faġfurdan D.

2 5. Beyit D. Derūn-ı rāzını her şaḫṣa açmaz merdüm-i dānā: Yürek te'sīr-i nār-ı 'ışḳı dāġ-ı sineden ṭuymış D.

3 2. Beyit D. Taḥammül ṭarzını ehl-i suḫandan igden: Te'emmül ṭarzın erbāb-ı suḫan ebkemden D. / yolını ehl-i ṭarīḳat: yolın aṣḥāb-ı başīret D. "Göñül yazmağı ḫaṭṭından ta'allüm eylemiş dil-ber / Zihī kāmil ki semt-i şan'atı muzdūrdan görmiş" (G.171/3).

4 ruḫları gül gibi açılmış: ruḫların gülzār-ı ḥüsn içre D.

5 7. Beyit D. yār içün ṭūb eylemiş başın: nev-cüvān mübtelā olmış D. / māverā-yı ḫūrdan: mā-verā-yı surdan D.

6 "Dil-i mecrūḥa bāḳīdür ten-i dil-ber dimiş gerçek / Beden 'ilmin eṭibbā taḫta-i semmūrdan görmiş" (G.171/6).

235. Sābit

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Mücteṣṣ + – + –/ + + – – / + – + –/ + + –

1. Fem-i raḳīb-i münāfıḳdan oldı la'li ḥalāṣ
Kenār-ı cānına ḫaṭṭ yazdı sūre-i iḫlāṣ

Senüñ ṣevābuña ḳandīl-i pür-fürūġ-ı dili
Künişt-i ḥüsne ḳodum ṭāḳ-ı ebruvānuña aṣ

3. Alınca ḳoynına ol māh-pāre sā'atini
Boşandı zenberegi oldı şevḳden raḳḳāṣ

Ṣafā-yı sīne-i sīmīn-i yāre taḳlīden
Biraz ḳalaylanup gösterişler itdi reṣāṣ

5. Saña ḳalem-rev-i endīşe ḫāṣdur **Sābit**
Ḫoşā edā-yı peẕīrufte ṭarz-ı ḫāṣṣü'l-ḫāṣ

---

235. 130[b] Sābit (Bosnalı Sābit D. G.170).

1 cānına: cāmına D.

5 peẕīrufte: peẕīr-rüfte D

236. Ṣābit

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ḥalḳa-i tevḥīdde gerdān olup dūlāb-ı feyż
Ehl-i meclis döne döne oldılar ġarḳ-āb-ı feyż

N’ola döne dīde-i ḥayret açup her cānibe
Şeş-cihetden na‘ra-i hū işidür erbāb-ı feyż

3. N’ola yā hū eylese sāḥil-nişīn-i rāḥata
Aldı gitdi keştī-i ārāmını girdāb-ı feyż

Mā-ḥaṣal cild-i fenādan ẓarf lāzımdur aña
Varlıḳ müşginde ṭurmaz ḳaṭre-i tīz-āb-ı feyż

5. Müjde **Ṣābit** sāḳī-i tevfīḳ ṭoldurdı yine
Meclis-i tevḥīdde bir cām-dile cüllāb-ı feyż

---

236. 130[b] Ṣābit (Bosnalı Ṣābit D. G.178).
2 açup: olup D. // döne: dönse D.
3 rāḥata: keṣrete D.
4 Varlıḳ müşginde: Ḳırbe-i hestīde D.

237. S̲ābit

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'ílü fā'ilün
Mużārī̇ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. İbrāz idince 'azlini müş'ir-miṣ̲āl ḫaṭ
Virdi o şāh-ı ḥüsne 'azī̇m infi'āl ḫaṭ

Ḫaṭṭ-ile aldı dest-i cebī̇nden melāḥatı
Cüzdān-ı 'ārıżında imiş oldı dāl ḫaṭ

3. Bāc-ı sipāhdan iki yüz aḳçe almaġa
Dī̇vāna çıḳup virdi 'arż-ı ḥāl ḫaṭ

Ne dadı ḳaldı ne ṭuzı ḫ^{v}ān-ı melāḥatuñ
Nān ü nemek yidük bize itsün ḥelāl ḫaṭ

5. Dil-dār ḫaṭṭı başumuzuñ yazısı imiş
S̲ābit götürmez a bu ḳadar ḳī̇l ü ḳāl ḫaṭ

---

237. 131[a] S̲ābit (Bosnalı S̲ābit D. G.181).
1 dest-i cebī̇nden: dest-i ḥüsünden D.
2 'ārıżından: ' ārıżında D.
3 Dī̇vāna çıḳup: Dī̇vān-ı ḥüsne çıḳdı D. İkinci mısrada vezin aksamaktadır.

238. Ṣābit

Mefā‘îlün Mefā‘îlün Mefā‘îlün Mefā‘îlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Yaḳıldum gice yāre yandurup vāfir ḥazīn elfāẓ
Biraz nerm itdi ammā ḳalb-i saḫtin āteşīn elfāẓ

Mülāyim söz virüp nermī-i güftārı dehānından
Boġazlar ‘āşıḳı penbeyle āh ol nāzenīn elfāẓ

3. Yir eylerdi derūnında nigāruñ naḳş-ı seng-āsā
Yazılsaydı eger mektūbına bu dil-nişīn elfāẓ

Be hey vā‘iẓ niçün ikfār idersin ehl-i İslāmı
Müselmānsın nedür aġzuñda bu küfre yaḳın elfāẓ

5. ‘İbārāt-ı ḫoş-āyendeyle gülzār-ı ma‘ārifden
Yine **Ṣābit** gül-i ma‘nā açar bu nev-zemīn elfāẓ

---

238. 131[a] Ṣābit (Bosnalı Ṣābit D. G.185).
3 naḳş-ı seng-āsā : naḳş-ı seng ammā M.

239. Ṣābit

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. N'ola olsa bu dil-i ser-geşteye maṭlab semā'
Heb semā'dur döndüren 'uşşāḳı Ḥaḳḳa heb semā'

Māhdan ṭablak şühübden nāy-ı sūzān eyleyüp
Pīr-i devrān deff-i hāleyle ider her şeb semā'

3. Aḫter-i sāḳıṭ degüldür 'ışḳ-ı Mevlānā ile
Vecd ü ḥāletden düşer ḫāke idüp kevkeb semā'

Bu semā' vü bu ṣafā gerçek erenler kārıdur
Vāye-naṣl n'eyler saña ey kūdek-i mul'ab semā'

5. **Ṣābit**ā vaṣfın yazarken farṭ-ı istiġrāḳdan
Döndi kāġızda idüp bu kilk-i ney-meşreb semā'

---

239. 131[b] Ṣābit (Bosnalı Ṣābit D. G.189).
3 Vecd ü ḥāletden: Vecd ḥālinden D.
4 Vāye-naṣl: Var yıḳıl D.

240. Ṣābit

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Yaḳdı her bir lāle-ruḫ cānumda bī-endāze dāġ
Āsumān-ı sīnede yılduz ḳadardur tāze dāġ

'Özr-i leng eyler diyü meydān-ı nāz ü şīvede
Şeh-süvār-ı fitne-sāzum yaḳmış esb-i nāza dāġ

3. Cānumı yaḳmaḳdasın āḫir devā' keydür diyüp
Ey ṭabībüm tā-be-key bu 'āşıḳ-ı ser-bāza dāġ

Mā-ḥażardan yāre bir cız bız kebābīdür yine
Dāġlarken ḳalbümi virse n'ola āvāze dāġ

5. Bir muraṣṣa' ḫūb bāzū-bende dönmiş **Ṣābit**ā
Zīb ü fer virüp ḳolında dil-ber-i ṭannāza dāġ

240. 131[b] Ṣābit (Bosnalı Ṣābit D. G.193).

241. Muḥyī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Nār-ı hicrānıyla dil-ber yaḳdı sīnem üzre dāġ
Baġlayup dāġum didi ġam çekme hīç dāġ üsti bāġ

Eyleyen rūşen sipihri māh u encüm ṣanmañuz
Pīr-i 'ışḳum ol benüm tekyem-durur yaḳdum çerāġ

3. Tīr-i cevrin ol kemān-ebrū atar mı ġayra hīç
Sīnem oḳ meydānıdur başum dikilmiş bir ḳabaġ

Ḫāne-i ḫālin gören ādem baḳar mı cennete
Ḥaḳ budur kendüm daḫı olsam gelür andan ferāġ

5. **Muḥyi**yā erbāb-ı dil ḳadrüñ ne bilsün her denī
Ṭūṭī-i gūyāyıla birdür yanında çünki zāġ

241. 131[b] Muḥyī. Divanlarda bu gazel yoktur. (Arslan: 2006). (Mutlu: 2008). (Yaşar: 2019).

242. S̲ābit

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'îlü fā'ilün

Mużārî – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Geldi ecel-mi̲s̲āli ḫaṭ-ı müşg-bār ḥayf
Bu tāzelükde ḳaraların dökdi yār ḥayf

Ġafletle cevr-i 'āşıḳa pek ḥayflandı āh
Bilmez nedür o tāze gül-i şîve-kār ḥayf

3. Ḫ^{v}āb-ı ṣafāda sāye-i perr-i meges düşüp
Aġır baṣar o māye-i nāzı hezār ḥayf

Ḫūnî-i ġamze kendüyi suçsuz çıḳarmasun
Maẓlūm-ı 'ışḳa anda daḫı ḫayli var ḥayf

5. **S̲ābit** elemlenür yine tîġ-i nigāh-ı yār
Aġyāra virmedüm diyü bir ber-güzār ḥayf

242. 132[a] S̲ābit (Bosnalı S̲ābit D. G.195).

243.Ṣābit

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

Ḫafîf + + – – / + – + – /+ + –

1. Dil-ber olınca mübtelā müşfiḳ
Arḳasında ḥużūr ider 'āşıḳ

Didüm eyvān-ı vaṣluña çıḳayum
Ḫande-fermā-yı nāz olup didi çıḳ

3. La'lüñi dişlerin dimiş aġyār
Kāfirüñ dişlerin boğazına ṭıḳ

Câme-i nev giyüp o serv-i revān
Baña bir būse virdi ḥelvālıḳ

5. **Ṣābit**ā baḫtınuñ güşādeligi
O gülüñ çāk-sīnesinden açıḳ

243. 132[a] Ṣābit (Bosnalı Ṣābit D. G: 202).

244. Riyāżī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün
Hezec – – +/ + – – +/ + – – +/ + – –

1. Virdük dili dil-dāra velī çeşm-i ter alduḳ
Ammā bir avuç ḫāk-ile yüz bīñ güher alduḳ

Bildük dem-i cān-baḫşı imiş pīr-i muġānuñ
Ser-çeşme-i cāndan daḫı şimdi ḫaber alduḳ

3. Keyfiyyet-i ṣahbāyı ḫumārına degişdük
Zaḫm-ı dile merhem yerine tīşe alduḳ

Bulduḳ hele feyz-i naẓar-ı pīr-i muġānı
Gerçi naẓar-ı pāk-ile dāmān-ı ter alduḳ

5. Rāh-ı dem-i muṭrībe ḳoduḳ 'aḳlı **Riyāżī**
Feyż-i nefes-i 'ārif-i ṣāḥib-naẓar alduḳ

---

244. 132[a] Riyāżī. (Riyāżī D. G.284) Divanda bu gazel 7 beyittir.

1 Virdük: Gerçi D. / velī: virüp D.

2

3 tīşe: nişter D. "Bu ateş-i ah ile yakup itmege da'vet / 'Anka-yı kademden bir iki bal ü per alduk" (G.284/3).

4

5 'aḳlı Riyāżī: 'akl ilr huşı D.

6

7 "Nakd-i sühanüm rayic-i vakt oldı Riyazi / Anunla kabul-i dil-i ehl-i nazar alduk" (G.284/7).

245. Nev‘ī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ṣanma Şīrīn’üñ dilā Ferhād’a ‘adl ü dādı yoḳ
N’eylesün dād itmege Ferhād’uñ isti’dādı yoḳ

Ḳanda bir Yūsuf-cemāl olsa esīr-i māl ü cāh
Bāġda biñ serv var ammā ki hīç āzādı yoḳ

3. ‘Ayş-ı dünyā göz yumup açmışça gelmez āh kim
Kaṣr-ı ‘ömrüñ bir ḥabāb-ı mey gibi bünyādı yoḳ

Ḥalḳa-i mīm-i ‘ömür ṣandum kemer bendin görüp
Aġzını ṣordum gülüp nāz-ile didi adı yoḳ

5. Ni‘met-i dünyāya meftūn olmaduḳ yoḳdur velī
Nev‘iyā çaḳ böyle ḥayrān olmanuñ hīç dādı yoḳ

---

245. 132[b] Nev‘ī (Nev‘ī D. G.220).
2 Bāġda biñ serv var: ... M. / hīç: bir D.
3 gibi: ḳadar D.
4 ‘ömür: ‘adem D.
5 meftūn: meñuñ D.// çaḳ: çoḳ: D.

246. Ṭālib

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Eyle yād ol demi kim ḥüsn tebāh olsa gerek
Māh-ruḫ pür-zede-i ḫaṭṭ-ı siyāh olsa gerek

Göç ider ḳāfile-i ḥüsn ü behā seyr idesin
Bu güzelik giderek rūy be-rāh olsa gerek

3. Ġamzeler bī-eṣer ebrū ola miḥrāb-ı ḫarāb
Zülf ṣad-şerm-ile der-zīr-i külāh olsa gerek

Olmasun tā bu ḳadar devlet-i ḥüsne maġrūr
‘Āḳıbet sā’il-i şeh rāh-ı nigāh olsa gerek

5. **Ṭālib**ā pīşesi ol seng-dilüñ āḫir kār
‘Āşıḳ-ı zār gibi nāle vü āh olsa gerek

246. 132[b] Tālib. Divanda bu gazel yoktur. (Şahin: 2009).

247. Bāḳī

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün
Mużārī – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Yazdı bahār āyet-i ḥüsnüñ varaḳ varaḳ
Gül muṣḥafından ezber oḳurdı sebaḳ sebaḳ

'Işḳuñ yolında bulmadı dil emn ü rāḥatı
Tatar-ı ġamzeñ eyledi yaġmā ḳonaḳ ḳonaḳ

3. Yād-ı lebüñle 'işret içün büstānlara
Allāh çekildi bāde-i gül-gūn ṭabaḳ ṭabaḳ

Dün gice ol ġazāli ḳaçurmış raḳīb-i seg
İtler gibi aradı bulınca yataḳ yataḳ

5. Ḳaddüñ nihāli ruḫlaruñ alı gerek baña
Gül deste deste tāze fidānlar ḳucaḳ ḳucaḳ

Mesken ṭutalı kūşe-i ebrūda çeşm-i yār
Āşūb u fitne ṣaḳlanur oldı bucaḳ bucaḳ

7. **Bāḳī** işigi ḫākine düşmiş niyāz ider
Miskīn fütāde 'āşıḳ-ı bī-dil be-baḳ be-baḳ

---

247. 132[b] Bāḳī (Bāḳī D. G.242).
1 ezber oḳurdı: oḳudı bülbül D.
3 ṭabaḳ ṭabaḳ: ḳabaḳ ḳabaḳ D.
5 baña: bize D.
6 kūşe-i ebrūda: ḫam-ı ebrūda // ṣaḳlanur: gizlenür D.
7 be-baḳ be-baḳ: babaḳ babaḳ D.

248. Lāmi‘ī

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘îlü fā‘ilün

Mużārī – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Bülbül beyān-ı ḥüsnüñ idelden sebaḳ sebaḳ
Gül muṣḥafuñ ṣabā yile virdi varaḳ varaḳ

Nergis seḥerde dīdesini pür-ḫumār idüp
O çeşm-i meste öykünür-imiş be-baḳ be-baḳ

3. Dirler ṣurāḥi yāre boyın çekdi bezmde
Girse elüme ḳanın içerdüm çanaḳ çanaḳ

Eşk ü ruḫum niṣār içün ey sīm-ten baña
Yāḳūt kāse kāse dutar zer ṭabaḳ ṭabaḳ

5. Bir niçe gündür seg-i kūyuñ-ıla **Lāmi‘ī**
Ṭoñuz-ı raḳībi ḳatl içün arar yataḳ yataḳ

---

248. 132[b] Lāmi‘ī (Lāmi‘ī Çelebi D. G.244). Divanda bu gazel 9 beyittir.

1 muṣḥafuñ: defterin D.

2 3. Beyit D. “‘Işḳuñ kitābı bābların ṣu gibi dilün / Serv-i ḳaddüñ öñinde revanlar sebaḳ sebaḳ” (G.244/2).

3 4. Beyit D.

4 6. Beyit D. sīm-ten baña: sīm-ber saña D.

5 9. Beyit D. gündür: gündurur D. “Zühhādı gör gözüm gibi ḫalvet-nişīn iken / Mey ṭaşır işiginde baş açuḳ ḳabaḳ ḳabaḳ” (G.244/5).

7 “Meyḫāne kūşesi gibi bir cā-yı emn yoḳ / Dünyā evini gezdüm aradum bucaḳ bucaḳ” (G.244/7).

8 “Baṣ pāyı çār-‘unṣur u nuh-çarḫa taki sen / Mi‘rāc-ı vaṣla çıḳasın ey dil ayaḳ ayaḳ” (G.244/8).

249. Rūḥī

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Nedür bu sendeki āşūb-gerlik nāz-perverlik
Nedür bu şīve-gerlik bu dilā-verlik bu dil-berlik

Ḳırar cellād-ı ġamzeñ ṭarfetü'l- 'ayn içre 'uşşāḳı
Zihī ser-verlik erlik fitne-gerlik zūr-āverlik

3. İderken ġonce taḳlīd dehānuñ aġzı egrilmiş
Maḥal kim itmemek lāzımdur küstāḫ öyle ḳaşmerlik

Ben inkār eylemem eski cefā-kār oldığın çarḫuñ
Hele bir pāre vardur sende de ammā sitem-gerlik

5. Yine dünyāya şūr-engīz oldı **Rūḥi**yā naẓmuñ
Müsellemdür saña pākīze-gevherlik suḫan-verlik

249. 133[a] Rūḥī. Divanda bu gazel yoktur. (Ak: 2001). (Erten: 2018).

250. Rūḥī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Ṣafḥa-i āyīnede ‘aks-i ḫaṭ-ı yāsemenüñ
Virür ‘aynıyla leb-i cūda ġınāsın çemenüñ

Şem‘-i meclis gibi pervāneñ olan bī-diller
Söylemez başını kessek bile zār-ı dehenüñ

3. Ṣūfī beyhūde çekiç urma ṣovuḳ fūlāda
Nefes-i bārid-i bī-sūduñ üşütmede senüñ

Yūsuf-ı Mışr-ı melāḥat ki o sulṭānumdur
Yine Ya‘ḳūbuyam ammā ki bu beytü’l-ḥazenüñ

5. **Rūḥi**yā Ḳaysa ḳıyās eyleyemem aḥvālin
Vaṣfı(?) şīrīn ise de her ne ḳadar Kūh-kenüñ

---

250. 133[a] Rūḥī. Divanda bu gazel yoktur. (Ak: 2001). (Erten: 2018).
3 üşütmede: işitmemde? M.
4 yine: yine de M.

251. Faṣīḥ

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Gönül bir āfitāba meyl idüb cismüñ hilāl eyle
Felekde sen de māh-ı nev gibi kesb-i kemāl eyle

Olurken niçe dil-āvīḫte pür-ḫam bend-i zülfüñ
Dil-i ‘uşşāḳ-ı zāruñ ża‘fını bundan ḫayāl eyle

3. Lebüñ ṣun sīneñi ‘arż eyleyüp ṭūtī-ṣıfat cānā
Dile āyīne vü sükkerle ta‘līm-i maḳāl eyle

Dili ġāyet perīşān-ḥāl dirler zülf-i dil-berde
Varuben ḫāṭırın bizden ṣabā luṭf it su‘āl eyle

5. İdüp pīrāye-i ser-rişte-i bār-ı yek-endīşe
Faṣīḥā sözlerüñ manẓūme-i dürr ü le’āl eyle

---

251. 133[a] Faṣīḥ (Faṣīḥ Ahmed Dede D. G.381).
2 İlk mısrada vezin aksamaktadır. bend-i zülfün: siyehD.
4 Varuben: Varursañ D.

252. Veysī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Gönline girmek idi ol büt-i şīrīn dehenüñ
Ṭaşları kesmeden ey dil ġarażı kūh-kenüñ

Ġonce-veş dügmeñi çöz sīneñi aç gülşende
Çāk ḳıl şevḳ-ile pīrāhenini yāsemenüñ

3. Ḳandesin ey gül-i nev-ḫīz-i gülistān-ı ḥüsün
Yılda bir kez görür olduḳ ruḫ-ı zibānı senüñ

Tek beni sen resen-i dār-ı cefādan ḳurtar
Minneti boynuma ol ṭurre-i ‘anber-şikenüñ

5. **Veysi**yā ġoncalar açıldı ruḫ-ı yār gibi
Ḫaylī ra‘nālıġı var ḥāṣılı ṣaḥn-ı çemenüñ

---

252. 133[a] Veysī (Veysī D. G.24).
1 Ṭaşları: Ṭaşlar D.
2 pīrāhenini: pīrāheni D.
3 gülistān-ı ḥüsn: gülistān- çemen D // bir kez : ancak D.
4 mihneti: mihnet D.

253. Ḥanīf

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Mücteṣṣ + – + –/ + + – – / + – + –/ + + –

1. Ḫaṭ-ı ruḫuñla göñül pür-ġubār olur giderek
Bu rūzigārda mevsim bahār olur giderek

Gelür mi sāḥil-i raḥma o şeh-süvār-ı ḥüsn
Bu eşk-i dīde-i ter cūy-bār olur giderek

3. Ḳalursa hicri ile böyle ḫaylī şūm-reviş
Felek de baḫt-ı siyeh nām-dār olur giderek

Henüz tāze-resīdür bu bāġ-ı ma'rifetüñ
Nihāl-i ḫāme daḫı mīve-dār olur giderek

5. Zaḫm-ı nümāyī-i ser-tīġ-i ḫaṭṭ ile ol şūḫ
Ḥanīf-i ḫastesi-veş nāle-kār olur giderek

---

253. 133[a] Ḥanīf (Ḥanīf D. G.244).
2 Bu eşk-i: Sirişk-i D.
3 hicri: hicriñ D.
4 Beyitte vezin aksamaktadır.
5 İlk mısrada vezin aksamaktadır. Zaḫm-ı nümāyī: ...-küşā-yı M. Mecmuada ilk mısranın ilk kelimesi silinmiştir.

254. Neşāṭī

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Mücteşş + – + –/ + + – – / + – + –/ + + –

1. Zihī ṣafā diyerek 'ālemüñ nesin gördük
Sitemden özge daḫı hem-demüñ nesin gördük

Ḫumārı derd-i ser ü neş'esi bükā-engīz
Bu bezm-gāhda cām-ı Cemüñ nesin gördük

3. Nişān-ı tīr-i sitem olduġından özge meger
Derūn-ı sīnede dāġ -ı gamuñ nesin gördük

Hemīşe ḫāl-i ruḫın dāmeniyle setr eyler
Biz ol dü zülf-i ḫam ender-ḫamuñ nesin gördük

5. **Neşāṭī**yā keder-i keşf-i rāzdan ġayrı
Aḳan bu dīde-i terden ġamuñ nesin gördük

---

254. 133[b] Neşāṭī (Neşāṭī D. G.76).
1 diyerek: diyecek D.
2 neş'esi: neşvesi D.
5 ġamuñ: demüñ D.

255. Rūḥī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel – + – – / – + – – / – + –

1. Hū diyüp olsam demidür sīne-çāk
Ḥāy meded ġam beni ḳıldı helāk

Pāki olsa ṣanmañuz öldürmeden
Vay size n'eyler o ḫūnīde pāk

3. Kirli degül kimde ki var būy-ı 'ışḳ
Gül gibi elbette olur sīne-çāk

Pāk gelür pāk gider gül gibi
Kime virülse ezelī 'ışḳ-ı pāk

5. **Rūḥī**yi öldürmege ḳaṣd itmeden
Ger ġarażuñ rūḥ ise Rūḥī fedāk

255. 133[b] Rūḥī (Bağdatlı Rūḥī D. G.687). (Ak: 2001).

2 Divanda bu beyit yerine şu beyit vardır: "Taḫt nedür baḫt-ı müsā'id nedür / Āḫīr olur çün yerimüz zīr-i ḫāk" (G.243/2).

3 Divanda bu beyit yerine şu beyit vardır.: "Ölmeye beni yitmeye beni ben n'eyleyeyim // Nice bir itsün beni ġam derd-nāk" (G.243/3)

5 7. Beyit D. "Gizli degül kimde ki vardur bu 'aşḳ / Gül gibi elbette olur sīne-çāk" (G.243/5).

256. Fehīm-i nā-şād

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Çarḫ-ı fettān-ile hem-ders-i cünündur çeşmüñ
Fenn-i bī-dādda ammā ki füzündur çeşmüñ

Bir nigāh-ile dil-i fitneyi memnūn eyler
Dil-ber-i şīve-gere ġamze-nümündur çeşmüñ

3. Gösterür ṣūret-i i'cāzda şekl-i siḥri
Bü'l-'aceb şu'bede-perdāz-ı füsündur çeşmüñ

Çāk iderse dil bir ḳaṭre içün tīġ-i müjeñ
Ol ḳadar teşne-leb-i ḫūn-ı deründur çeşmüñ

5. Nice ārām ider olmazsa **Fehīm** āvāreñ
Rüstem-i ṣaf-şiken-i ṣabr u sükūndur çeşmüñ

---

256. 133[b] Fehīm-i nā-şād (Fehīm-i Kadīm D. G.178)
2 ġamze-nümündur: 'işve-nümündur D.
3 şa'bede: şu'bede D.
4 iderse dil: ider bin dili D.

257. Faṣīḥ

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Mücteṣṣ + – + –/ + + – – / + – + –/ + + –

1. O dem olur mı sile eşk-i çeşmi dāmānuñ
O gün gelür mi göre dīde mihr-i raḫşānuñ

Ne gördi dīde-i terden ne çekdi destümden
Zebānı olsa dise dāmen ü girībānuñ

3. Güşāde itmez idüm mācerā-yı aḥvālüm
Olaydı żābıṭası elde çeşm-i giryānuñ

Varup raḳīb-ile peymāne-nūş-ı 'ahd olduñ
Şikeste eyledüñ āḫır bizümle peymānuñ

5. Nedür **Faṣīḥ**a bu vaż'-ı teġāfül-āmīzüñ
Degül mi yoḫsa sezā-yı nigāh-ı iḥsānuñ

---

257. 133[b] Faṣīḥ (Fasih Ahmet Dede D. G. 252).

[2] ise: dise D.

258. Riyāżī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Getürdüñ cāna būy-ı sünbülin ey bād ḫoş geldüñ
Muḳīm-i kūşe-i hicrānı itdüñ yād ḫoş geldüñ

Gice pervāneyi ser-mest ü bāl-efşān gelür gördüm
Didüm ey āteş-efrūz-ı dil-i nā-şād ḫoş geldüñ

3. Yine bu nev giriftār-ı firāḳı yoḳladuñ ey ġam
Muṣībet günlerin itdüñ mübārek bād ḫoş geldüñ

Senüñ ey seng-i cevr-i yār baş üzre yerüñ vardur
Dil-i vīrānumı itdüñ yine ābād ḫoş geldüñ

5. **Riyāżī** dün buluşduḳ Bī-sütūnda rūḥ-ı Ferhādla
Didi ey ‘āşıḳ-ı hem-derd-i māder-zād ḫoş geldün

---

258. 133[b] Riyāżī. (Riyāżī D. G.319).
1 sünbülin: sünbüli M.
2 pervāneyi ser-mest ü bāl-efşān: pervāne-i ser-mesti bāl-efşān D.
3 itdüñ: kıldun D.
5 Ferhādla: Ferhād’a D.

259. Ümīdī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Yine sevdā-yı ġam-ı 'ışḳı ile dil-dāruñ
Başı yaṣdıḳda bugün ḫayli dil-i bī-māruñ

İşidüp raḥm ide cā'iz ki şeb-i ġamda nigār
Arasın kesme dilā ḫançer-i ġamla zāruñ

3. 'Āşıḳ-ı teşne mey-i nāb-ile sīr-āb olsun
Berş u afyūn-ile aġzı ḳurusın aġyāruñ

Mey-i nābı görüp alınmasa ey ġonca-dehen
Meclis-i meyde ḳızarmazdı gül-i ruḫsāruñ

5. Ey **Ümīdī** çün açılmadı gül-i maḳṣūduñ
Çekelüm n'eyleyelüm cevrini her bir ḫāruñ

259. 134[a] Ümīdī (Ümīdī D. G.118).
5 gül-i maḳṣūduñ: gül-i bāġ-ı ümīd D.

260. Miṣālī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Olur mı ḥaste-dil ‘uṣṣāḳa derd-i dil-rübādan yeg
Ne vardur mübtelāya ey ṭabīb-i cān devādan yeg

Baña ‘ālem yüzin cām-ı ṣafā gösterdi ey sāḳī
N’ola görsem anı āyīne-i ‘ālem-nümādan yeg

3. Yoluñda baş-ıla cāndan geçen ‘uṣṣāḳa düşnām it
Bilürsin nesne yoḳ geçmişde(?) rūḥum du‘ādan yeg

Benüm cānlar baġışlar cānuma göñlüm açar dā’im
Olur mı bāde-i cān-baḫş cām-ı dil-keşāndan yeg

5. Senüñ ey seng-dil kendü elüñle atdıġuñ [ṭaş kim]
Miṣālīye gelür illerle olan merḥabādan yeg

260. 134[a] Miṣālī. Divanlarda bu gazel yoktur. (Güneş:2011). (Bayar: 2012).

261. Nev‘ī

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Müctes̲s + – + –/ + + – – / + – + –/ + + –

1. Ṭaḳıldı zülf-i semen-sālar yine ḫūbānuñ
Göñüllenürse n’ola ġoncası gülistānuñ

Çemende ġoncalaruñ jāle göñline girdi
Meger ki virdi peyāmın dehān-ı cānānuñ

3. Ṭutuşdı mı bu gice şehr-i gülşen ey bülbül
Nedür menāre-i şaḫ üzre bāng ü efġānuñ

Ḥarīm-i gülşen içinde bu şūr u ġavġāya
Yirini āteş ider ‘andelīb-i nālānuñ

5. Şarāb-ı jāle ile ġonce mest iken **Nev‘ī**
Nedür çemende aġır başlu olması anuñ

---

261. 134[a] Nev‘ī (Nev‘ī D. G:234).
2 göñline: gönüne D.
4 ġavġāya: ġavġālar D.

262. Fevrī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Çün āḫir ḳor gidersüñ devlet-i dünyāyı n’eylersüñ
Riyāset ‘add idüp bu ḫalḳla ġavgāyı n’eylersüñ

Baṣiretle çü ḳılmazsuñ naẓar āṣār-ı Raḥmāna
Ya dünyāya açup bu dīde-i bünyāyı n’eylersüñ

3. Gedā-veş çünki āḫir bir kefenle rıḥlet eylersüñ
Ya tāc-ı Keyḳubād[ı]ḫil‘at-i Dārāyı n’eylersüñ

Yumazsa āb-ı raḥmet ehl-i cürmüñ cürmüni yā Rab
Ya ol bī-ḥadd ü bī-pāyān olan deryāyı n’eylersüñ

5. … muḥsine ta‘yīn olınca dūzaḫ u cennet
‘Aceb ol demde **Fevrī** sen dil-i şeydāyı n’eylersüñ

262. 134[a] Fevrī. Abuzer Kalyon, *agt.* s.640.

263. Fevrī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Ṣafā kesb eyle eşk-i çeşm-i ḫūn-efşānı n’eylersüñ
Ḫulūṣuñ yoḳ çü zāhid subḥa-i mercānı n’eylersüñ

Cihān bir ẓıll-i zā’ildür sen ise żayf-ı rāḥilsüñ
Yapup ey ehl-i dünyā ‘ālem-i virānı n’eylersüñ

3. Ṭoġarken cān virürken ḥaşr olurken yār olmazlar
Ya dünyāda çeküp derd [ü ġamı sen cānı] n’eylersüñ

Münevver ḳıl derūnuñ mihr-i nūr-ı lāyezāl ile
Żiyā-yı şems-i envār [sen] meh-i tābānı n’eylersüñ

5. Yumazsa **Fevrī**nüñ cürmün Ḫüdāyā ḳaṭre-i raḥmet
Ya ol deryā-yı cūd u lücce-i iḥsānı n’eyersüñ

263. 134[a] Fevrī.

264. ‘Abdī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Ne ḥācet her cefā-kāruñ yolında bār-ı ġam çekmek
Ne lāzım bī-vefāya dil virüp derd ü elem çekmek

Cihānda salṭanatdan yeg degül midür gedā olmaḳ
Ne ġavġādur şeh-i iḳlīm olup ṭabl-ı ‘alem çekmek

3. Şikeste bir sifāle ḳāni‘em künc-i ferāġatde
Yaraşmaz saña bezm-i ‘ālem içre cām-ı Cem çekmek

Geçüp seyr-i çemende kūşe-i ‘uzlet-nişīn oldum
Çe gördüm zevḳini degmez varup renc-i ḳadem çekmek

5. Ġubār-ı ḫaṭṭı sevdāsını taḥrīr itdi dil-dāruñ
Nic’olur **‘Abdi**yā gör ṣafḥa-i ‘ışḳa raḳam çekmek

264. 134[b] ‘Abdī. Divanda bu gazel yoktur. (Yalap: 2007).

265. Ni‘metī-yi bī-nuḳṭa

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Gülmedüm ‘ālemde aṣlā olmadum āsūde ḥāl
Hem-demüm derd ü elemdür maḥremüm her dem melāl

Dergeh-i dil-dāra varsam ḥālüme a‘dā güler
Ṭāli‘üm ṭāli‘ degül ḥālüm mükedder māh u sāl

3. Ḥamdülillāh ser-verā olduñ dehirde dād-ıla
Sālik-i rāh-ı ‘aṭā vü mālik-i mülk-i kemāl

Her mesā vü her seḥer vaṣluñ umar āvāre dil
Olsa ger ‘ālemde vaṣluñ herkese emr-i muḥāl

5. **Ni‘metī**-āsā mükedder olsa ḥālüm ṭañ degül
Dilde māl-ā-māldur derdüñle ālām ü melāl

265. 134[b] Ni‘metī-yi bī-nuḳṭa (Ni‘metī D. G.81).

266. Ṣādıḳ

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Göze göstermez idüm ‘ālemi aġyār degül
Ey göñül n’eyleyeyin yār baña yār degül

Cān mı var la‘l-i revān-baḫşına meyl eylemedük
Dil mi var zülf-i kemendine giriftār degül

3. Reh-i dil-berde ne var sīm-ile zer ḫarc itsem
Dil ü cān ḫarc ideyin dirhem ü dīnār degül

Var iken ‘āşıḳ-ı mehcūrlaruñ sulṭānum
Devlet-i vaṣluña aġyār sezā-vār degül

5. Ol ṭabīb-i dil ü cān saña ne dermān itsün
Ṣādıḳā ḥaste-dilüñ ḳābil-i tīmār degül

266. 134[b] Ṣādıḳ. Divanlarda bu gazel yoktur. (Sunal: 2014). (Kınay: 2011). Abuzer Kalyon, *agt.* s.404. *Metāli’ü’n-Nezā’ir*’de “bī-maḥlaṣ” olarak kaydedilmiştir.

267. Veysī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. ‘Ālemi açdı ṣafā virdi yine revnaḳ-ı gül
Bāġda ġoncalar açıldı açılmadı göñül

Baña geldükçe olur māye-i endūh kesel
Elleri pādişeh-i ‘ālem iden kāse-i mül

3. Şöyle saḫtem ki benüm ḳulaġuma irmedi hīç
‘Ālemüñ baġrını deldi naġamāt-ı bülbül

Dāġ-ı ġam bend-i belādur dem-i mihnetde baña
Āteşīn çehre-i gül zülf-i siyāh-ı sünbül

5. Demidür eylese **Veysī**ye ‘ināyet demidür
Şīr-i merdān-ı Ḫudā şāh-süvār-ı Düldül

---

267. 134[b] Veysī (Veysī D. G.33).
2 3. Beyit D.
3 4. Beyit D. irmedi: girmedi D.
4 4. Beyit D.

268. ‘Ālī

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün
Hezec – – +/ + – – +/ + – – +/ + – –

1. Her ḳaṭre yaşum çeşm-i terümden k’ola nāzil
Ḫāk-i ḥarem-i kūy-ı şafādur aña menzil

Mihmān-ı ġamuñ gibi dile geldi ḫayālüñ
Taḥḳīḳidür *ed-dāllü ‘ale‘l-ḫayri ke-fā‘il*

3. Söyleşmek olur ‘asker-i hecr-ile olursa
Sulṭān-ı ġamuñ şāh-ı ḫayālüñ ile yek-dil

Ḫūn-āb-ı ciger çekmededür ‘āşıḳ u ṣūfī
Rüsvā-yı ḫarābatī mey-nāb-ile ḳan …

5. **‘Ālī** ḳomayup ẓulmet-i ġamda beni āhum
Dūd-ı şerer-ālūd ile yandurdı meşā‘il

---

268. 134[b] ‘Alī. Divanda bu gazel yoktur. (Aksoyak: 2018).

[2] *ed-dāllü ‘ale‘l-ḫayri ke-fā‘il:* “Bir hayra vesile olan onu yapan gibidir.” (Tilmizî, İlm, 14.).

269. Nedīm

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Neden āzürde olduñ nāzenīnüm bī-sebeb bilmem
Beni öldürmege lāzım mı tā böyle ġażab bilmem

Baña zehr-i sitemdür ḥasretüñle bāde-i 'işret
Ben ol mestem ki sensüz neş'e-i cām-ı ṭarab bilmem

3. Göñül pür-ıżṭırāb-ı ġayret ammā mest-i nāz-ile
Bu demde cām-ı ṣahbā gibi kimdür leb-be-leb bilmem

Benem ol nūr-ı Selmān-ı muḥabbet zülf-i kāfir-kīş
Esīr itmek beni sünnet midür ya müsteḥab bilmem

5. Siyeh-mest-i cünūn-ı 'ışḳ olan rüsvā **Nedīm**em ben
Eger küstāḫ isem maġrūr ṭut resm-i edeb bilmem

---

269. 135[a] Nedīm. (Nedîm-i Kâdim) mailto:http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nedimi-kadim-mehmed (16.08.2021-18.05)

2 ḥasretüñle: ḥasretüñde D.

3 nāz-ile: nāzumla D.

4 nūr-ı Selmān: nev-müselmān D.

270. Ġınāyī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Bu şeb kimlerle hem-meclisdür āyā māh-ı tābānum
Ne bezme tāb virdi yine ol şem‘-i şebistānum

Kime zencīr-i ‘ışḳ oldı kime dāġ-ı derūn oldı
‘Aceb ḫāl-i mu‘anberle o zülf-i ‘anber-efşānum

3. İşitdüm ḫārlar-ıla ‘andelībüm ülfet eylermiş
Ḫazāna döndi gül-berg-i neşāṭ-ı ṭab‘-ı nālānum

Ḳoyup deycūr-ı ġamda yol mı gitmek sen de inṣāf it
Ṭarīḳ-i dil-berīde derd-mendüñ şāh-ı ḫūbānum

5. Teraḥḥum ḳıl **Ġınāyī** bendeñe bir nīm-nigāh eyle
Efendüm pādişāhum sevdügüm devletlü sulṭānum

270. 135[a] Ġınāyī.

271. Ḫayālī

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Gehī zehr-āb-ı ġam geh mey diyü ḫūn-ı ciger çekdüm
Muḥabbet bezmine hem-dem olalı gör neler çekdüm

Dil ü cān geçmesün benden diyü gördüm fiġān eyler
Gelünce ḳarşudan tīr-i cefādan ben siper çekdüm

3. Lebüñ öpdügine sāḳī ḥasedden baġrı ḫūn olmuş
Ṣurāḥīnüñ gice meclisde aġzından ḫaber çekdüm

Serīr-i 'ışḳı aldum Vāmıḳ u Ferhād ü Mecnūnla
Düzüp dīvāneler alayını ben daḫı ser çekdüm

5. **Ḫayālī** ol ḳamer-ṭal'at şehüñ dīvānesi oldum
Baş üzre dūd-ı āhumdan siyeh bir dāne per çekdüm

---

271. 135[a] (Ḫayālī Beg G.36).
2 benden: bizden D. // gelünce: gelürken D. / tīr-i cefādan: tīr-i ḳażāya D.
3 sāḳī: sāġar D.
4 düzüp: durup M.
5 ḳamer: hümā // bir dāne: pervāne M.

272. Rūḥī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Rüsūm-ı naḫvet ü nāz ise ‘ādet sizde sulṭānum
Taḥammül-kārlukdur pīşe ḥālā bizde sulṭanum

Hele ḫāṭır-güşālıḳ bāde-i ḥamrāya maḥṣūṣdur
O keyfiyyet bulınmaz şerbet-i ḳırmızda ṣulṭānum

3. Ne minnet heb olurduḳ sīr-çeşm-i ni‘met-i vuṣlat
Eger olmasa nān-ı ḫᵛān-ı luṭfuñ düzde sulṭānum

Olınca nā-murād(?) bintü’l-‘ineb dāmād-ı mey-ḫᵛāra
Ne meşrebdür bilindi duḫter-i sāḳızda sulṭānum

5. Vefā lāzım degül **Rūḥī**ye gel isterse düşnām it
Şikāyet fende ḳanda bilge ...da sulṭānum

272. 135[a] Rūḥī. Divanda bu gazel yoktur. (Ak: 2001). (Erten: 2018).

273. Ḥāletī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Kūyuñı ilter ġubār-ı cism-i efkārum benüm
Tende bād-ı ṣarṣar-ı ġamdur hevā-dārum benüm

Muṭṭaṣıl özler senüñ ol sā‘id-i sīmīnüñi
Murġ-ı dest-āmūzdur gūyā dil-i zārum benüm

3. Āteş-i ‘ışḳ-ı ciger-sūz eyledi baġrum kebāb
Ol kebābuñ ḳanıdur bu eşk-i ḫūn-bārum benüm

Ḳorḳarın bir gün aña zārum benüm kār eyleye
Söylesünler yārüme zār itmesün kārum benüm

5. Vaṣf-ı la‘l-i yār-ile ey **Ḥāletī** Meryem gibi
Ḥāmil-i rūḥ oldı bu ebkār-ı efkārum benüm

---

273. 135[a] (Azmi-zāde Ḥāletī D. G.529).
5 ebkār-ı efkārum: efkār-ı ebkārum D.

274. Naḥīfī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün
Hezec – – +/ + – – +/ + – – +/ + – –

1. Göz gördi göñül sevdi seni ey yüzi māhum
Ḳurbānuñ olam var mı benüm bunda günāhum

'Āşıḳluġuma şāhid-i 'ādil mi degüldür
Evżā'-ı ḥazīnümle ġarībāne nigāhum

3. Memnūn-ı vefā eyle beni sen keremüñle
Yansun ḥased āteşlerine baḫt-ı siyāhum

Ey seng-dil itmez mi senüñ ḳalbüñe te'ṯīr
Ḫārāları ḫākister iden āteş-i āhum

5. Bir baġrı yanıḳ 'āşıḳ-ı miḥnet-zededür gel
Aġlatma **Naḥīfī** ḳuluñı cevr-ile şāhum

274. 135[b] (Naḥīfī Süleyman Efendi D. G.333).
[3] sen: gel D.

275. Sāmī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Ḳaçan kim nükte-senc olup açar ol māh-ı gül-fem fem
Rumūz-ı ‘alleme’l-esmādan urmaz daḫı Ādem dem

Kelām-ı pür-kelām-ı ṭa‘n-ı ta‘n-ı tīr-te’s̱īri
Oñılmaz degme ḥāletle iderse la‘li merhem hem

3. Neden mesrūr ola vaṣluñ ile ey şāh-ı ferrūḫ-ruḫ
Bu ben bī-çārenüñ dā’im ola ḳalbinde müdġam ġam

Şu deñlü telḫ-kāmem cām-ı ġam-encām-ı hecrüñden
Ki zevḳ-ı şehd ḥāṣıl eylerüm ger nūş idersem sem

5. Ḥabāb-āsā felekler mużṭaribdür bār-ı āhumdan
Firāḳıyla idelden **Sāmiyā** āfāḳı giryem yem

---

275. 135[b] (Arpaemīni-zāde Mustafā Sāmī D.G:87).
2 ḥāletle iderse la‘li: ḥal ile Mesīh eylerse D.
3 4. Beyit D. Bu ben bī-çārenüñ dā’im ola ḳalbinde: Muḥibb-i ṣādıḳun ḳalbinde dā’im oldı D.
4 3. Beyit D.cām-ı ġam: kām-ı ġam D.
5 bār-ı āhum: dūd-ı āhum D.

276. Rūḥī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + – – / + + – – / + + –

1. Nice bir cür'a gibi pest olalum
Şīşe mānend zīr-i dest olalum

Nice bir kūze-i şarāb gibi
Atılup bezmden şikest olalum

3. Hep bu huşyārluḳ belāsıdur
Bize bir cām ṣun ki mest olalum

Meclis-i vaḥdete ayaḳ baṣalum
Mest-i peymāne-i elest olalum

5. Sevelüm **Rūḥi**yā o muġbeçeyi
Varalum biz de büt-perest olalum

276. 135[b] (Bağdatlı Rūḥī D. G.779). (Ak: 2001).
1 mānend: manendi M.
5 varalum: nice gün D.

277. Cevrī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Ġam ile tīre iken ey meh-i enver göñlüm
Mihr-i ruḫsāruñ ile oldı münevver göñlüm

Düşeli derd-iġam-ı ‘ışḳına İbrāhīmüñ
Ruḫları hicri ile oldı pür-āẕer göñlüm

3. Bāde-i Kevs̱er ile āb-ı ḥayātı içmez
Būse-i la‘l-i leb-i dil-beri ister göñlüm

Olmadı ḳayd-ı ġam ü bend-i belādan āzād
Saña meyl ideli ey serv-i semen-ber göñlüm

5. Gül-ruḫı yādına bülbül gibi ol dil-dāruñ
Cevriyā şām u seḥer nāleler eyler göñlüm

277. 135[b] Cevrī. Divanda bu gazel yoktur. (Ayan: 1981).

278. Ẕātī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Şāh-ı ‘ışḳam dūd-ı āhum sāye-bānumdur benüm
Eşk-i çeşmüm leşkerüm ṭablum fiġānumdur benüm

Ra‘d ṣanmañ ḳubbe-i eflāki güm güm gümleden
Yār elinden na‘re-i āh u fiġānumdur benüm

3. Cismümüñ her cānibinde zaḫm-ı ḫūn-bārum ki var
Ḥālüm aġlar yāra çeşm-i ḫūn-feşānumdur benüm

Çarḫ-ı a‘ẓam bāġ-ı ‘ışḳuñ içre bir dōlābdur
Anı gerdān eyleyen eşk-i revānumdur benüm

5. Germ olup āhum ayıtdı kim felekler **Ẕātī**yā
Yaḳmaġa ḳandīl-i ‘arşı nerdübānumdur benüm

---

278. 135[b] (Ẕātī D. C.2 G.869 s.374). Divanda bu gazel 7 beyittir.

2 na‘re-i āh u fiġānum: na‘re-vü-āh-u fiġānum D.

3 5.beyit D.

4 3.beyit. çarḥ: çarġ M. “Ey ṭabīb-i cān-ü-dil derdüm saña şerḥ itmege / Zahmumuñ aġzında peykānuñ zebānumdur benüm” (G.374/4).

5 7.beyit D.

6 “Ġāfil olma sehm ḳıl ahum odından ey felek / Ḳaddüm altun tozlu bir Çaçī kemānumdur benüm” (G.374/6).

279. Rāmī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Şem‘-i ümmīd bir ah-ile fürūzān olsun
Hele ṣabr eyle biraz şām-ı ġarībān olsun

Sāḳiyā ḳalmadı ḫamyāzede hīç tāb u tüvān
Vaḳtidür sāġar-ı leb-rīz dıraḫşān olsun

3. Beni sīrāb-ı ḥayāt eyledi bir nükte ile
Āb-ı ḥayvān leb-i cān-baḫşına ḳurbān olsun

Menba‘-ı girye tenevvür-i dil-i sūzānumdur
Nice ṭūfān fedā-yı ser-i müjgān olsun

5. Rāżıyam neşter-āzār-ı ṭabīb-i hicre
Tek hemān derd-i dil-i zāruma dermān olsun

Birkaç elfāẓ-ı perīşān ise de ey **Rāmī**
Bu ġazel zīver-i mecmū‘a-i yārān olsun

279. 136[a] Rāmī. Divanda bu gazel yoktur. (Kavukçu: 2000).

280. Feyżī

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Cemüñ bezmin görüp seyr itmeyen mir'āt-ı sīnādan
Ne bilsün neş'e-i ḥālet-fezā-yı keyf-i ṣahbādan

Hevā-yı būy-ı zülfüñ neşr ider o gülbün-i nāzın
Murādum budur ancaḳ rūzigār-ı bād-peymādan

3. Olan dil-dāde-i zīb ü nuḳūş-ı mesned-i naḫvet
Baḳup mir'āt-ı çarḫa örnek alsun perr-i 'anḳādan

Çekilmezken ġam-ı ebrū vü zaḫm-ı tīr-i müjgānı
Neler çekdüm amān ol ġamze-i pür şūr u ġavgādan

5. Kimi ṭūbā kimi 'ar'ar didiler ḳamet-i yāra
Bilen dir bilmeyen dir **Feyżi**yā a'lā vü ednādan

280. 136[a] Feyżī. Divanlarda bu gazel yoktur. (Gülnar: 1996). (Özerol: 1996).

281. Manṭıḳī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün
Hezec – – +/ + – – +/ + – – +/ + – –

1. Cān ḳurtaramaz kimse o ḫūn-ḫᵛāruñ elinden
Bilmem nice dil būse alur yāruñ elinden

Bir kez yüzine güldi diyü bülbül-i zāruñ
Gül ḳurtaramaz hīç yaḳasın ḫārun elinden

3. Göz dikse n'ola sūzen-i müjgānuña cānā
Çāḳ oldı girībān-ı dil aġyāruñ elinden

Evvel irişen meyvesidür şāḫ-ı ümīdüñ
Seng-i sitem ol şūḫ-ı cefā-kāruñ elinden

5. Kārı şeb ü rūz ol şeh-i devrāna du'ādur
Ġayrı ne gelür **Manṭıḳī**-i zāruñ elinden

---

281. 136[a] (Manṭıḳī D. G.23).
1 alur: umar D.
2 hīç yaḳasın: yaḳasını D.
3 girībān-ı dil aġyāruñ: girībān (leb-i ḫūn-ḫᵛāruñ) D.
5 şeh-i devrāna: şeh-i ḫūbāna D. // ġayrı: artuḳ D.

282. Nādirī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ḫāṭıruñdan çıḳmasun senden gözüm mehcūr olan
Olmasun bārī̇ göñülden dūr gözden dūr olan

Seng-i bī̇-dād-ı firāḳuñla ḫarāb oldum tamām
Dest-i iḥsānuñla evvel ḫāṭırı ma'mūr olan

3. Şimdi lāyıḳ mı ġam-ı hicrāna olmaḳ mübtelā
İltifātuñla dem-ā-dem gül gibi mesrūr olan

Aġlasun gezsün benüm gibi düşüp ṣaḥrālara
Da'imā yansun yaḳılsun sevdigüñden dūr olan

5. Firḳat eyyāmı 'aceb geldi yetişdi **Nādirī**
Yazadurmış derd-i hicre vuṣlata maġrūr olan

282. 136[a] Nādirī. Divanda bu gazel yoktur. (Külekçi: 1985).

283. ‘Ulvī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Vefā gelmek muḥāl oldı nigār-ı dil-pesendümden
Olumam iḫtiyār itdüm uṣandum kendi kendümden

Beni öldürmege ‘ahd eylemişken şimdi el çekdi
Umulmazdı bu deñlü bī-vefālıḳ şeh-levendümden

3. N’ola şekvā idersem rūzigār-ı nā-muvāfıḳdan
Ayırdı cebr-ile dil murġını serv-i bülendümden

Ġarīb ü bī-kes oldum çāresüz ḳaldum cüdā düşdüm
Begümden sevdügümden pādişāhumdan efendümden

5. Ḫaṭṭı geldükde didüm yāre zülfi geçdügi bendi
Didi şükr eyle ey **‘Ulvī** ḫalāṣ olduñ kemendümden

---

283. 136[a] (Derzi-zāde ‘Ulvī D.G:444).
2 eylemişken: eylemiş D.//şeh-levendümden : şeh-i levendümden D.
3 Divanda 3. beyitin 2. mısra ile 4. beytin 2. mısrası birbirlerinin yerindedir. // cebr: ḫayr D.

284. Na‘īm

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ḳan döker ġamzeñ bezmde bāde-ḫ^{v}ār oldıḳça sen
Cisme cān eyler du‘ālar neşve-dār oldıḳça sen

Rūzigār almış gider bir berg-i güldür ẓan ider
‘Āşıḳān esb-i ṣabā seyre süvār oldıḳça sen

3. Āşinālar ġavṭa-ḫ^{v}ār-ı lücce-i ‘ummān olur
Zümre-i bī-gānegāne der-kenār oldıḳça sen

Fehm ider noḳsānını her vechle māh-ı tamām
Nāfe-reg(?) sīneñ açup āyīne-dār oldıḳça sen

5. Gülsitān-ı ‘ālem içre her nihāl-i tāzeden
Mīve-çīn ol ey **Na‘īm** dil-figār oldıḳça sen

---

284. 136^{b} Na‘īm.

285. Nev‘ī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Degüldür ḥāk-i sīnem şerḥa şerḥa tīġ-ı ḥasretden
Cemālüñ mihrine ḳarşu şikāf olmış ḥalāvetden

Göñül kim ‘arş-ı a‘lādur senüñ fikr-i lebüñ anda
Mesīḥ-āsā ‘urūc-ı āsumān itmiş leṭāfetden

3. Ḳul oldıġuma ḫaṭṭuña ider şāhıdlıgı la‘lüñ
‘Acebdür göz göre esrārlar düşmiş şehādetden

İrem gülşenlerinden bir güzel gūşe bünāgūşuñ
Ḫaṭ-ı sebz-i ruḥuñ bir ḳıṭ‘adur bāġ-ı leṭāfetden

5. O tersā-beççeyi büt-ḫānede seyr itdi ey **Nev‘ī**
Ṭayandı ḳaldı ṣūretler der ü dīvāra ḥayretden

---

285. 136[b] (Nev‘ī D. G.322).

1 ḥalāvetden: ḥarāretden D.

3 esrārlar düşmiş: esrār yir düşmez D.

4 bāġ-ı leṭāfetden: bāġ-ı melāhatden D.

286. Fażlī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ṣormazın ben ey melek saña perīlerden misin
Şek yoḳ anlar dönsin ammā kāfirīlerden misin

Ādemīlerde bu ḥüsn ü ānı hergiz görmedük
Yoḫsa ey ḥūr-ı behişt peykerīlerden misin

3. Boynıña ṭavḳ eylemişsin zülfüñüñ zencīrini
Söyle arṣlanum kerem ḳıl ḥayderīlerden misin

Dāmen-i çarḫı ḳılursın her gice pür-eşrefī
Sende ey meh mihr-i yāre müşterīlerden misin

5. Ehl-i milletsin biḥamdillāh nedendür **Fażli**yā
Ol puta bu resme ṭapmaḳ āẕerīlerden misin

286. 136[b] Fażlī. Divanlarda bu gazel yoktur. (Özkat: 2005). (Erdem: 2008).
[2] [ey ḥūr-ı behişt u peykerīler]: ḥūr ey behişt peykerīler M. // Vezin aksamaktadır.

287. Neşāṭī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Dil niyāz itmekde dil-ber nāz bilmez neydügin
Nev-ẓuhūr-ı 'işvedür dem-sāz bilmez neydügin

Bezm-i ġamda dil ki dā'im ẕevḳ-yāb-ı nāledür
Naġme-i ḥālet-fezā-yı sāz bilmez neydügin

3. Cünbiş-i dāmān-ı nāzın güllerin seyr itmeyen
Sūz-ı bülbül şu'le-i āvāz bilmez neydügin

Āteşīn lehceyle şi'r-i āb-dārum görmeyen
Ṭarz-ı siḥr ü şīve-i i'cāz bilmez neydügin

5. Olmayan naḳş-ı ḫayālümle **Neşāṭī** āşinā
Resm-i kilk-i 'Örfī-i Şīrāz bilmez neydügin

---

287. 136[b] (Neşati D. G. 96). Divanda bu gazel 6 beyittir.

3 4.beyit D. "Keşf-i rāz itmekde dil dā'im nigāh-ı şūhına / İhtīrāz-ı gamze-i gammāz bilmez neydügin" (G.96/4).

4 5.beyit D.

5 6.beyit D.

288. Emrī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Yār yıḳsa göñlüñi ġam çekme ey ‘āşıḳ sevin
Seng-i bī-dād ile bünyād eylemek ister evin

Nūr-ı ruḫsārı baturdı āfitābuñ lem‘asın
Nitekim maḥv eyledi ḫurşīd māhuñ pertevin

3. Nālesin efzūn idermiş yārı gördükçe rakīb
Seg gibi meh-tāba ḳarşu artururmış ‘av‘avın

Sāye-vār ol serv-ḳāmetden cüdā olma göñül
Himmeti ‘ālī-durur maḥrūm ḳılmaz pey-revin

5. Gelsün **Emrī** bendenüñ seyr eylesün dīvānını
Görmek isterse Niẓāmī mülk-i naẓmuñ Ḫüsrevin

288. 136[b] (Emrī D. G.369).

3 gördükçe: gördükde D.

4 durur: olan D. / ḳılmaz peyrevin: Mecmuada bu kısım tahrib olmuştur.

289. Fehmī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Görüp aġyār ile ol şūḫ-ı gül-pīrāheni şimdi
Girībān nice çāk olmasun dil-i dāmeni şimdi

Piyāde nāz ile reftār idelden ol ḳıyāmet-ḳad
Biraz indürdi ḫūbān-ı zamāne yelkeni şimdi

3. Ruḫuñ şavḳında dil gülşen-serā-yı kūy-ı ḥüsnüñde
Düşürmez ‘andelīb[ler] nālesince şīveni şimdi

Şikest itmek içün ‘uşşāḳ-ı zāruñ şīşe-i ḳalbin
Göñülde ṣaḳlar oldı dil-rübālar āhını şimdi

5. Ḥikāyet-i ġamum şöhret virelden ey lebi şīrīn
Ferāmūş itdi ‘ālem ḳıṣṣa-i Kūh-keni şimdi

Lebi vaṣfında şīve bir ġazel dimişdüm ey **Fehmī**
İşitdüm būselikde beste itmişler anı şimdi

---

289. 137[a] Fehmī.
[1] İkinci mısrada vezin aksamaktadır.

290. Dürrī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Meyl-i rezm itmez ḥużūra yitdi 'asker ḳalmadı
Cān u baş alur ele merdāne bir er ḳalmadı

File ḳarşu ruḫ-be-ruḫ ursun nice ferzāneler
Ṭutdı meydānı piyāde fārise yer ḳalmadı

3. Bī-hünerler başa çıḳdı kimse tīġ almaz ele
Hep ayaḳda ḳaldılar merd-i hüner-ver ḳalmadı

Āteş-i rezm-i 'adūyı görse balıḳlar ḳaçar
Ṣuya batsun bir ocaḳda hīç semender ḳalmadı

5. Yolları zāġ u zaġan aldı ḳuş uçmaz **Dürri**yā
Bir ḫaber uçarmaġa hergiz kebūter ḳalmadı

290. 137[a] Dürrī. Divanda bu gazel yoktur. (Vural: 2019).

291. Şānī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Çekerüm her gice ol zülf-i semen-sā ġamını
Almışam başuma Mecnūn gibi Leylā ġamını

Kāşkī bir dehen-i ġoncaya mā'il olsa
Bilse bülbüllerinüñ ol gül-i ḥamrā ġamını

3. Dāne-i ḫāl-i 'iẕāruñla göñül eglersin
Çeke mi ādem olan cennet-i me'vā ġamını

Dil ṣoḳar ḫançer araya ḳomaz şerḥ ideyin
Zaḥm-ı deheni derūnum dil-i şeydā ġamını

5. Pister-i ġamda ża'īf oldı cefādan **Şānī**
Öldür ey şūḫ aña çekdürme bu dünyā ġamını

291. 137[a] Şānī. Divanda bu gazel yoktur. (Tunç: 2017). Abuzer Kalyon, *agt.* s.1273.
[4] İlk mısrada vezin aksamaktadır.

292. Rācī̄

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Çekerin ‘ışḳ-ile bir ḳāmet-i [ṭūbā] ġamını
Çekmedin tāze nihāl-i gül-i ra‘nā ġamını

Şāh-ı māḫem ki şehā la‘l-i lebüñ devrinde
Çekmedüm şimdiye dek bāde-i ḥamrā ġamını

3. Dilerüm cān-ıla bir dil-bere mā’il olasın
Bilesin ‘ışḳa düşüp ‘āşıḳ-ı şeydā ġamını

Sī̄neme ‘ışḳı hevāsiyle elifler çekdüm
Āh aldum başuma serv-i dil-ārā ġamını

5. Olsa **Rācī̄** ġam-ı hicr-ile bugün yārinüñ
Çekmeye zāhid-i sālūs gibi ferdā ġamını

---

292. 137[a] Rācī̄.

[1] [ṭūbā]: Metin tamiri yapılmıştır.

293. Feyżī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün
Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Şeh-i‘ışḳam ġam u ġuṣṣa yiter ḫayāl-ü-ḫışm(?) şimdi
Şu‘ā‘-ı nārdan besdür bañа zerrīn ‘alem şimdi

Kesāda irdi varduḳça ṣafā esbābınuñ ḳadri
Revācın buldı gitdükçe metā‘-ı derd ü ġam şimdi

3. Ezel maḫṣūṣ imiş her ‘āşıḳa bir dil-ber ammā kim
Vefā eyler bütün dünyā[ya seng-]dil bir ṣanem şimdi

Ṣıdı seng-i ḥavādiṯ sāġar-ı cem‘īyyet-i ‘ışḳı
Sifāl-i köhneden teşḫīṣ olınmaz cām-ı Cem şimdi

5. Gedāya dest-gīr olmaz cihānda kimse ey **Feyżī**
Mürüvvet bābını sedd eyledi ehl-i himem şimdi

293. 137[a] Feyżī. Divanlarda bu gazel yoktur. (Gülnar: 1996). (Özerol: 1996).
[3] [ya seng-]: Metin tamiri yapılmıştır.

294. Miṣālī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Meclis-i 'ışḳa ayaḳ baṣ yüri merdāne gibi
Eller üzre ṭutalar tā seni peymāne gibi

Bir dem olmaz ki ola meclis-i meydān ġālī
Görmedüm cā-yı ṣafā kūşe-i mey-ḫāne gibi

3. Āşinā kim ezelī ḫizmete varsam mı didüm
Didi nāz ile gelürseñ baña bīgāne gibi

Güneş ey şem'-i ḥüsün olmasa pervāne eger
Yā neye döner idi üstüñe pervāne gibi

5. Erre-i ġamla **Miṣālī** ten-i ṣad-pāre ider
Diler-iseñ ola baş üzre yerüñ şāne gibi

294. 137[b] Miṣālī. Abuzer Kalyon, *agt.*, s.1173.

295. Ḥāletī

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün
Hezec – – +/ + – – +/ + – – +/ + – –

1. Ya'ḳūb dili aḳıtsa n'ola eşk-i revānı
Dīdārı 'azīz eyledi ol Yūsuf-ı ṣānī

Gezdürse n'ola cānını her-dem dil-i bīmār
Bir dil-ber arar virmek içün yolına cānı

3. Bī-bāk yatur bāliş-i rāḥatda ṣafāda
Her kim ki yataḳlandura ol genc-i nihānı

Mūrın ten-i pākünde eṣer yoḳ dinilürdi
Ol şūḫ-ı cihānuñ eger olmasa miyānı

5. Luṭfuñla n'ola **Ḥāletī**yi bende idünseñ
Ḳul çoḳluġunuñ pādişehe var mı ziyānı

295. 137[b] Ḥāletī Divanda bu gazel yoktur. (Kaya: 2017). Abuzer Kalyon, *agt.,* s.1412. *Metāli'ü'n-Nezā'ir*'de "Ḥātetī 'Azmī-zāde" ismiyle kayıtlıdır.

296. Na‘tī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Dil-i ġam āşinādan dil-berüm bī-dādını kesdi
Yazuḳlar bende-yi dīrīnenüñ īrādını kesdi

Gelüp çīn itdi şimdi māder-i faṣl-ı dey ebrūsın
Anuñ-çün ṭıfl-ı bülbül şi‘rin(?) ü feryādını kesdi

3. Görince ḳāmet-i mevzūn-ı yārı bāġbān-ı çarḫ
Dibinden tīşe urdı servni vü şimşādını kesdi

Göñül mülki ḫarāb-ı ceyş-i hicrān olduġın bildüm
Gözüm yaşına zīrā ḫūn-ı dil imdādını kesdi

5. Benüm ol merd-i meydān-ı belā kim ḫançer-i āhum
Sipihrüñ **Na‘ti**yā bīñ cevşen-i fūlādını kesdi

296. 137[b] Na‘tī.

297. ‘Ālī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Kim bilür atmayalardı ḳatı yabana beni
Ṭaş ṭoġuraydı ṭoġurmaḳdan ise ana beni

Bilmezem ḥażret-i *lā-yüs’elu ‘ammā yef‘al*
Ne içün ḳoydı ola hey’et-i insāna beni

3. Ḳā’il idüm ki yatam çāh-ı ‘ademde nice yıl
Mālik olmaḳdan ise Yūsuf-ı Ken‘āna beni

Yalıñız bunca belādur ki ṣafā-yı ṭab‘um
Bā‘iṯ-i ḥıḳd u ḥased eyledi yārāna beni

5. Devlet āsān görinür himmet-i **‘Ālī** olıcaḳ
Oldı ol vaḳt ki lāyıḳ göre iḥsāna beni

Umaram mühr-i Süleymān gibi el üzre ṭuta
Terbiyet eyleseler āṣaf-ı devrāna beni

---

297. 137[b] ‘Ālī. Divanda bu gazel yoktur. (Aksoyak: 2018). Bu şiir, Âlî isimli bir şaire aitmiş gibi yazılmışsa da şiirin Âlî isimli bir şaire ait olmadığı, bir kasideden alındığı düşünülmektedir.

[2] “Allah, yaptığından sorumlu tutulamaz; onlar ise sorguya çekileceklerdir” (Kur’ān: Enbiyā/23).

298. Ḳandī

Mefā'īlün fe'ilātün mefā'īlün fe'ilün

Mücte<u>ss</u> + – + – / + + – – / + – + – / + + –

1. Bölük bölük yüriyen şīve-kārı gördüñ mi
Ṭaraf ṭaraf çekilen āh ü zārı gördüñ mi

Ṭaşup ṭaşup dökilür 'aynumuñ pıñarından
Çaġıl çaġıl aḳan ol çeşme-sārı gördüñ mi

3. Dutup dutup dutulur mı tütüp tütüp çıḳan āh
Gürül gürül ṭutışan dilde nārı gördüñ mi

Çeküp çeküp getürür çok çok 'uşşāḳı
Girih girih ṭolaşan zülf-i yārı gördüñ mi

5. Parıl parıl ṭutışur nār-ı şevḳ ile **Ḳandī**
Yalap yalap yanan ol şem'-vārı gördüñ mi

298. 137[b] Ḳandī (PM. G.7672).

3 4. Beyit PM. dutulur: yañılur PM. / tütüp tütüp: tögüp tögüp PM.

4 3.beyit PM. çok çok: cavḳ cavḳ PM. // ṭolaşan: ṭolanan PM.

299. Sāmi‘

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Hezec + – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –

1. Güzeller şīvesin üftāde-i dīdār olandan ṣor
Fiġān ma‘nāsını efsūn ṣaçup dil-dār olandan ṣor

Fedā cānāne cān virsen ne añlar ġāfilān andan
O ẕevḳ-i cān-güdāzı yār içün ber-dār olandan ṣor

3. Sürünmek i‘tilādur ḫāk-i pāk-i rāh-ı dil-berde
O sırrı ... yā ‘ışḳ ile seyyār olandan ṣor

Zelīl olmaz dinür nūr-ı faẓīlet gerçi ‘ālemde
Siyeh-baḫtī-i fazlı cehl elinde ḫ^{v}ār olandan ṣor

5. Nedür çekdiklerüñ **Sāmi‘** bilinmez bezm-i şādīde
Göñül āteşlerin bī-kes ḳalup nā-çār olandan ṣor

300. Ve lehū

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ḥüsn-i şūḫuñ parlıyor çeşminde ‘ışḳuñ sīnede
Minnet itmem var iken sen şemse de pervīne de

2. İsterüm düşsün senüñ de ḳalbüñe hicrān-ı ‘ışḳ
Seyr iderken gizli gizli kendüñi āyīnede

[Ş 26 (Şaban) 1338]

299. 138[a] Sāmi‘.
300 138[a] Sāmi‘.

301. Sāmi‘

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. İnhidām-ı ḳavm öñinde ışṭıbār itmek de güc
Ṣabrı yıḳmaḳ ‘acze düşmek intiḫār itmek de güc

Bir şerefsiz ‘ömr var yāḫūd şerefsiz bir ölüm
Her iki şeḳḳ-i elīmi iḫtiyār itmek de güc

3. Örtüyor tārīḫi ferdānuñ cenāḥ-ı mātemi
Māżī-i merbūtemüzle iftiḫār itmek de güc

Aġlamak ṭuġyān ile müşkil şu devr-i ḫandede
Ḫānümān ḥaḳḳında ketm-i iġbirār itmek de güc

5. Var ise ‘adlüñ ilāhī inkişāf itsün yiter
Ẓulm içinde fecr-i ‘adle intiẓār itmek de güc

302. Ve lehu

Mefūlü mefā‘īlün fe‘ūlün

Hezec – – +/ + – – +/ + – –

1. Mestüm beni mest iden de sensüñ
Bilmem neye böyle dil-şikestsüñ

[Ş 26 (Şaban) 1338]

301. 138[a] Sāmi‘.
302 138[a] Sāmi‘.

303. Sāmi‘

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

Hezec – – +/ + – – +/ + – – +/ + – –

1. At pīrehen-i dīde-şikāfı üzerüñden
Tā nūr-ı Ḫüdā ḫāke hübūt itdi disinler

Öpdür dü-leb-i ṣāfuñı isterse ...
Nāmūs-ı İlāhīye suḳūṭ itdi disinler

[8 Zilhicce (1)338]

303. 138[a] Sāmi‘.

304. Sāmi‘

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

Hezec – – +/ + – – +/ + – – +/ + – –

1. Ben gülşen-i ‘ışḳuñda nevā-sāz-ı süḫandim
Cevrüñ beni ṣuṣdurdı mürüvvetsüz efendim

Bir naġme-i mes‘ūd idi her şi‘r-i bülendim
Cevrüñ beni ṣuṣdurdı mürüvvetsüz efendim

3. Reftāruñı görse-idi ger yirde müneccim
Billāh ṣanırdı seni hemşīre -i encüm

Bir boynı bükük ḳalbi ḳırıḳ ġam-zede gencim
Cevrüñ beni ṣuṣdurdı mürüvvetsüz efendim

[12 Zilhicce (1)338]

304. 138[a] Sāmi‘.

3. MECMUANIN (103a-138a) MESTAP'A GÖRE TASNİFİ

TABLO:4

Yer Nu							
Varak Numarası	**Mahlas**	**Matla' beyti / bendi**	**Makta' beyti / bendi**	**Nazım Şekli / birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
103[a]	Ṣābit	Çekdüm yaḳadan gerden-i āġyāra yapışdum Ġavġā büyüdü dāmen-i inkāra yapışdum	Ṣābit gibi evvel alup eşkümle vużūyı Soñra öperek muṣḥaf-ı ruḫsāra yapışdum	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
103[a]	Sırrī	'Işḳuñla dili nūş-ı mey-i nāba düşürdüm Haḳḳā ki nigīn-i ḫıredi āba düşürdüm	Bu nev-ġazeli eyleyüp İstānbūl'a irsāl Sırrīyi yine ḥāṭır-ı aḥbāba düşürdüm	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
103[a]	İlmī	Mümkin mi teşne-yi leb-i cānāne olmayam Mey-ḫ[v]ār olmada hem-dem-i peymān'olmayam	Fikrim daḳīḳ cūy-ı revān 'İlmiyā sözüm Bu āsiyāda yā nice pür-dāne olmayam	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
103[a]	Faṣīḥ	Seni bir laḥẓa ey çeşmüm ne mümkindür görem bī-nem N'ola cūş eyler isem 'ālem-i 'ışḳuñda deryāyem	Faṣīḥā ben inanmam rūzigāra ḥāṣılı gendüm Ṣavurur ḫırmen-i 'ālemde bir gün bilürem dānem	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
103[a]	Nizāmī	Dir isem ḥüsn-i dil-efrūzuña 'āşıḳ degülem Sözüm işitme ki bu da'vīde ṣādık degülem	Leblerüñ şerbetidür derd-i Niẓāmī'ye devā Ṭıbbı yaḫşi bilürem ṣanma ki ḥāẕıḳ degülem	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	

103[b]	Rāşid	Saña oldı u şehlā-çeşm eyā dil çün nigāh-efgen Var artıḳ eşk-rīz-i fürḳat olma dīdeler rūşen	Olup Nābī'ye pey-rev ṭurma eyle mu'ciz-ārāyı Ḳo olsun ġamla a'dā çāk çāk reşk-i ġayretden	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	Müz eyy el
103[b]	Fāik	Derūn-ı sīneye ṣad dāġ-ı ḥasret oldı tāb-efgen Serāy-ı cism-i zār[um] derd-perver dīdeler rūşen	Gümüş-ḫāne emīni oldı ṣandum kendümi Fāiḳ İdince nā'il-i vuṣlat beni ol şūḫ-ı sīmīn-ten	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – – / + – – –	
103[b]	'İşmetī	Dirseñ ey dil çeşm-i baḫtuñ derd-i hicrān görmesün Ḳanlu yaşum sil nigāh itdükçe cānān görmesün	Sūz-ı dilden ḳopmadur bu şi'r-i rengīn 'İşmetī 'Arż iderseñ ehline 'arż eyle nā-dān görmesün	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
103[b]	Ṭāli'ī	Feraġāt eyle gel ey dil ümmid-i vaṣl-ı dil-berden Ki hergiz bu cihān içre vefā gelmez güzellerden	Saña ey Ṭāli'ī hep bu felāketler felekdendür Ne lāzım yoḳ yire her gün şiḳāyet itmek aḫterden	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
103[b]	'Ubeydī	Ġamuñla pāy-māl olan dil-i vīrānı añmazsın Ele iḥsān idersin genc-i vaşlı anı añmazsın	Nice ṣıḥḥat yüzi görsün 'Ubeydī derd-mendüñ kim Ṭabībüm yıl geçer ol ḫasta-i hicrānı añmazsın	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
104[a]	'İşmetī	Nigāhum būse-çīn olmaḳda la'l-i dil-sitānından Şikārın almayan şeh-bāz çıḳmaz āşiyānından	Hemān ey 'İşmetī 'arż-ı 'ubūdiyyetden ayrılma Seni kim dūr ider ol şāh-ı ḥüsnüñ āsitānından	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
104[a]	Nā'ilī	Ḫam olmaz degme tīr-endāz-ı āhuñ imtiḥānından Ol ebrūlar ki Rüstem dāġ-ı saḫtīdür kemānından	Maḥal nāzükdür erbāb-ı ma'ārif itsün istimdād Cenāb-ı 'İsmetīnüñ ṭab'-ı pāk kāmrānından	Gazel		+ – – – / + – – – / + – – – / + – – –	
104[a]	'Ālī	Söylesem söyleme dir yār baña n'eyleyeyim Aña 'arż itmeyeyin ḥālümi yā n'eyleyeyin	Ḥamdüliʾllāh kime incinse dir imiş hele yār Seni 'Ālī gibi rüsvā-yı cihān eyleyeyin	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
104[a]	Şu'nī	Bir cām ile ḳıldı beni sāḳī yine mecnūn Beñzer ki şebīh itdi şarāba o gül efsūn	Cūyān-ı kelām içre bugün ehli yanında Ey Şun'ī ḳanı Yūsuf-ı naẓmum gibi mevzūn	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	

104[a]	‘Ālī	Bunca bīmāruñ ‘aceb fikr eylemez hīç çāresin Ol ṭabīb-i cān çoġaldur muttaṣıl bi-çāresin	Yār ile ṣoḥbet budur ‘Ālī leṭāfet bundadur Ol saña düşnām ide sen ṭurmaya yalvarasın	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
104[b]	Rüşdī	Degüldür ḳaṣd-ı şekve ‘āşıḳuñ āh u enīninden Niyāze ruḥṣat ister dil-rübā-yı nāzenīninden	Meger ṭarḥ-ı bināsı dil-nişīn olmaḳ gerek ġāyet Bu şi‘rüñ her gören ḥaẓẓ eyledi Rüşdī zemīninden	Gazel		+ – – – / + – – – / + – – – / + – – –	
104[b]	‘İṣmetī	Ḫaberdār olmadı gitdi dilüñ āh u enīninden Şikāyet şehr-i ḥüsnüñ bir cevān-ı nāzenīninden	Münāsibdür kümeyt-i kilk-i ṭab‘um cilve-gāh itse Bu şi‘rüñ ‘İṣmetī ḥaẓẓ eyledüm ġayet zemīninden	Gazel		+ – – – / + – – – / + – – – / + – – –	
104[b]	Ṣābir	Dirīġ itmez şarāb-ı la‘lini sāḳī nedīminden Niḫāyet gāhice te’ḫīr ider nāz u na‘īminden	Ser-ā-pā ġark-ı deryā-yı günāh olsaḳ da ey Ṣābir Ümīdin kesmek olmaz bende-i sulṭān-ı kerīminden	Gazel		+ – – – / + – – – / + – – – / + – – –	
104[b]	Ḫalīlī	Egerçi mülk-i dilde pādişāh-ı muḥterem sensin Velī erbāb-ı ‘ışḳa mā’il cevr ü sitem sensin	Çekersin geh muṣībet miḥnetin geh dost hicrānın Ḫalīlī ḥaḳ budur ser-defter-i erbāb-ı ġam sensin	Gazel		+ – – – / + – – – / + – – – / + – – –	
104[b]	Veysī	Gidüp ḫ[v]āb-ı teġāfül dīdelerden dūr olur bir gün Bu meclis böyle ḳalmaz mestler maḫmūr olur bir gün	Gelür bu bezme bir sākī alursın dost cāmın sen Bu mātem-ḫāne ey Veysī serāy-ı sūr olur bir gün	Gazel		+ – – – / + – – – / + – – – / + – – –	
105[a]	Fā’izī	Yıḳıldı ḥāṭırum şimden girü ‘ālem ḫarāb olsun Şikest irişdi çünkim cāma mülk-i Cem ḫarāb olsun	Mey-i‘ışḳ-ıla Yārab Fā’izī’yi mest-i rüsvā ḳıl Görüp reşküñden anı her dil-i ḫurrem ḫarāb olsun	Gazel		+ – – – / + – – – / + – – – / + – – –	
105[a]	Ṣāḳıb	Dil-i miḥnet esīr-i şād kām-ı ülfet itmezsin Perī-rūsın muḥaṣṣıl ādeme ünsiyet itmezsin	Teġāfüldür zamān-ı luṭf kāruñ Ṣāḳıb-ı zāre Dem-i cevr ü cefā geldükde ammā ġaflet itmezsin	Gazel		+ – – – / + – – – / + – – – / + – – –	
105[a]	Ḫüsrev	Söylemez oldı meded cānāne söyleñ söylesün Bir nefes ol ‘Ī sī-i devrāna söyleñ söylesün	Ḫüsreve diñ yār geldi bezme ḫāmūş eylesün Vaḳti güldür bülbül-i nālāna söyleñ söylesün	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	

105[a]	Nev‘ī	Söylemez hīç ol güzel cānāna söyleñ söylesün Ḳā’ilüz tek sögsün ol fettāna söyleñ söylesün	Cām-ı gülden Nev‘iyā mest oldı erbāb-ı çemen Rāz-ı ‘ışḳı bülbül-i nālāna söyleñ söylesün	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
105[a]	Veysī	Diller alınır kākül-i fettānuñ ucından Ādemler ölür ḫançer-i bürrānuñ ucından	Veysī yine meclisde‘aceb yandı yaḳıldı Pervāne-veş ol şem‘-i şebistānuñ ucından	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
105[b]	Faṣīḥ	Nāme-i ḥüsnini itdükde güşād ol meh-rū Mūy-ı pīşānī-i müşgīni görenler didi hū	Sünbül-i kākülidür yā ḫaṭ-ı reyḥānı Faṣīḥ Seni āşüfte-dimāġ iden odur yāḫūd bu	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
105[b]	Rāsiḫ	Eyleyüp dīdār-ı pāküñ ārzū mānend-i cū ‘Ālemi itdüm tek-ā-pū sū-be-sū mānend-i cū	Fāriġ ol Rāsiḫ hevā ile hevesden kim döker Āb-rūyuñ yirlere bu hāy ü hūy mānend-i cū	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
105[b]	Faṣīḥ	Almış eṭrāfuñı segān-ı ‘adū Yazuḳ ey dil-rübā-yı çeşm-i āhū	Beni baḳdurdı reh-güzāra Faṣīḥ Ol ġazālī-nigeh hilal-ebrū	Gazel		+ + – – / + - + – / + + –	
105[b]	‘Ālī	O ruḫlar gül gül olmış serve beñzer ol ḳad-i dil-cū Nedür ol ‘anberīn gīsū nedür ol ḫāl ü ol ebrū	Ten-i zerdüñle şīr-i bīşe-zār-ı ‘ışḳa dönmişsin Şikāruñdur senüñ ‘Ālī meger ol gözleri āhū	Gazel		+ – – – / + – – – / + – – – / + – – –	
105[b]	Vecdī	‘Uşşāḳ-ı zārī ḳıymaḳda baḫt-ı siyāh-ı nev İmdād-ı ḥüsne geldi yine bir sipāh-ı nev	Vecdī o meh-rūyuñ ele alsa zülfini Her nāḫun-ı benānı olur reşk-i māh-ı nev	Gazel		- - + / – + – – / + - + – / – + –	
106[a]	Birrī	Degüldür ḳahve bir luṭf-ı ḫudā-yı zu’l-menendür bu Nice ḳahve her ehl-i keyf içün rūḥ-ı bedendür bu	Muḥaṣṣal ḳahve keyfiyle sözi pür-sūz idüp göñlüm Dimek ister ki ey dil Birrī-i ṣāḥib-süḫandur bu	Gazel		+ – – – / + – – – / + - – – / + – – –	
106[a]	Rāsiḫ	Nice ārām ḳılsun bu dil-i divāne bir yirde Ki ben bir yirde vü āġyār ile cānāne bir yirde	Gice mestāne düşmiş zāhidi gördüm yine Rāsiḫ Küleh bir yerde yatur subḥa-i ṣad-dāne bir yirde	Gazel		+ – – – / + – – – / + – – – / + – – –	

106[a]	Remzī	Nice āsūde olsun bu dil-i bī-çāre bir yerde Ki ben bir yirde ā‘da yār-ile hem-vāre bir yerde	Bu şi‘r-i nā-pesendi Remziyā ‘arż itdi faḳīrāne Dūçar olduḳda Lütfī-i şeker güftāre bir yirde	Gazel		+ – – – / + – – – / + – – – / + – – –	
106[a]	Faṣīḥ	La‘li ol şūḫuñ miyān-ı ḥaṭṭ-ı ‘anber-bārda Gūyıyā bir ġonce-i terdür benefşe-zārda	‘Andelīb-i ḫāme bir ḥāl-ile taḳrīr idemez Buldıġum keyfiyet-i feyżi Faṣīḥ esḥārda	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
106[a]	Feyżī	Dil ḥaste vü zār oldı senüñ tāb-ı tebüñle Bir şerbet-i ṣāfī ṣun o peymāne lebüñle	Ey pādişeh-i nāz u güzel başuñ içün gel Feyżīyi helāk eyle nigāh-ı ġażebüñle	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
106[b]	Fā’iz	Teşrifüñ ile ḫānemi reşk-i İrem eyle Aġlatma beni iki gözüm gel kerem eyle	Ḳānūn-ı belāġatde yine naḳş-ṭırāz ol Ey ḫāme-i ḫoş-lehçe-i Fā’iż neġam eyle	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
106[b]	Rāżī	Dīvāneler içre yüri kendüñ ‘alem eyle Añma göñül ‘aḳl adını ref‘-i ḳalem eyle	Cān ḳaṣdını eyler saña Rāżī ḥaẕer it ġam Var mey-gedeye sāġar ile def‘-i ġam eyle	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / – + –	
107[a]	Necīb	Ey şūḫ-ı nev-āmūz-ı cefā gel kerem eyle Ne va‘de-i vaṣl it ne dürūġ-ı sitem eyle	Bir gūne siḥir-sāzī-i naẓm ol ki Necībā Güftārıñı reşk-i şu‘arā-yı ‘Acem eyle	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
107[a]	Sezāyī	Yanar nār-ı firāḳa ṣubḥa dek dil mū-miyānınca O bir pervānedür yanmaḳ dilermiş mū-miyanınca	Şeb-i firḳat Sezāyī anı buldı kendüye hem-dem Anuñ-çün tā-seḥer yaşın aḳıdur mū-miyānınca	Gazel		+ – – – / + – – – / + – – – / + – – –	
107[b]	Ḥāletī	Dil-i şeydāya gāhī luṭf idüp gāhī ‘itāb eyle Hemān n’eylerseñ eyle nāz ile bir kez ḫiṭāb eyle	Ḳo çıḳsun Ḥāletī cānuñ n’içün ol şūḫa dil virdüñ Dimez miydüm saña hercā’īlerden ictināb eyle	Gazel		+ – – – / + – – – / + – – – / + – – –	
107[b]	Selīm	Benüm baḫt-ı siyāhumdandur ey şūḫ-ı siyeh-çerde Çeker ruḫsār u aluñ üzre ḥaṭṭuñ ‘anberīn perde	‘Aceb mi dā’imā el üzre ṭutsa tāze şi‘rüm yār Selīmā dāye-i ṭab‘um ider ol ṭıflı perverde	Gazel		+ – – – / + – – – / + – – – / + – – –	

107[b]	Cevrī	Mest oldı yine göñlüm ṣahbā-yı muḥabbetle Āşufte dimāġ oldum sevdā-yı muḥabbetle	Cevrī nigeh- i yāre cān virmede bī-bāk ol İṯbāt-ı vücūd ile da‘vā-yı muḥabbetle	Gazel		– – + / + – – – / – – + / + – – –	
107[b]	Cevrī	Dil olmaġ içün ḫāk-ile yeksān ḳademinde Çoḳdan ṭolaşur ṭurre-i pür-pīç-i ḫamında	Cevrī bu ḳadar itmez idi ma‘nāyı tesḫīr İḳlīm-i süḫan olmasa ḥükm-i ḳaleminde	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
108[a]	Cevherī	Ey gülbin-i tāze yañılup odlara yanma Pīrāhenüñe daḫı ṣaḳın kendüñ inānma	Bu Cevherīnüñ pendini güş it sözün añla Güş itmez iseñ uġradıġuñda çabalanma	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
108[a]	Şehrī	Alup āġūşıma yāri olunca sīne-ber-sīne Dolaşdı pāy-ı ‘aḳlum tār-ı zülf-i çīn-ber-çīne	Niçün ḥod-bīn olup şevḳ ile ġarrālanmasun Şehrī Cebīn āyīne ruḫ āyīne gerden sīne āyīne	Gazel		+ – – – / + – – – / + – – – / + – – –	
108[a]	Ḥasīb	Öpsem o sīm-gerdeni ammā ḳabarmasa Āh ol ḳumāş-ı ḥüsn-i dil-ārā ḳabarmasa	Ebkār-ı naẓma ḳurta-i taḥsin idi Ḥasīb Bu nev-edāya güş-ı ehibbā ḳabarmasa	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
108[b]	Şehrī	Görinen ḫāli degül baḳduḳ da rūy-ı dil-bere Ḍarb-ı ‘aks-i merdüm-i çeşmümden olmuşdur bere	Şehriyā yārān teklif-i naẓīre eylemiş Hīç ne mümkin beñzemek ḫar-mühre dürr ü gevhere	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
108[b]	Neşātī	Mey rīḫte biñ pāre yatur cām şikeste Olsa n’ola rindān-ı mey-āşām şikeste	Zāhid ayaġı yer mi başar şimdi Neşātī Mey rīḫte biñ pāre yatur cām şikeste	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
108[b]	Rūḥī	Sāye-i ḳadd-i bülendüñ ‘āşıḳ-ı dīdāruña Gerçi iḳrār itdüñ ammā ṭurmaduñ iḳrāruña	Düşdi derd-i hicre Rūḥī ārzū-yı viṣāl ider Çāre-sāz ol ey ṭabīb cān u dil-i bīmāruña	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
108[b]	Rūḥī	Ṣanur ebrūlarum kim görse çeşm-i eşk-bār üzre Çatılmış iki ‘ālī sāyebāndur berg ü bār üzre	‘Aceb mi ehl-i ‘ālem çignese erbāb-ı ‘irfānıÇıḳarlar Rūḥīyā lā-büd dıraḫt-ı mīve-dār üzre	Gazel		+ – – – / + – – – / + – – – / + – – –	

108[b]	Azmī	Dilā her gördigüñe mā'il olma Ḳulāġ ol meclise varsañ dil olma	Te'ennī eyle āḥvālüñde 'Azmī Murād-ı nefs ile müsta'cil olma	Gazel		+ – – – / + – – – / + – –	
109[a]	Şehrī	Düşdi göñlüm çeh-i zenehdāna Ḥızır-veş irdi āb-ı ḥayvāna	Tuḥfe-i şā'irānedür Şehrī Bu ḫoş-āmed naẕīre yārāna	Gazel		+ – – – / + – – – / + – –	
109[a]	Vecdī	Ḳaṣd-ı cān almaḳdur ol ẓālim eger dād itse de Şād-ı merg itmek murād eyler beni şād itse de	Verzimi yārān bilür ben ḫod-sitālıḳ eylemem Şi'rümi Cibrīl-i Vecdī zeyl-i evrād itse de	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
109[a]	Ḥulvī	İçerüz her elem ādem mey-i gül-fāmdan ṣoñra Ṣafā-yı ġam muḳarrerdür ṣafā-yı cāmdan ṣoñra	Ḫayāl-i nergis-i mest ile Ḥulvī şīşe çekmekdür Marīż-i 'ışḳa lāyıḳ ḫançer ḥacāmaddan ṣoñra	Gazel		+ – – – / + – – – / + – – – / + – – –	
109[a]	Rūḥī	Felek de mālik olmış ṭutalum bir zer-nişān ṭāsa Ne beñzer meh saña sen şāh-ı vaḳt ol bir siyeh kāse	Ṭama' kes nāsdan Rūḥī sözüm ṭut cümleden yegdür Teveccüh rūy-ı maḳṣūda tevekkül ḫālıḳ-ı nāsa	Gazel		+ – – – / + – – – / + – – – / + – – –	
109[a]	Nābī	Devāt-ı sīmīni gördükce ol şūḫuñ miyānında Yer eyler 'āşıḳuñ tīġ-ı muḥabbet üstüḫ[v]ānında	Göñül sevdā-yı çīn-i kākül-ile bir devāt oldı İderdüm aña Nābī 'arż maḳbūl olsa yanında	Gazel		+ – – – / + – – – / + – – – / + – – –	
109[b]	Meşāmī	Göñlüme her dem düşer hicrān hicrān üstine Tekyedür lā-büd ḳonar mihmān mihmān üstine	Pādişāh-ı mülk-i naẓm olmuş Meşāmī bendenüñ Āsitānında durur dīvān dīvān üstine	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
109[b]	Rāsiḫ	Süzme çeşmüñ gelmesün müjgān müjgān üstine Urma zaḫm-ı sīneme peykān peykān üstine	Hem mey içmez hem güzel sevmez dimişler ḥaḳḳına Eylemişler Rāsiḫe bühtān bühtān üstine	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
109[b]	Enīs	Ḳıl tebessüm tā ola ḫandān ḫandān üstine Naḫvetüñle tā-be-key giryān giryān üstine	Ġamzeden mümkin degül neẕẓāre-i ḥüsni Enīs Gelmeyince ḫ[v]ābdan müjgān müjgān üstine	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	

109[b]	Şehrī	Ṣundı sāḳī cāmdan fincān fincān üstine Eyledi derd-i dile dermān dermān üstine	Ḫırmen-i ümmīdi ser-tā-ser temāşā eyledüm Cüste cüste Şehrī ḫırāmān ḫırāmān üstine	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
109[b]	Faṣīḥ	Tā ezel pervāne düşmüş şem‘-i sūzān ardına Böyle düşmekdür münāsib vaṣl-ı ḫūbān ardına	Pāyimālān-ı reh-i ‘ışḳa göre dirdi Faṣīḥ Laḥẓa laḥẓa baḳmadan ol çeşm-i fettān ardına	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
109[b]	Naḫlī	Şāh-ı ġamze eyleyüp dīvān dīvān üstine Ḳatl-i ‘uşşāḳa ider fermān fermān üstine	Vaḳf-ı dil-ḫ[v]āh üzre Naḫlī devr ider bir kevn ü felek Ḥamdülillāh eyledük devrān devrān üstine	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
110[a]	Ṣabrī	Bir zamān vaṣluñla ġam-fersūd dirdüm bādeye Şimdi içsem eşk-i ḫūn-ālūd dirdüm bādeye	İtmese mey şevḳümüñ ser-māyesin Ṣabrī füzūn ‘Aşḳ bāzārında ben bī-sūd dirdüm bādeye	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
110[a]	Nedīm	Zülf ü külāhı virdi ḫalel Maġrib ü Fas’a Çeşm-i kebūdı ṣaldı aḳın mülk-i Çerkese	Ebrūlar üstüne dökülüp kāküli Nedīm Taṣvīr-i Çīnī yazmış o ṭās-ı muḳarnasa	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
110[a]	Faṣīḥ	Çıḳmış çemende naḫl-i gülüñ bülbül üstine Evṣāf-ı nev-bahārı oḳur heb gül üstine	Ḫāmemde gör ki bu nice ma‘nī-i nigārumı Gelmiş Faṣīḥ-i şīr-i Ḫüdā düldül üstine	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
110[a]	Ḳabūlī	Sünbül nedür ki zülf-i semen sāña beñzeye Mümkin midür ki serv-i semen sāña beñzeye	Ḥaḳḳā Ḳabūlī ḳalb-i şekībāña āferīn Gördüñ mi hīç bir ehl-i şekīb aña beñzeye	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
110[a]	Nev‘ī	Güftār-ı lebüñ kāşif-i esrār-ı ḫafiyye Reftār-ı ḳadüñ mūcib eṭvār-ı seniyye	Nev‘īye geçerken gülebaḳdı seg-i kūyuñ El-minnetü li’llāh ki zihī luṭf u ‘aṭiyye	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
110[b]	Remzī	Ey göñül ister iseñ itmege kesb-i ḥüsne Naẓar-ı pāk-ile baḳ muṣḥaf-ı vech-i ḥüsne	Yād-ı mir’āt-ı ruḫ u ḳand-i lebüñle Remzī Şimdi nev-teb mi virür ṭūṭī-i sükker-şikene	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	

110[b]	Emīn	Dūçār olsam da yār itmez baña neẕẕāre bir kerre Döner ṣad būse baḫṣ-ı çeşm olur āġyāra bir kerre	Emīnā düşmemek endīşe-i tanẕīre ḳābil mi Baḳup ehl-i suḫan bu naẓm-ı şīrīn-kāra bir kerre	Gazel		+ – – – / + – – – / + – – – / + – – –	
110[b]	Cevrī	Güm oldı ʻaklum o şūḫuñ dehānı fikinde Ḫayāle döndi vücūdum miyānı fikrinde	Ġubār-ı ġuṣṣa alur ʻaḳluñı ṣaḳın Cevrī O şūḫun olma ḫaṭ-ı dil-sitānı fikrinde	Gazel		+ – + – / + + – – / + – + – / – –	
110[b]	Neşāṭī	Diller doyar mı baḳmaġa ol māh-pāreye Ruḫṣat da virse ġamzeleri ger neẕāreye	Böyle ḳalur mı cevr-ile dil-ber Neşāṭiyā Raḥm eylemez mi ʻāşıḳ-ı bī-ṣabr u çāreye	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
110[b]	Cevrī	Geçdi dil rāh-ı ṭalebden kām-ı dünyādan bile Fāriġ oldum ārzūlardan temennādan bile	İrmedi ser-menzil-i ümmīde Cevrī tīr-i āh Geçdi ammā nüh felekden ʻarş-ı aʻlādan bile	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
111[a]	Fā’iż	Ne kārūn var göñül bī-hūde feryād itmeden ġayrı Ne ḥāṣıl eyledüñ düşmenleri şād itmeden ġayrı	N’ola Fā’iż itseñ şikāyet çarḫ-ı kec-revden Nesin gördün dem-ā-dem cevr ü bī-dād itmeden ġayrı	Gazel		+ – – – / + – – – / + – – – / + – – –	
111[a]	Nā’ilī	Oldı eşküm gülşen-ārā-yı heves cūlar gibi Aḳdı göñlüm bir nihāl-i tāzeye ṣular gibi	Āb u tāb-ı ṭalʻat-ı ebkār-ı naẓm-ı Nā’ilī Ṭaʻn ider āyīne-i ḫūrşīde meh-rūlar gibi	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
111[a]	Edāyī	Nice kez çekdi göñül ḥüzn-i dil-i Yaʻḳūbı Ṣabrımuz derde çü vardur severüz Eyyūbī	Ol ṣaçı leylī Edāyī beni mecnūn ideli Dādı-ı ʻışḳuñ olupdur bu göñül mecẕūbı	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
111[a]	Hādī	Ey göñül sevme ṣaḳın ehl-i cefā maḥbūbı Cevrine ṣabr idüp ammā sevegör Eyyūbī	Maʻden-i cevher-i ḥüsn oldı bugün şehr-i Serāy Hādīyā añma baña Edrene vü Üskübi	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
111[a]	Nevʻī	Ḳalb-i ʻāşıḳ gibi vīrān itdiler mey-ḫāneyi Bī-vefālar ʻahdine döndürdiler peymāneyi	Sen de Nevʻī muḳteżā-yı nefsi dilden dūr idüp Şāhid-i rūḥa gel iḥsān eyle ḫalvet-ḫāneyi	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	

111[b]	Fā’īż	‘Aceb mümkin mi nerm itmek dil-i sengin-i dil-dārı Biraz hem aġlasam hem söylesem ḥāl-i dil-i zārı	Senüñ gül-ġonce-i ṭūmār-ı naẓm-ı dil-keşüñ Fā’īż Sezādur ehl-i ‘irfānuñ olursa zīb-i destārı	Gazel		+– – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
111[b]	Rüşdī	Getürüp cūşa yine dīde-i gevher-bārı İdeyüm reşk-i ‘aden ḫāk-i der-i dil-dārı	Olsa bī-zīver eger şāhid-i naẓmum Rüşdī Câme-i ḥüsn-i edādan yine olmaz ‘ārī	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
111[b]	Faṣīḥ	Olsam ‘aceb mi bübül-i medḥ-āzmā-yı ney İtdi güşāde ġonce-i ṭab‘um hevā-yı ney	Mecbūrdur zebān-ı ney-i ḫāme-i Faṣīḥ İtmekde vaṣf-ı zemzeme-i dil-güşā-yı ney	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
111[b]	Rūḥī	Çıḳdı cānum tenden ol ārām-ı cānum gelmedi Gitdi ārāmum meded rūḥ-ı revānum gelmedi	Rūḥiyā bilmem n’olur ḥālüm belā-yı hicr-ile ‘İşve-bāzum şīve-sāzum nev-cevānum gelmedi	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
112[a]	Fā’iż	Göñülde zaḫm-ı tīġ-i ġamze-i ḫūn-ḫ[v]āre besbelli Urulmış bir kemān ebrūya ol bī-çāre besbelli	Düşüp dām-ı ḫam-ı zülf ü nigāhe murġ-ı dil Fā’iż Giriftār-ı kemend olmış gibi bī-çāre besbelli	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
112[a]	Faṣīḥ	Cāy idinsem itmeñ istib‘ād deyr-i miḥneti ‘Āṣıḳum bir kāfir-i ḥüsne Muḥammed ümmeti	Cāna minnetdür cefāsına taḥammül ey Faṣīḥ Bārı bāġ eyler bana ol ṭıfl-ı nāzuñ lükneti	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
112[a]	Rūḥī	Bıraḳdı iştiyāḳı rāḥ-ı vaḥdet-i vecde ‘uşşāḳı *Edir ke’sen ve nāvilhā elā yā eyyühā’s-sāḳī*	Ḫüdāyā vaṣf-ı pāküñle geçer Rūḥīnüñ evḳātı Ne var ki rūz u şeb ṣıyt u ṣadāsı ṭutsa āfāḳı	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
112[b]	Neşāṭī	Göñül ‘arz itse ḥālin sen şeh-i devrāne olmaz mı Düşüp geh pāyuña geh kūşe-i dāmāne olmaz mı	Bulup tenhā seni bir gün Neşāṭī reh-güzāruñda Biraz aḥvālini ‘arz itse güstāhāne olmaz mı	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
112[b]	Nā’ilī	Felekler bāz-gūn maḫmūrlar mestāne olmaz mı Biraz def‘-i keder ḳılsa bu nüh-peymāne olmaz mı	Yeter neşr-i zülāl feyż-i luṭf itdüñ dehānuñda Küdūret virmesüñ ey Nā’ilī yārāna olmaz mı	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	

112[b]	Ḥüsnī	O gül-‘iẕāre ‘aceb bir neẓāre olmaz mı Ḫumār-ı ḥasret olursam da çāre olmaz mı	N’olurdı ḫāneye maḥfīce gelse ey Ḥüsnī Tenezzül eylese ol māh-pāre olmaz mı	Gazel		+ – + – / + + – – / + – + – / + + –	
112[b]	Naḥlī	Ḫumar-ı hecr-i leb oldımsa çāre olmaz mı Nīyāz olınsa ‘aceb la‘l-i yāre olmaz mı	Debīr-i baḥtuñ olursa ‘Uṭārid ey Naḥlī Felekde ṭāli‘ñe bir sitāre olmaz mı	Gazel		+ – + – / + + – – / + – + – / + + –	
113[a]	Ṣābit	Sille-i muṭrıb yeme mey-ḫānelerde def gibi Var el öpdür gūşe-i miḥrābda Muṣḥaf gibi	Sālim eyle ḳalbüñi renc-i ḥasedden Ṣābitā Ol ṣaḥīḥe ḥarf-i ‘illet girmesün ecvef gibi	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
113[a]	Şehrī	Görünce mektep içre ders oḳur ol ṭıfl-ı ra‘nāyı Sebaḳ-ḫ[v]ān-ı cünūn itdüm oḳutdum ‘akl-ı şeydāyı	Güzeller ol edīb-i ‘işveden ögrensin ey Şehrī Uṣūl-i nāz ü istiġnāyı fenn-i remz-i īmāyı	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
113[a]	Ḳabūlī	Cism-i pāküñ görmek isterseñ ṣoyup ḥammāma ḳoy Olmaz ol sīmin-beden gibi efendi pāk-ṣoy	Ḥażret-i ‘Īsā da olsañ yaramazsuñ düşmene Ey Ḳabūlī sūzen-i zerle gerekse gözin oy	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
113[b]	Şehrī	Memnūn-ı selām itmez iseñ ‘āşıḳ-ı zārı Düşnām ile bir redd-i selām itseñe bārī	‘Arż itdi devātın yine Şehrī küpe bindi Cādū-yı belāġat-ı ḳalem sihr-i nigārı	Gazel		– – + / + – – +/ + – – +/ + – –	
113[b]	Şehrī	Göñül tārāc-ı bīm ġamze-i mestāne olsun mı Hemīşe bu teġāfül ‘āşıḳ-ı nālāne olsun mı	Bilürsin ādemi ḳabdan ḳaba ḳor Şehrīyā devrān Senüñle her zamān bintü’l- ‘ineb hem-ḫāne olsun mı	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
113[b]	Cevrī	Çeşmüñ olalı ḳıblegeh-i neşve-i mestī Düşdi dil-i zühde heves-i bāde-perestī	Mey-ḫāne-i rāz-ı nigehüñdür dil-i Cevrī Taḳdīr müheyyā ideli bezm-i Elesti	Gazel		– – + / + – – +/ + – – +/ + – –	
113[b]	Manṭıḳī	İsterse sökünsün felegüñ meş‘al-i māhı Dünyāya yiter sīnemüzüñ şu‘le-i āhı	Görmez gözimüz Manṭıḳiyā ḫ[v]āb-ı ferāġat Bād-ı seḥer-i ġaflet eger esmese gāhī	Gazel		– – + / + – – +/ + – – +/ + – –	

113[b]	Cevrī	Zülfüñ hevesi dillere bir derd-i ser oldı Sevdā-yı maḥabbet ne ʿaceb fitneger oldı	Gitdükçe güzellense n'ola şāhid-i ṭabʿum Cevrī aña ʿuşşāḳ-ı Ḥudādan naẓar oldı	Gazel		– – + / + – – +/ + – – +/ + – –	
114[a]	Emīn	Yāre bir rütbe niyāz itdüm ki cānum ḳalmadı Gitdi āḫir bizde ol şūḫ-ı cihānum ḳalmadı	Bendesin ol şāha ġamz iden belāsın buldı hep Hīç Emīnā kimsede āh u fiġānum ḳalmadı	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
114[a]	ʿĀrif	Olup tebḫāle-rīzi ārzū kām-ı ṭaleb şimdi Vücūdum pā-yı ṭā-ser dāġ-ber-dāġ oldı hep şimdi	Hemīşe ḫᵛāb-gāhı hāle-i āġūş iken ʿĀrif Ne bezmüñ şemʿ-i maḥfil-zībidür ol meh ʿaceb şimdi	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
114[a]	Rāsiḫ	Gördüm o perī-peykeri ʿaklum gideyazdı Ol gözleri āhū beni Mecnūn ideyazdı	Rāsiḫ dem-i vuṣlatda ġazālāne nigehle Ol gözleri āhū beni Mecnūn ideyazdı	Gazel		– – + / + – – +/ + – – +/ + – –	
114[a]	Aḥmed	Dil ḫastesi hicrüñ elemünden öleyazdı Ḳan yaşlaruñ aḳıtdı ki ṭūfān olayazdı	Aḥmed ġazeliyyātına öykünmege bülbül Birkaç kelimāt itdi ki gonce güleyazdı	Gazel		– – + / + – – +/ + – – +/ + – –	
114[a]	Ḥasīb	Görmez ṭabīb-i ʿişve bu derd āşināsını Zaḫm-ı ʿadūya merhem olur gör belāsını	Şormuş raḳīb yāre Ḥasībā fütādesin Yād eylemiş teraḥḥüm idüp ben gedāsını	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
114[b]	Vehbī	N'idem ol mest-i ʿişve meyl-i sāz u ʿıyş u nūş oldı Ḫum-ı mey-veş dil-i pür-ḫūn-ı ʿāşıḳ pür-ḫurūş oldı	Ney-i ḫāmem nevā-yı naẓma āġāz idecek Vehbī Semāʿ-ı cān-ile gūş eyleyüp ʿālem ḥamūş oldı	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
114[b]	Vehbī	Bize de sāḳī ʿaks-i çehresin der-cām gösterdi Yine mir'at-ı baḫtum baña rūy-ı kām gösterdi	Nice ser-dāde-i ʿacz olmasun Vehbīye aʿdāsı Ki tīr-i tīz-i āhı ḳuvvet-i ṣamṣām gösterdi	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
114[b]	ʿİṣmetī	Hicrüñde dilüñ zārı belā rūz u şeb oldı Ḥaḳḳā ki ġam-ı ʿışḳ-ile ḥālüm ʿaceb oldı	Kişt-i emelüm feyż-i hevā eyledi şād-āb Maḥsūl-i recā ʿİṣmetīyā bī-taʿb oldı	Gazel		– – + / + – – +/ + – – +/ + – –	

114[b]	Ṣadrī	Ḳāmetüñ ‘arż eyleyüp ḳām ḳıyāmet ol yüri Ṣaġ esen ol bu cihānda şöyle āfet ol yüri	Va‘iẓüñ efsānesini diñlemekden fāriġ ol Mest-i ‘ışḳ ol Ṣadrīyā her dem melāmet ol yüri	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
114[b]	Na‘tī	Fikr-i la‘lüñ dil-berā mest ü ḫarāb itsün beni Ḥasret-i tāb-ı ruḫuñ yaḳsun kebāb itsün beni	Na‘tīyā mecmū‘a-i ẕātum yazup dest-i ḳażā Nüsḫa-i evrāḳ-ı ġamdan intiḫāb itsün beni	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
115[a]	Derviş	Ḥakīm-i muṭlāḳuñ olmazsa ger bir işde taḳdīri Meżīd olmaz hezār erbāb-ı ‘akluñ re’y u tedbīri	Sa‘ādet ister-isen ehl-i teslīm ü tevekkül ol Ḳabūl it cān ile Dervīş bu pend-i Ḥażret-i pīri	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
115[a]	Behiştī	Çemende ey ṣabā sen ol gül-i ḫandānı gördün mi Kimüñle ṣalınur billāh anda ānı gördün mi	Eşigi öñine varduñ mı ol gīsū-yı çevgānuñ Behiştīnüñ seri ṭop olıcaḳ meydānı gördün mi	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
115[a]	‘Arīf	Sipihre dūd-ı dil şu‘le-bāz degmez mi O saḳf-ı köhneye hīç bir şerāre degmez mi	Ẕükām-ı ye’s-ile ‘Arīf ḳalır mı efsürde Meşām-ı cāna şemīm-i bahār degmez mi	Gazel		+ – + – / + + – – / + – + – / + + –	
115[a]	Ḥasīb	Yāruñ girerse destimüze sīm-i sā‘idi Seyr eyle rūzigārda baḫt-ı müsā‘idi	Ehl-i edeb göreydi Ḥasībā ṭabī‘atum Bu naẓm-ı pāküm ile iderdi şevāhidi	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
115[a]	Şehrī	Cezbe-i cām-ı lebüñ mest-i ḫarāb itsün beni Dil-fürūz-ı tāb-ı ruḫsāruñ kebāb itsün beni	Reşk-būs-ı ḫāk-i na‘l-i pāy-i esb-i dil-rübā Āh-ı Şehrī reh-güẕārında turāb itsün beni	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
115[b]	Naḫlī	O tebḫāle şarāb-ı nāb-ı la‘l-i yāri bozmaz mı Çiçek çıḳmış ruḫunda ṣafḥa-i ruḫsārı bozmaz mı	Gezer mestāne Naḫlī muḥtesib kūy-ı muġān içre Gelürse bezm-i keyf ḫāṭır-ı mey-ḫᵛārı bozmaz mı	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
115[b]	Meẕāḳī	Bāde kim pertev-nümā-yı şīşedür her ḳaṭresi Şeb-çerāġ-ı ẓulmet-i endīşedür her ḳaṭresi	Cebhe-i ṭab‘-ı Meẕāḳī pür-‘araḳ olsa ne ġam Āb u tāb-ı kilk-i mu‘ciz-pīşedür her ḳaṭresi	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	

115[b]	Şeyḫī	‘Işḳ ādemi sulṭān-ı cihān eyleyemez mi Himmetle yāḫud ḳuṭb-ı zamān eyleyemez mi	Bir ḫaṭve degüldür dil-i çālākümi eflāk Şeyḫī dilese ṭayy-ı mekān eyleyemez mi	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
115[b]	Fā’iżī	‘Āşıḳ yolına cānı revān eyleyemez mi Bir himmet ile cismini cān eyleyemez mi	İrşād ideyin dirse bizi Fā’iżīyā şeyḫ Ol idecegin pīr-i muġān eyleyemez mi	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
115[b]	‘Ulvī	Bir bī-kesem kim ḥālüme maḥrem bulınmadı Ḳanlu yaşum gibi baña hem-dem bulınmadı	‘Ulvī getürdi cānını tuḥfe ḳabul ḳıl ‘Arż itmeye ḥużūruña nesnem bulınmadı	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
116[a]	Vecdī	Tā kim ḫaṭṭuñ ey māh cebīnüm yüze çıḳdı Esrār-ı dil-i zār-ı ḫazīnüm yüze çıḳdı	Cūş itdi hevā-yı ḫaṭ ile baḥr-ı ṭabī‘at Vecdī yine bir dürr-i yetīmüm yüze çıḳdı	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
116[a]	Meẕāḳī	Ḫaṭ geldi büt-i perde-nişīnüm yüze çıḳdı Şām irdi meh-i Zühre-cebīnüm yüze çıḳdı	Āġāz ideli vaṣf-ı ḫaṭ-ı yāra Meẕāḳī Böyle ġazel-i tāze-zemīnüm yüze çıḳdı	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
116[b]	Vānī	Tatar ḫaṭṭuñ ey büt-i çīnüm yüze çıḳdı Ġāret-zede-i ḳalb-i ḥazīnüm yüze çıḳdı	Āzürde-i ḫaṭṭ-ı siyeh-i yār ġamından Vānī ġazel-i tāze zemīnüm yüze çıḳdı	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
116[b]	Ġınāyī	Żabṭ idemedüm āh u enīnüm yüze çıḳdı Rāz-ı ḥarem-i ḳalb-i ḥazīnüm yüze çıḳdı	Esrār-ı ġam-ı ‘ışḳı Ġınāyī eyledüñ ifşā Rāz-ı ḥarem-i ḳalb-i ḥazīnüm yüze çıḳdı	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
117[a]	Reşīd	‘Uşşāḳa yine nāz-ile dil-ber yüze çıḳdı Bāzār-ı muḥabbetde o güher yüze çıḳdı	Seyr eyle Reşīdā eṣer-i feyz-i bahārı Ḫaṭ geldi ruḫ-ı yāre çemenler yüze çıḳdı	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
117[a]	Nā’ilī	Dilde yoḳ ḥarf-i temennā dehenüñden ġayrı Cānda yoḳ ẕā’iḳa luṭf-ı suḥanuñdan ġayrı	Ṭūṭī-i nāṭıḳa-i Nā’ilīye ḳand olmaz Güft ü gūy-ı leb-i şekker-şikenüñden ġayrı	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	

117[a]	Şehrī	Göñül merġūle-bend-i kākül-i cānānedür şimdi Bu sevdā-yı ḫıred-fersā-ile dīvānedür şimdi	‘Acep midür neşīmen ‘ārife ṣaff-ı ni‘āl olsa Ġazel dānāya Şehrī arpalıḳ ḥayvānedür şimdi	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
117[a]	Ḥasīb	Hīç sülūk ehli ider mi ilticā-yı herkesi *Şemme vechullāh* iken ancaḳ penāh-ı āḳdesi	Rūşenīden iḳtibās-ı nūr-ı feyz idüp Ḥasīb Bir külāha başa baş virdüm ḳabā-yı aṭlası	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
117[b]	Fehmī	Gördigüm sā‘at o şūḫ-ı mihribānı ibtidā Müptelā-yı ‘ışḳ-ı sevdā itdi cānı ibtidā	Rāz-ı ‘ışḳı Fehmīyā setreylemekse maḳṣaduñ Ḳıl te’emmül nusḫa-i ḥıfẓ-ı lisānı ibtidā	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
117[b]	Nāṭıḳ	Aḳar ḫ[v]āb-ı eşküm dīdeden seyl-i revān-āsā Çıḳar eflāke āh-ı pür şerārum kehkeşān-āsā	Ruḫuñ zeyninde her dem bezm-i aġyār itme sulṭānum Derūn-ı sīne-i Nāṭıḳda gel cāy it cinān-āsā	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
117[b]	Şehrī	Penbedür cismüñ disem bir nā-mülāyim iddi‘ā Berfden maṣnū‘adur dirdüm o da ṣovuḳ edā	Cān bulur gerçi sözüm rūḥ-ı muṣavverdür disem Şehrīyā nūr-ı mücessemdür o ṭıfl-ı meh-liḳā	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
117[b]	Luṭfī	Verd-i nesrīn dir idim ruḫsār-ı zībāña şehā Pek açık olmaz murādumca o da rengīñ-edā	Ḥażret-i Şehrī Efendiye idüp pey-revligi Eyledüñ nā-puḫtece sen de naẓīre Luṭfīyā	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
117[b]	Fużūlī	Kemāl-i ḥüsn virüpdür şarāb-ı nāb saña Saña helāldür ey muġ-peççe şarāb saña	Fużūlī başuña ol serv sāye aldı bugün ‘Ulüvv-i rif‘āt ile yetmez āfītāb saña	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
118[a]	Faṣīḥ	Āteş-i ‘ışḳuñla gülşen künc-i külḫandur baña Künc-i külḫan ‘ārıżuñ şevḳıyle gülşendür baña	Seyre gülzār-ı cemāl-i dil-rübāyı ey Faṣīḥ Çeşmümüñ her biri bir mīnālı revzendür baña	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
118[a]	Sālim	Saḥn-ı gülşen māye-i tekdīrdür sensüz baña Bülbülüñ feryādı ġam-te’sīrdür sensüz baña	Sālim-āsā def‘-i sevdā eylemem gülşende ben Gerdiş-i cū ḥalḳa-i zincīrdür sensüz baña	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	

118[a]	Fetḥī	‘Usretleri yessīr idici Ḥaẓret-i Mevlā Ẓulmetleri tenvīr idici Ḥaẓret-i Mevlā	Erbāb-ı ḥaḳīḳat ider āḫir seni Fetḥī Mü’minleri tebşīr idici ḥaẓret-i Mevlā	Gazel		– – +/ + – – +/ + – – +/ + – –	
118[a]	Veysī	Nāmeñe baḳmaduġına ol nigār-ı bī-vefā Ey dil-i dīvāne n’ider bir ḳulac kāġıd saña	Nāle-i Veysīye āheng olmaḳ istermiş gibi Ġam degül dinlenmese gülşende murġ-ı ḫoş-nevā	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
118[a]	Fużūlī	‘Işḳ eṭvārın müsellem eyledi gerdūn baña Bunca yıl yildi yürürdi yetmedi Mecnūn baña	Ey Fużūlī nāvek-i āhumla aldum intiḳām Döne döne gerçi bīdād itdi çerḫ-ı dūn baña	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
118[b]	Naḫlī	Dir gören zāhidi eṭfāl-ile hep Pīr-i nā-bāliġ ü kūdek meşreb	Naḫliyā cümle bu mażmūnları Dir gören zāhidi eṭfāl-ile heb	Gazel		+ + – – / + + – – / + + –	
118[b]	Cevrī	Çarḫa baş egmek ise rütbe-i ‘ulyāya sebeb Yā nedür secde-i miḥrāb-ı temennāya sebeb	Alınur gerçi bu bāzārda kālā-yı murād Olur ammā yine Cevrī aña ser-māye sebeb	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
118[b]	Niṣārī	O sāḥirāne beyān-ı bedī‘ala o cevāb O şā‘irāne kelām-ı raḳīḳ-ile o ḫiṭāb	Niṣārī o tīşe-i siḥr-i naẓarla ol fettān Esās-ı ṭab‘-ı ‘imāret-nihādum itdi ḫarāb	Gazel		+ – + – / + + – – / + – + – / + + –	
119[a]	Maḳālī	Lebüñ su’āle çeküp bezmde çün itdi ḫiṭāb Ḳızardı ṭurdı cevābında çok ṣıḳıldı şarāb	Maḳālī münker-i ṭab‘uñ olanlara bu ġazel Yiter ṣafā naẓar eylerse zümre’-i aḥbāb	Gazel		+ – + – / + + – – / + – + – / + + –	
119[a]	Şehrī	Murġān içinde ehl-i vaḳār oldı ‘andelīb Dāmād-ı şehr-i sebze bahār oldı ‘andelīb	Şehrī çıbıḳdan ata binegeldi ṭıfl iken Pāk-tāzelükde ġonceye yār oldı ‘andelīb	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
119[a]	Fāsīh	Āfāḳı ṭutdı velvele-i dāduñ ‘andelīb Diñletdüñ ‘āleme yine feryāduñ ‘andelīb	Pür-gūy iseñ hemīşe zebān-ı Fāsīh-veş Terk itmek olmadı saña mu‘tāduñ ‘andelīb	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	

119[a]	Ḥüsnī	Naḫl-i gül üzre ġonceye yār oldı ‘andelīb Gülzār içinde şimdi hezār oldı ‘andelīb	‘Ālem o gül‘iẕāra bütün ‘āşıḳ oldılar Ḥüsnī de aña āḫir-i kār oldı ‘andelīb	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
119[b]	Nādirī	Şanma ‘aynumda ‘ayān oldı remedden ḥumret Gözüme geldi benüm bāde-i cām-ı miḥnet	Sür yüzün Nādiriyā ḫāk-i der-i cānāne Tā ki anuñla bulur çeşm-i ‘alīlüñ ṣıḥḥat	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
119[b]	Hüdāyī	Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ki yazdı ḫaṭṭ-ı reyḥānı dürüst Tāze defterdür yazılmış resm-i‘Oṯmānī dürüst	Ey Hüdāyī yārimüñ medḥin yazarsam ṣafḥaya Ṭola bu ḳaṣr-ı sipencüñ çār erkānı dürüst	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
119[b]	Şehrī	Güldür çemen-i sīnede dāġ-ı ġam-ı ḥasret Şeb-tā-be-seḥer eşk-i terüm şebnem-i ḥasret	Gitdükçe ba‘īd olmada dervāze-i ümmīd Şehrī hele pes-pāye imiş süllem-i ḥasret	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
119[b]	‘Āṣım	Dilden göze andan yüze çıḳdı dem-i ḥasret Ṣaḳlanmadı hīç zaḫm-ı sinān-ı ġam-ı ḥasret	Ey ‘Āṣım-ı nā-şād neşāṭ itme añılmaz Hep ġamla geçer rūz u şeb ‘ālem-i ḥasret	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
119[b]	Naḫlī	Ḫūn-ābe-i bülbül mi degül şebnem-i ḥasret Düşmez mi güle dīdelerinden nem-i ḥasret	Mümkün mi idem ‘Āṣım Efendī’ye naẓīre Naḫlī var iken tā bu ḳadar mātem-i ḥasret	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
120[a]	Ṣābit	Tenhāca gider görmege cānāne müṣelleṣ Sermāye imiş ‘āşıḳ-ı ‘uryāna müṣelleṣ	Ṣābitle murabba‘ oturup bāġda görsek Aşḳar gözi bādeyle mülūkāne müṣelleṣ	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
120[a]	Ṣābit	İtme nāvek-zede-i çeşm-i sitem-kāra ‘ilāc Ey ciger-pāre ḳabūl eylemez ol yāra ‘ilāc	Ṭatlı merhemle gelür Ṣābite la‘l-i cānān Kendüñe acı sen ey ḥaste göñül ara ‘ilāc	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
120[b]	Ṣābit	Virdi ḫaṭ-ı la‘lüñ dile bir tīb-i müferriḥ Ma‘cūn-ı cevāhir gibi terkīb-i müferriḥ	Ṣābit yine yārāna feraḥ virdi sözinde Bu ṭarz-ı ḫoş-āyende bu tertīb-i müferriḥ	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	

120[b]	Ṣābit	Ḳapamış ḫalvete bir āfet-i devrānı şeyḫ Ḳomaz ol reşk-i melek yanına şeytanı şeyḫ	Yine bir körpe ḳuzı tekyeye ḳurbān varacaḳ Söyle Ṣābit bilesün ‘ışḳ-ile dendānı şeyḫ	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
121[a]	Ṣābit	Bülbüli itmege yüz ḳahr-ile gülşenden red Gül-i ṣad-berg ḳonur vefḳ-i cefā ṣad-der-ṣad	Vālid-i pīr-i meye ḥürmeti yoḳdur Ṣābit Görmedüm hīç de piyāle gibi bir ḳanlı veled	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
121[a]	Ṣābit	Fesān-ı cevher-i evvelden eyleyüp teşhīẕ Nigeh ḳażāsını ‘uşşākda ider tenfīẕ	Ḳalemle bāẓī-i ‘irfānda imtiḥān olduḳ Bilindi Ṣābit olup üstād ile tilmīẕ	Gazel		+ – + – / + + – – / + – + – / + + –	
121[a]	Fehīm-i Kadīm	Dilde bir deryā yatur bī-ḳa‘r u sāḥil nā-bedīd Bir ‘acebdür olmış anda yine bu dil nā-bedīd	Feyż-i isti‘dād ḫatm olmış meger sende Fehīm ‘İlmi çoḳ üstādı yoḳ şākird-i maḳbūl nā-bedīd	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
121[b]	Ẓarīf	Göñül dil-berde ben ḥayretde ḥayfā rāḥatum yoḳdur Perīşān rūzigār-ı firḳatüm cem‘iyyetüm yoḳdur	Nigāh-endāz-ı ḳaṣr-ı lā-mekān olsam Ẓarīfā ben Yine dil teng-i cāy-ı ıżṭırābem rif‘atüm yoḳdur	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
121[b]	Nā’ilī-i Ḳadīm	Ehl-i diller kim felekden şefḳat ümmīdindedür Ser-nigūn peymāneden keyfiyyet ümmīdindedür	Ḳuvvet-i nuṭḳuñ getürsün fi‘l-i i‘cāza ḳalem Sende yārān Nā’ilī ḥayṣiyyet ümmīdindedür	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
121[b]	Fużūlī	Her kitāba leb-i la‘lüñ ḥadīṣin yazarlar Rişte-i cān birle ‘ışḳ ehli anı şīrāzeler	Ey Fużūlī yār cevr itse ṣaḳın incinme sen Yār cevri ‘āşıḳa her dem muḥabbet tāzeler	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
121[b]	Sālim	Neş’e-i mey-ile ne dem kim rūyı al al olur Ġamze-i ‘āşıḳ gibi ḳanlar ṣaçar ḳattāl olur	Çeşmüñ bādāmuñ taṣavvur eyledükçe Sālimüñ Dīdesi ḫūn-ābe-i firḳatle māl-ā-māl olur	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
121[b]	Emrī	Ten-i dil-berde mū-veş görinen ṣanmañ miyānıdur Der-āgūş itmiş anı bir ża‘īfüñ ḳılca cānıdur	Olup ter dīdeme vāḳıf didi nükteyle bir ‘ārif Ne oldur Emrī ne bu ḥalḳa-i mīm-i miyānıdur	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	

122[a]	‘İzzetī	Dil-i baḥr-āşināya vuṣlat-ı dil-dār müşkildür Belī erbāb-ı ‘ışḳa ṭāḳat-ı dīdār müşkildür	Olur ser-māye-i cem‘iyyet-i dil ‘İzzetī ber-bād Uyarsa zülf-i dil-ber rūzigār[a] kār müşkildür	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
122[a]	Riyāżī	Seng̱-i cevr-ile şikeste cām-ı raḫşānum mıdur Eller alınmayan ḳalb-i perīşānum mıdur	Ey Riyāżī raġbet-i germ-ile yāruñ içdügi Sāġar-ı ṣahbā mı bilmem bir avuc ḳanum mıdur	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
122[a]	Rūḥī	Ṭutsa yüzine yār elin pençe-i āfitāb olur Açsa taḥammül eylemez cümle cihān ḫarāb olur	Söz dise yaraşur hele Rūhī o şūḫ-ṭab‘a kim Vaṣf-ı cemāl-i yārda her [bir] sözi bir kitāb olur	Gazel		– + + – / + – + – / – + + – / + – + –	
122[a]	Ġınāyī	Enīs olmaḳ ḫayāl-i dil-bere her bār müşkildür Muḥaṣṣıl‘āşıḳā nüh rü’yet-i dīdār müşkildür	Ġınāyī yoḳ yere ṣarf itme naḳd-i eşki ḫıfẓ eyle Ki ol kālā-furūş-ı nāz-ile bāzār müşkildür	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
122[a]	Nev‘ī	‘Ārıżuñdan ḳararan ḫāl degül ey gül-i ter Doḳunup aña şu‘ā‘-ı başarum ḳaldı eṯer	Gün gibi gözden ıraḳ māh gibi hercāyī Yine Nev‘ī görüñ ol āfet-i devrānı sever	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
122[b]	Ṣabrī	‘Āşıḳ-ı zāruñ ḳolında dil-ber-i mümtāzı var ‘Işḳ ṣayd-endāzīdür destinde bir şeh-bāzı var	Kāmil olsa fenn-i ma‘nāda n’ola Ṣabrī anuñ Luṭf-ı ṭab‘ ehli bir üstād-ı suḫan-perdāzı var	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
122[b]	İsḥāḳ	Meh-cebīnüm evc-i behçetden ne dem rū gösterür Zülf -i şeb-rengīn miṯāli hāle her sū gösterür	Ḫançer-i müjgānı ḫūn-rīz oldıġın İsḥāḳ anuñ Dehşet-i ṭāḳat-güzār-ı zülf bir mū gösterür	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
122[b]	Maḳālī	Bir āfitāb-ı ḥüsne göñül mihri bestedür Ḥaḳḳā ki baḫt-ı māder ṭālı‘-ḥucestedür	Cān ey Maḳālī çākerīdür ayaġın ṭurur Sulṭān-ı ‘ışḳ taḫt-ı dil üzre nişestedür	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
122[b]	Fehmī	Her ne dem kim sīnesin ol dil-ber-i fettān açar Gūyiyā ol laḥẓa bir āyīne-i raḫşān açar	Göricek bu şi‘r-i pākīzüñ arayup miṯlini Fehmiyā erbāb-ı dil çoḳ defter ü dīvān açar	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	

122[b]	Vaṣlī	‘Aceb şūḫ-ı müsellem dil-ber-i ‘ālīcenābum var Ser-ā-pā neşve-yābem zevḳ ü şevḳ-i bī-ḥisābum var	Kelāmum dil-pesend-i Āṣafīdür Vaṣliyā her-dem Der-i dāmād-ı sulṭān-ı cihāna intisābum var	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
123[a]	Nergisī	Göñülde āteş üzre āteş üzre āteşüm vardur Dil-i pür-dāġ-ı ser-mestümde mihr ü meh-veşüm vardur	N’idermiş Nergisī ‘ārifler eyvān-ı zer-endūzı Beni gör çarḫ-ı vālā gibi ṭāḳ-ı zer-keşüm vardur	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
123[a]	Nābī	Ḫaṭṭuñ ki gerd-i çihre-i terden ẓuhūr ider Bir fitnedür ki devr-i ḳamerden ẓuhūr ider	Eş‘ār içinde ma‘nī-i nāzikde Nābīyā Bir rişte dür ki zīr-i güherden ẓuhūr ider	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
123[a]	Tā’ibī	Çekerler cām-ı ‘ışḳı bīm-i terk-i cānı çekmezler Belī dürdī keşān bār-ı ġam-ı devrānı çekmezler	Çeker el Tā’ibī erbāb-ı ṭab‘ı ehl-i dil cümle Bu vādīler naẓīr-i baḥrden ‘irfānı çekmezler	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
123[a]	Naḫlī	Kemāli sālik-i rāh-ı Ḫudā seferde arar Ḳamer tamāmını menzillerin gezer de arar	Devām-ı o zamān bu zamān-ı fenāda ey Naḫlī Ḥayāt-ı bāḳīyeyi şaḫṣ-ı muḫtaṣarda arar	Gazel		+ – + – / + + – – / + – + – / + + –	
123[a]	Nāzī	Sensüz bu göñül cām-ı żiyā-güsteri n’eyler Leb-rīz-i mey-i ḥasret olan sāġarı n’eyler	Nāzī gibi bī-perde olan genc-i derūna İksīr-i fenā ṭālebidür güheri n’eyler	Gazel		– – + / + – – + / + – – + / + – –	
123[b]	Maḥvī	Āteş ki dilde sūz-ı cigerden ẓuhūr ider Dūd-ı siyāh āh-ı seḥerden żuhūr ider	Sevdā-yı ḫāl-i yār-iledür bunca Maḥviyā Dāġ-ı siyeh ki lāle-i terden żuhūr ider	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
123[b]	Şehrī	Ol ḳaṭreler ki dīde-i terden żuhūr ider Ḫūn-ābedür ki zaḫm-ı cigerden żuhūr ider	Bir bu pāk-şi‘re pesendīde Şehriyā Maḥvī miṣāl ehl-i hünerden żuhūr ider	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
123[b]	Ḥanīf	Bilür misin ṭaġıdup zülfüñi ṣabā ne yapar Begüm bu murġ-i dil ü cāna āşinā ne yapar	Ġazel degildür o teşvīḳ içün idüp manẓūm Semend-i ṭab‘-ı süḫandāne tāziyāne yapar	Gazel		+ – + – / + + – – / + – + – / + + –	Müzeyyel

124[a]	Naḫlī	Tāze suḫan ki ehl-i hünerden ẓuhūr ider Beñzer o şive-kāra ki derūndan ẓuhūr ider	Eş‘ār-ı tāze-ṭarḥ u pesendīde naẓm-ı nev Hep Maḥvi gibi ṣāḥib-eṣerden ẓuhūr ider	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	Müzeyyel
124[a]	Luṭfī	Ol tāze der ki rū-yı peserden ẓuhūr ider Güyā gül-ābdur gül-i terden ẓuhūr ider	‘Aynıyla Luṭfī leẕẕet-i eş‘āruñ añdurur Ol çāşnī ki gülbeşekerden ẓuhūr ider	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
124[b]	Cevrī	Çarḫa ḳılma ser-fürū ikbāl içün ġayret budur Hem gedā hem pādişāh-ı ‘ālem ol devlet budur	Hem-nişīn eyle dili dil-berle sen çıḳ aradan Rind isen Cevrī ṣafā-yı meclis-i vaḥdet budur	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
124[b]	Nādirī	Dil-i sūzāna ol şūḫ-ı kemān-dārum nişān eyler Semenderdür ḫadengi āteş içre āşiyān eyler	Ḫaṭın oḥur eliyle dil-rübā ey Nādirī güyā Ḳalem parmaḳların levḥ-i ruḫunda imtiḥān eyler	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
124[b]	Vecdī	Luṭf-ı felek ki illere ābı şarāb ider Dil-teşne-i muḥabbete baḥrı serāb ider	Vecdī taḥammül eyle sipihrüñ cefāsına Bir gün olur ki eyledüginden ḥicāb ider	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
124[b]	Ḫāliṣ	Bāġa vardum sünbül ile lāleyi seyr eyledüm Sünbülüñ ḥāli diger-gün lāleler hep dāġ-dār	Böyle sünbül böyle lāle görmedük ‘ālemde biz Lālesi gül gibi ḫoş-bū sünbüli ḫod müşk-bār	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
124[b]	İbn-i Kemāl	Çün dem-i bād-i bahār ile açıldı bāġlar Dem-durur kim açıla ġam-gīn göñülden baġlar	Geldi ḥaṭṭuñ şoldı ḫaddüñ kesdi efġānı göñül Geçdi-çün gül vaḳti bülbül göçdi ḳondı zaġlar	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
125[a]	Āṣım	Aṣlı o düzd-i ġamzesinüñ Çaldırānlıdur Çeşm-i siyāhınuñ revişi İṣfahānlıdur	Pek mest-i nāz u işve imiş ‘afv it ‘Āṣımā Ḳılma ḳuṣūr ġamzesine deli-ḳanlıdur	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
125[a]	Muḥibbī	Güzeller nāz ile reftār iderler Dönerler ġonca-veş güftār iderler	Muḥibbī sırr-ı ‘ışḳı ḳılma iẓhār Saḳın Manṣūr-veş ber-dār iderler	Gazel		+ – – – / + – – – / + – –	

125[a]	Ḥilmī	Çeşm-i siyehüñ dirler imiş ʻayn-ı vefādur Ebrūlaruñ ammā ki dile ḳavs-ı ḳażādur	Öldürmegi vaʻd ideli geçdi nice demler Ḳurbānuñ olam Ḥilmī buçaġuña ḳazadur	Gazel		– – + /+ – – – / + – – – / + – –	
125[a]	Ḥilmī	Kākülüñ fikriyle ʻāşıḳ her gice bīdārdur Dil perīşān iden anı seyr-i sünbülzārdur	Ḥabl-i vaʻd-i vaṣl-ı yāre itme Ḥilmī iʻtimād Kim kese ġaddāre-yi ḫulf ile ol ġaddārdur	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
125[a]	Ḥilmī	Olursa ancaḳ olur sende dil-rübālıḳlar Olursa ancaḳ olur bende mübtelālıḳlar	Ẓalām-ı hecrde giryān ḳaldı Ḥilmī-i zār Müyesser eyle İlāhī aña rehālıklar	Gazel		+ – + – / + + – – / + – + – / + + –	
125[b]	Muʻīdī	Ṭāliʻüm naḫs olduġı çerḫ-i sitemgerden midür Başuma bunca belā dilden mi dil-berden midür	Ey Muʻīdī düni güni iñleyüp ḳan aġlamaḳ Kendi kendüñden midür yoḫsa güzellerden midür	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
125[b]	Emrī	Dilde derdüñle belā ü miḥnet ü ġam vardur Dīde-i terde ḫayālüñden daḫı nem vardur	Görmemiş kimse vücūdın miṣli maʻdūm Emriyā Zerrece yoḳ ol güneş yüzlüde bir fem vardur	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
125[b]	Ḫayālī	Cihān-ārā cihān içindedür ārayı bilmezler Şu māhīler ki deryā içredür deryāyı bilmezler	Ḫayālī faḳr şalını çekenler cism-i ʻuryāne Anuñla faḫr iderler aṭlas u dībāyı bilmezler	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
125[b]	Şemsī	Beni Mecnūñ ṣanurlar ḥālet-i Leylāyı bilmezler Çekerler bend ü zencīre nedür sevdāyı bilmezler	Görüp dir Şemsī-i dil-ḫaste cānā çeşm-i fettānuñ Ḥarāmīlerdür ammā ṣanʻat-ı yaġmayı bilmezler	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
125[b]	Naʻtī	Ḳadeḥ be-kef görelim sāḳiyā zamān geçiyor Teġāfül itme meded vaḳt-i gülistān geçiyor	ʻİyādet eyle şehā Naʻtī-i dil-fikāra Ġamla şimdi cihāndan o nātüvān geçiyor	Gazel		+ – + – / + + – – / + – + – / + + –	
126[a]	Fużūlī	Cān virme ġam-ı ʻışḳa ki ʻışḳ āfet-i cāndur ʻIşḳ āfet-i cān olduġı meşhur-ı cihāndur	Ger dirse Fużūlī ki güzellerde vefā var İnānma ki şāʻir sözi elbette yalandur	Gazel		– – + /+ – – – / + – – – / + – –	

126[a]	Nev’i	Dimeñüz dīv raḳībe işi hem-demlikdür ‘Aceb olmaz o perī n’eylesün ādemlikdür	Ḳalma eksükligine Nev‘ī-i mestüñ ṣanemā Ehl-i keyfüñ işi hep ḳanda ise kemlikdür	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
126[a]	Behişṭī	Bir nefes himmet eylesün yidiler Bulsa ‘amel beni üşüp yidiler	Cevrüñe rāżıdur Behişṭī velī Seni ġayra vefā ider didiler	Gazel		+ + – – / + – + – / + + –	
126[a]	Riyāżī	Her ne dem kim tīġuñ ey ṣūḫ perī-peyker çıḳar Sīnemüñ her pāresinde ṣevḳle bīñ ser çıḳar	Ey Riyāżī lücce-i faźl u hüner ġavvāṣısın Cevherüñ ‘arż eyle ehl-i ṭab‘a ṣi‘r-i ter çıḳar	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
126[a]	Ṣābir	Göñül piyāde beyābānda kārvān geçeyor Meded meded yetiş ey Ḥıżır kim zamān geçeyor	Tevekkül eyle hemīn bāb-ı Ḥaḳḳa ey Ṣābir Zamān-ı ġam daḫı çoḳ ḳalmadı hemān geçeyor	Gazel		+ – + – / + + – – / + – + – / + + –	
126[b]	Nev‘ī	La‘l-i lebüñe rūḥ desem lāf degüldür Bī-rūḥ ola ṣā‘ir sözi inṣāf degüldür	Cānā seni cān-ile severse n’ola Nev‘ī Ḥaḳḳā ki seni sevmemek inṣāf degüldür	Gazel		– – + /+ – – – / + – – – / + – –	
126[b]	‘Ulvī	Dehen-i yāra dilā ḥoḳḳa-i mercān dirler Ṣayrefīler lebine la‘l-i Bedehşān dirler	Dil-i ‘Ulvī açamaz z̲errece söz aġzuñdan Gerçi kim anı suḫan-güy u suḫan-dān dirler	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
126[b]	Ḥüsnī	Ne dem ḫayālüme ol meh-liḳā gelür görinür Dil-i ḥazīnüme zevḳ u ṣafā gelür görinür	Cenāb-ı Şehrī Efendiye pey-rev olmaḳla Saña bu ḥüsn-i edā Ḥüsniyā gelür görinür	Gazel		+ – + – / + + – – / + – + – / + + –	
126[b]	Şehrī	‘İz̲ārına ki ḫaṭṭ-ı müşk-sā gelür görinür Cemāl-i pākine ḥüsn ü behā gelür görinür	Ẕalām-ı şebde fürūġ-ı ruḫun ḫayāl itsem Ṭaraf ṭaraf es̲er-i rūşenā gelür görinür	Gazel		+ – + – / + + – – / + – + – / + + –	
126[b]	Emrī	Ḳaşları ser-nāme-i levḥinde yāruñ ḥal çeker Ḳıl ḳalemlerle aña kākülleri cedvel çeker	Z̲erre deñlü Emriyā ḫāṭır-perāşān olma kimEhl olan çekmez cihānuñ ġuṣṣasın echel çeker	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	

127[a]	Nev‘ī	Seni erbāb-ı dil ḳadrin bilür bir nev-cevān dirler Esīr-i ḥalḳa-i bezm-i ṣafā-yı ‘ārifān dirler	Temennā-yı kenār eylerse Nev‘ī bahr-i luṭfuñdan N’ola deryā-yı iḥsānuñ efendi bī-kerān dirler	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
127[a]	Ḫayālī	Dil-rübālar kim benüm ṣabr u ḳarārum aldılar Çekdiler evvel elümden iḫtiyārum aldılar	Zaḥm-ı sīnemden Ḫayālī tīr-i yārı çekdiler Piste-leb bir serv ḳāmet gül-‘iẕārum aldılar	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
127[a]	Niyāzī	Dil derdini dil-dārına taḳrīr ideyin dir Ḥāl-i dili ‘arż itmege tedbīr ideyin dir	Dil şehrini dün ḫışm ile yıḳdı Niyāzī Luṭf-ile bugün ḥāṣılı ta‘mīr ideyin dir	Gazel		– – + /+ – – – / + – – – / + – –	
127[a]	Vecdī	Ża‘īf ḳıldı ten-i zerdi hicr-i ḥāl-i nigār Başuma ḳonsa meges ḫam olur bu cism-i niẓār	Diyār-ı Rūma Ḥabeşden gelüpdür ey Vecdī Ṣarınsa ḫāme n’ola başına siyeh destār	Gazel		+ – + – / + + – – / + – + – / + + –	
127[b]	Ḥāletī	Pertev-i mihr-i ruḫuñ şevḳ-i muḥabbetdendür Ḫāk-sār olduġumuz yoluña miḥnetdendür	Ḥāletī yaḳdı cihān milkini hep sūz-ı dilüñ Saña bu sūz-ı dil-fürūz ne ḥāletdendür	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
127[b]	Nev‘i	Ḳāmetin çeng itdi ġamdan ‘āşıḳ-ı bī-çāreler Devr uṣūlin ṭutdılar cevr itmede meh-pāreler	Ḫaṭṭ-ı la‘l-i yārda ser-geşte diller Nev‘iyā Ṣan şeb-i iḥyāda cem‘ olmış döner meh-pāreler	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
127[b]	Fürūġī	Ay cemālüñdür sipihr-i ḥüsn şems veyā ḳamer Yā meleksin yā perī ya zübde-i nev‘ el-beşer	Ey Fürūġī cevr-i dil-berden melūl olmaḳ ne güç İḳtiżā-yı ışḳ-durur bu ya taḥammül ya sefer	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
127[b]	Aḥmed	Rumūz-ı ‘ilmü’l-esmā beyān-ı sırr-ı insāndur Anı fehm eyleyen ‘ārif ḥaḳīḳat ehl-i ‘irfāndur	Ribāṭ-ı köhnedür Aḥmed göñül virme bu dünyāya Niceler ḳondı vü göçdi cihānuñ ḫalḳı mihmāndur	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
127[b]	Ẕihnī	Yüzüñ göster ḥicābı dīde-i nem-nākden ḳaldur Nişān-ı mihr ü māhı ṣafḥa-i eflākden ḳaldur	Yoluñda sāye gibi nā-tuvān düşmüş-durur Ẕihnī Gel ey naḫl-i ḫırāmān nā-tuvānuñ ḫākden ḳaldur	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	

128[a]	‘Ulvī	Ne rāzum açmaġa maḥrem ne bir ġam-ḫ[v]ār hem-dem var Belā küncinde aġlar baña ancaḳ çeşm-i pür-nem var	Felek cevrin ‘adū ṭa‘nın güzel derdin çeker gönlüm Nice mesrūr olam ‘Ulvī bu deñlü ġuṣṣa vü ġam var	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
128[a]	Firdevsī	Şeydā-yı zülf oldı dil-i bī-karārumuz Sevdāya düşdi Ḳays-ı siyeh rūzigārumuz	Firdevsī āfitāb-ı sipihr... Bu ḳadar cihānda ẕerre ḳadar i‘tibārumuz	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
128[a]	‘Ulvī	Ol şeh-i mülk-i melāḥat ben gedāsından ḳaçar ‘Ādet ancaḳ dil-rübālar mübtelāsından ḳaçar	Tövbe eyler idi şarāba zāhidā ‘Ulvī velī Ḫavf ider pīr-i muġānuñ bed-du‘āsından ḳaçar	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
128[a]	Ḥanīf	Sevdā-yı vaṣl-ı yār ḫaṭ-āverde başḳadur Tilmīẕ-i fenn başḳa vü perverde başḳadur	Pür-neş’edür süḫan ḳadeḥüñ nūş iden Ḥanīf Feyż-i neşāṭ merhem(?) ü sāġarda başḳadur	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
128[a]	Ṣābit	İtsem didüm cemālüñe ey bī-vefā naẓar Ol şūḫ-ı Mevlevī didi ‘āşıḳ ṣafā-naẓar	Tekrār idüp baña nigāhını n’eyler o tünd-ḫū Bī-hūş ḳıldı Ṣābiti ol ibtidā naẓar	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
128[b]	Rüşdī	Dile bir neşve-i luṭf ol gözi mestāneden gelmez Bu ḥālet mest-i cām-ı nāz olan cānāneden gelmez	Görince seyr-i dīdār etmeden şem‘e yaḳar kendin Şu deñlü bir taḥammül Rüşdiyā pervāneden gelmez	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
128[b]	Sālim	Baña hīç bir peyām-ı vaṣl-ile bād-ı ṣabā gelmez Meṣeldür ecnebīlerden cihān içre vefā gelmez	Dimāġ-efsürde-i endūh-ı ġurbet olduḳ ey Sālim Diyārumdan ṣabā geldükçe būy-ı āşinā gelmez	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
128[b]	Ḥasīb	Biz ṣadr-nişīnān-ı ṣafā-ḫāne-i ‘ışḳuz Biz derd-keşān-ı mey-i peymāne-i ’ışḳuz	Yād eyleme seng-i dil-i dil-dārı Ḥasībā Ṭaş añdurıcı olma ki dīvāne-i ‘ışḳuz	Gazel		– – + /+ – – – / + – – – / + – –	
128[b]	Vecdī	Ḥüsn-i güftār-ı şeker ḫand-i feminden bilürüz Neşve-i cām-ı Cemi feyz-i Ceminden bilürüz	Dil-i Vecdīde olan ḳuvvet-i isti‘dādı Naẓar-ı pāk-i velīyy-ün-ni‘amdan bilürüz	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	

128[b]	Vecdī	Dā’im olmaz-idi kemāl-i niyāz Olmasa nāza imtiṯāl-i niyāz	Gülşen-i ‘ışḳ-ı yārda Vecdī Tāzedür ḥāṣılı nihāl-i niyāz	Gazel		+ + – – / + – +– / + + –	
129[a]	Rūḥī	Ṣanmañuz rüsvāluḳdan ġam çeker ferzāneyüz Ṭaşa çalmış şīşe-i nāmusını dīvāneyüz	Rūḥiyā ḫazānı olan gelsün ṣalādur ‘āleme Biz mey-i vaḥdet ile māl-ā-māl bir ġam-ḫāneyüz	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
129[a]	Adlī	Ġamdan āzād olmadı her dem dil-i ṣad-çākümüz Ṣanki miḥnetle ezel taḫmīr idüpdür ḫākümüz	Her naẓarda ‘Adliyā bir nice ṣūret gösterür Cām-ı Cemdür ṣanasın āyīne-i idrākümüz	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
129[a]	Levḥī	Mest-i ‘ışḳuz biz melāḥat şehrinüñ sulṭānıyuz Bezm-i fānīde beḳā bulduḳ egerçi fāniyüz	Fi‘l-i bāṭıldandur istiġnāmuz ancaḳ Levḥiyā Ehl-i ḥaḳḳuñ mā-teḳaddümden ḳulı ḳurbānuyuz	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
129[a]	Nā’ilī	Hevā-yı ‘ışḳa uyup kūy-ı yāre dek giderüz Nesīm-i ṣubḥa refīḳüz bahāra dek giderüz	Felek girerse kef-i Nā’ilīye dāmānuñ Senüñle maḥkeme-i Kirdgāra dek giderüz	Gazel		+ – + – / + + – – / + – + – / + + –	
129[a]	Vecdī	Gāhī kelām-ı luṭf vü geh āzāra ḳā’ilüz Fermān-ı ‘ālī-i dehen-i yāra ḳā’ilüz	Olmazsa bāde-i leb-i la‘li feraḥ-resān Vecdī ġubar-ı ḫaṭṭ-ile efkāra ḳā’ilüz	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
129[b]	Nev‘ī	O şeh ber-dār-ı ‘ışḳ olmaġa lāyıḳ oldıġum bilmez Benüm Manṣūr-veş fennümde fā’iḳ olduġum bilmez	Yüzüm nergis gibi zerd itmek ister Nev‘iyā ol meh Ġamından lāle-veş ḳana boyanuḳ oldıġum bilmez	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
129[b]	Nev‘ī	Bir cüvāna ‘āşıḳ-ı zar olmaḳ ister göñlümüz Pīrlik vaḳtinde bīmār olmaḳ ister göñlümüz	İḫtiyār itmek diler bir nev-cüvānuñ ḳullıġın Nev‘iyā beñzer ki ḥünkār olmaḳ ister göñlümüz	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
129[b]	Neşāṭī	Cünūn-ı ‘ışḳımuzı haṭṭ-ı yārdan bilürüz Güşāyiş-i dili seyr-i bahārdan bilürüz	Şikāyet eylemezüz çarḫdan Neşāṭī biz Ne gelse cānib-i Perverdigārdan bilürüz	Gazel		+ – + –/ + + – – / + – + –/ + + –	

129[b]	Ṣābir	Ene'l Ḥaḳ sırrını fāş eyleyen Ḥallāclar bilmez Bu naṭ'-ı ma'rifet-i menṣūbesin leclāclar bilmez	Şeh-i bī-tāc u taḫtuz Ṣābir iḳlīm-i muḥabbetde Bizüm tedbīrimüz şāhān-ı ṣāḥib-i tāclar bilmez	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
130[a]	Ṣābit	Meşāmm-ı cāna virür tāze ḳahve būy-ı nefīs 'Aceb mi ehl-i ṭıbā' şi'rüm itseler taḫmīs	Ḥoşā metānet-i bünyān-ı ma'rifet Ṣābit Esās-ı naẓmuñı gitdükçe eyledüñ te'sīs	Gazel		+ – + –/ + + – – / + – + –/ + + –	
130[a]	Ṣābit	Açup sāḳī raḳībe sā'id-i billūr göstermiş O Fir'avna yed-i beyżā gibi bir nūr göstermiş	Muṣavvir ol büt-i çīni güzel taṣvīr idüp Ṣābit Elinde göñlümi bir kāse-i faġfūr göstermiş	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
130[a]	Ḳabūlī	Görüp erbāb-ı bezm-i 'işreti faġfūrdan görmiş Mey-i nābuñ ṣafāsın sāġar-ı billūrdan görmiş	Ḳabūlī bir Ḥişārī yār içün ṭūb eylemiş başın Meger māh-cemālin māverā-yı ḫūrdan görmiş	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
130[b]	Ṣābit	Fem-i raḳīb-i münāfıḳdan oldı la'li ḥalāṣ Kenār-ı cānına ḫaṭṭ yazdı sūre-i iḫlāṣ	Saña ḳalem-rev-i endişe ḫāṣdur Ṣābit Ḫoşā edā-yı peẕīrufte ṭarz-ı ḫāṣṣü'l-ḫāṣ	Gazel		+ – + –/ + + – – / + – + –/ + + –	
130[b]	Ṣābit	Ḥalḳa-i tevḥīdde gerdān olup dūlāb-ı feyż Ehl-i meclis döne döne oldılar ġarḳ-āb-ı feyż	Müjde Ṣābit sāḳī-i tevfīḳ ṭoldurdı yine Meclis-i tevḥīdde bir cām-dile cüllāb-ı feyż	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
131[a]	Ṣābit	İbrāz idince 'azlini müş'ir-miṣāl ḫaṭ Virdi o şāh-ı ḥüsne 'azīm infi'āl ḫaṭ	Dil-dār ḫaṭṭı başumuzuñ yazısı imiş Ṣābit götürmez a bu ḳadar ḳīl ü ḳāl ḫaṭ	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
131[a]	Ṣābit	Yaḳıldum gice yāre yandurup vāfir ḥazīn elfāẓ Biraz nerm itdi ammā ḳalb-i saḫtin āteşīn elfāẓ	'İbārāt-ı ḫoş-āyendeyle gülzār-ı ma'ārifden Yine Ṣābit gül-i ma'nā açar bu nev-zemīn elfāẓ	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
131[b]	Ṣābit	N'ola olsa bu dil-i ser-geşteye maṭlab semā' Heb semā'dur döndüren 'uşşāḳı Ḥaḳḳa heb semā'	Ṣābitā vaṣfın yazarken farṭ-ı istiġrāḳdan Döndi kāġızda idüp bu kilk-i ney-meşreb semā'	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	

131[b]	Ṣābit	Yaḳdı her bir lāle-ruḫ cānumda bī-endāze dāġ Āsumān-ı sīnede yılduz ḳadardur tāze dāġ	Bir muraṣṣa‘ ḫūb bāzū-bende dönmiş Ṣābitā Zīb ü fer virüp ḳolında dil-ber-i ṭannāza dāġ	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
131[b]	Muḥyī	Nār-ı hicrānıyla dil-ber yaḳdı sīnem üzre dāġ Baġlayup dāġum didi ġam çekme hīç dāġ üsti bāġ	Muḥyiyā erbāb-ı dil ḳadrüñ ne bilsün her denī Ṭūṭī-i gūyāyıla birdür yanında çünki zāġ	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
132[a]	Ṣābit	Geldi ecel-miṣāli ḫaṭ-ı müşg-bār ḥayf Bu tāzelükde ḳaraların dökdi yār ḥayf	Ṣābit elemlenür yine tīġ-i nigāh-ı yār Aġyāra virmedüm diyü bir ber-güzār ḥayf	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
132[a]	Ṣābit	Dil-ber olınca mübtelā müşfiḳ Arḳasında ḥużūr ider ‘āşıḳ	Ṣābitā baḫtınuñ güşādeligi O gülüñ çāk-sīnesinden açıḳ	Gazel		+ + – – / + – + – /+ + –	
132[a]	Riyāżī	Virdük dili dil-dāra velī çeşm-i ter alduḳ Ammā bir avuç ḫāk-ile yüz bīñ güher alduḳ	Rāh-ı dem-i muṭrībe ḳoduk ‘aḳlı Riyāżī Feyż-i nefes-i ‘ārif-i ṣāḥib-naẓar alduḳ	Gazel		– – +/ + – – +/ + – – +/ + – –	
132[b]	Nev‘ī	Ṣanma Şīrīn’üñ dilā Ferhād’a ‘adl ü dādı yoḳ N’eylesün dād itmege Ferhād’uñ isti’dādı yoḳ	Ni‘met-i dünyāya meftūn olmaduḳ yoḳdur velī Nev‘iyā çaḳ böyle ḫayrān olmanuñ hīç dādı yoḳ	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
132[b]	Ṣābit	Eyle yād ol demi kim ḥüsn tebāh olsa gerek Māh-ruḫ pür-zede-i ḫaṭṭ-ı siyāh olsa gerek	Ṭālibā pīşesi ol seng-dilüñ āḫir kār ‘Āşıḳ-ı zār gibi nāle vü āh olsa gerek	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
132[b]	Bāḳī	Yazdı bahār āyet-i ḥüsnüñ varaḳ varaḳ Gül muṣḥafından ezber oḳurdı sebaḳ sebaḳ	Bāḳī işigi ḫākine düşmiş niyāz ider Miskīn fütāde ‘āşıḳ-ı bī-dil be-baḳ be-baḳ	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	
132[b]	Lāmi‘ī	Bülbül beyān-ı ḥüsnüñ idelden sebaḳ sebaḳ Gül muṣḥafuñ ṣabā yile virdi varaḳ varaḳ	Bir niçe gündür seg-i kūyuñ-ıla Lāmi‘ī Ṭoñuz-ı raḳībi ḳatl içün arar yataḳ yataḳ	Gazel		– – + / – + – + / + – – + / – + –	

133[a]	Rūḥī	Nedür bu sendeki āşūb-gerlik nāz-perverlik Nedür bu şīvegerlik bu dilāverlik bu dil-berlik	Yine dünyāya şūr-engīz oldı Rūḥiyā naẓmuñ Müsellemdür saña pākīze-gevherlik suḫan-verlik	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
133[a]	Rūḥī	Ṣafḥa-i āyīnede ʻaks-i ḫaṭṭ-ı yāsemenüñ Virür ʻaynıyla leb-i cūda ġınāsın çemenüñ	Rūḥiyā Ḳaysa ḳıyās eyleyemem aḥvālin Vāṣfı şīrīn ise de her ne ḳadar kūhkenüñ	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
133[a]	Faṣīḥ	Göñül bir afitāba meyl idüb cismüñ hilāl eyle Felekde sen de māh-ı nev gibi kesb-i kemāl eyle	İdüp pīrāye-i ser-rişte-i bār-ı yek-endīşe Faṣīḥā sözlerüñ manẓūme-i dürr ü leʼāl eyle	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
133[a]	Veysī	Gönline girmek idi ol büt-i şīrīn dehenüñ Ṭaşları kesmeden ey dil ġarażı kūh-kenüñ	Veysiyā ġoncalar açıldı ruḫ-ı yār gibi Ḫaylī raʻnālıġı var ḥāṣılı ṣaḥn-ı çemenüñ	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
133[a]	Ḥanīf	Ḫaṭ-ı ruḫuñla göñül pür-ġubār olur giderek Bu rūzigārda mevsim bahār olur giderek	Zaḫm-ı nümāyī-i ser-tīġ-i ḫaṭṭ ile ol şūḫ Ḥanīf-i ḫastesi-veş nāle-kār olur giderek	Gazel		+ – + –/ + + – – / + – + –/ + + –	
133[b]	Neşāṭī	Zihī ṣafā diyerek ʻālemüñ nesin gördük Sitemden özge daḫı hem-demnüñ nesin gördük	Neşāṭīyā keder-i keşf-i rāzdan ġayrı Aḳan bu dīde-i terden ġamuñ nesin gördük	Gazel		+ – + –/ + + – – / + – + –/ + + –	
133[b]	Rūḥī	Hū diyüp olsam demidür sīne-çāk Ḥāy meded ġam beni ḳıldı helāk	Rūḥīyi öldürmege ḳaṣd itmeden Ger ġarażuñ rūḥ ise Rūḥī fedāk	Gazel		– + – – / – + – – / – + –	
133[b]	Fehīm	Çarḫ-ı fettān-ile hem-ders-i cünündur çeşmüñ Fenn-i bī-dādda ammā ki füzündur çeşmüñ	Nice ārām ider olmazsa Fehīm āvāreñ Rüstem-i ṣaf-şiken-i ṣabr u sükündur çeşmüñ	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
133[b]	Faṣīḥ	O dem olur mı sile eşk-i çeşmi dāmānuñ O gün gelür mi göre dīde mihr-i raḫşānuñ	Nedür Faṣīḥa bu vaż‘-ı teġāfül-āmīzüñ Degül mi yoḫsa sezā-yı nigāh-ı iḥsānuñ	Gazel		+ – + –/ + + – – / + – + –/ + + –	

133[b]	Riyāżī	Getürdüñ cāna būy-ı sünbülin ey bād ḫoş geldüñ Muḳīm-i kūşe-i hicrānı itdüñ yād ḫoş geldüñ	Riyāżī dün buluşduḳ Bī-sütūnda rūḥ-ı Ferhādla Didi ey ‘āşıḳ-ı hem-derd-i māder-zād ḫoş geldün	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
134[a]	Ümīdī	Yine sevdā-yı ġam-ı ‘ışḳı ile dil-dāruñ Başı yaṣdıḳda bugün ḫayli dil-i bī-māruñ	Ey Ümīdī çün açılmadı gül-i maḳṣūduñ Çekelüm n’eyleyelüm cevrini her bir ḫāruñ	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
134[a]	Miṣālī	Olur mı ḥaste-dil ‘uşşāḳa derd-i dil-rübādan yeg Ne vardur mübtelāya ey ṭabīb-i cān devādan yeg	Senüñ ey seng-dil kendü elüñle atdıġuñ [ṭaş kim] Miṣālīye gelür illerle olan merḥabādan yeg	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
134[a]	Nev‘ī	Ṭaḳıldı zülf-i semen-sālar yine ḫūbānuñ Göñüllenürse n’ola ġoncası gülistānuñ	Şarāb-ı jāle ile ġonce mest iken Nev‘ī Nedür çemende aġır başlu olması anuñ	Gazel		+ – + –/ + + – – / + – + –/ + + –	
134[a]	Fevrī	Çün āḫir ḳor gidersüñ devlet-i dünyāyı n’eylersüñ Riyāset ‘add idüp bu ḫalḳla ġavgāyı n’eylersüñ	... muḥsine ta‘yīn olınca dūzaḫ u cennet ‘Aceb ol demde Fevrī sen dil-i şeydāyı n’eylersüñ	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
134[a]	Fevrī	Ṣafā kesb eyle eşk-i çeşm-i ḫūn-efşānı n’eylersüñ Ḫulūṣuñ yoḳ çü zāhid subḥa-i mercānı n’eylersüñ	Yumazsa Fevrīnüñ cürmün Ḫüdāyā ḳaṭre-i raḥmet Ya ol deryā-yı cūd u lücce-i iḥsānı n’eyersüñ	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
134[b]	Abdī	Ne ḥācet her cefā-kāruñ yolında bār-ı ġam çekmek Ne lāzım bī-vefāya dil virüp derd ü elem çekmek	Ġubār-ı ḫaṭṭı sevdāsını taḥrīr itdi dil-dāruñ Nic’olur ‘Abdiyā gör ṣafḥa-i ‘ışḳa raḳam çekmek	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
134[b]	Ni‘metī -yi bī-nuḳṭa	Gülmedüm ‘ālemde aṣlā olmadum āsūde ḥāl Hem-demüm derd ü elemdür maḥremüm her dem melāl	Ni‘metī-āsā mükedder olsa ḥālüm ṭāñ degül Dilde māl-ā-māldur derdüñle ālām ü melāl	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
134[b]	Ṣādıḳ	Göze göstermez idüm ‘ālemi aġyār degül Ey göñül n’eyleyeyin yār baña yār degül	Ol ṭabīb-i dil ü cān saña ne dermān itsün Ṣādıḳā ḥaste-dilüñ ḳābil-i tīmār degül	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	

134[b]	Veysī	‘Ālemi açdı ṣafā virdi yine revnaḳ-ı gül Bāġda ġoncalar açıldı açılmadı göñül	Demidür eylese Veysīye ‘ināyet demidür Şīr-i merdān-ı Ḫudā şāh-süvār-ı Düldül	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
134[b]	‘Ālī	Her ḳaṭre yaşum çeşm-i terümden k’ola nāzil Ḫāk-i ḥarem-i kūy-ı ṣafādur aña menzil	‘Ālī ḳomayup ẓulmet-i ġamda beni āhum Dūd-ı şerer-ālūd ile yandurdı meşā‘il	Gazel		– – +/ + – – +/ + – – +/ + – –	
135[a]	Nedīm	Neden āzürde olduñ tāzenīnüm bī-sebeb bilmem Beni öldürmege lāzım mı tā böyle ġażab bilmem	Siyeh-mest-i cünūn-i ‘ışḳ olan rüsvā Nedīmem ben Eger küstāḫ isem maġrūr ṭut resm-i edeb bilmem	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
135[a]	Ġınāyī	Bu şeb kimlerle hem-meclisdür āyā māh-ı tābānum Ne bezme tāb virdi yine ol şem‘-i şebistānum	Teraḥḥum ḳıl Ġınāyī bendeñe bir nīm-nigāh eyle Efendüm pādişāhum sevdügüm devletlü sulṭānum	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
135[a]	Ḫayālī	Gehī zehr-āb-ı ġam geh mey diyü ḫūn-ı ciger çekdüm Muḥabbet bezmine hem-dem olalı gör neler çekdüm	Ḫayālī ol ḳamer-ṭal‘at şehüñ dīvānesi oldum Baş üzre dūd-ı āhumdan siyeh birdāne per çekdüm	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
135[a]	Rūḥī	Rüsūm-ı naḫvet ü nāz ise ‘ādet sizde sulṭānum Taḥammül-kārlukdur pīşe ḥālā bizde sulṭanum	Vefā lāzım degül Rūḥīye gel isterse düşnām it Şikāyet fende ḳanda belki ...da sulṭānum	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
135[a]	Ḥāletī	Kūyuñı ilter ġubār cism-i efkārum benüm Tende bād-ı ṣarṣar-ı ġamdur hevā-dārum benüm	Vaṣf-ı la‘l-i yār-ile ey Ḥāletī Meryem gibi Ḥāmil-i rūḥ oldı bu ebkār-ı efkārum benüm	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
135[b]	Naḥīfī	Göz gördi göñül sevdi seni ey yüzi māhum Ḳurbānuñ olam var mı benüm bunda günāhum	Bir baġrı yanıḳ ‘āşıḳ-ı miḥnet-zededür gel Aġlatma Naḥīfī ḳuluñı cevr-ile şāhum	Gazel		– – +/ + – – +/ + – – +/ + – –	
135[b]	Sāmī	Ḳaçan kim nükte-senc olup açar ol māh-ı gül-fem fem Rumūz-ı ‘alleme’l-esmādan urmaz daḫı Ādem dem	Ḥabāb-āsā felekler mużṭaribdür bār-ı āhumdan Firāḳıyla idelden Sāmiyā āfāḳı giryem yem	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	

135[b]	Rūḥī	Nice bir cür‘a gibi pest olalum Şīşe mānendi zīr-i dest olalum	Sevelüm Rūḥiyā o muġbeçeyi Varalum biz de büt-perest olalum	Gazel		+ + – – / + + – – / + + –	
135[b]	Cevrī	Ġam ile tīre iken ey meh-i enver göñlüm Mihr-i ruḫsāruñ ile oldı münevver göñlüm	Gül-ruḫı yādına bülbül gibi ol dil-dāruñ Cevriyā şām u seḥer nāleler eyler göñlüm	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
135[b]	Ẕātī	Şāh-ı ‘ışḳam dūd-ı āhum sāye-bānumdur benüm Eşk-i çeşmüm leşkerüm ṭablum fiġānumdur benüm	Germ olup āhum ayıtdı kim felekler Ẕātīyā Yaḳmaġa ḳandīl-i ‘arşı nerdübānumdur benüm	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
136[a]	Rāmī	Şem‘-i ümmīd bir ah-ile fürūzān olsun Hele ṣabr eyle biraz şām-ı ġarībān olsun	Birkaç elfāẓ-ı perīşān ise de ey Rāmī Bu ġazel zīver-i mecmū‘a-i yārān olsun	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
136[a]	Feyżī	Cemüñ bezmin görüp seyr itmeyen mir’āt-ı sīnādan Ne bilsün neş’e-i ḥālet-fezā-yı keyf-i ṣahbādan	Kimi ṭūbā kimi ‘ar‘ar didiler ḳamet-i yāra Bilen dir bilmeyen dir Feyżiyā a‘lā vü ednādan	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
136[a]	Manṭıḳī	Cān ḳurtaramaz kimse o ḫūn-ḫᵛāruñ elünden Bilmem nice dil būse alur yāruñ elinden	Kārı şeb ü rūz ol şeh-i devrāna du‘ādur Ġayrı ne gelür Manṭıḳī-i zāruñ elinden	Gazel		– – +/ + – – +/ + – – +/ + – –	
136[a]	Nādirī	Ḫāṭıruñdan çıḳmasun senden gözüm mehcūr olan Olmasun bārī göñülden dūr gözden dūr olan	Firḳat eyyāmı ‘aceb geldi yetişdi Nādirī Yazadurmış derd-i hicre vuṣlata maġrūr olan	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
136[a]	‘Ulvī	Vefā gelmek muḥāl oldı nigār-ı dil-pesendümden Olumam iḫtiyār itdüm uṣandum kendi kendümden	Ḫaṭṭı geldükde didüm yāre zülfi geçdügi bendi Didi şükr eyle ey ‘Ulvī ḫalāṣ olduñ kemendümden	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
136[a]	Na‘īm	Ḳan döker ġamzeñ bezmde bāde-ḫᵛār oldıḳça sen Cisme cān eyler du‘ālar neşve-dār oldıḳça sen	Gülsitān-ı ‘ālem içre her nihāl-i tāzeden Mīve-çīn ol ey Na‘īm dil-figār oldıḳça sen	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	

136[b]	Nev‘ī	Degüldür ḥāk-i sīnem şerḥa şerḥa tīġ-ı ḥasretden Cemālüñ mihrine ḳarşu şikāf olmış ḥalāvetden	O tersā-beççeyi büt-ḫānede seyr itdi ey Nev‘ī Ṭayandı ḳaldı ṣūretler der ü dīvāra ḥayretden	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
136[b]	Faẓlī	Şormazın ben ey melek saña perīlerden misin Şek yoḳ anlar dönsin ammā kāfirīlerden misin	Ehl-i milletsin biḥamdillāh nedendür Faẓliyā Ol puta bu resme ṭapmaḳ āẕerīlerden misin	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
136[b]	Neşāṭī	Dil niyāz itmekde dil-ber nāz bilmez neydügin Nev-ẓuhūr-ı ‘işvedür dem-sāz bilmez neydügin	Olmayan naḳş-ı ḫayālümle Neşāṭī āşinā Resm-i kilk-i ‘Örfī-i Şīrāz bilmez neydügin	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
136[b]	Emrī	Yār yıḳsa göñlüñi ġam çekme ey ‘āşıḳ sevin Seng-i bī-dād ile bünyād eylemek ister evin	Gelsün Emrī bendenüñ seyr eylesün dīvānını Görmek isterse Niẓāmī mülk-i naẓmuñ Ḫüsrevin	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
137[a]	Fehmī	Görüp aġyār ile ol şūḫ-ı gül-pīrāheni şimdi Girībān nice çāk olmasun dil-i dāmeni şimdi	Lebi vaşfında şīve bir ġazel dimişdüm ey Fehmī İşitdüm būselikde beste itmişler anı şimdi	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
137[a]	Dürrī	Meyl-i rezm itmez ḥużūra yitdi ‘asker ḳalmadı Cān u baş alur ele merdāne bir er ḳalmadı	Yolları zāġ u zaġan aldı ḳuş uçmaz Dürriyā Bir ḫaber uçarmaġa hergiz kebūter ḳalmadı	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
137[a]	Şānī	Çekerüm her gice ol zülf-i semen-sā ġamını Almışam başuma Mecnūn gibi Leylā ġamını	Pister-i ġamdaża‘īf oldı cefādan Şānī Öldür ey şūḫ aña çekdürme bu dünyā ġamını	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
137[a]	Rācī	Çekerin ‘ışḳ-ile bir ḳāmet-i [ṭūbā] ġamını Çekmedin tāze nihāl-i gül-i ra‘nā ġamını	Olsa Rācī ġam-ı hicr-ile bugün yārinüñ Çekmeye zāhid-i sālūs gibi ferdā ġamını	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
137[a]	Feyżī	Şeh-i‘ışḳam ġam u ġuṣṣa yiter ḫayāl-ü-ḫışm(?) şimdi Şu‘ā‘-ı nārdan besdür baña zerrīn ‘alem şimdi	Gedāya dest-gīr olmaz cihānda kimse ey Feyżī Mürüvvet bābını sedd eyledi ehl-i himem şimdi	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	

137[b]	Miṣālī	Meclis-i ‘ışḳa ayaḳ baṣ yüri merdāne gibi Eller üzre ṭutalar tā seni peymāne gibi	Erre-i ġamla Miṣālī ten-i ṣad-pāre ider Diler-iseñ ola baş üzre yerüñ şāne gibi	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
137[b]	Ḥāletī	Ya‘ḳūb dili aḳıtsa n’ola eşk-i revānı Dīdārı ‘azīz eyledi ol Yūsuf-ı ṣānī	Luṭfuñla n’ola Ḥāletīyi bende idünseñ Ḳul çoḳluġunuñ pādişehe var mı ziyānı	Gazel		– – +/ + – – +/ + – – +/ + – –	
137[b]	Na‘tī	Dil-i ġam āşinādan dil-berüm bī-dādını kesdi Yazuḳlar bende-yi dīrīnenüñ īrādını kesdi	Benüm ol merd-i meydān-ı belā kim ḥançer-i āhum Sipihrüñ Na‘tiyā bīñ cevşen-i fūlādını kesdi	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
137[b]	‘Ālī	Kim bilür atmayalardı ḳatı yabana beni Ṭaş ṭoġuraydı ṭoġurmaḳdan ise ana beni	Umaram mühr-i Süleymān gibi el üzre ṭuta Terbiyet eyleseler Āṣaf-ı devrāna beni	Gazel		+ + – – / + + – – / + + – – / + + –	
137[b]	Ḳandī	Bölük bölük yüriyen şīvekārı gördüñ mi Ṭaraf ṭaraf çekilen āh ü zārı gördüñ mi	Parıl parıl ṭutışur nār-ı şevḳ ile Ḳandī Yalap yalap yanan ol şem‘-vārı gördüñ mi	Gazel		+ – + – / + + – – / + – + – / + + –	
138[a]	Sāmi‘	Güzeller şīvesin üftāde-i dīdār olandan ṣor Fiġān ma‘nāsını efsūn ṣaçup dil-dār olandan ṣor	Nedür çekdiklerüñ Sāmi‘ bilinmez bezm-i şādīde Göñül āteşlerin bī-kes ḳalup nā-çār olandan ṣor	Gazel		+ – – –/ + – – –/ + – – –/ + – – –	
138[a]	Ve lehū (Sāmi‘)	Ḥüsn-i şūḫuñ parlıyor çeşminde ‘ışḳuñ sīnede Minnet itmem var iken sen şemse de pervīne de	İsterüm düşsün senüñ de ḳalbüñe hicrān-ı ‘ışḳ Seyr iderken gizli gizli kendüñi āyīnede	Kıt‘a		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
138[a]	Sāmi‘	İnhidām-ı ḳavm öñinde ıṣṭıbār itmek de güc Ṣabrı yıḳmaḳ ‘acze düşmek intiḥār itmek de güc	Var ise ‘adlüñ ilāhī inkişāf itsün yiter Ẓulm içinde fecr-i ‘adle intiẓār itmek de güc	Gazel		– + – – / – + – – / – + – – / – + –	
138[a]	Ve lehū (Sāmi‘)	Mestüm beni mest iden de sensüñ Bilmem neye böyle dil-şikestsüñ		Müfret		– – +/ + – – +/ + – –	

138[a]	Sāmi‘	At pīrehen-i dīde-şikāfı üzerüñden Tā nūr-ı Ḫüdā ḫāke hübūt itdi disinler	Öpdür dü-leb-i ṣāfuñı isterse ... Nāmūs-ı İlāhīye suḳūṭ itdi disinler	Kıt‘a		– – +/ + – – +/ + – – +/ + – –	
138[a]	Sāmi‘	Ben gülşen-i ‘ışḳuñda nevā-sāz-ı süḫandim Cevrüñ beni ṣuṣdurdı mürüvvetsüz efendim	Bir boynı bükük ḳalbi ḳırıḳ ġam-zede gencim Cevrüñ beni ṣuṣdurdı mürüvvetsüz efendim	Şarkı		– – +/ + – – +/ + – – +/ + – –	

TABLO 2: Mensur Bölümler Tablosu*

Yp. Nu.	Müellif	Eser Adı (varsa)	Baş	Son	Konu	Açıklamalar

* Bu mecmuada mensur bir bölüm bulunmadığı için tablo boş bırakılmıştır.

SONUÇ

Çalışmamızda Berlin Milli Kütüphanesi Ms. Or. Oct. 2216numarada kayıtlı, *Mecmû'a-ı Dîvân* başlıklı şiir mecmuasının 103a-138a sayfaları şekil ve muhteva bakımından incelenmiştir. Metin kısmında şiirler çeviriyazı alfabesine aktarılmış, kaynaklarda ulaşılan şiirlerin tenkitli metinleri oluşturulmuştur.

Elimizdeki şiir mecmuası 138 varaktan müteşekkil olup derleyeni/ müstensih, kendisi de şair olan Seyyid Şerîfî'dir. Mecmuanın 2a-3a sayfaları arasında Şerîfî'nin kendisi ve dört şair dostu tarafından yazılmış 6 manzum takriz bulunmaktadır. Bu takrizler sırasıyla Hüsnî (1), Nehrî (1), Ahmed Lütfî (2), ve Sırrî (1) isimli şairlere aittir. Takrizlerde mecmuanın düzenlendiği tarih de belirtilmiştir. Bu husus, şiir mecmualarında nadir karşılaşılan bir özelliktir.

Manzum takrizler dışında mecmuanın 137b sayfasına kadar şiirlerin tamamı gazel nazım şekliyle yazılmıştır. Mecmuaya sonradan eklendiği anlaşılan 138a'da Sāmiʿ mahlaslı şaire ait iki kıtʿa, iki gazel, bir müfret, bir şarkı bulunmaktadır.

Mecmuada 15. yüzyıldan yalnızca bir şair (Nizâmî ö.1469-1473?) kaydedilmiş olup metnin geneli 16. 17. ve 18 yüzyıldan çeşitli şairlere ait gazellerin derlemelerinden oluşmaktadır.

Gazel mecmuası özelliği gösteren mecmuanın aynı vezin, kafiye ve redifteki şiirleri peş peşe sıralamak suretiyle nazire mecmuası hususiyetleri gösterdiği de görülmektedir. Bu gazellerin bazılarının başlığında zemin şiiri olduğu belirtilmiştir. Bazı şiirlerin ise başlığında belirtilmemesine rağmen mahlas beyitlerinden nazire olarak yazıldıkları anlaşılmaktadır.

Mecmua, kapsadığı yüzyıllar düşünüldüğünde şair çeşitliliği bakımından oldukça zengindir. Mecmuanın tamamında (2a-138a) yaklaşık 196 şaire ait 1019 şiir bulunmaktadır. Mecmuanın 103a'dan 137a'ya kadar olan sayfalarında 15-18. yüzyıllar arasında yaşamış 121 şaire ait 298 gazel olup sonradan mecmuaya eklendiği anlaşılan 138'da Sâmi' adında bir şaire ait iki gazel, iki kıta, bir müfret ve bir şarkı bulunmaktadır. Çalışma kapsamımıza giren 103a-138a sayfaları arasında 123 şaire ait 304 şiir bulunmaktadır.

Mecmuanın 103a-138a sayfaları arasındaki şairler ve şiir sayıları şöyledir; ʻĀlī (5), ʻĀṣım (2), ʻAbdī (1), ʻAdlī (1), Aḥmed (2), Süleymanʻārīf (1), Abdülbâki ʻārīf (1), ʻAzmī (1), Bāḳī(1), Behiştī (2), Birrī (1), Cevherī (1), Cevrī (9), Dervîş Pāşā (1), Dürrī (1), Edāyī (1), Emīn (2), Emrī (4), Enīs (1), Fā'īż (3), Fā'iżī (2), Fāik (1), Faṣīḥ (12), Fażlī (1), Fehīm (2), Fehmī (3), Fetḥī (1), Fevrī (2), Feyżī (3), Firdevsī (1), Fużūlī (4), Fürūġī (1), Ġınāyī (3), Hādī (1), Ḥāletī (4), Ḫalīlī (1), Ḫāliṣ (1), Ḥanīf (3), Ḥasīb (5), Ḫayālī (3), Ḥilmī (3), Ḥulvī (1), Hüdāyī (1), Ḥüsnī (3), Ḫüsrev (1), İbn-i Kemāl (1), İlmī (1), İsḥāḳ (1), İsmetī (4), ʻ İzzetī (1), Ḳandī (1), Lāmiʻī (1), Levḥī (1), Lutfī (2), Maḥvī (1), Maḳālī (2), Manṭıkī (2), Meşāmī (1), Meẕāḳī (2), Miṣālī (2), Muʻīdī (2), Muḥyī (1), Muḥibbī (1), Nā'ilī (6), Naʻīm (1), Naʻtī (3), Nābī (2), Nādirī (3), Naḥīfī (1), Naḫlī (7), Nāṭıḳ (1), Nāzī (1), Necīb (1), Nedīm (1), Nedīm-i Kadīm (1), Nergisī (2), Neşātī (6), Nev'ī (13), Niʻmetī (1), Niṣārī (1), Niyāzī (1), Niẓāmī (1), Rācī (1), Rāmī (1), Rāsiḫ (4), Rāşid (1), Rāżī (1), Remzī (2), Reşīd (1), Riyāżī (4), Rūḥī (12), Rüşdī (3), Sābir (3), Ṣābit (19), Sabrī (2), Ṣādıḳ (1), Ṣadrī (1), Sāḳıb (1), Sālim (3), Sāmī (1), Sāmiʻ (5), Selīm (1), Sezāyī (1), Sırrī (1), Ṣuʻnī (1), Şānī (1), Şehrī (14), Şemsī (1), Şeyḫī (1), Tā'ibī (1), Ṭālib (1), Ṭāliʻī (1), ʻ Ubeydī (1), ʻUlvī (5), Ümīdī (1), Vānī (1), Vaṣlī (1), Vecdī (8), Vehbī (2), Veysī (5), Ẓarīf (1), Ẕātī (1), Ẕihnī (1).

İlgili varaklarda; Bosnalı Ṣābīt 19 gazel, Şehrī 14 gazel, Nev'ī 13 gazel, Bağdatlı Rūḥī 12 gazel, Faṣīḥ 12 gazel ile en çok gazelleri bulunan şairlerdir.

Kaynağına ulaşılamayan veya bulunan kaynaklarda şiirlerine ulaşılamayan 70 şair inceleme kısmında, Tablo 3'te, araştırılan kaynaklar ile verilmiştir

ʿAbdī, ʿAdlī, Aḥmed, ʻĀlī, ʻĀṣım, ʻAzmī, Behiştī, Birrī, Cevrī, Dürrī, Emīn, Fā'īż, Faṣīḥ, Fażlī, Feyżī, Hāletī, Ḫāliṣ, Ḥasīb, Ḥilmī, Ḥulvī, İsḥāḳ, Levḥī, Maḥvī, Nādirī, Necīb, Niṣārī, Rāmī, Rāşid, Remzī, Reşīd, Rūḥī, Rüşdī, Ṣādıḳ, Sāḳıb, Şānī, Şehrī, Tā'ibī, Ṭālib, Vecdī mahlaslı şairlerin çalışılmış divanları bulunmasına rağmen mecmuadaki şiirler divanlarda tespit edilememiştir. Tespit edilen yeni şiirlerin adı geçen şairlere ait olması yahut aynı mahlası taşıyan başka şairlere ait olması ihtimal dahilindedir. Çalışmamızda herhangi bir çalışmada tespit edilemeyen 126 şiir bulunmaktadır. Bu şiirler *Mecmuanın Türk Edebiyatına Katkıları* başlığı altında verilmiştir.

Çalışmamız sonucunda mecmuada (103a-138a) bulunan bazı şiirlerin zemin şiir, bazı şiirlerin nazire olduğunu tespit ettik. Rüşdî (G.16), Vânî (G.119), Âsım (G.145) gibi

bazı şiirlerin zemin şiiri olduğu açıkça belirtilmiştir. Aynı zamanda İsmetî (G.17) ve Şehrî (G.47) gibi bazı şiirlerin de nazire şiir olduğu özellikle belirtilmiştir. Mecmuada nazire olduğu belirtilmediği halde özellikle peş peşe sıralanmış aynı vezin, kafiye ve redifteki bazı şiirlerin nazire olma ihtimali göz önünde tutulmuş ve bu şiirler inceleme kısmındaki Tablo 2'de gösterilmiştir.

Mecmuanın 103a'dan 138a'ya kadar olan kısımda; 6, 176, 177, 202. gazeller müzeyyel gazellerdir.

Mecmua genel itibariyle bir gazel mecmuasıdır. Mecmuadaki gazellerin çoğunluğu âşıkâne gazeller olmakla birlikte tasavvufî, hikemî tarzda yazılmış gazeller de bulunmaktadır. Dolayısıyla bu mecmuanın farklı konularda yazılmış şiirleri içeren bir şiir mecmuası olduğunu söyleyebiliriz.

KAYNAKLAR

ABDULKADİROĞLU, Abdulkerim, *İsmail Belîğ, Nubetü'l-Âsâr Li-Zeyli Zübdeti'l-Eş'ar,* Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara 1999.s.425.

KALYON, Abuzer, *Peşteli Hisâlî Metâli'ü'n- Nezâ'ir (II. Cilt) İnceleme- Metin,* Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara 2011.

Ahterî Mustafa, Ahterî-yi Kebîr, hzl.: Ahmet Kırkkılıç, Yusuf Sancak, Türk Dil Kurumu Yayınları, s.885, Ankara 2017.

AK, Coşkun, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı (Karşılaştırmalı Metin), C. 1-2,* Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa 2001.

AKKAYA, Mehmet *Şemsi Paşa Divânı (İnceleme-Edisyon Kritikli Metin),* İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eski Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul 1992.

AKKAYA, Hüseyin, "Râsih Bey'in 'Üstine' Redifli Meşhur Gazelinde İkilemelerin Kullanılışı / Râsih Bey's Üstine Rhymed Ghazel and the Use of Repeats*", TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-, ISSN: 1308-2140, Volume 2/3,* Summer 2007.

AKSU, Cemal, *İbrahim Hanif Divanı,* İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1996.

AKSOYAK, İ. Hakkı, *Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı,* (e-kitap), Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara 2018.

AKSOY, Ömer Asım, *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, I-II,* 7. Baskı, İnkılâp Kitabevi İstanbul 1993.

AKSOY, Ömer Asım vd., *Bölge Ağızlarında Atasözleri ve Deyimler*, III, TDK Yayınları, Ankara1969, 1971

AKSOY, Ömer Asım, *Atasözleri ve Deyimler (Elkitabı), Türk Dil Kurumu Yayınları*, Ankara Üniversitesi Basımevi 1970.

AKYÜZ, Kenan, Sedit Yüsel, Müjgan Cunbur, Süheyl Beken, *Fuzûlî Türkçe Divan,* Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1958.

ALTUN, Kudret, *Gelibolulu Mustafa Âli ve Divânı*, Özlem Kitabevi, Niğde 1999.

ARI, Ahmet, *Sâkıb Dede Dîvânı,* (e-kitap), Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara 2018.

ARSLAN, Mustafa, *Muhyî: Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı (Eski Türk Edebiyatı) Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara 2006.

ARSLAN, Fatma Şennur, *Âsım Ârîf-zâde Divançesi (İnceleme-Metin-Dizin-Sözlük),* Hacettepe Üniveritesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilm Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2010.

ATICI, Muammer, *Mehmet Hâlis Efendi ve Mehmet Hâlis Efendi Dîvânı,* Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Esnstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2009.

AYAN: Hüseyin, *Cevrî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkidl Metni,* Atatürk Basımevi, Erzurum 1981.

AYDEMİR, Yaşar, *Ramazan Behiştî Dîvânı,* (e-kitap), Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara 2018.

AYDIN, Haluk, *Cevrî Divanı'nın Tahlili,* Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Balıkesir 2010.

AYPAY, A. İrfan, *Nahifî Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni), C.1*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Konya 1992.

AYVERDİ, İlhan, Ahmet TOPALOĞLU, "*Kubbealtı Lugatı Misalli Büyük Türkçe Sözlük*", Kubbealtı Vakfı Yayınları", İstanbul 2006.

BAYAR, Obam Cemal, *Misâlî-i Hurûfî Dîvânı (İnceleme-Metin),* Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Yozgat 2012.

BAYRAM, Yavuz, *Adlî Dîvânı (Dîvân-ı Sultân Bâyezîd-i Sânî),* Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara 2018.

BİLKAN, Ali Fuat, *Nâbî'nin Türkçe Divanı (Karşılaştırmalı Metin)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Doktora Tezi Ankara 1993.

BURMAOĞLU, Hamit Bilen, *Lâmi'i Çelebî Dîvânı (Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni),* Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Doktora Tezi, Erzurum 1983.

CEYHAN, Adem, *On Altıncı Asır Osmanlı Âlimlerinden Azmî Pîr Mehmed Bey ve Dîvânı*, Manisa 2006.

ÇAĞLAYAN, Nagihan, *Nîsârî Dîvânı (Metin-İnceleme),* Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sivas 2007.

ÇAĞLI, Adnan, *Vişne-zâde İzzetî (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni),* Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Konya 1998.

ÇEÇEN, Mehmet Korkut, *Sabri Mehmed Şerif (Hayatı, Sanatı, Divanı'nın Tenkitli Metni ve Tahlili)*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Elazığ 2010.

ÇELİK, Büşra, Muzaffer Kılıç, *Derzi-zāde 'Ulvî Dîvân,* DBY Yayınları, İstanbul 2018.

ÇETİN, İsmail, *Derzi-zâde Ulvî (Hayatı Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkitli Metni),* Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ 1993.

ÇIPAN, Mustafa, *Fasîh Ahmed Dede Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni (Cilt: 1),* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Doktora Tezi, Konya 1991.

DEGER, Mete Bülent, *Mezâkî Divanı Sözlüğü (Bağımlı Dizin ve İşlevsel Sözlüğü),* Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Ankara 2018.

DEMİR, Tarık, *Edirneli Fâiz Divanı İnceleme-Metin-Dizin*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2006.

DEMİREL, Şener, *Şehrî Dîvânı,* (e-kitap), Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara 2017.

DEVELLİOĞLU, Ferit, "Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat (Eski ve Yeni Harflerle)", Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2012.

DİKMEN, Hamit, *Seyyid Vehbî ve Divanının Karşılaştırmalı Metni*, Ankara Üniversitesi Sosyal

Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara 1991.

DURU, Necip Fazıl, *Sâbir Mehmed Hayatı Eserleri-Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni,* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya 1994.

DOĞAN, Muhammet Nur, *Fuzûlî Leylâ ve Mecnûn*, Yelkenli Yay., İstanbul (2010).

DOĞAN, Güler, *Tâ'îb Mehmed Çelebi ve Dîvânı,* Boğaziçi University, Master of Arsts in Turkish Language and Literature, İstanbul 2003.

EKİCİ, Hatice, *Sahhâf Rüşdî ve Divanı'nın Tenkitli Metni,* Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir 2006.

EKİNCİ Ramazan, Suat DONUK, *Hayrabolulu Hasib Divanı*, Gece Kitaplığı Yayınları, 2015.

ERDEM, Kadri, *Kutup (Seyyid) Osman Fazlî Divânı İnceleme-Metin,* Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eski Türk Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya 2008.

ERDOĞAN, Kenan, *Niyazi-i Mısri Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Erzurum 1993.*

ERDOĞAN, Mustafa, *Kabûlî İbrahim Divanı, Hayatı Edebî Kişiliği ve Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin), C.1,* Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara 2008.

ERKUL, Rasih, *Birrî Mehmet Dede (Magnisalı) Hayatı- Edebî Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni,* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Doktora Tezi, Konya 1992.

ERSÖZ, Gülden Esra, *Ni'metî Divanı,* Çukurova Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.

ERTEN, Saniye Rukiye, *Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Kütüphanesi'ndeki Bağdatlı Rûhî Dîvânı Nüshası (Metin-İnceleme),* Yozgat Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Yozgat 2018.

GIYNAŞ, Kâmil Ali, *Pervâne Bey Mecmuası,* (e-kitap), Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara 2017.

GİDER, Mahmut, *Seyyid Mehmed Emîn Efendi Dîvânı (Tenkitli Metin- İnceleme),* Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ 2011.

GÜFTA, Hüseyin, *Sâlim (Mirzâ-zâde) Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanının Karşılaştırmalı Metni,* Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dili, Doktora Tezi, Erzurum 1995.

GÜLNAR, Özlem, *Hüsâm-zâde Feyzî Dîvânı İnceleme-Metin,* Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Bursa 1996.

GÜNAY, Fatih, *Râşid (Vak'anüvis), Hayatı, Edebî Kişiliği, Divanının Tenkitli Metni ve İncelemesi,* Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Edirne 2001.

GÜNAYDIN, Elif, *İsmetî Divanı (İnceleme-Metin-Dizin),* Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Bursa 2020.

GÜNEŞ, Deva, *Misâlî Dîvânı (İnceleme-Metin),* Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya 20121.

GÜNTAN, Halil, *Recep Enis Dede (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni),* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya 1990.

HORATA, Osman, *Nedîm-i Kadîm Dîvançesi,* KTB Yay. Ankara 1987.

İLHAN, Enes, *Lale Devrinde Gül Aşığı III. Ahmed (Necîb)-Hayatı, Sanatı ve Divançesi-*, Gece Kitaplığı, Ankara 2016

İPEKTEN, Haluk, *Karamanlı Nizâmî Dîvânı,* (e-kitap), Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2020.

İPEKTEN, Haluk, *Nâ'ilî-i Kadîm Dîvânı,* (e-kitap), Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2019.

İnce, Adnan (hzl.), *Tezkiretü'ş-Şu'arâ Sâlim Efendi*. AKM Yay.109. Ankara 2005.

KAÇAR, Mücahit, *İbn-i Kemâl Dîvânı'nın İncelenmesi (Nazım Bilgisi- Belâgat- Üslûp ve Dil Özellikleri -Muhtevâ),* İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul 2010.

KADAŞ, Sercan, *Çelebî-zâde 'Âsım Dîvânı'nın Tahlili,* Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler

Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Van 2014.

KARACAN, Turgut, *XVII. Yüzyıl Şairlerimizden Sâbit ve Edisyon Kritikli Divan Metni I. İnceleme*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum 1981.

KAPLAN, Mahmut, *Neşâtî Dîvânı,* (e-kitap), Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara 2019.

KAPLAN, Yunus, "Mecmualardan Hareketle Bir Dîvânçe Teşkil Denemesi: Edirneli Misâlî (Hasan Çelebi) ve Dîvânçesi,", *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi.* 2, (Haziran-June 2020). 35-152.

KAVUKÇU, Fatma Zehra, *Râmî Dîvânı,* Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora tezi, Bursa 2000.

KAYA, Bayram Ali, *Azmizâde Hâletî Dîvânı,* (e-kitap), Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2017.

KAYA, Bilge, *XVII. Yüzyıl Şairi Mantıkî Ahmet Efendi ve Divançesi,* Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1991.

KAYA, İbrahim *Şerh-i Dîvân-ı Hâfız; Sûdî'nin Hâfız Dîvânı Şerhi, SÛDÎ -İ BOSNEVÎ, C.1,* Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları: 155, İstanbul 2020.

KAYIŞ, Neslihan *Berlin Milli Kütüphanesi Ms. Or. Oct. 2216 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuası (2a-35b) (İnceleme-Metin-Nesre Çeviri ve Mestap'a Göre Tasnifi)*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2020.

KAZAN, Şevkiye, *Üsküdarlı Sırrî Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği Divan'ı (Tenkitli Metin-İnceleme) ve Şerhu Medhi'n-Nebî*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara 2003.

KEKLİK, Murat, *Üsküplü İshak Çelebi Divan (Metin-Çeviri-Açıklamalar-Dizin),* Doktora Tezi, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkoloji Anabilim Dalı, Bişkek 2014.

KILIÇ, Atabey, "Mecmua Tasnifine Dair", *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*, Turkuaz Yayınları, İstanbul 2012, s.77-95.

KIRBIYIK, Mehmet, *Kâtib-zâde Sâkıb Dîvânı,* (e-kitap) Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler

ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara 2017.

KINAY, Nilay, *Sadık Kemalî Divanı (Dürretüluşşak),* Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum 2011.

KOÇAK, Fatma, *Fâik Mahmud ve Dîvânı,* Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2006.

KÖKSAL, Mehmet Fatih, "II. Selîm'in Divançesi'nde Bulunmayan Şiirleri", *Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* C.1, S.2 (Aralık 2017), s. 145-173.

KÖKSAL, Mehmet, Klasik Türk Edebiyatının Sıra Dışı Örneklerini Toplayan İlginç Bir Şiir Mecmuası: Mecmû'a-i Nevâdir, *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi, C.3, S.4*, Aralık 2019. s. 84.

Kuran-ı Kerim Meâli, Diyanet İşleri Başkanlığı, Diyanet İşleri Bakanlığı Yayınları, Ankara 2005.

KURT, Bahadır, *Remzî Dîvânı (İnceleme-Metin),* Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya 2017.

KUTLAR OĞUZ, Fatma Sabiha, *Arpaemîni-zade Mustafâ Sâmî Dîvân*,(e-kitap), Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara 2017.

KÜÇÜK, Sabahattin, *Bâkî Divanı Tenkitli Basım*, Türk Dil Kurumu Yayınları 2. Baskı, Ankara 2011.

KÜLEKÇİ, Numan, *Ganî-zâde Nâdirî: Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri, Dîvânı ve Şeh-nâmesi'nin Tenkidli Metni,* Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Doktora Tezi, Erzurum 1985.

LEVEND, Agâh Sırrı *Türk Edebiyatı Tarihi, C. 1*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1998. s. 166-167.

MACİT, Muhsin, *Nedîm Divânı*, (e-kitap), Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara 2012.

MACİT, Muhsin, *Erzurumlu Zihnî Dîvânı,* (e-kitap), Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara 2018.

MUTLU, Hafsa, *Bezcizâde Mehmed Muhyiddin Efendi ve Divânı,* Marmara üniversitesi Sosyaş Bilimler Enstitüsü İlâhiyat Anabilim Dalı İslâm Tarihi ve Sanatları Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2008.

OKATAN, Halil İbrahim, *Kafzâde Faizi Hayatı Eserleri Sanatı-Tenkitli Divan Metni,* Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, İzmir 1995.

ÖZBAY, Özge, *Bursalı Levhî Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin-İndeks),* Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir 2013.

ÖZEROL, Nazmi, *Topkapılı Feyzî Hayatı Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni,* Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ 1996.

ÖZKAT, Mustafa *Kara Fazlî'nin Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı (İnceleme- Tenkitli Metin),* Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2005.

ÖZTEKİN, Özge, *Râsiḫ Divanı İnceleme-Tenkitli Metin Özel Adlar Dizini*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1997.

ÖZUYGUN, Ali Rıza, *Hasan Sezâyî'nin Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri, Dîvanı'nın Tenkitli Metni ve İncelemesi, C.1,* Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Erzurum 1999.

PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, 3 C*., Milli Eğitim Basımevi, 3. Baskı, İstanbul 1983.

SADÂVÎ, Salih, *Osman-zâde Tâ'ib Hayatı, Eserler ve Edebi Kişiliği,* İstanbul Üniversitesi, Doktora Tezi, İstanbul 1987.

SARAÇ, Mehmet A. Yekta, *Emrî Dîvânı,* (e-kitap), Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü,

SARAÇ, Mehmet A. Yekta, *Klasik Türk Edebiyatı Bilgisi Biçim-Ölçü-Kafiye-*, Gökkubbe Yayınları, İstanbul 2019.

SARAÇ, Mehmet A.Yekta, *Klasik Türk Edebiyatı Bilgisi -Belagat-*, Gökkubbe Yayınları, İstanbul 2014.

SELVİ, Muhammed, *Ümîdî, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dîvânı,* Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar 2008.

SUNAL, Arif, *Sâdık Dîvânı (Metin-İnceleme),* Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk

Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Bursa 2014.

ŞAHİN, Ali, *Abdülbâki Ârif Efendi Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni,* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya 2002.

ŞAHİN, Banu Gezer, *Tâlib Divanı ve İncelemesi,* Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2009.

TANKUŞ, Mustafa, *Ârif Süleyman Dîvânı (Hayatı, Eserleri ve Dîvânı),* Gazi Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2002.

TANRIBUYURDU, Gülçin *Kalkandelenli Mu'îdî Dîvânı* (e-kitap), Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, 2018.

TARLAN, Ali Nihat, *Hayâlî Bey Dîvânı,* Bürhaneddin Erenler Matbaası, İstanbul 1945.

TARLAN, Ali Nihad, *Zatî Divanı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon), Gazeller Kısmı: C.II.* İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 1216, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul 1970.

TEZDOĞAN, Hasan*, Fehmi, Fehmi Divanı*, Tibyan Yayıncılık, İzmir 2001.

TOSKA, Zehra, *Veysî Divânı (Hayatı, Eserleri ve Edebî Kişiliği),* İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eski Türk Dili Edebiyatı Bölümü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1985.

TULUM, Mertol, Ali Tanyeri, *Nev'î Divân Tenkidli Basım,* Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul 1977.

TUNADURUR, Melike, *Edirneli Ahmed Rüşdi Divanı,* Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2012.

TUNÇ, Ahmet Tuna, *Şânî Divanı (İnceleme-Metin)*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Adana 2017.

ULUOCAK, Mustafa, *Çeşmî-zâde Reşîd Dîvanı İnceleme ve Tenkitli Metin*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Bursa 1998.

UZUN, Mustafa İsmet "Mecmua", *DİA*, C.28, s. 265-268, Ankara 2003,

ÜNLÜ, M. Şahabettin, *Ubeydi Hayatı- Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkitli Metni,* Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili ve Edebiyatı Programı, Doktora Tezi, İstanbul 1991.

ÜNVER, İsmail, "Çeviri Yazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler", AÜDTCF *Türkoloji Dergisi,* XXXII/I-II, 1988, s.131-140.

ÜZGÖR, Tahir, *Fehîm-i Kadim Hayatı, Sanatı, Divânı ve Metnin Bugünkü Türkçesi,* Atatürk Kültür Merkezi Yayını: 44, Ankara 1991.

VURAL, Ramazan, *Dürrî Ahmed Efendi Divanı (İnceleme-Metin),* Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitütsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Antalya 2019.

YAŞAR, Önder, *Muhyî-i Gülşenî (ö.1604) Dîvânı (İnceleme-Metin),* Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmalar Enstitüsüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, İstanbul 2019.

YANMAZ, Eşref, *Vecdî (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divânı'nın Karşılaştırmalı Metni*), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum 1995.

YAVUZ, Kemal, Orhan Yavuz, *Muhibbî Dîvânı Bütün Şiirleri (İnceleme- Tenkitli Metin), C.1,* Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları: 60, İstanbul 2016.

YAVUZ, Sevgi, *Celaleddin Mahmud Hulvî Divanı (Metin-İnceleme),* İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2012.

YAKAR, Halil İbrahim, *Gelibolulu Sun'î Dîvânı ve Tahlili,* İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul 2002.

YALAP, Hakan, *Subhizâde Abdî Abdullah Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânı (İnceleme Metin-İndeks İndeks),* Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Niğde 2007.

YEKBAŞ, Hakan, *Hüdâyı-î Kadîm Dîvânı (Edisyon- Kritik-Metin-İnceleme),* Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sivas 2005.

YENİTERZİ, Emine, "Konyalı Şair Meşâmî ve Konuşma Âdâbına Dair Bir Nasihat-Namesi", *Konya Ticaret Odası Yeni İpek Yolu,* Özel Sayı IV, Konya 2001: 105-108.

YÜKSEL, Serdar, *İsmeti Divanı'nın Gramer İndeksi,* Andan Menderes Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Aydın 2005.

ZÜLFE, Ömer: "Şiirin İzinde Sözün Gölgesinde": Bilge Kültür Sanat Yayını, İstanbul 2011.

İNTERNET SİTELERİ

http://lugatim.com/.

http://teis.yesevi.edu.tr/.

http://www.otukensozluk.com/.

http://www.tebdiz.com/.

https://ekitap.ktb.gov.tr/.

https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-217192/divan-i-firak-i-esiri.html.

https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-78460/tezkireler.html

https://islamansiklopedisi.org.tr/.

https://tezarsivi.com/.

https://www.osmanliedebiyati.com/.

TIPKI BASIM

عاشق

نازنینا بی‌وفا یارا بیا تا کی کنی بیداد و جور و کین روا
ای که از تو بر دلم صد داغ و زخم ناسور است
بی‌تو ای سرو روان بر دیده‌ام خون می‌رود
آن دلارامی که مقبل سوی او راه وفا
اوفتاد از دیده‌ام بیرون نمی‌دانم چرا
آن دلارامی که از بهر دلم بگرفت راه
اوفتاد از دیده‌ام بیرون نمی‌دانم چرا

نازنین

چند گویم یک‌دم از راه وفا با من بیا
غم فراق بیوفا بر من مکن بسیار یار
ای که از دوری دلم پر درد و غم بسیار کرد
ای که از دوری دلم پر درد و غم بسیار کرد
ای که از دوری دلم پر درد و غم بسیار کرد
ای که از دوری دلم پر درد و غم بسیار کرد

عاشق

ای نگار سیمبر ای یار مهرافزای من
ای که از دوری دلم پر درد و غم بسیار کرد
ای که از دوری دلم پر درد و غم بسیار کرد
ای که از دوری دلم پر درد و غم بسیار کرد
ای که از دوری دلم پر درد و غم بسیار کرد

نازنین

ای نگار سیمبر ای یار مهرافزای من
ای که از دوری دلم پر درد و غم بسیار کرد
ای که از دوری دلم پر درد و غم بسیار کرد
ای که از دوری دلم پر درد و غم بسیار کرد
ای که از دوری دلم پر درد و غم بسیار کرد

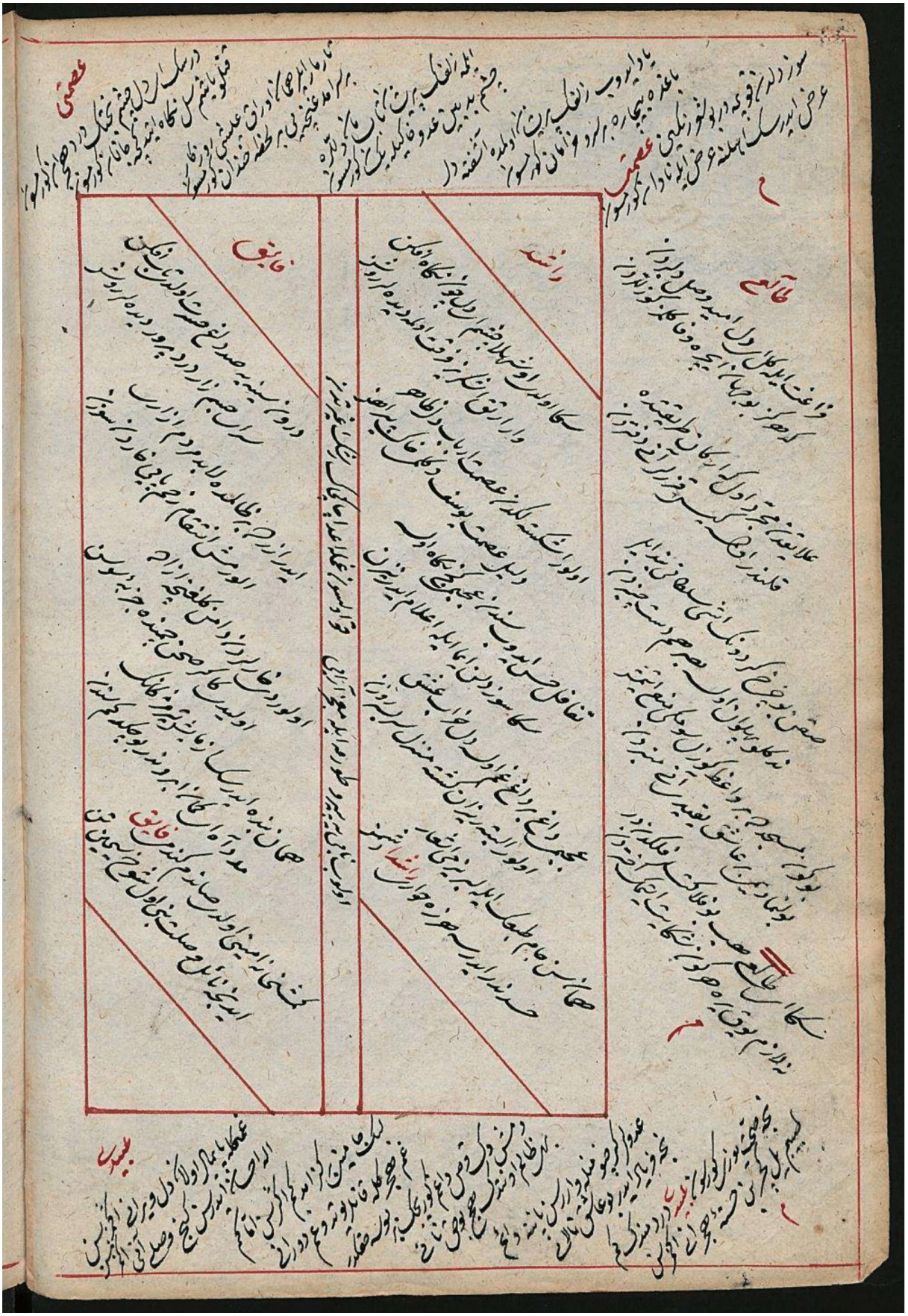

عصمی

نگاهم هر سو چین اولفده لعل لب‌ستانند
سنگ بین آبلین خنده‌ها بر چهر آتشینانند
الفتم موقف وصلت اول سیمگار دهانند
بلبل ما اگر در زندان از بهر آنند
له اجله چنان آنچه هوا در جوانند
دل هوخنده بانیچه بولهوسان عدو وصلک زنانند
سوال اتمک بلازم و عده آیرله
سنی کم دور ایدر اول نشانه حسنک استدنند

نائلی

غم اولاد دیکه بیهوده اهلک ایتمیانند
اول ابرو کرشمه سنم دلغ سنجیده کانند
مکر دشمن کفار ریزنده بیدادر
هنوز الفتی غدر سن طوطی جانک دهانند
ایروب کلشده بیم کلیوب ایشم اول نوعنان بالال آغوشند
صف کسب ایشم نائلی شمدی
جانه عافیت برقنه دیرلر اشوبک نگاه بی امانند
اولک آرار ارباب معارف اشسوز استعداد
جناب عصمینک طبع پاک کام ایدر

غالب

بوتخه بیمارک عجب غالب ایله وزیر چاره‌سن
اونی طبیب جان و غلدر متصل بیچاره‌کز
عارض ضعیفه خطه کلک زاهد غریبه
دونیز اودم بیلسه اوبیچاره‌کز
بویله وزیاده اوقی ایدر دل بیچاره‌کز
بیم الملک ازمش اهم الکز آه آتشین
سایه‌کز ایسه ایدر بیچاره‌کز

صنع

اجاله قلدی بنی ناب ایله ذی نیه خوانند
بلزار ایله بنی آرالی آرالی
اسکر دوانیوب خفیف آچلی کلوب
فاز دیلیوب ملکا کیجه کوندز کوندز
یه اینکلدی ملکا کیجه کوندز کوندز
دوندز آچلی آرالی ایله کوندز کوندز
فتح ایلیوب اسلحه ضعیف عشقه
والکلیه دل اوفنس آچلی آچلی
جویا نکلام ایچره بوکون اهل بانده
ارسنف فی یوسف نظمی موزون

غالب

نوش طبیب جان و غلدر متصل بیچاره‌کز
دونیز اودم بیلسه اوبیچاره‌کز

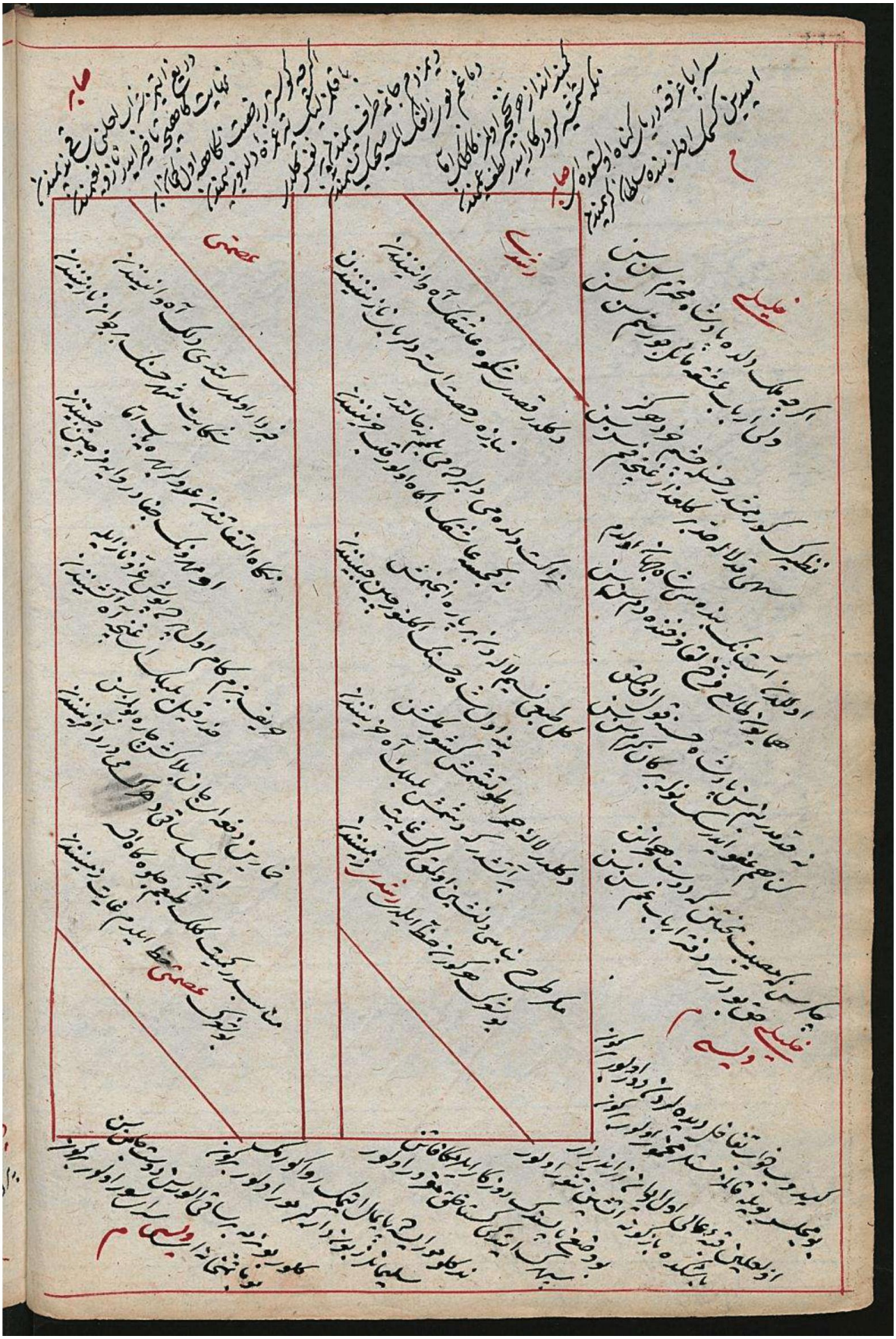

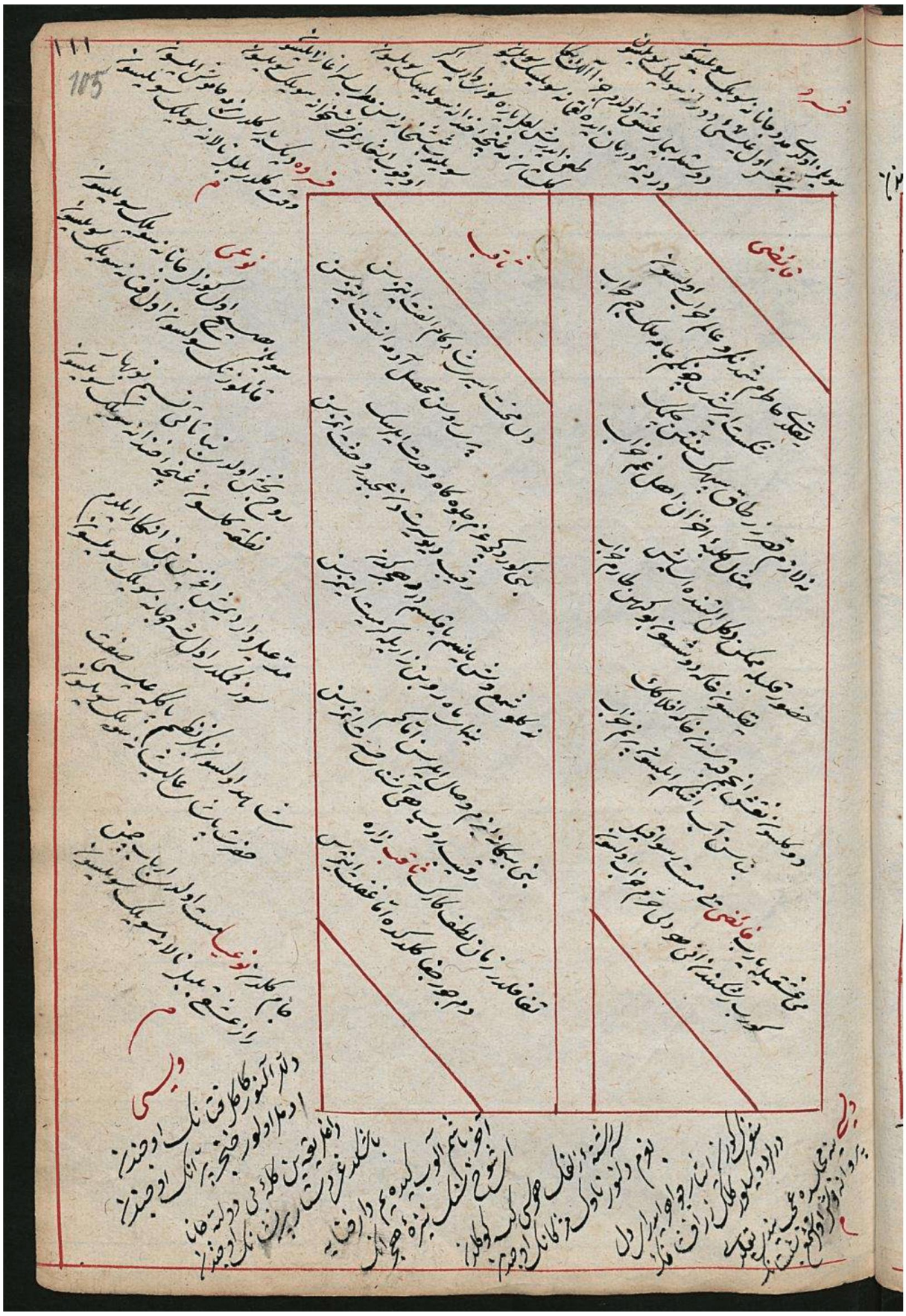

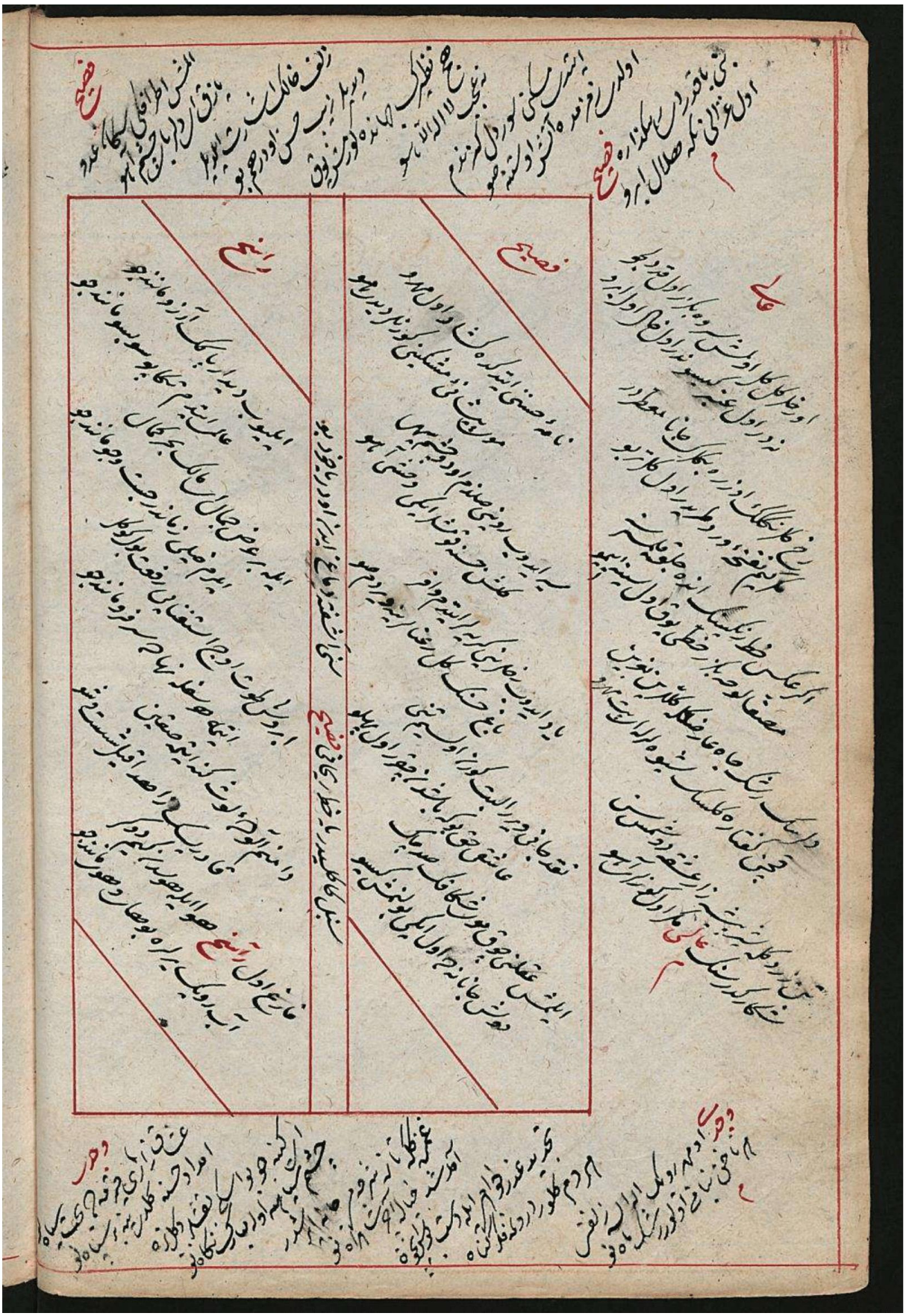

فائض

نشر نیک ایله فائز اولدینک ارم ایله

اغلمه بنی ایکی کونم کل کرم ایله

علمه ایلدی اج پیر کلیه پاس ایلیجک عید

یارتیب اوه پیاره بی نابت قدم ایله

بو نجه حسب ایله هم دریم ارذل

بن ورهم انسانم دوکریم سن رحم ایله

دکل کیمسه یه بیلیجک بو لطفلو عالم

اجالدن بیه ایله ایدوب رفع غم ایله

ارسفاده توشیلاجه فائض نعم ایله

راضی

دیوانه لرا یچه یوبرسک نیک علم ایله

اکه کوکل عقل آدن رفع ظلم ایله

وار بو ضعف عاشق اولوب ش ـ ـ ـ ـ ـ

درد و الم و غصه بی خیل و حشم ایله

بیک دانه یاقوت آتش غضبلو دشمنک ارم ایله

اول کلمه ایله سینه کی دریاش ایدوب جوش

افسوس اولیانیک سینه کی صاف ایله

هر نرده نوبتی کیم ضرابت غم ایله

جان قصد ایله سکا رقبی ضرابت غم ایله

وار بیکده یه بیلیجک رفع غم ایله

بخیب

ای شوق تو آموز ظاهر کرم ایلیم
نزدیکده وصل ایسه نزدیکده ایلیم

پایانی یوقدر بو نیازه یه خاک اولدل
کل مجلسه نابلف اولدم قدم ایلیم

بقه فلکلر جنبشی نابنه دیه ایلیم
نیلیم ایلیم ایلیم اولدم ایلیم

اب ایلیم ایلیم ایلیم ایلیم
ایلیم ایلیم ایلیم ایلیم

بلیم ایلیم ایلیم ایلیم
ایلیم ایلیم ایلیم ایلیم

سنزالی

بنا زنار قرآنه مسجد دلک دل موسیا بخم
ایلیم ایلیم ایلیم ایلیم

اولکل اسه سنب دعلک ایلیم ایلیم ایلیم
ایلیم ایلیم ایلیم ایلیم

بجلده نا بجوین قالمس بجه انسانه
ایلیم ایلیم ایلیم ایلیم

اولکل ایلیم ایلیم ایلیم ایلیم
ایلیم ایلیم ایلیم ایلیم

بنکوان سجه ایلیم ایلیم ایلیم
ایلیم ایلیم ایلیم ایلیم

ای بلبل تازه با بلوب اوردیم بیا
بر لب لب پیاله دو تا لب بیا بیا
این جشن فال لاله خوردم عدد را
شمس بلور بیم دیوار دان اول اویا بیا
تا دامن ایکن آب کوثر ایتره طالغم
هر لحظه بلبل اردنه دوشم بورد بورد
هر نا لغلف صندوغنی سن اویا بیا
لوش ایچه ایسک اوغره دنگله جیا بیا

بوجوهی بلبل
بیتی لوش ایت سوزلرنی اکلم
بیتی ایسک اوغره دنگله جیا بیا

نوازش
آلوب آغوشه یار لری سینه سینه
دولا شمش یار یغلم تا رالف جین جینه
اولا اکنیجه جنبل حلوص ایلا طلبلار
بولنده نقد انکن نام فیا یدیجه کینه
دل کویا ایدا ذوق بلبل شوق جالکدر
کوریجه دیشوب فصد ایدوب اولیجه شیرینه
بکوا نوبین اولوب شوق بلبل آزام
جین آیینه ص آیینه کرد آیینه
دیدم هومنلک بیم ایچی در آلنمسون نلار
جین آیینه ص آیینه کرد آیینه

ترجمه
ای بلبل تازه بلوب اوردیم بیا
بر لب لب پیاله دو تا لب بیا بیا
این جشن فال لاله خوردم عدد را
شمس بلور بیم دیوار دان اول اویا بیا
تا دامن ایکن آب کوثر ایتره طالغم
هر لحظه بلبل اردنه دوشم بورد بورد
هر نا لغلف صندوغنی سن اویا بیا
لوش ایچه ایسک اوغره دنگله جیا بیا

بوجوهی بلبل
بیتی لوش ایت سوزلرنی اکلم
بیتی ایسک اوغره دنگله جیا بیا

نوازش
آلوب آغوشه یار لری سینه سینه
دولا شمش یار یغلم تا رالف جین جینه
اولا اکنیجه جنبل حلوص ایلا طلبلار
بولنده نقد انکن نام فیا یدیجه کینه
دل کویا ایدا ذوق بلبل شوق جالکدر
کوریجه دیشوب فصد ایدوب اولیجه شیرینه
بکوا نوبین اولوب شوق بلبل آزام
جین آیینه ص آیینه کرد آیینه
دیدم هومنلک بیم ایچی در آلنمسون نلار
جین آیینه ص آیینه کرد آیینه

حسب
آه اول ماش حسن دلا رام قرسم
اولیسم اویسم کردنه انام قرسم
لفظ سب هم دردنه ایدی قتل قدر کدر
حرف ریا رم خطا ربا قرسم
کشتی سوار عشق سلامت بیر ایدی
دلی هر البلیم دریا قرسم
اغیار نظم فطار خی سن ایدیجک
بولوا دایه کوش اجابت قرسم

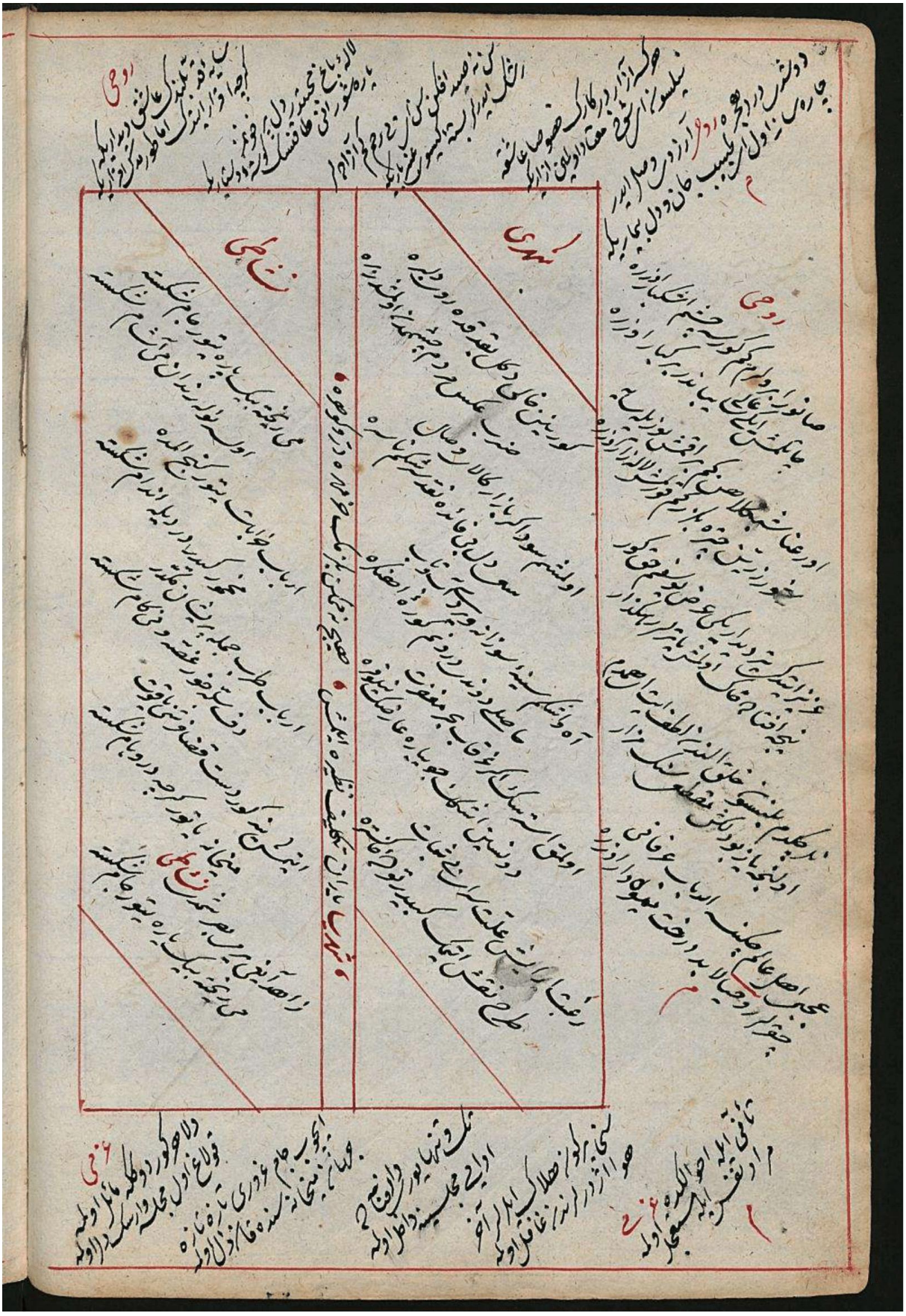

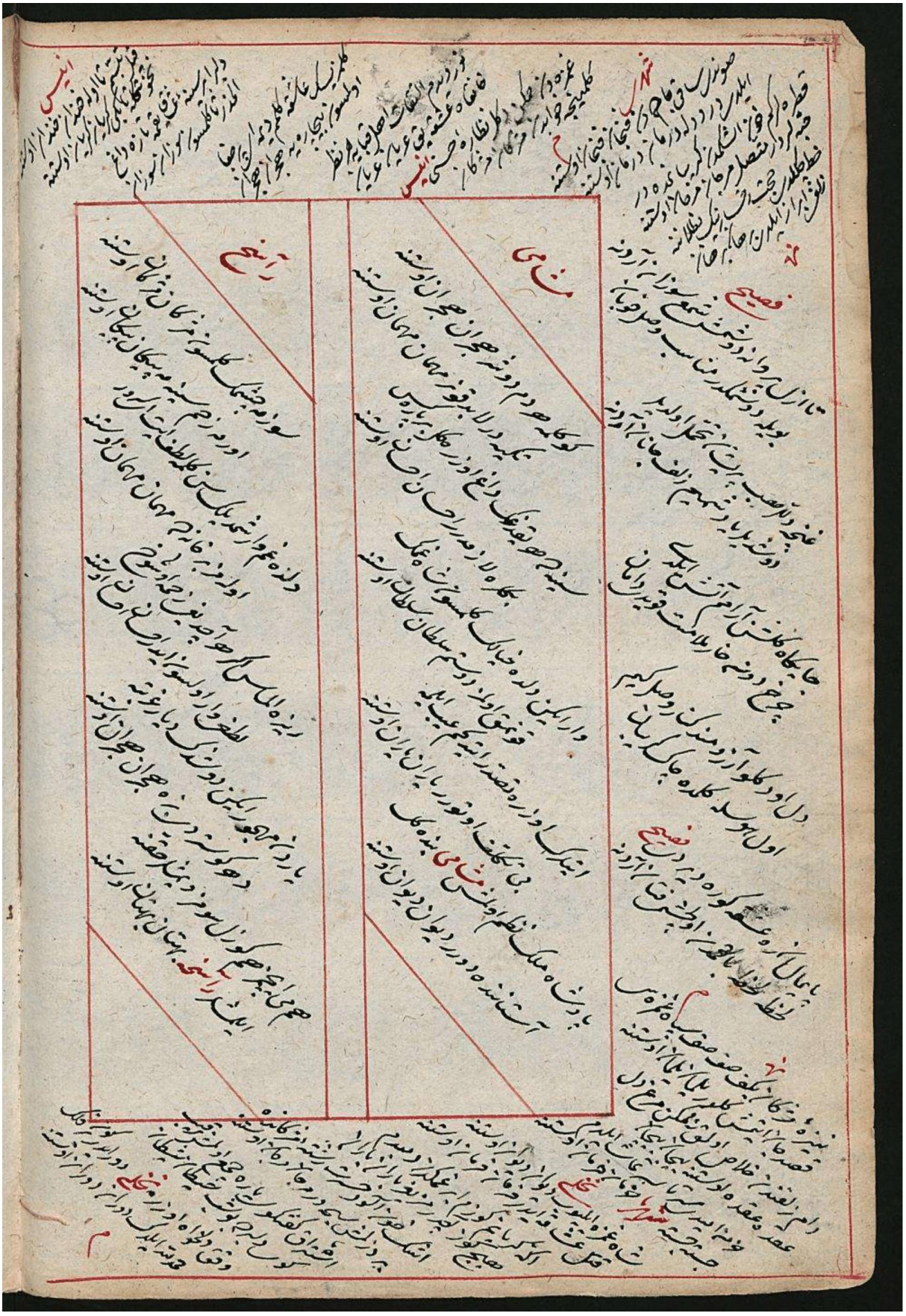

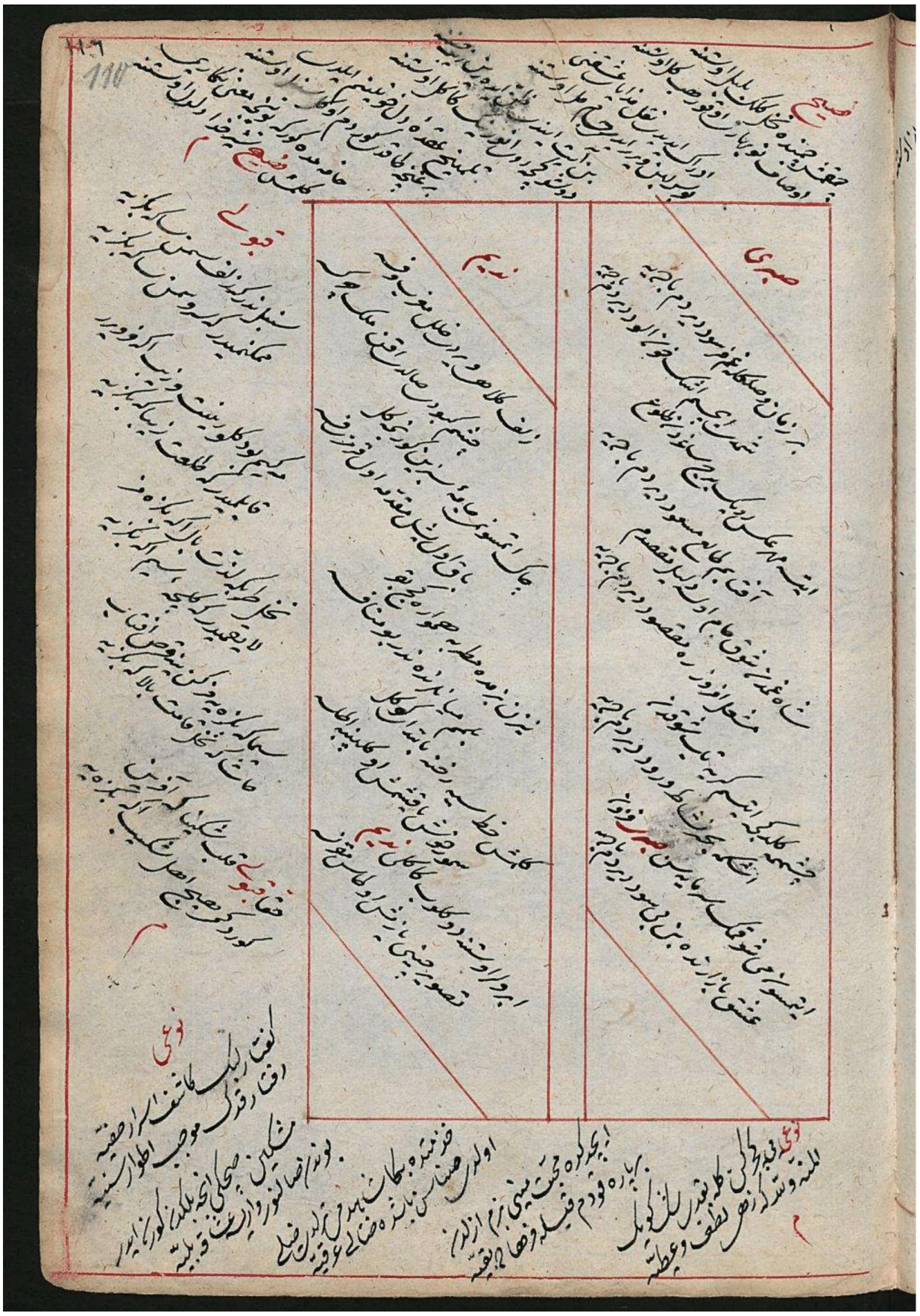

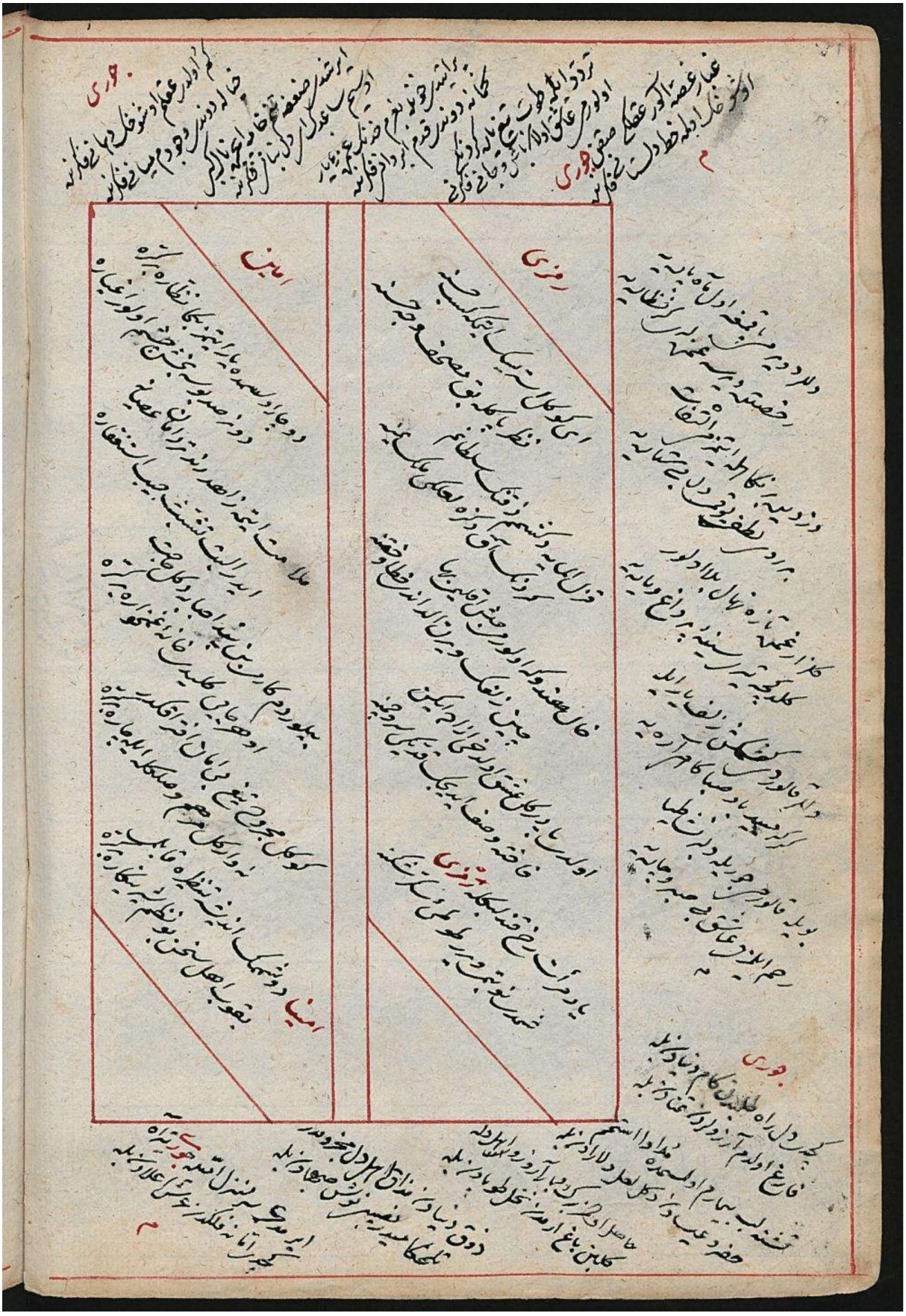

ردیف

نقاش

نسخه

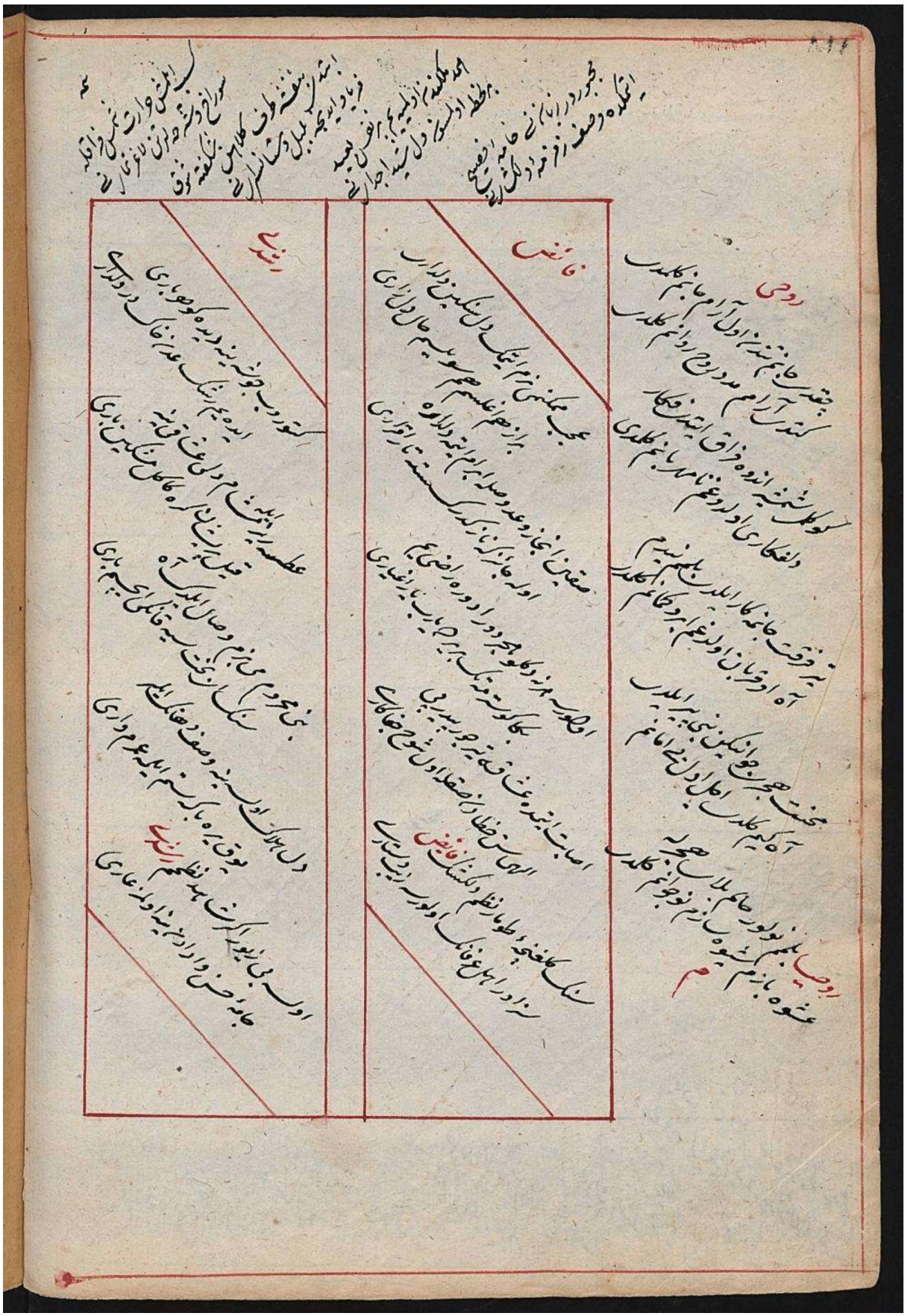

نخلی

خار حسرت او لب بسته چاره او لازم
نیاز او لازمه عجب لعل بارد او لازم

کنار جام می چون لب لعل نگاره او لازم
طوفان تبخش لب لعل نگاره او لازمی

نگاهی بر جمال یار بیگانه نمی ارزد
نگاهی بر جمال یار بیگانه نمی ارزد

تلاطم انجیده طوفان انسکله میم عشق
چکله زورق دل بر کنار اشکباری

کسوب آسیب حسن بلبل افکار خاموشی
زبان از دوق گفتار واره داره افکاری

دبیر بخشک او لورسه عطار دوات
فلکده طالعکه بر ستاره طالعی

نسخ حلی

لوکل عوض لعبت جانان بس نباشد در دو دارالامان او لازم
دو نیوب بر پیکه کوشه دارالامان او لازم

یه بحر جوش شفع خواه او لدقده غنچه العلک
نمک پرداز شیرین لب لبریز شکر خنده

اوناب جنده کلن از لب شیرین لبریز شکر خنده
سوال ایتمکسزین بر کیسی پرداز او لازمی

کوکل کیسه عارض بحر نابکه پرداز او لازم
او مشکین طره یه میم شکال جنبش نباشد

بولوب تنها سنی بر کوشه خلوت خانه او لازم
بر از احوالنی عرض ایتمکسزین خانه او لازم

نسخ

فلکلر بازوی اخترلی خورشید مستانه او لازمی
بزم رفع کرد خلق بویه پیمانه او لازمی

نزاکت بوسی ایدوب آهسته دوکسک چوبین خامه
فتح رنکده صوتی بیچه صدای او لازمی

او لورسا هپ لب غنچه دهان بزم عشرت خانه او لازمی
بجب تنها سنی بر کوشه خلوت خانه او لازمی

فوران اول فتح جانانه بر کوشه نشین
او خاکسترکه دامانکده دهلیزه

نالی

بر نشتر لال فیض لطف ایدوب کوشه نشین
کردوت دیر مسکات نالی پرداز او لازم

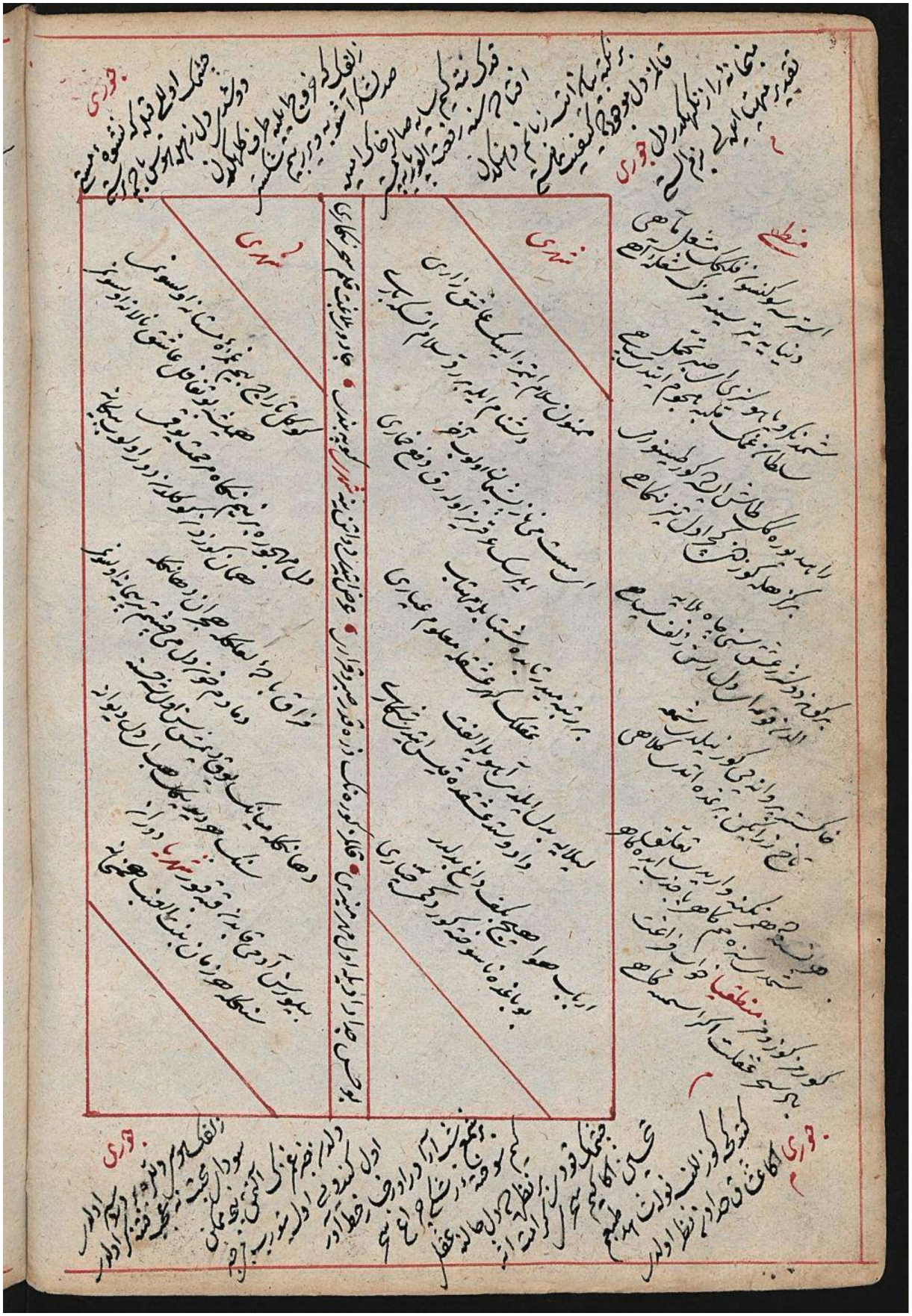

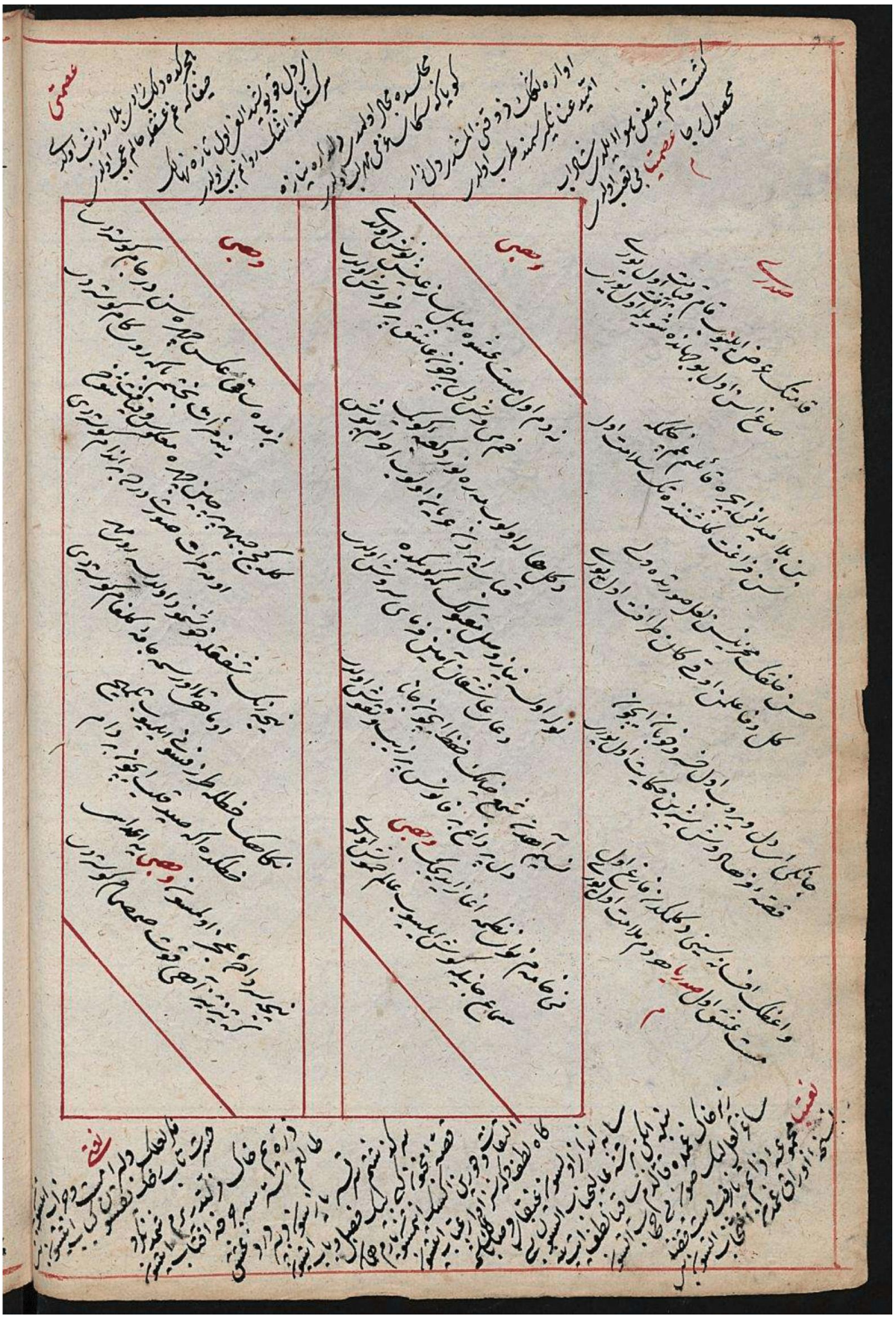

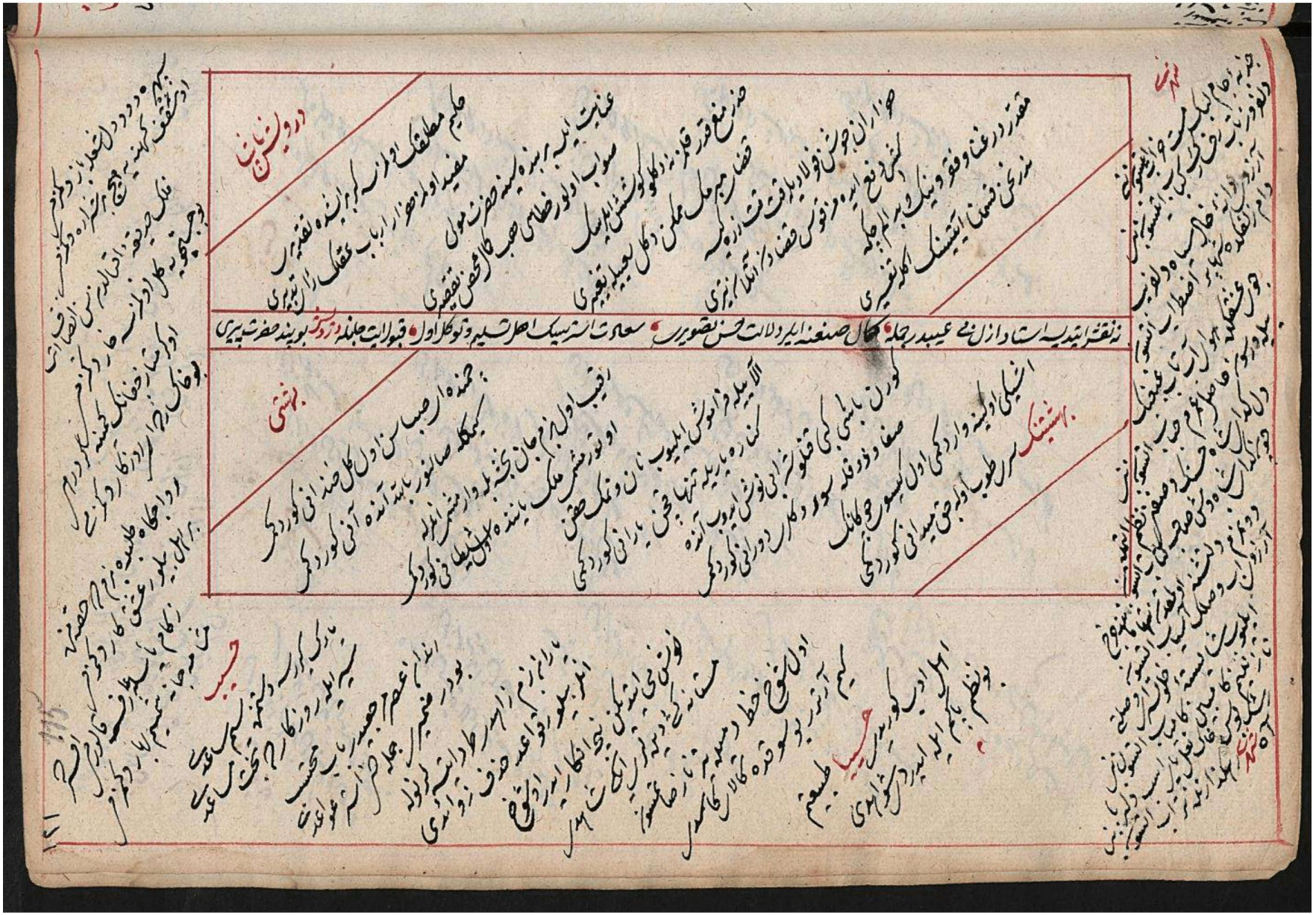

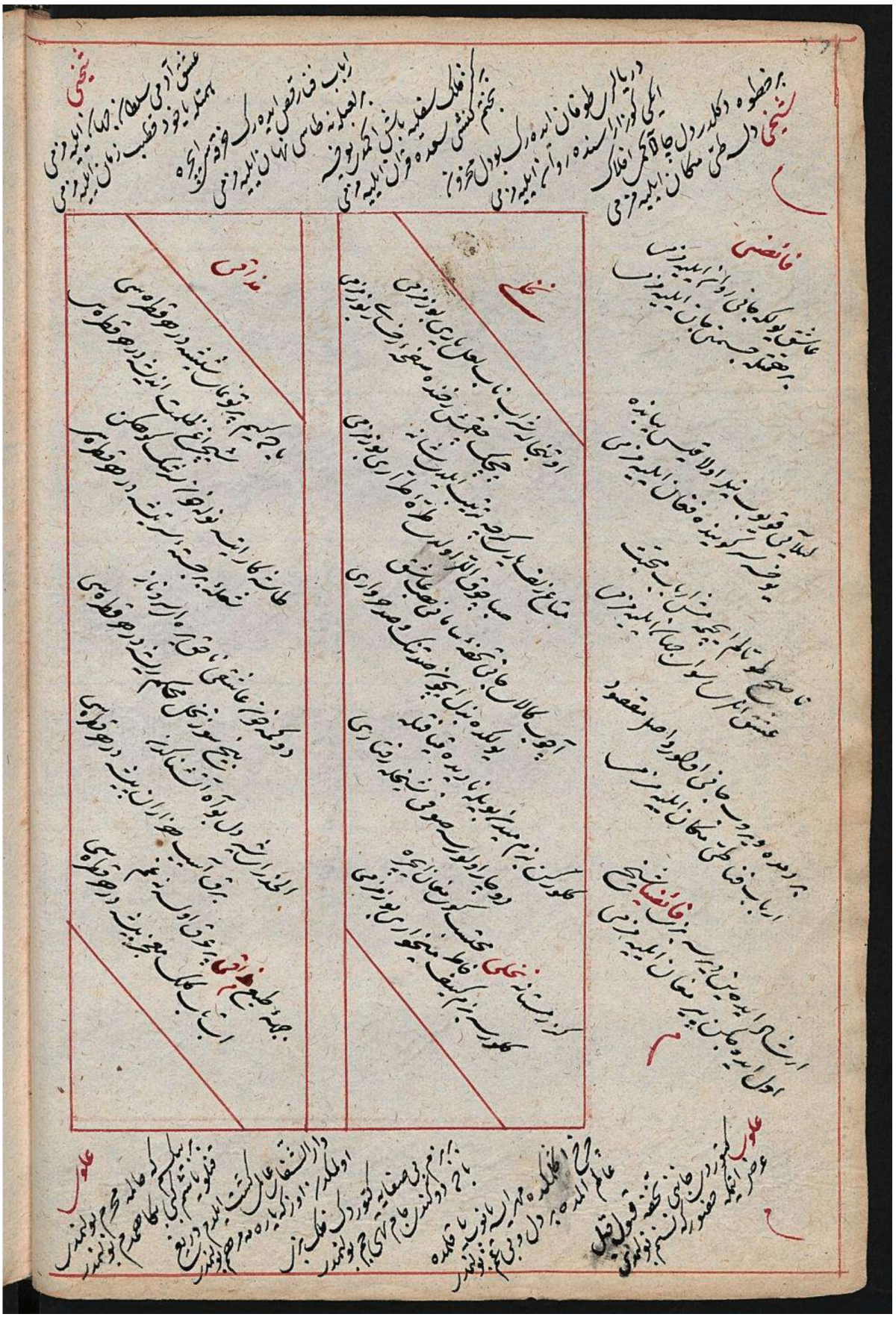

وجدی

ناله‌ام خلک اراه جنیم یوزه بقدر
اسرار دل زار خونیم یوزه بقدر
رخ‌دکه خط کلدیکنه اغلاتما
اشکم سیم سرکنیم یوزه بقدر
اشکم ایدر رسوا غم خطکله نی حیف
تیغ غضب خنجر کنیم یوزه بقدر
ابکار زلفا خانه‌زادن نسنیم یوزه بقدر
وارش ایدر رهوای خطا ایله کز طبیعت
وجدی یوزه درزنیم یوزه بقدر

مذاقی

خط کلدیکدن بری اشکم یوزه بقدر
نسنم ایدر دلبر زهره جنیم یوزه بقدر
خطکز یوزه‌ل کریم حسرت ایدر اولم
قنبر غم قلب خونیم یوزه بقدر
خطی کلیکله زار زار اولدی بویدا
محفی خبر سکمنیم یوزه بقدر
برکره‌ی آلکم خطا یه‌یم بقدر
کسنه‌ع اولوب آه آبنیم یوزه بقدر

وجدی

یوبله غزل تازه زنیم یوزه بقدر

مذاقی

اغاز ایده‌لی وصف خطکیاره
یوبله غزل تازه زنیم یوزه بقدر

وآنی

نثار خطک ایلیب ترسه بیکین بر ایدی چورک دل یاره جفدی

غارت زده دلبر جوریم یوزه جفدی

نوازشه ایلین بر ایدی چورک دل یاره جفدی

اندافته رهاه تغافل ایدن خطاک

طوتدی رسن زلف آه ایلیم یوزه جفدی

طوتدی رسن زلف اولدی دام

صد موجه بحر سیه یار غمدن

یم یوزه جفدی

وآنی غزل بنازه ایلیم یوزه جفدی

آزار ایدر خط سیه یار غمدن

غنایی

ضبط ایده مدم آه ایلیم یوزه جفدی

زار اوم طلب جورنیم یوزه جفدی

لس کوسمز جک روی دلدار دیکیم یوزه جفدی

دشمن ان بولدی بر نیک صنم غلط

رویمه روان جوش ایلیم یوزه جفدی

سیلاب غم اسکدار اولدی

همن ایلیم ای طلعتی لطف ایده اولدی

دردا اورنه شوخ ترنیم یوزه جفدی

غنایی ایدک انف

اسرار غم غنی

زار اوم طلب جورنیم یوزه جفدی

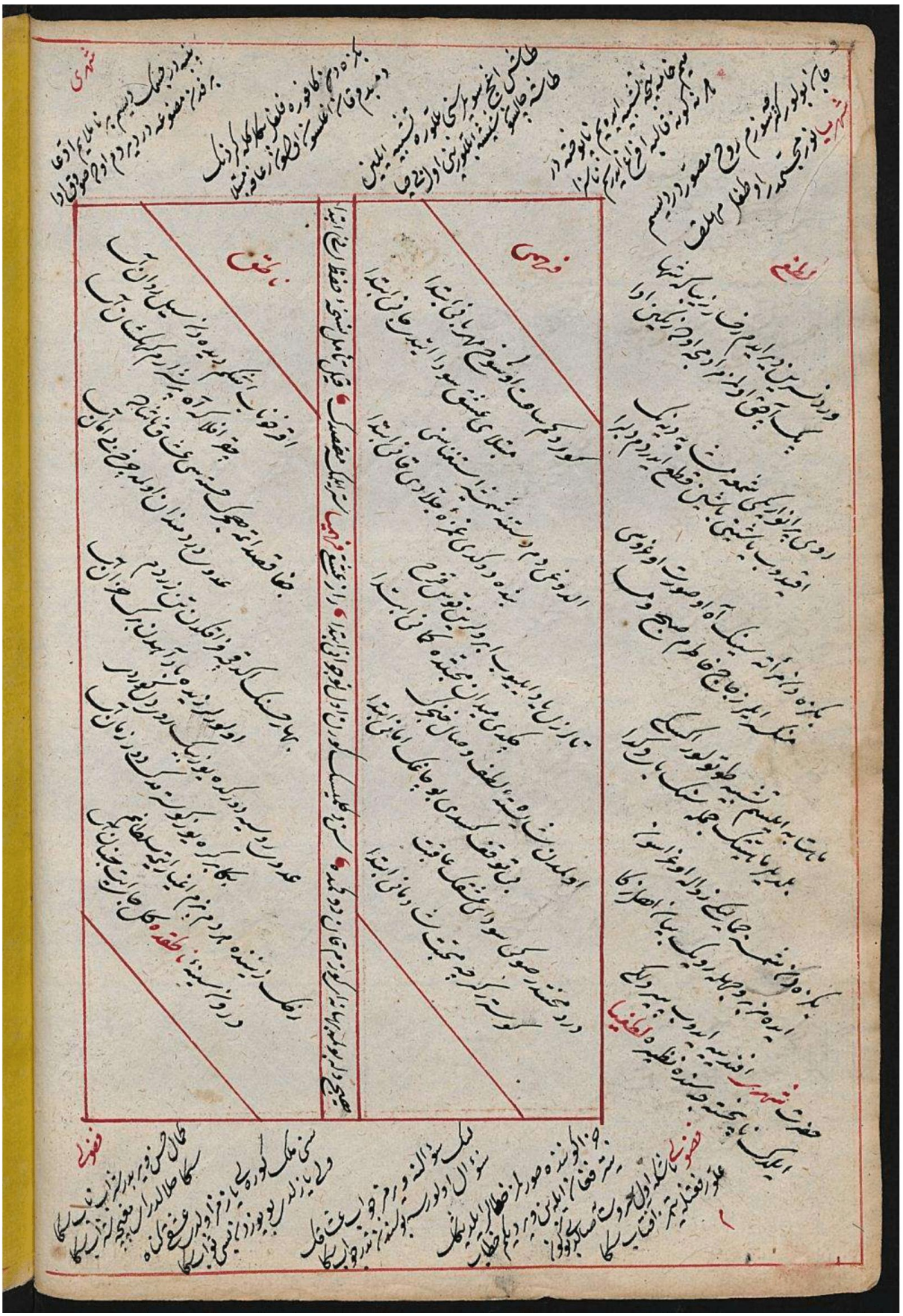

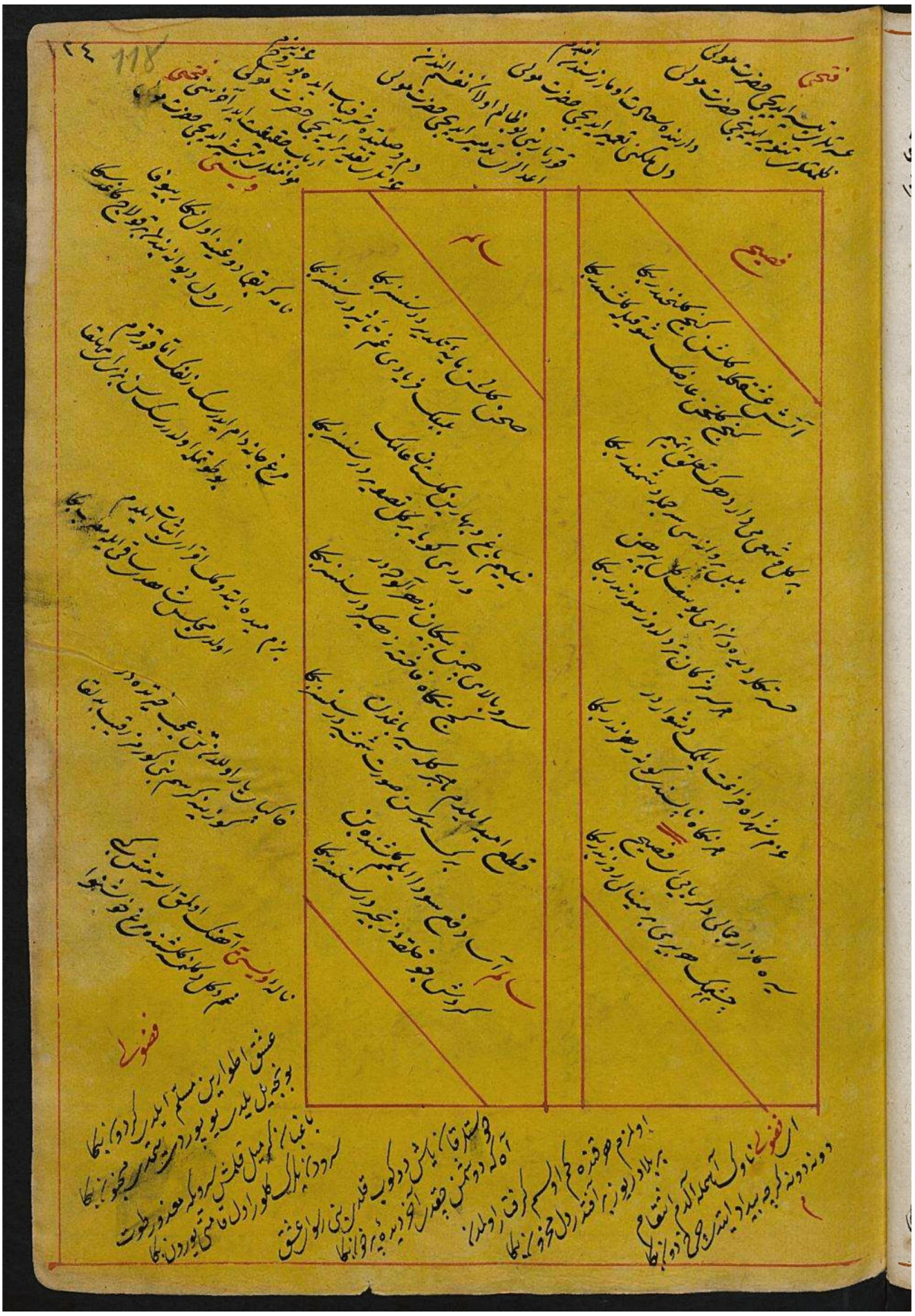

نشاری

اول خرابه بیان بدیعی او جواب
اول شعرانه کلام دقیقی او خطاب

اول الوالوس کلمات او بوجوس الفاظ
او جانفزا لب لعل او تو جو نایاب

او ماه سینه او مهر عجه نار او شعله نار
او شمع رومن منور او مهر پرتاب

مرد مه رو مذر اول نار ول ناو پخته دهن

نشاری وتیشه سحر نظر له اول فتان
اساس طبع عارت نهادم ایبتر خراب

نخلی

دیر کورن زاهد ب اطف لاوهب
نازه ارپولن آلوب دوندر پور نیاز دنا بالغ کودک مثراب

بو میدر بزم ه طایفده ادب
شبنگ یکیه می خواه باغ

کوسترب دره قدوم یاری
السنای پیده طبلک سنب سنب

نسیم وزن یکیه خانوله دوز
یکیه م نازه نور سوق دوله

جوری

چار بلوس بویای دورنده شیخ وصوفی یه دکل مستوب • نخلی جلیبو مضمونه زاهدی لطف لاوهب • دیر کورن زاهدی لطف لاوهب

بو خرابانس اهل کلیسه ربنه علیا یه سب
یاندر سجده نجراب عنایه سب

اولسه دور فلک واسطه لطف دف
هر دن بولبل ایسه دولت دنیایه سب

اصلنه چونکه اولور بابت نقصان معاش
یاندر کسب حلال ائتمه طوغایه سب

اهل دل صحبتی هرزه دن اولور مشغول
استه بولیمیس یکیم اعلایه سب

اولور اغنیه جوری اکثر ما یه سب

فصیح اتفاق لطف تو دل ولوله دارد کی عندلیب
و کلمه کی عالمه پیشه فریاد کی عندلیب

اجلد چو بار بهار بله غنچه کرد
اول نیش چو خاطر نشاط دل عندلیب

مانند غنچه دلتنگ صد پاره ایلدی
آشیان اثر فغان نوا بجاد کی عندلیب

بدا ایلدک کلمه نده پیشه درس نالیه
کدوی دم ثلاوت اوراد کی عندلیب

فصیح وس
بر کی بیک هیشه زبان معمار کی عندلیب

مثال	نمونه
لبک سوداله یکلوب بازده چو انیدر خطاب قزردن طلوردن جو ابنده جوش متعدد نیاز ایله	امغان بچنده اصل وفادار اولدرن عندلیب دامار شهرزاده بهار اولدک عندلیب
نوای نالیه میلدکوردی جمعتلفک نابلک نزاعده دوشمنی حسد دار ایدرم زکی رباب	فارلیق چنده صدر کله کی بلبل کلورب
لبک نکاره یه ایرطلوز دیو کنیدین قویلدی سنغوزیم صفاهم باج نیاب	کوکلی بجردی سیفه فکار اولدی عندلیب
کوکل رنداب لبکدن اسولدی رانغیدر دیدار کی سنغجواب	کندی کرنیک آلتی کلکوندیلیدی زینت نویس رودی نکار اولدک عندلیب
کرچه جیغ وتنگ ویلدی بلبل بیتصفا نظر ایلیسه رمه اجاب	اوزلکی آیده طائفه بزاوشش کلوب کل طلبسنده شوقیله زار اولدی عندلیب
	پاک نازه یکدی غنچه یه یار اولدی عندلیب

حسنی
نخل کل اوزره غنچه یه یار اولدک عندلیب
کلزار ایچنده شمدی هزار اولدک عندلیب

وصف بهاری ایزاوقورصق قلیه
چابک بلبل نکیله سوار اولدک عندلیب

سنه نکوفه اولدیلوش غنچه باغده
سازطیوره سنه کبار اولدی عندلیب

کوردیکه غازلنده وورردامنی کلک
یاندی ناقلدی خلیجه زار اولدی عندلیب

حسینه اکا آخوکار اولدی عندلیب
عالم اوکلزاره بتوب عاشق اولدیلر

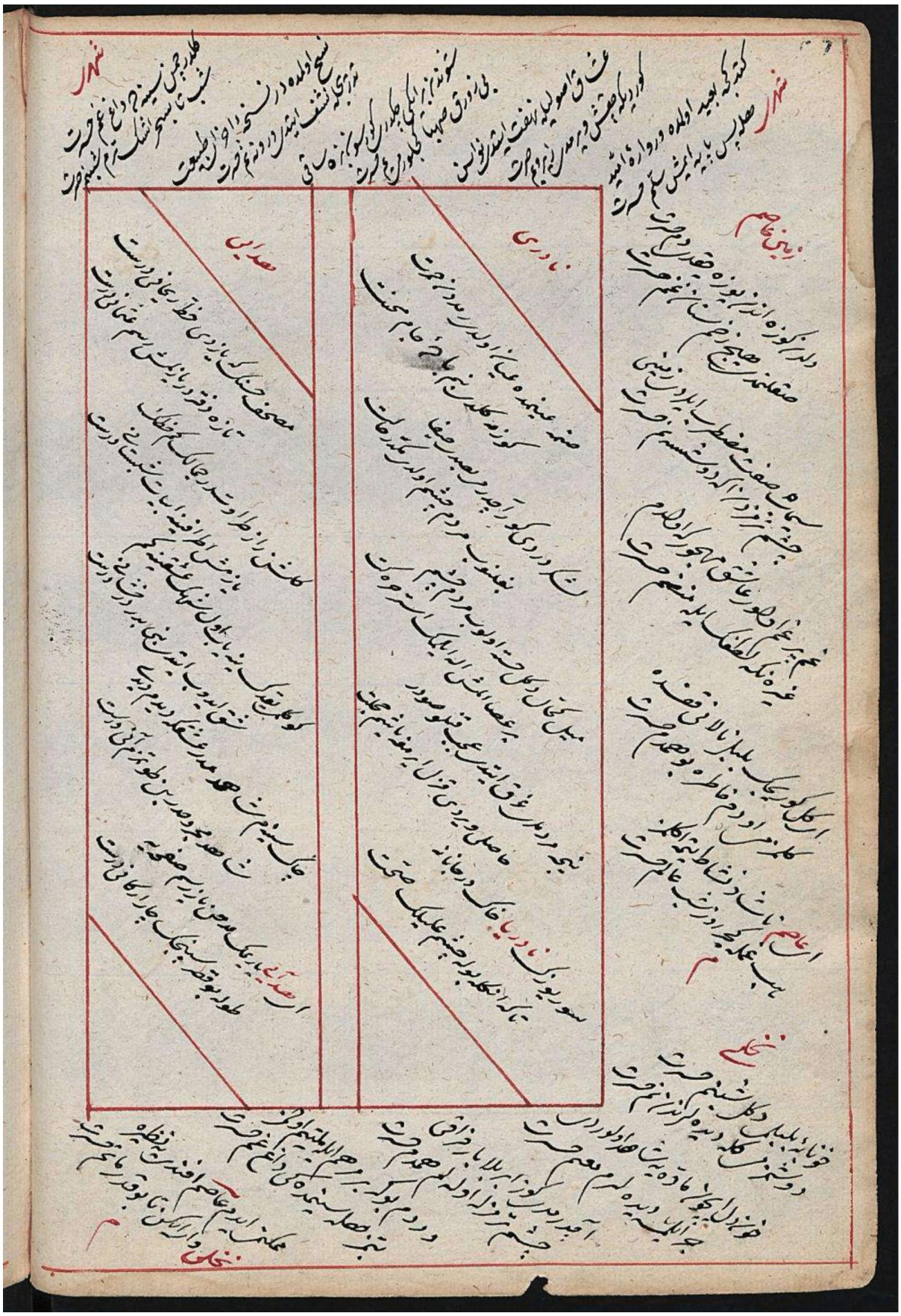

نافع

تنها چه کند دکتر یکدل جانانه مشفق
همدرد نباشد غمخوار نه مشفق

ایمن نشد مانی بیچاره ز هیبت
سر جاید اندیشش عاشق عوبانه مشفق

ای جان بابت ایوب مجلس سی تازه صورتی
راهد کند خود دل ما را نه مشفق

گفتی ز فانوس قدر شوق برارد
قوس بین شود زر قبله فنجانه مشفق

انشو کوزی با دیده جلوه کانه مشفق

نافع بنگ مرغ او تورب با بنده کورسک

نافع

ایمن نا ولک زد جشم بیمکاره علاج
ار کل باره قبول ایکدا ول باره علاج

۲ لنک کبی طبیب دل و جان دلسنده
هیچ اولک کبی لوف عاشق نا چاره علاج

بلک اول دار و رون بن موفدرم
ایلیه بیهمی بلک دل بچاره علاج

صاغ قالدک طوتام ایکس بیماردم
ار دل خسته ندر غه فوتوکراره علاج

طلبی اهمله کلور نافع لعل جانان
لیزکه آجی سن ارسه کولکل آره علاج

نابت

ویراری خط العلک دلبر بطیب مفوح

مجون جواهر کبیر مرکب مفوح

سیب زنجی بادیاره او بیب مفوح

اول بیه جان کاسه از بیب مفوح

دل مصحف رنبا بیه بوند بیب مفوح

نابت

بیه بادزهر مفوح دیارک سوزنده

بوطرزهر خوش بیده بوبیب مفوح

نابت

جن مش خونه بیه آفت دوران زنج

دم زادل رانک ملک ملانه نیطان

بیر دیدار طایفه جنابت دلکو

خلفه مجلس سیدار جلد مدار دزدی

نیلسون نور جار جلفور جانه زنج

خیلی دولاب بوب الکیور لانی

بوفور دار ۵ بی ایلی خوار بور

سوبلنابت

صب کرا شلغ جار کشفوته لانی

بیه بر کوریم قوزی نکیه بیه وبان دار ۵ بی

بلوط اغشقلدر دلانی زنج

ابجد اوزه بر اربابنوزی قصر حالا بدید
عشق اهواجراه ایلیدر جانیکیم
خضر نابید اوارن نابود منزل نابدید

بالعجب بیکاهم در عشق نکاه چشم آرت
خلق وی اندر شاید ایکده مائل نادید
اخلاق جون اشده درات نظر ده ظاهر
نبض استعداد ذره صورت انسان کامل
علم و فن اشنادلره ختم اولش کمسنه
نفیس اشنادلره ختم اولش کمسنه

نابد

بلبلی ایکلیه یوزقهایله کلشدن ردد
کل صدبرک قوزوقی جفا صدر صد

جب شیرینی یوسف عاشقی ایدر بلدرنی
حصه یوقمر دسوکدن ازاره بدره

باغبان اولمش اوغارنی ایدیجانه زیب
باغچه کوره طاشه طولدره قوجاغنده یسید

ارقه سی اوزره یاتوب راحت ایدر اول عاشق
اولسه اغیار جهنم دره سنده مرقد

وآلدی یاره میه ویشی یوق دیرلر
کورمه مش هیچ یاره کبی یاره جانلی ولد

نابد

قلیلد بازی اوغانده امشکان اولدی
جوردا هدکوب اله اولدی کل جیدی

بلبلدن نابد اولوب استه دیه کلیدی

نابد

وفن جوهاولده ایلیوب بشمیدی
نکه فضاسنی عشقه ایدر بشمیدی

رقیبه اولدی ایلیسه الهی زهراولسون
عناب بخ ایکی کبی یاره لب بلزیدی

نظاره ایتمه اصابت ایدر اول عاشقه
فتح دعاسنی یاره ایلیوب بیان

تنور کرم ریاضده اولوب بیان
وجودرا هدکوب اله اولدی کل جیدی

بلبلدن نابد اولوب استه دیه کلیدی

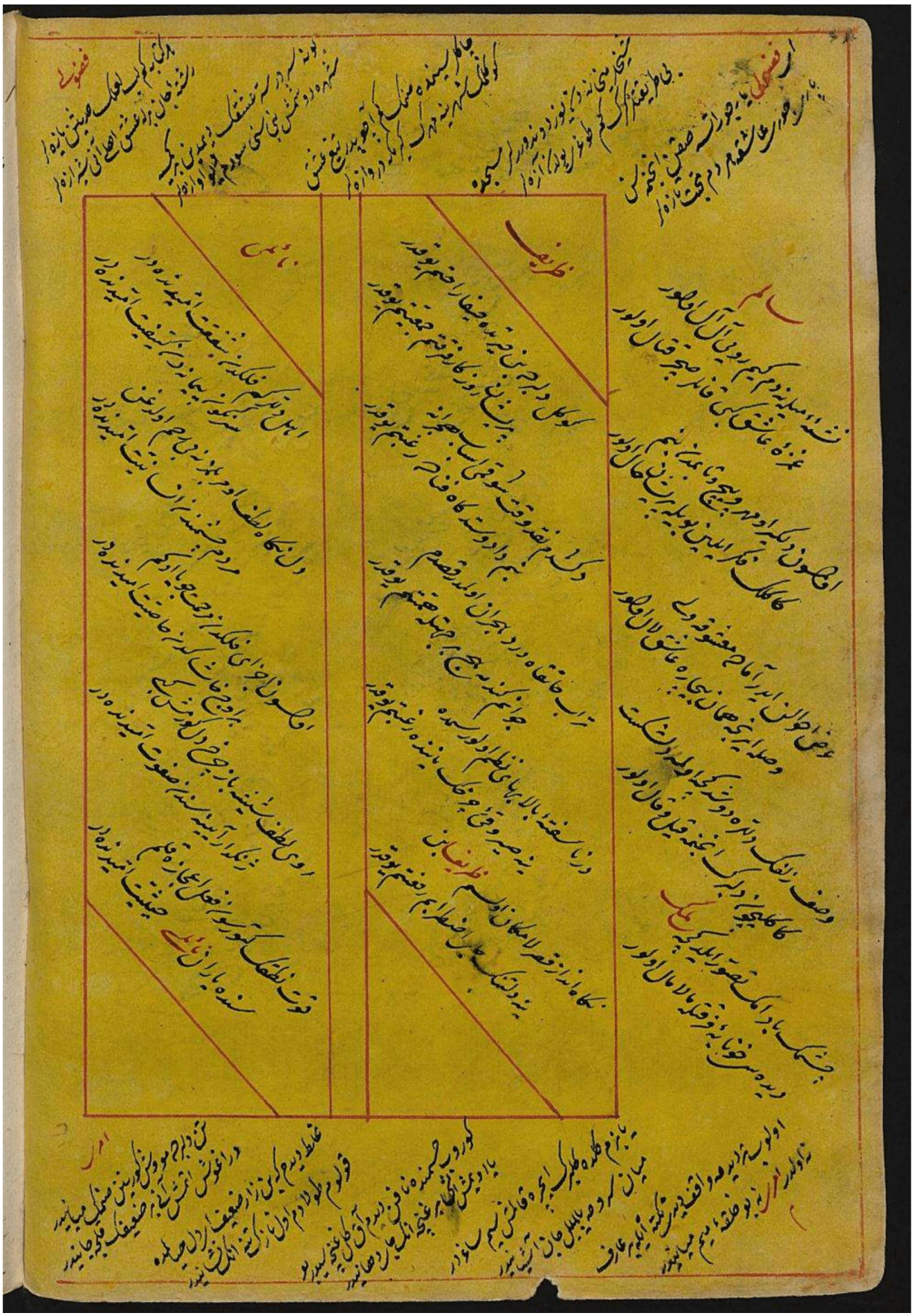

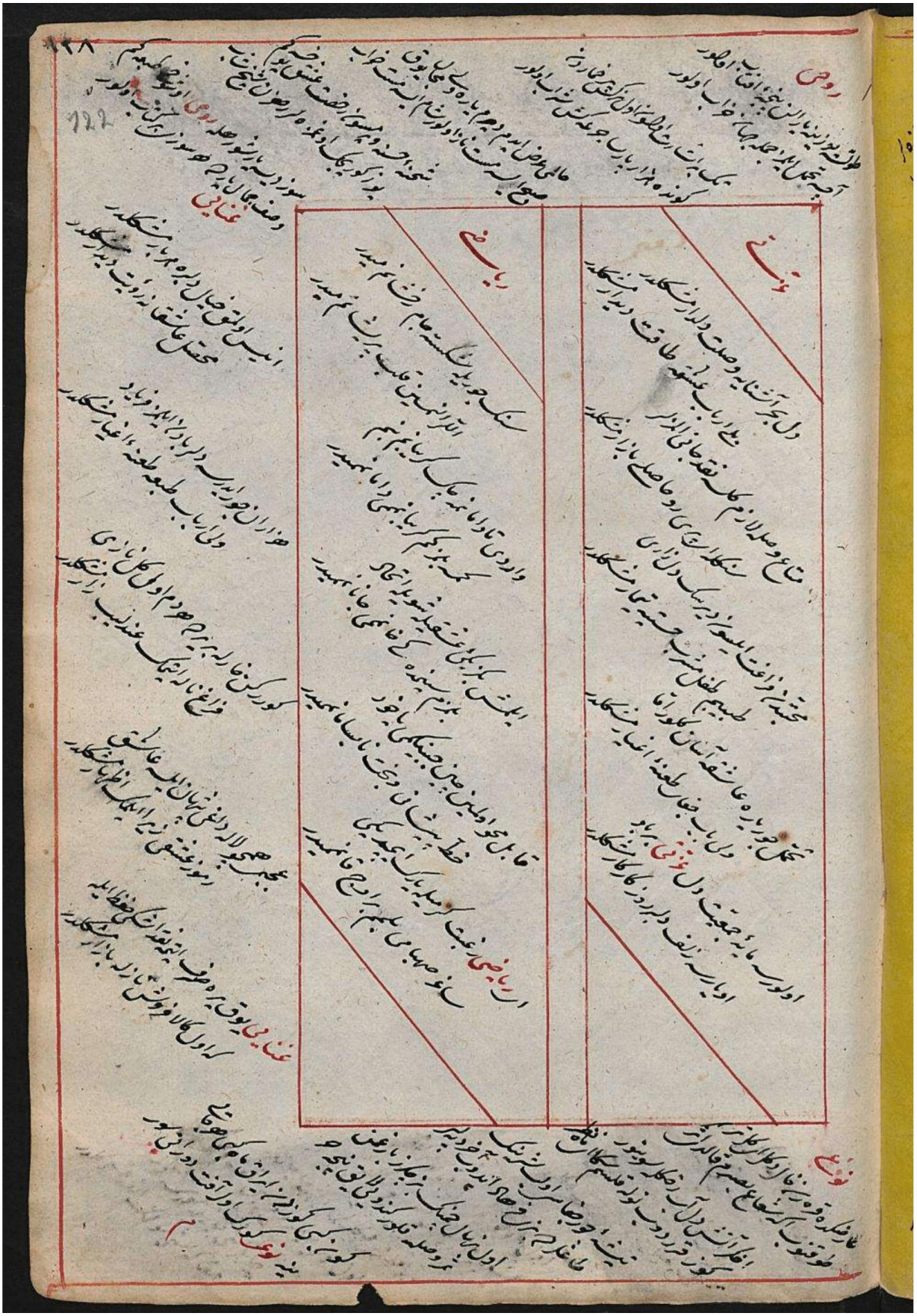

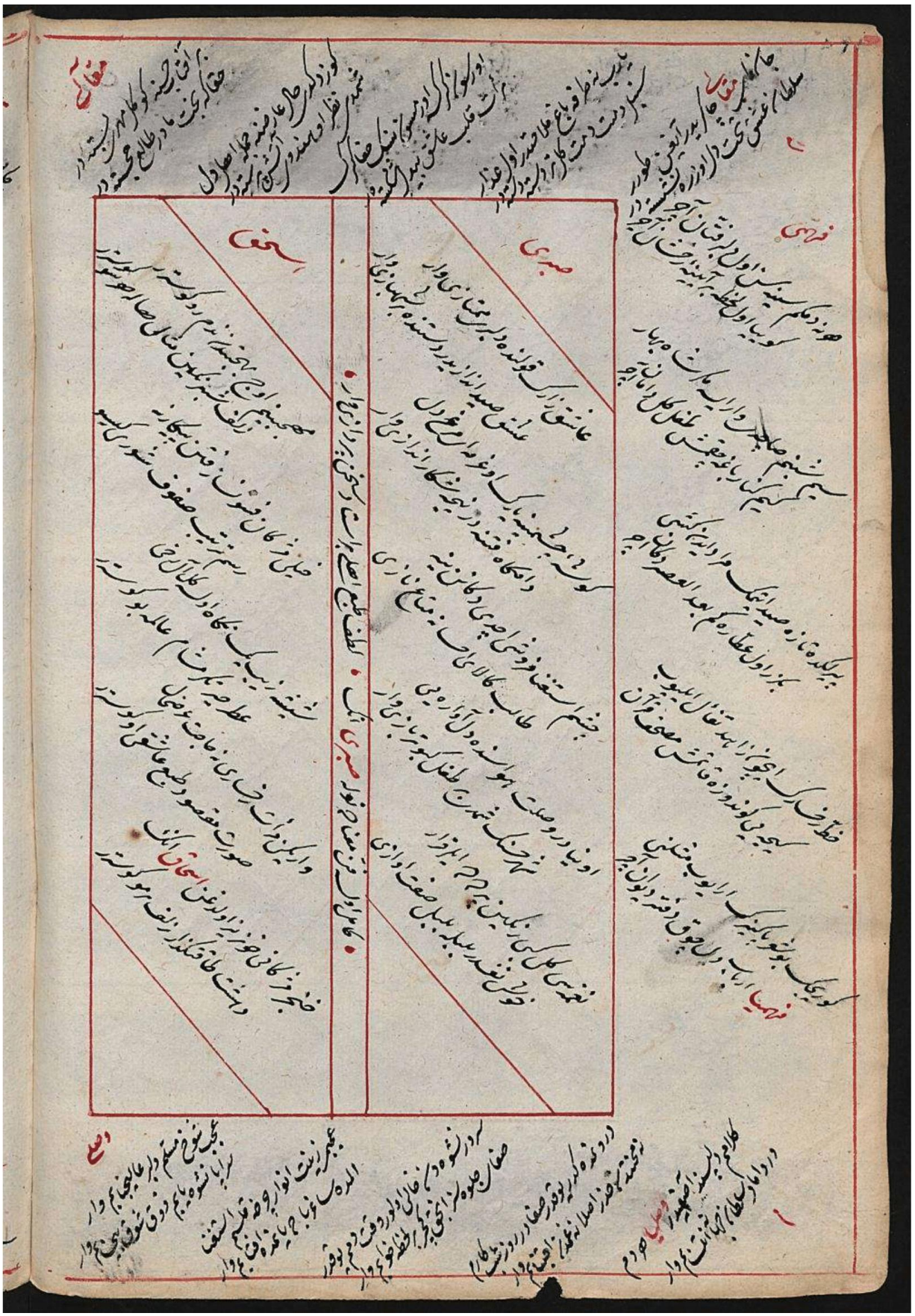

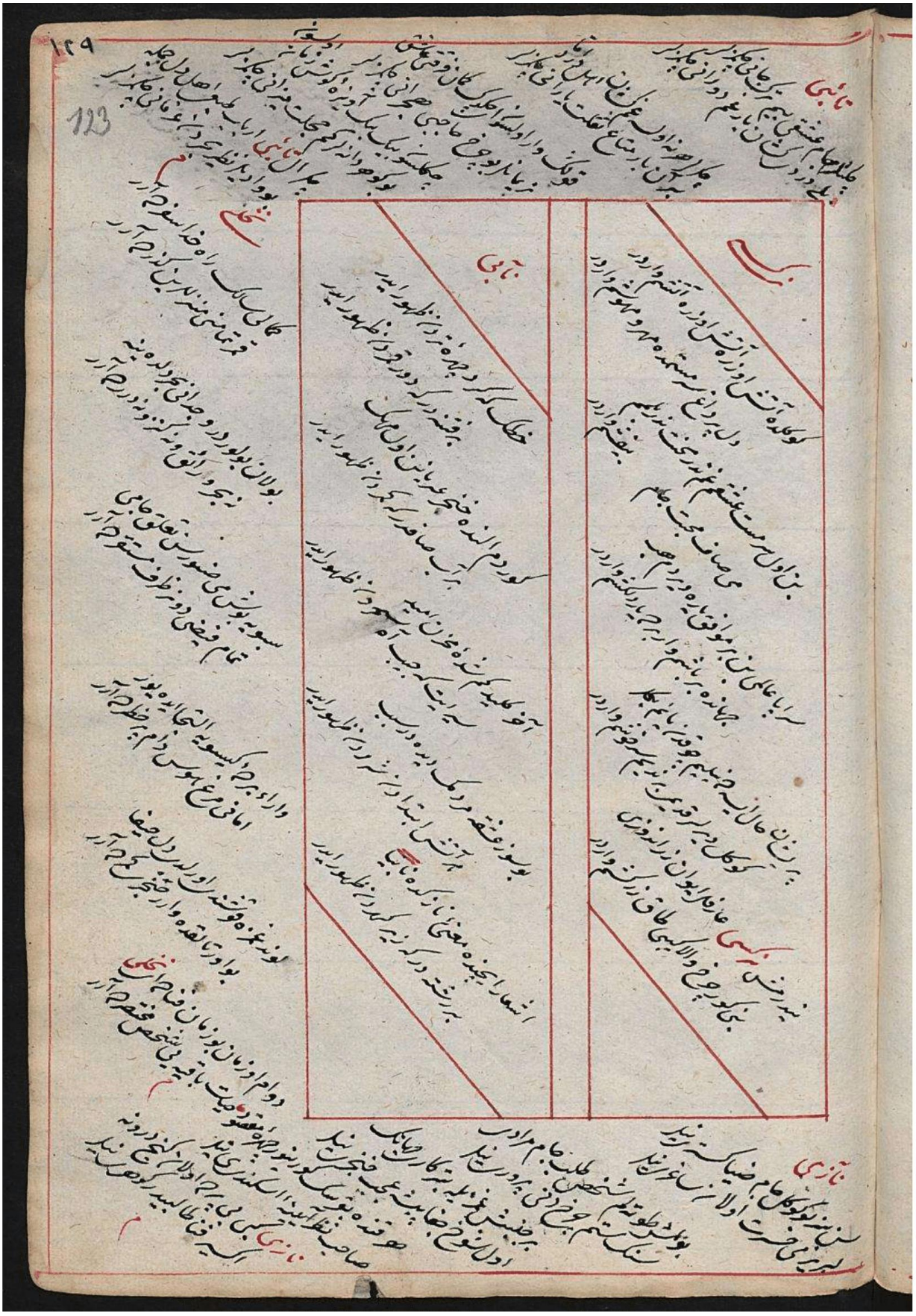

حیف

بعلدی وارمیرل خسته دل کاه میکده میم

فضا کمه آنست در دهم الکل ایلیم

خلیم افترت کمه دیکر خاطر ایلیم

غزل کار اولشدی بیتی یازمایه یاره

سمند طبع سخندانه تازمایه یاره

قوی

انس کی دره سوزیکار اظهور ایدر

دیدم کوزیکیاری رقیبه آه ایدوب

عشق چیقیه هر دم دوشه رهکذاره

اول دمکه نطفه صلب پدرده ظهور ایدر

سودای خال یاریله دریوزه ظهور ایدر

داغ سیکه لاله نزاده ظهور ایدر

بر یوزیکه دوشه نزاده ظهور ایدر

محوی مثال اصل هنرده ظهور ایدر

اول نقطه کمه دیده مه ظهور ایدر

دلاره جم جزینک اول نقطه سی

کوکوزه وفا ایدر سکا اول نقطه سی

اکر کمه دردنه جمله ظهور ایدر

وقتی وار اولور شرف نسبه مقترن

وقت اولمه کمه راحلدن ظهور ایدر

نخلی

تازه سخنک اصل پسند (ظهوریا)
بزار و شیوه کاره که در (ظهوریا)
عرض اینه ی روی دور کپ ندا دم
دودی او مهره بیجاب سکوی (ظهوریا)
السنده کا کلک خط نوال بنفشه در
گویا که زیر سنبل تر (ظهوریا)
صورد م او نونهال که کراس لین دیدے
بولعل ابدار شجر (ظهوریا)
گوجیخه کا کردخی بولس قومزیون
قبض قواب گمشده بردل (ظهوریا)

لطف

اول تازه در که دی پسر (ظهوریا)
گویا کلابدر گل تر (ظهوریا)
آثار خطی نادلکش نایتدر دلاری
صعب آه دگریه قادر خرد (ظهوریا)
دستاری خفقه خفقه جیسنده گویا
برهاله در که جرم قمر (ظهوریا)
گلاز غده جوری بوم دلو نیم
اول نادلر که مرغ سحر (ظهوریا)

نخلی

لطف لذت اشعار کی اگر
عینیله چاشنی دی گلبنکر (ظهوریا)

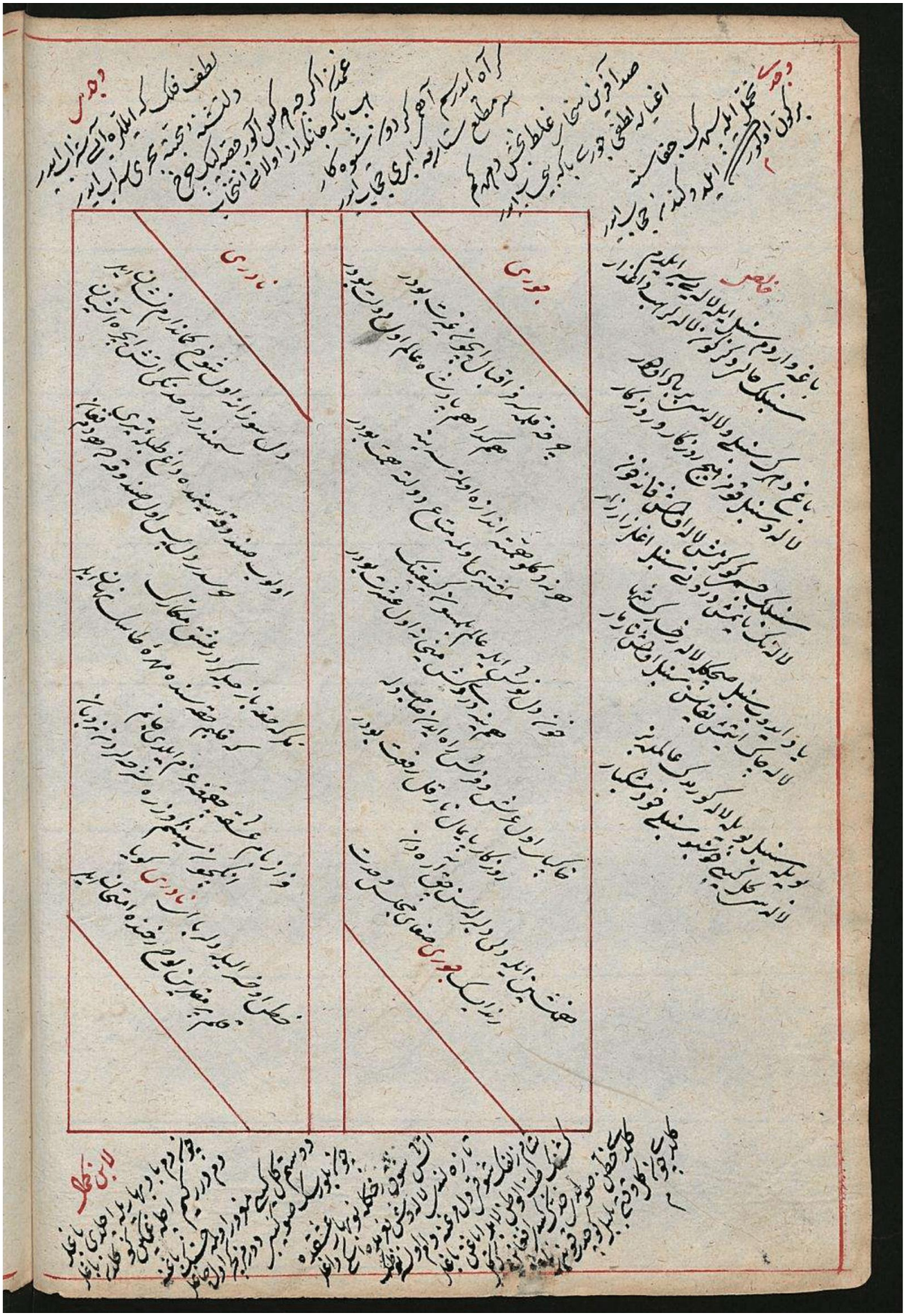

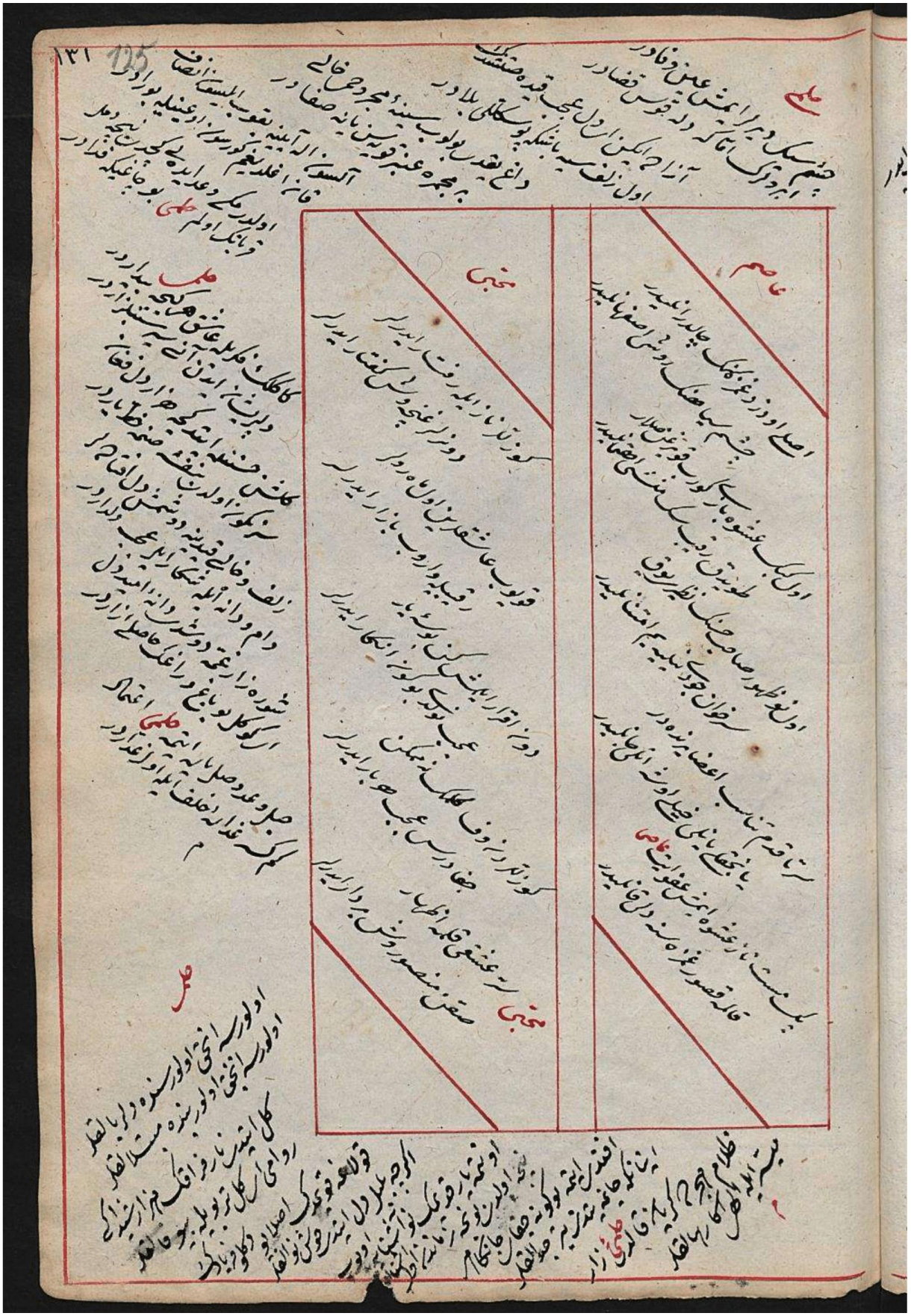

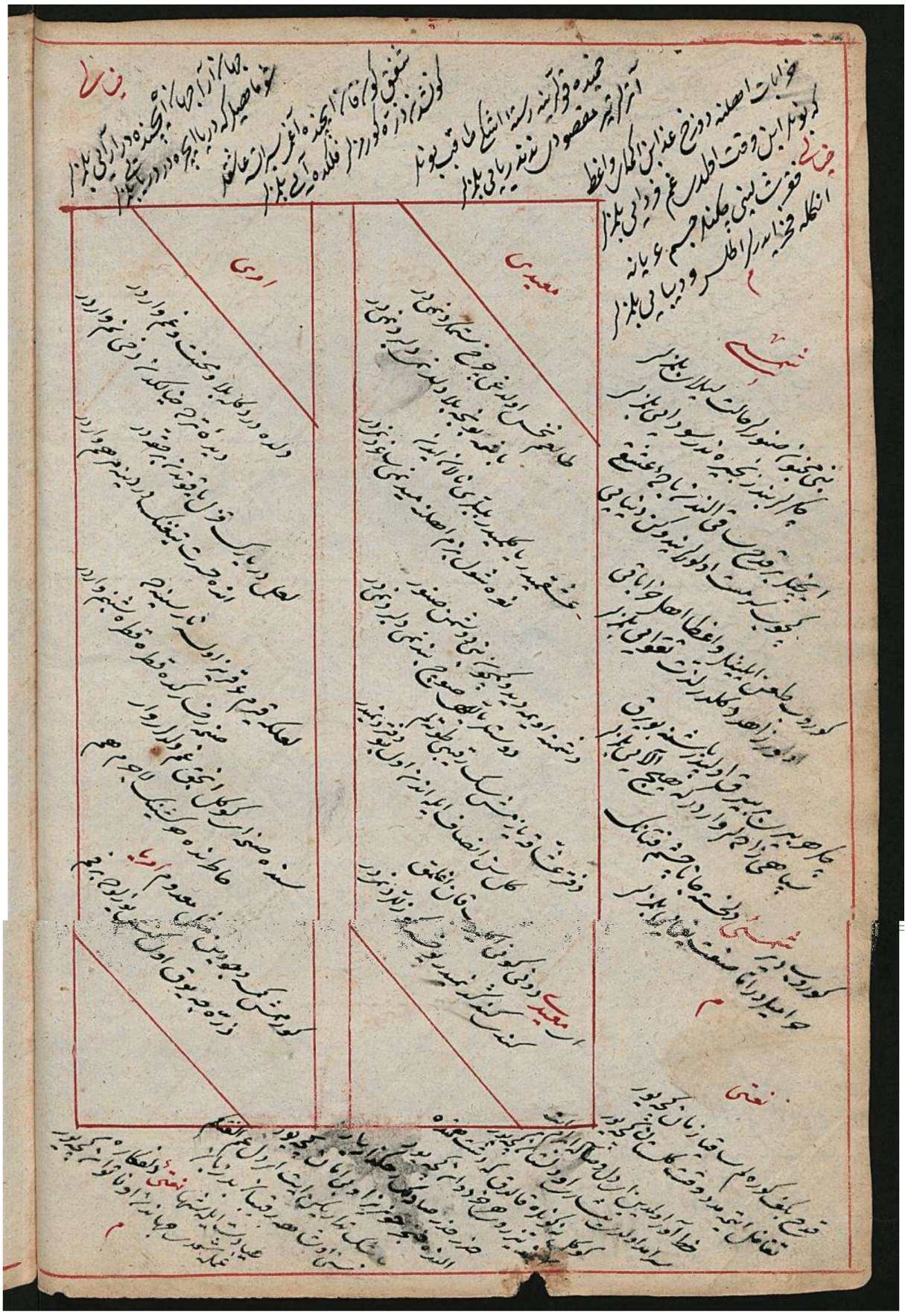

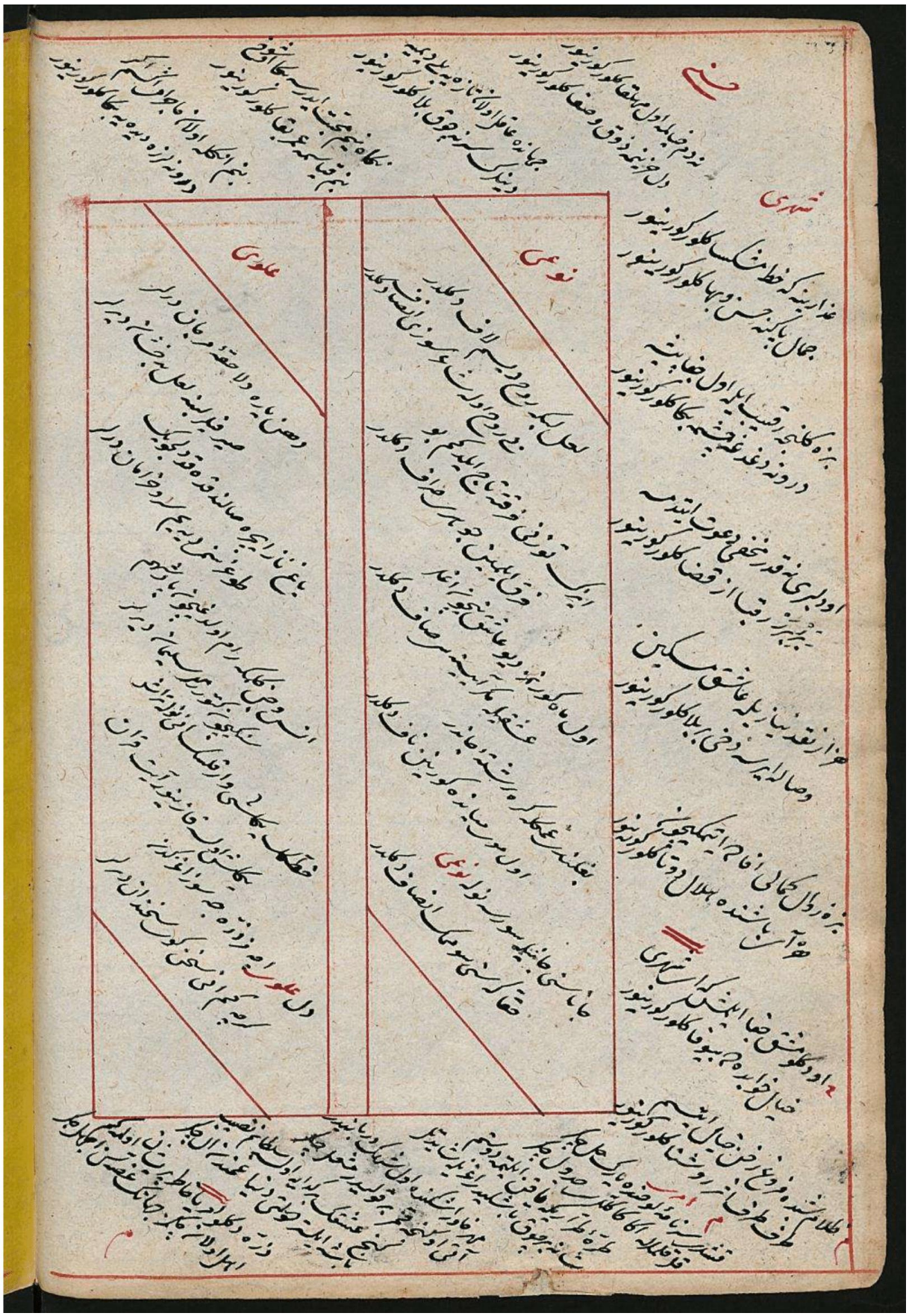

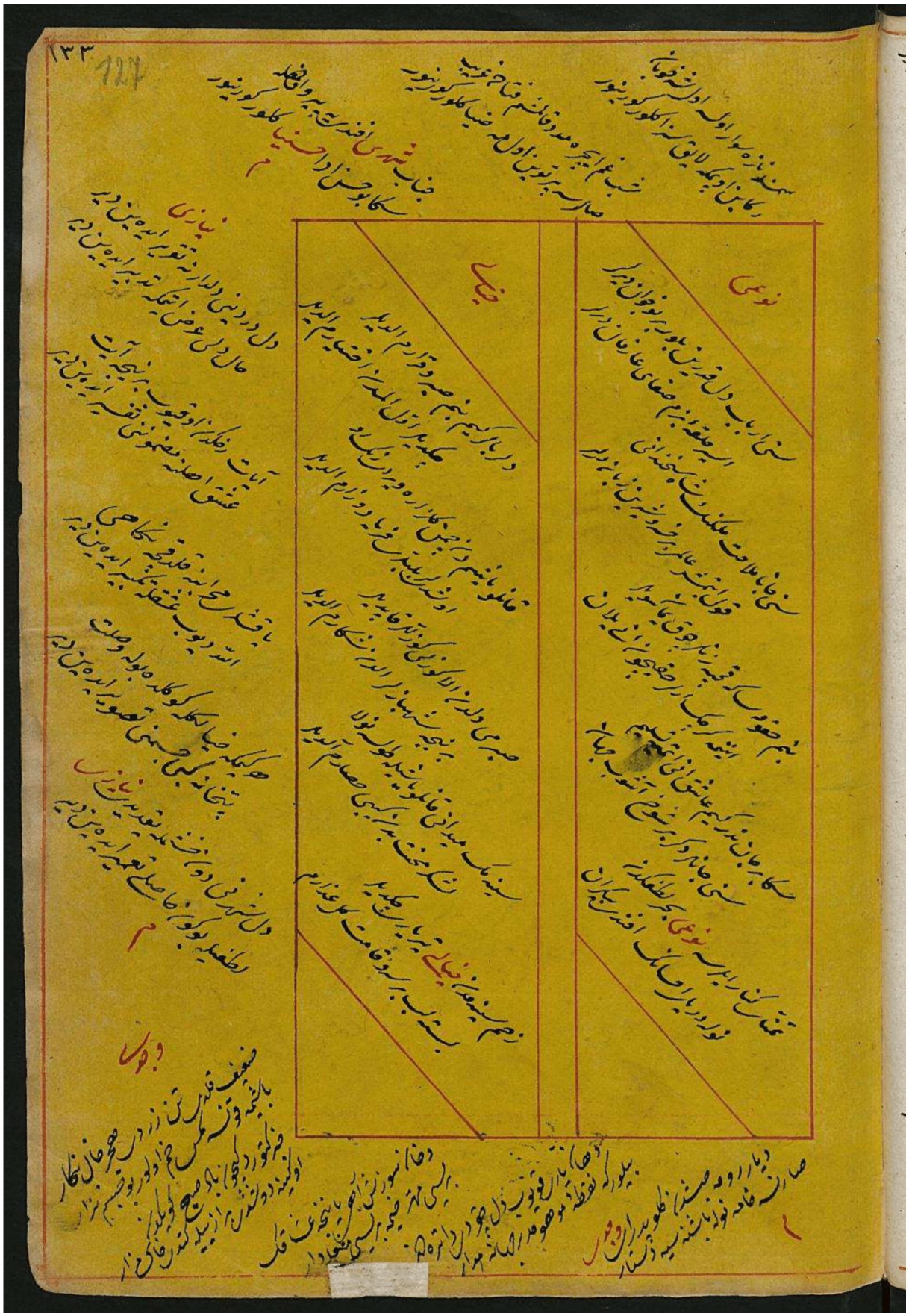

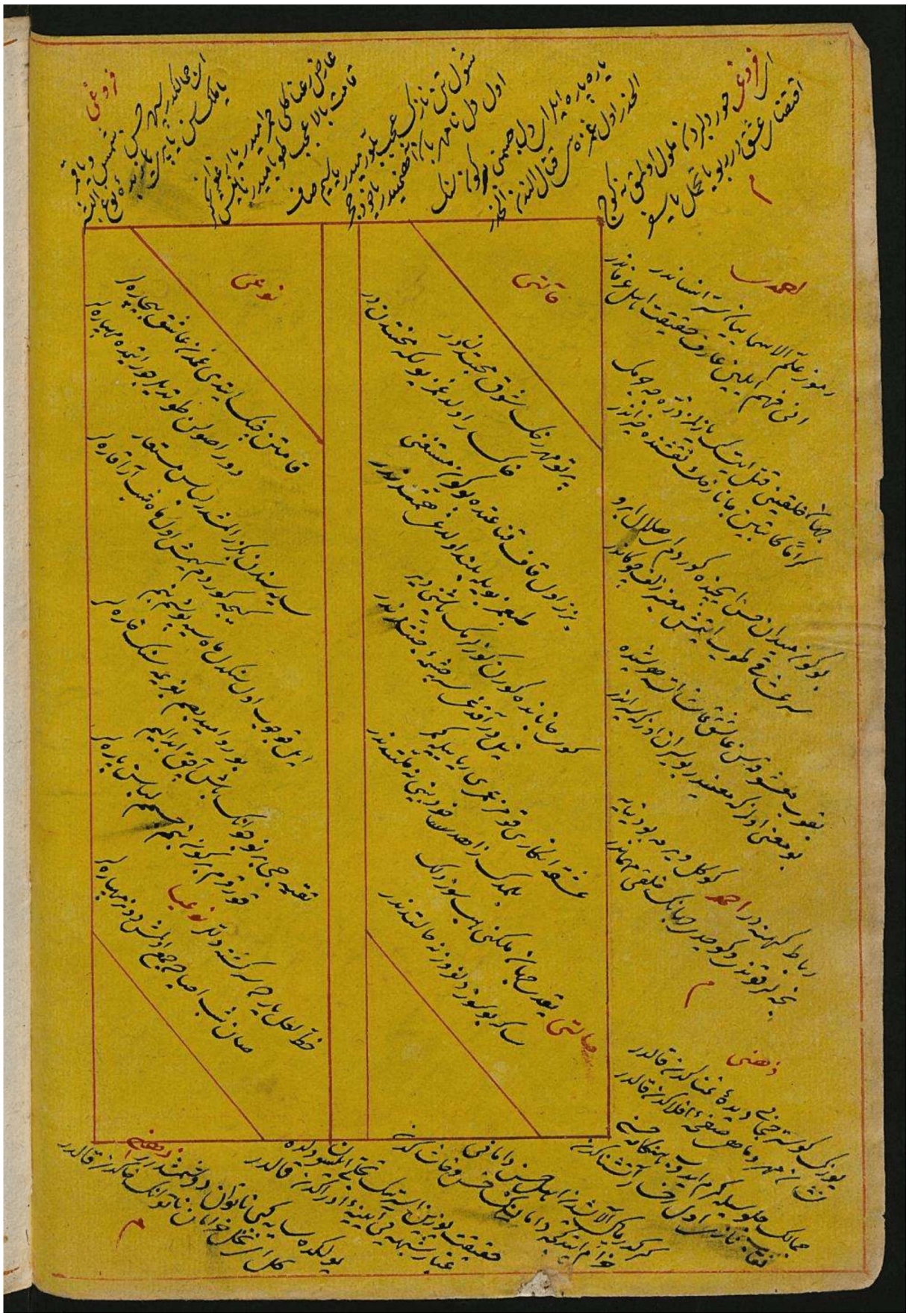

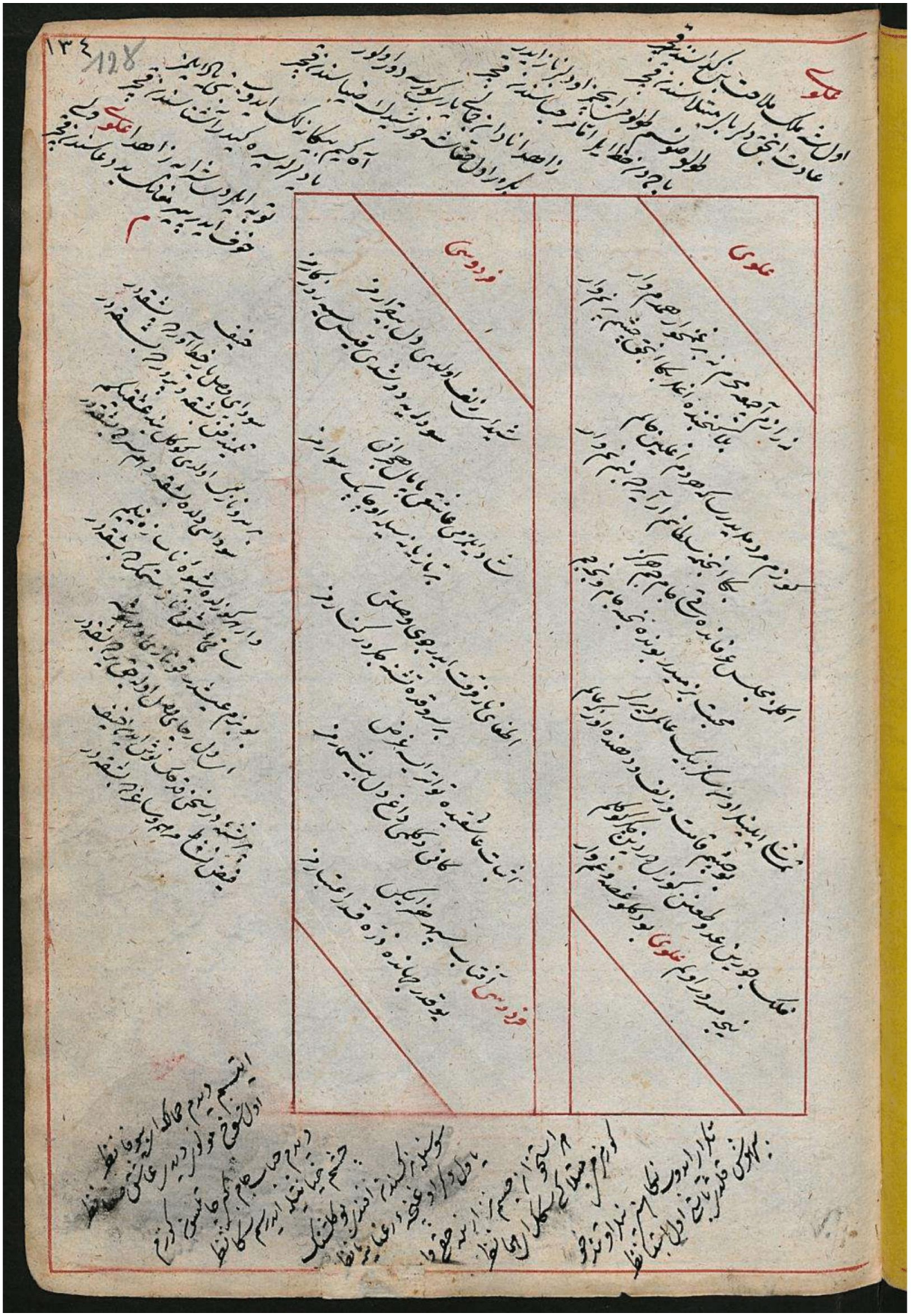

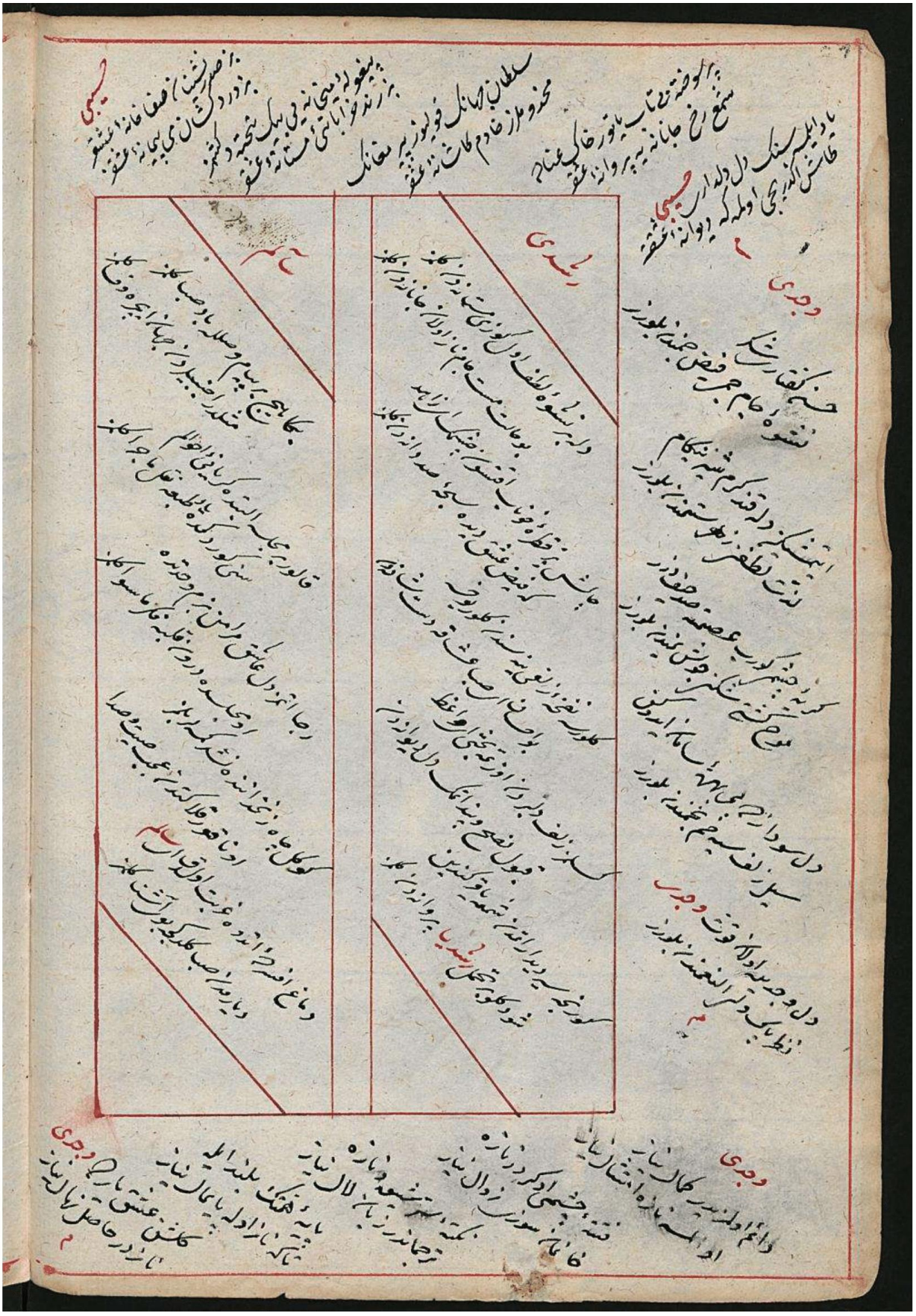

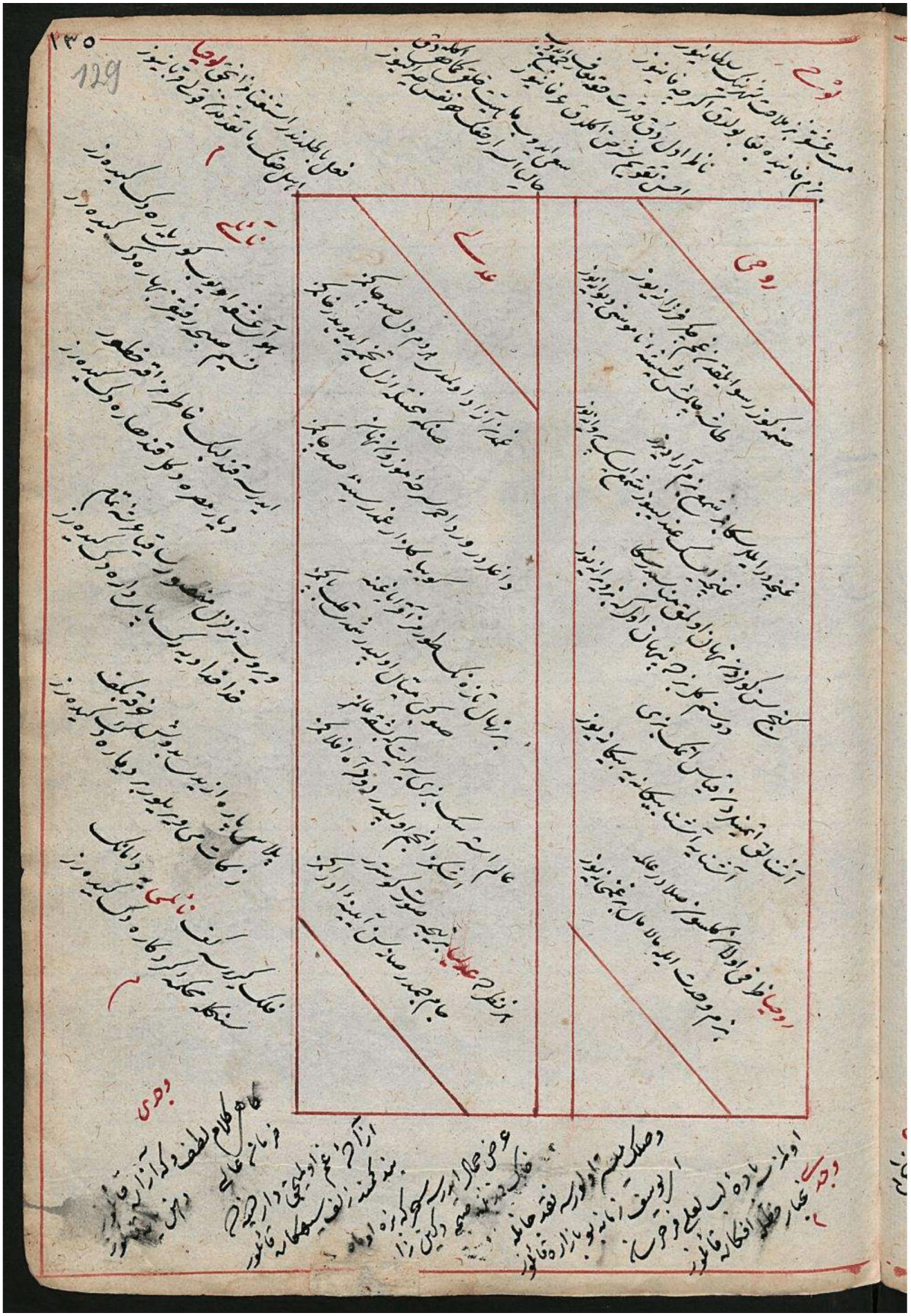

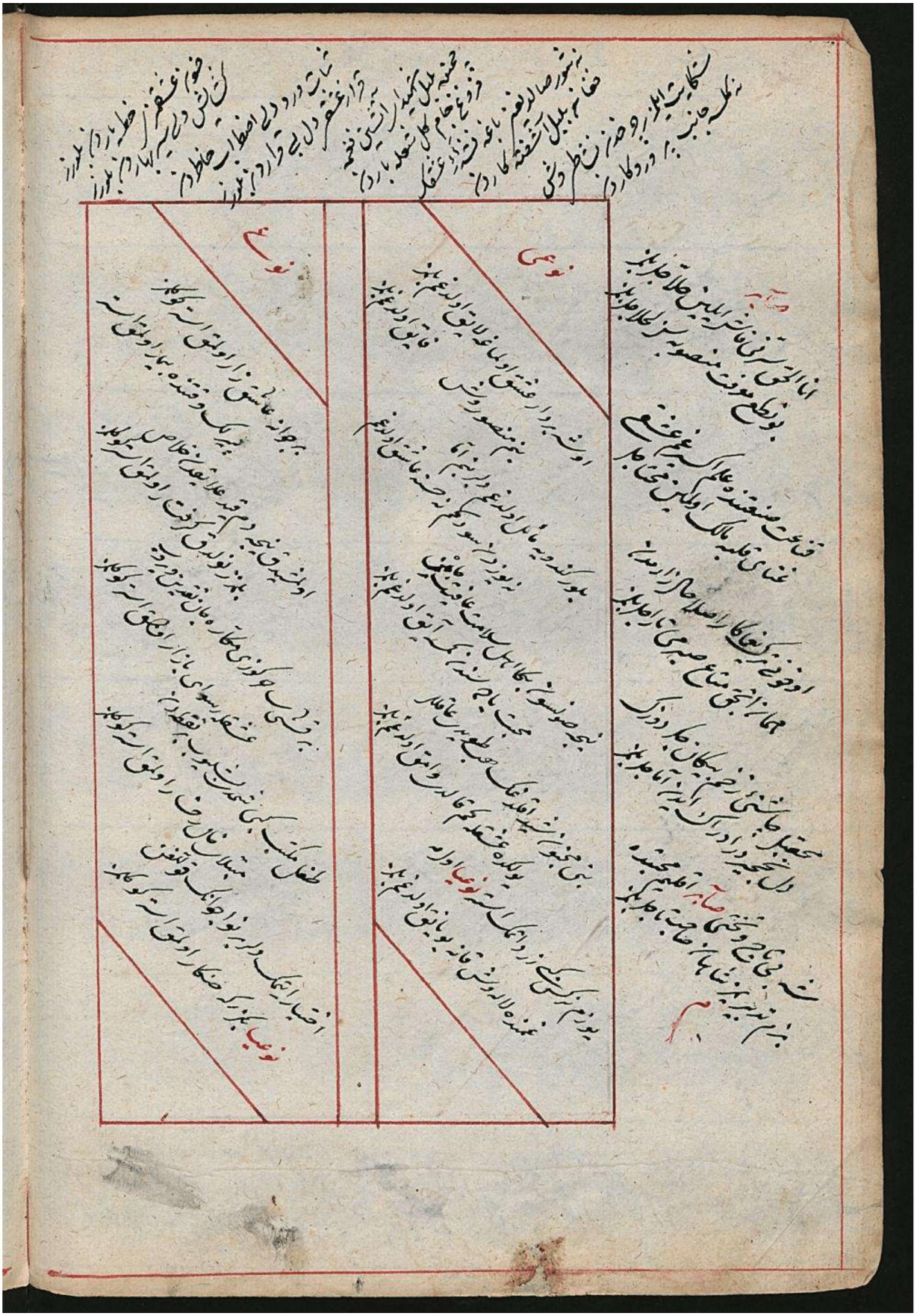

قبول

کوب ایک نم عرقی قطعه زاکورشش
می نایک صفاس ت ع نایلوز ذاکورشش
دردهزرقی هرشخصه آخرمردم دانا
خواص اشش سینه موسی طوز ذاکورشش
تحمل طرقی ایل کخنه زایکه زاوکه نخشر
تانی نوتی اصل طریقت کوز ذاکورشش
وزشش کل کل اوشش نضار کل کی اجلشش
کچه پاره آفت باج وانکوز ذاکورشش

قبول

برحصار یاپچی ذاطوب ایشش باشش
مکه ماه جالش ماه وال خوز ذاکورشش

شماره ۱

دعای خطبه تعلیق ایدیلدی اوقشدر
بحکم اصل طباع مشهوم اولشدر
خیال خط جلیسی لنکسه قلبه انیس
پیاز پیدا ایله یلخ بجوز فوزانه قویوب
بکلوب چوز مقدار لیسی بابلس صوغنلی فوج حصیر
اوسکلدیله اکر اولیسه یوقه طلیسر
اوسکلدیله بیان معوقت شماره
اس سس نقطی کلنه کچه ایله کلیسر
نقشه شر ایچیده بابلس صوغنلی فوج حصیر

شماره ۲

آکوب س تی رقیب سه مقور کوله بلس
اوفوغونه بیدی بیض کبی بیاض اوزه کوله بلس
شوقدر ناملایم قلیدر بچوز کشی عاشق
لوکل ولداره اوباج ناز ناشنور کوله بلس
سیاه بنی کتاب نشده قاچ صبح اول صقنده کی مقور
اوما هر کچه شر دفع چوز کوله بلس
لوکل نشده اوشوخ بنه دفع چوز کوله بلس
معصوم اول بت چینی کوزل نقصور ایدوب
سکی رنکا کل ایت ری بک بیاض اوزه کوله بلس
المنه لله کلمن ناکاه نقصور کوله بلس

نهایت

فم ریف من فقد از اولد لطف خلاص
لن ر جا به خط یار دل سوده اخلاص

کفشت حسنه قدم طاق ابرو انگیز آمد

آنکه گوینده اول باهیار مبتدی
بوشنیس زبر کی ادلر شوقدار تعالی

صفای سینه پیش پایه تقلیدا
سکا قلو ایدلر ناصدر نهایت

بزم طلا یلنوب کوله شمار ایتدلر تعالی
خوش ادلی بدیعه طرز نامی انعام

نهایت

حلقه توحیده کردان اولوب دولا بیض
اهل مجلس دیده وجد آبوب هو جانبه

نوله دونه دیده وجد آبوب هو جانبه
نقش جهتدن نقطه هو اشیدر اربابی

نوله یاهو ایلیه حلقه بیض راحه
الدرکن کشتی آرامی کردار ایتمز

ماحصل جلد فاذ اظلاف لازم در اکا
دار لق منکنده طور دانقطه بیر ایتمز

نهایت

مجلس توحیده جام دلده جلاب بیض
ساقی الوفیق طولدر الریه

نسخه

ابراز ابدیجو نانی مشهور مثال خط

ظهیر الدین بابر پادشاه جنت آرامگاه

نسخه

نستعلیق میر علی هروی مثال خط

میر علی هروی

نسخه

نستعلیق میر علی هروی مثال خط

میر علی هروی

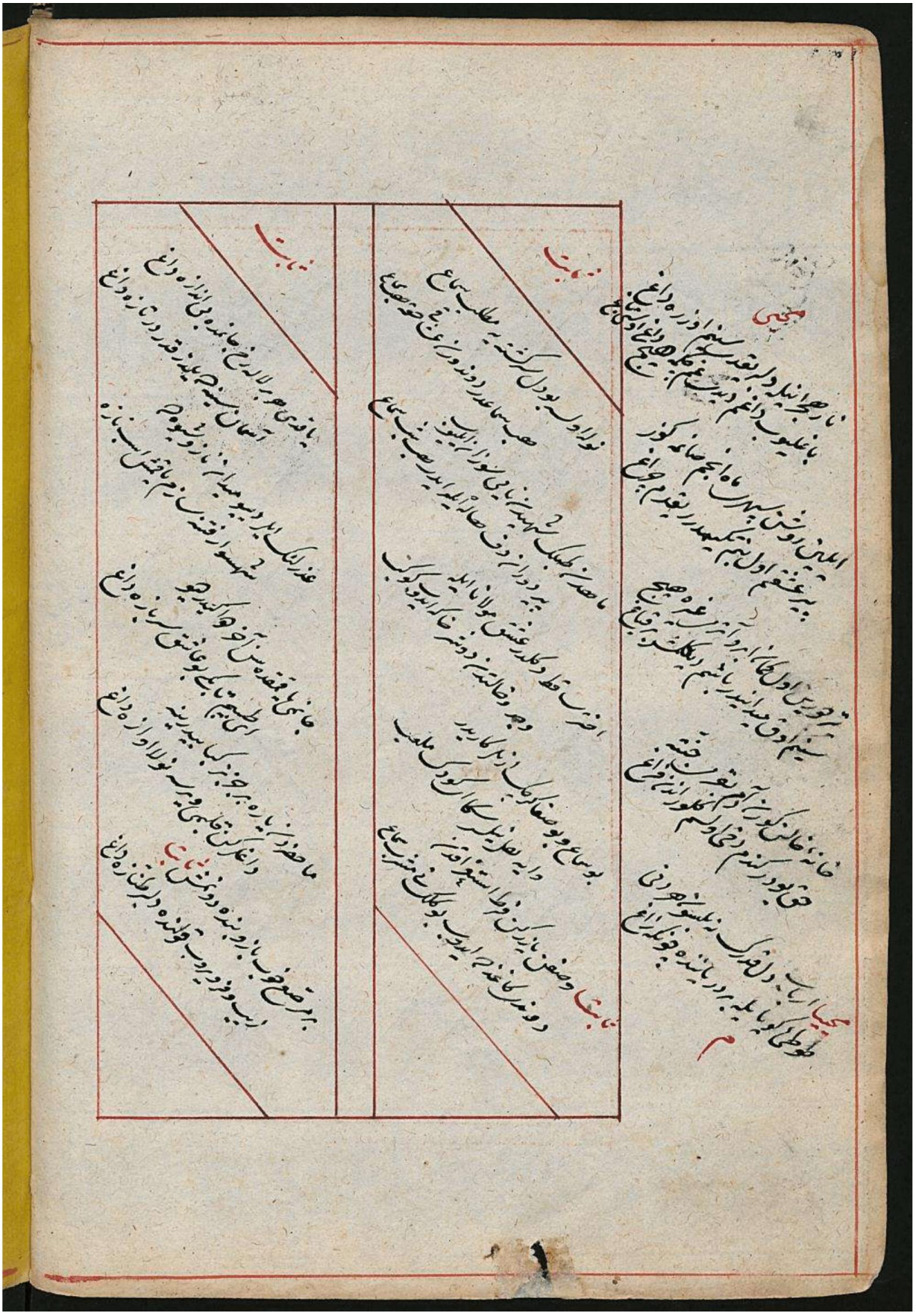

ثابت

کلک اجل مثال خط مشک بیز چیف
بوتانه بلکه یک بیضه قاز این اولدی یا رجیف

غفلت و جهالتله یک بیضه سنی آه
بلزم زاوانه کل شیوه کار جیف

خواب صفا حسابیله عمرک اویونی
اغزیصار اویانیرسان هپ زار جیف

خوش نما زلف و عذار و چشم و ابرو سن
نقلوم عنقه انله دونی یاغلی دار جیف

الماسدیه تیغ نگاه ناز
اغیاره ویرمه بیچه بیچه آخر زار جیف

ثابت

دیدم ایوانده مسکه چپقه بم
خنده وبال نازله لب دیه جق

لعلکی دیرسه بن دهنی یوغمازدیو
کاذب دیشدر بن بوغازدیو

جامه نو کیوب اوسر و رو دار
اوکلمک بیلرسه سنه آرجق

ثابت

دیدار ویرمه سن بکا بیر آن
اولمز ایسه بیر سنه آرجق

دیر دلک دله دلداره دله
آنام آرام خاکله یکسان اولدق

بلدک دوجه بخت کبی بیم مخالف
بر آنیمه جانه زلف یمه زلف یمه آرق

کیفیت صهبای خاریه دلبرک
زلفی در دوجه بیمه بیمه آرق

بولدق اله فیض نظام منالی
بر بیم نظر بایله دامانه آرق

راه دم بطریقه دوی عقد یاسر
بیمی نفسی کاذب صاحب نظر آرق

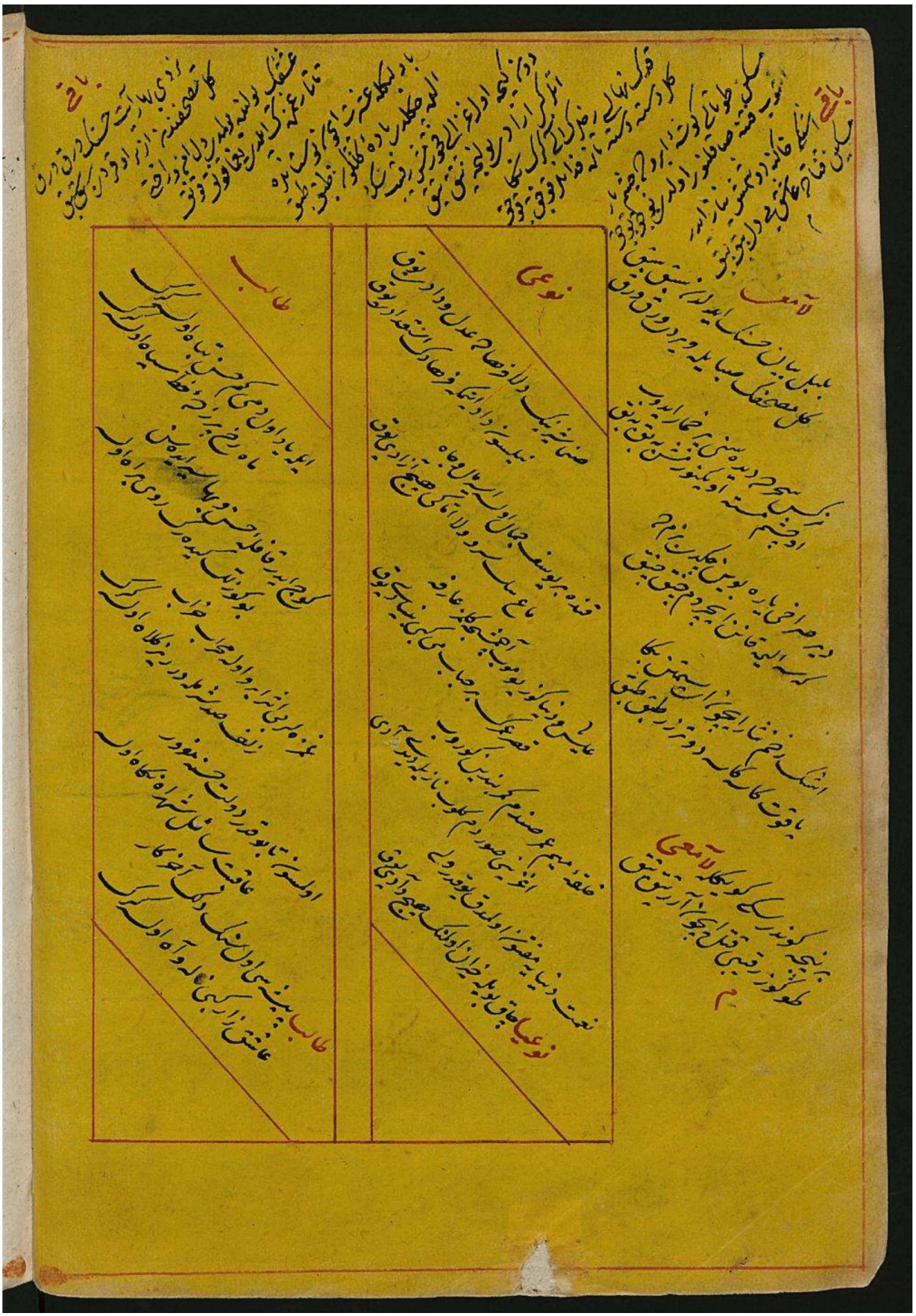

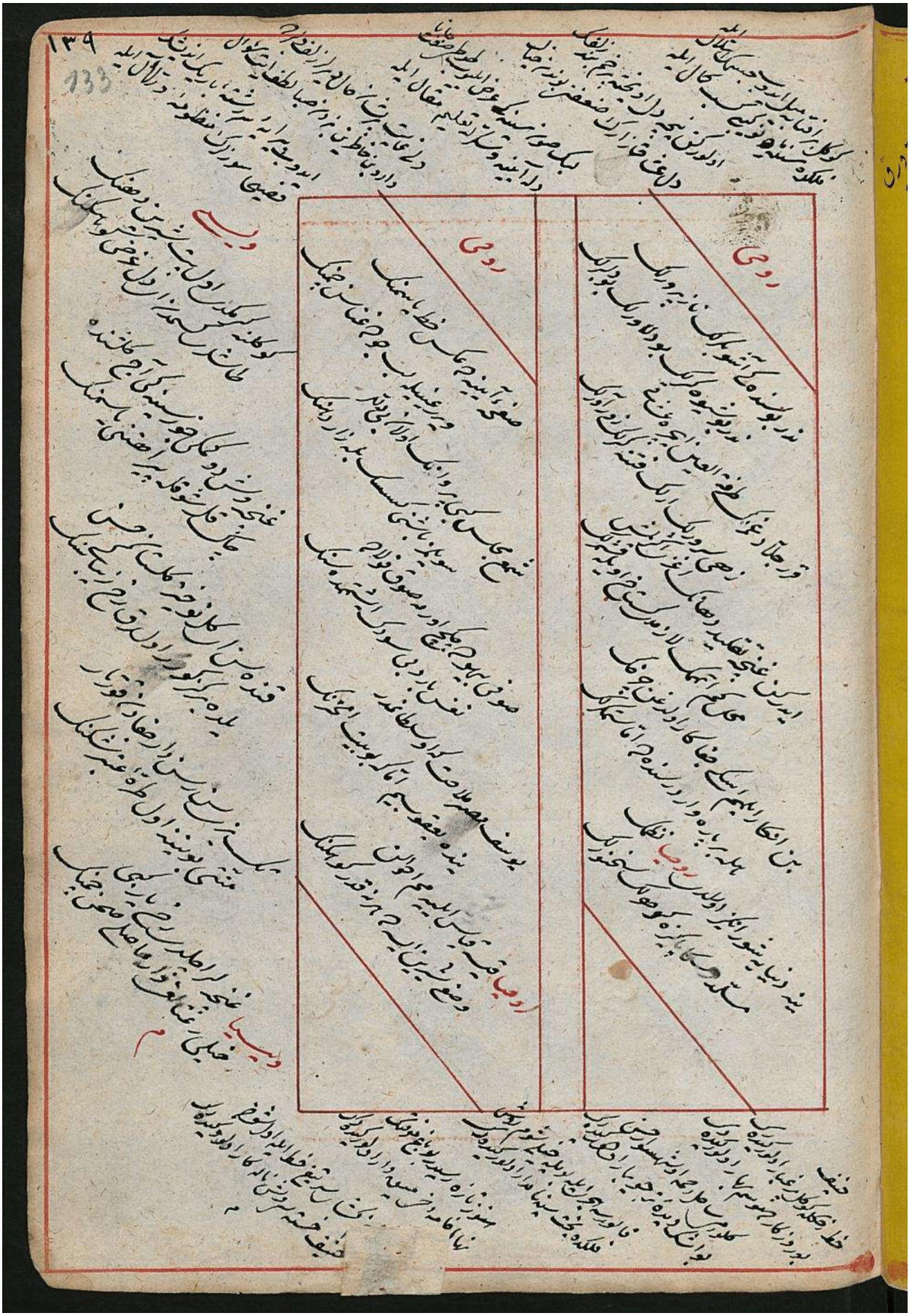

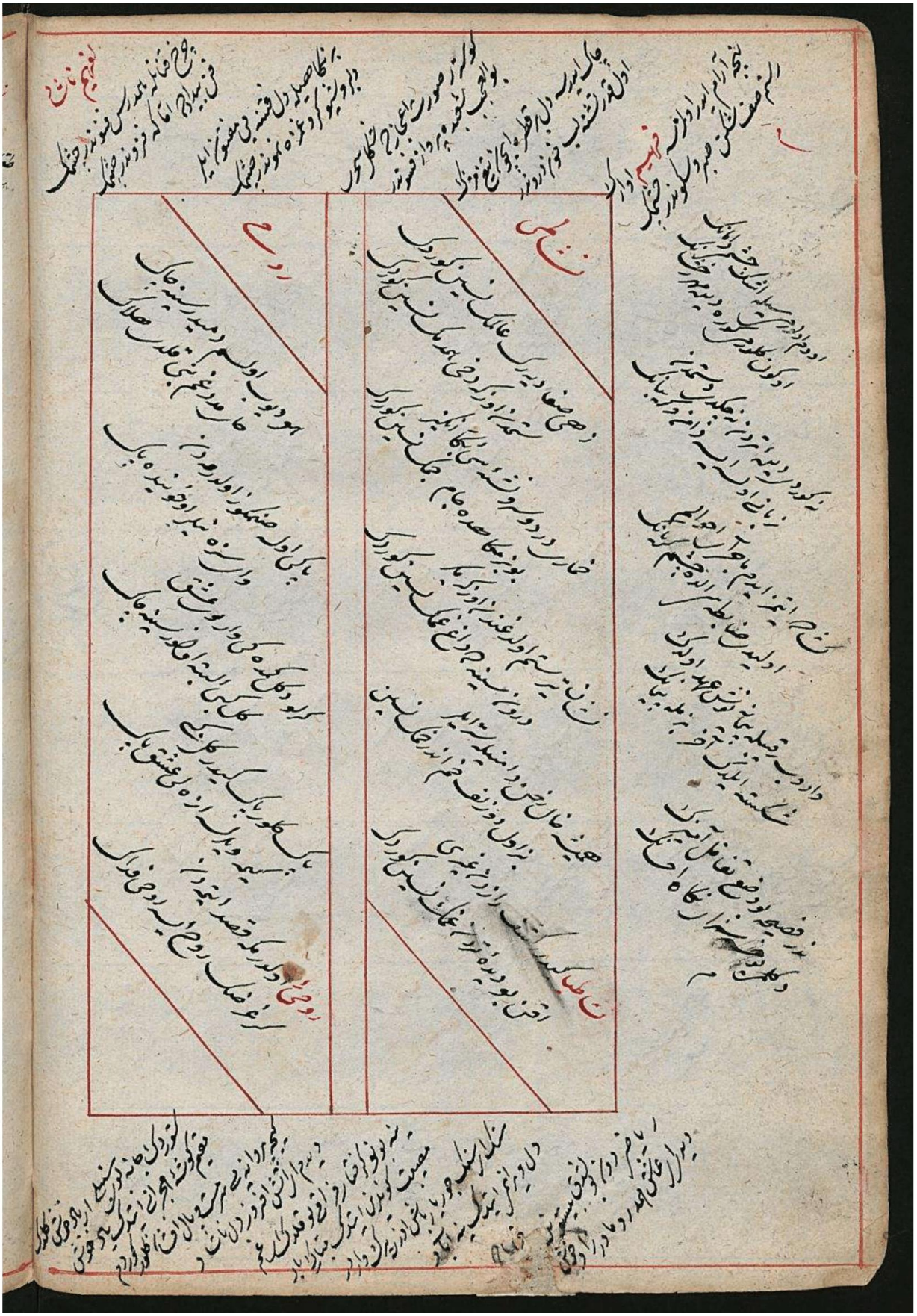

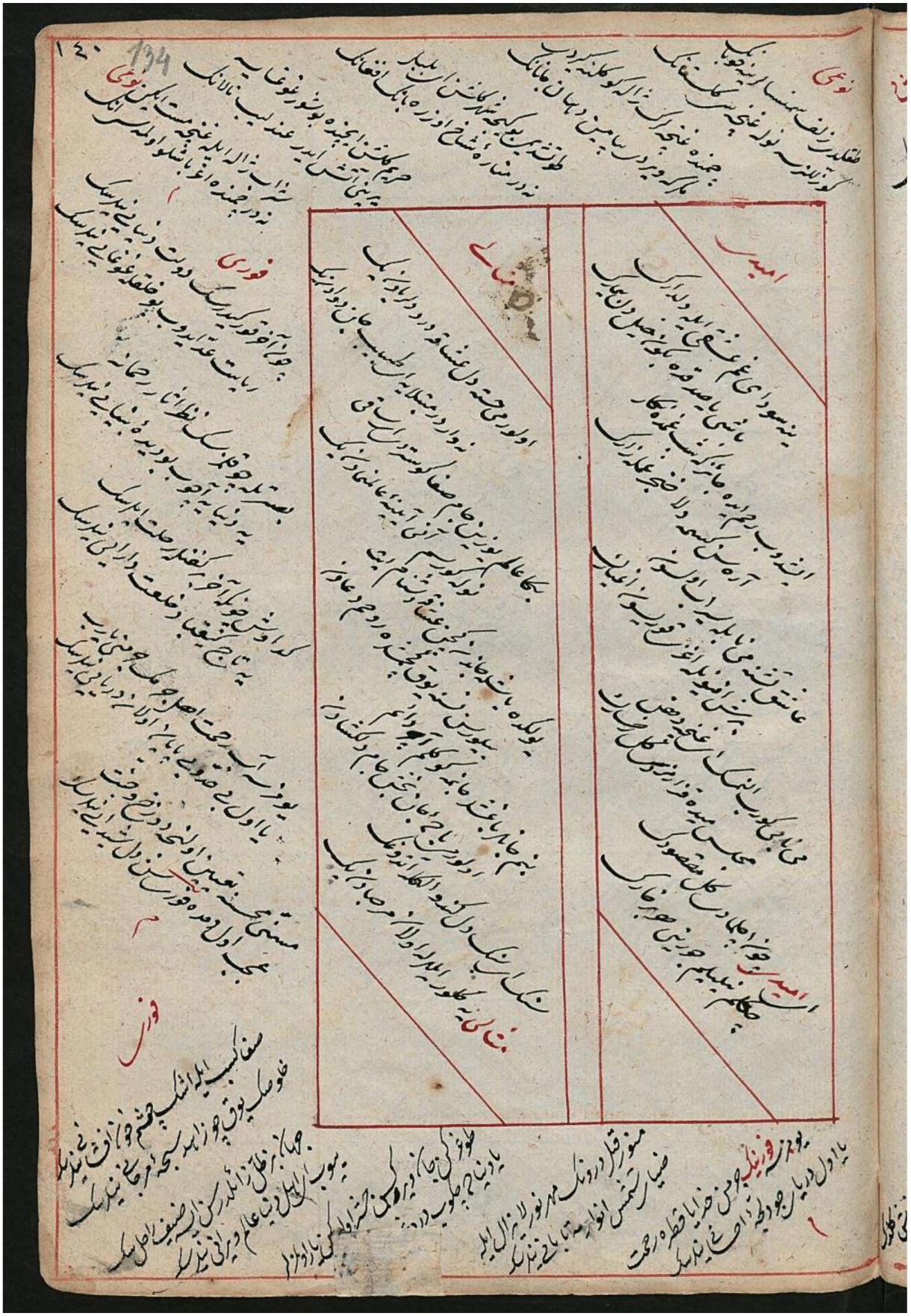

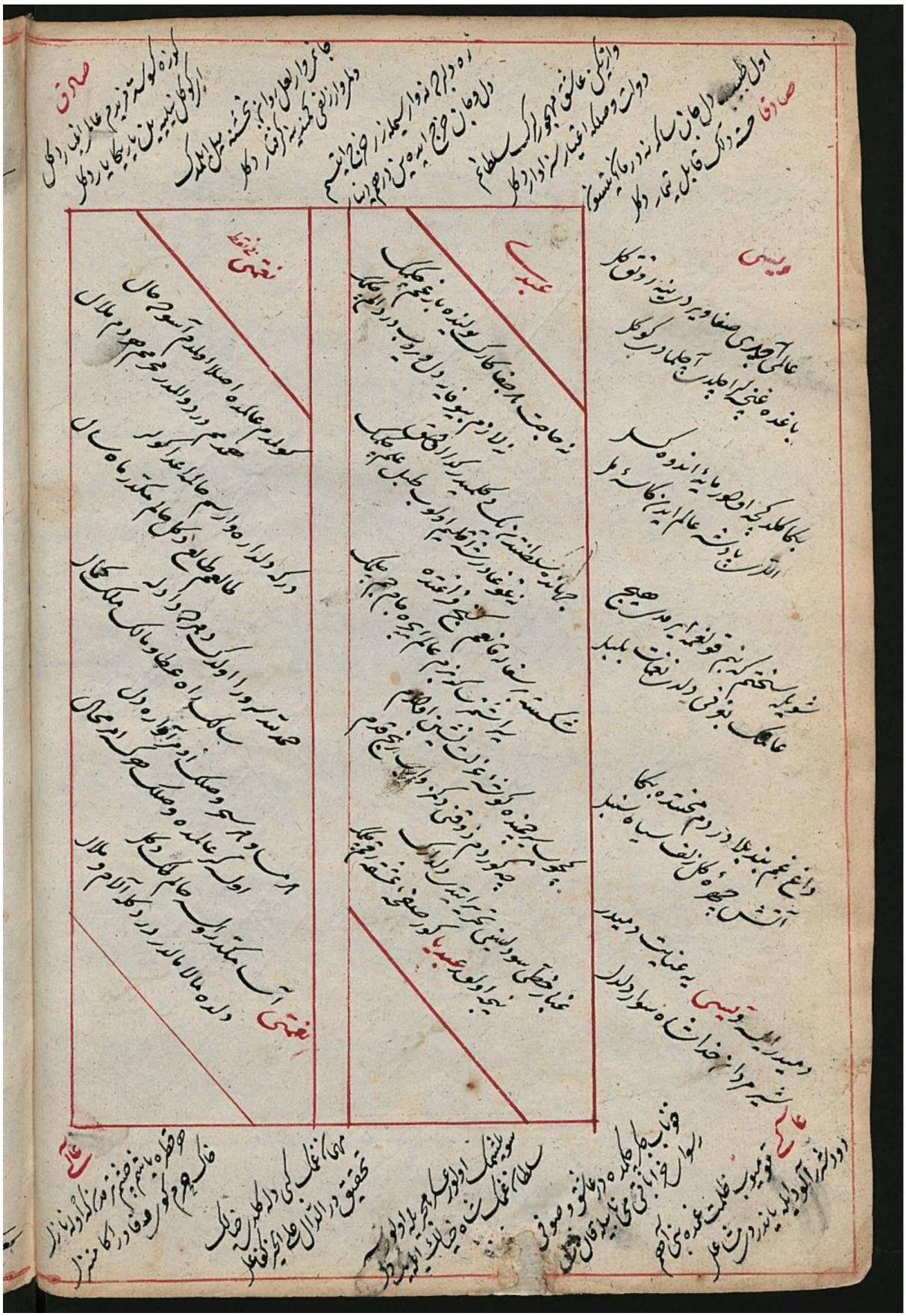

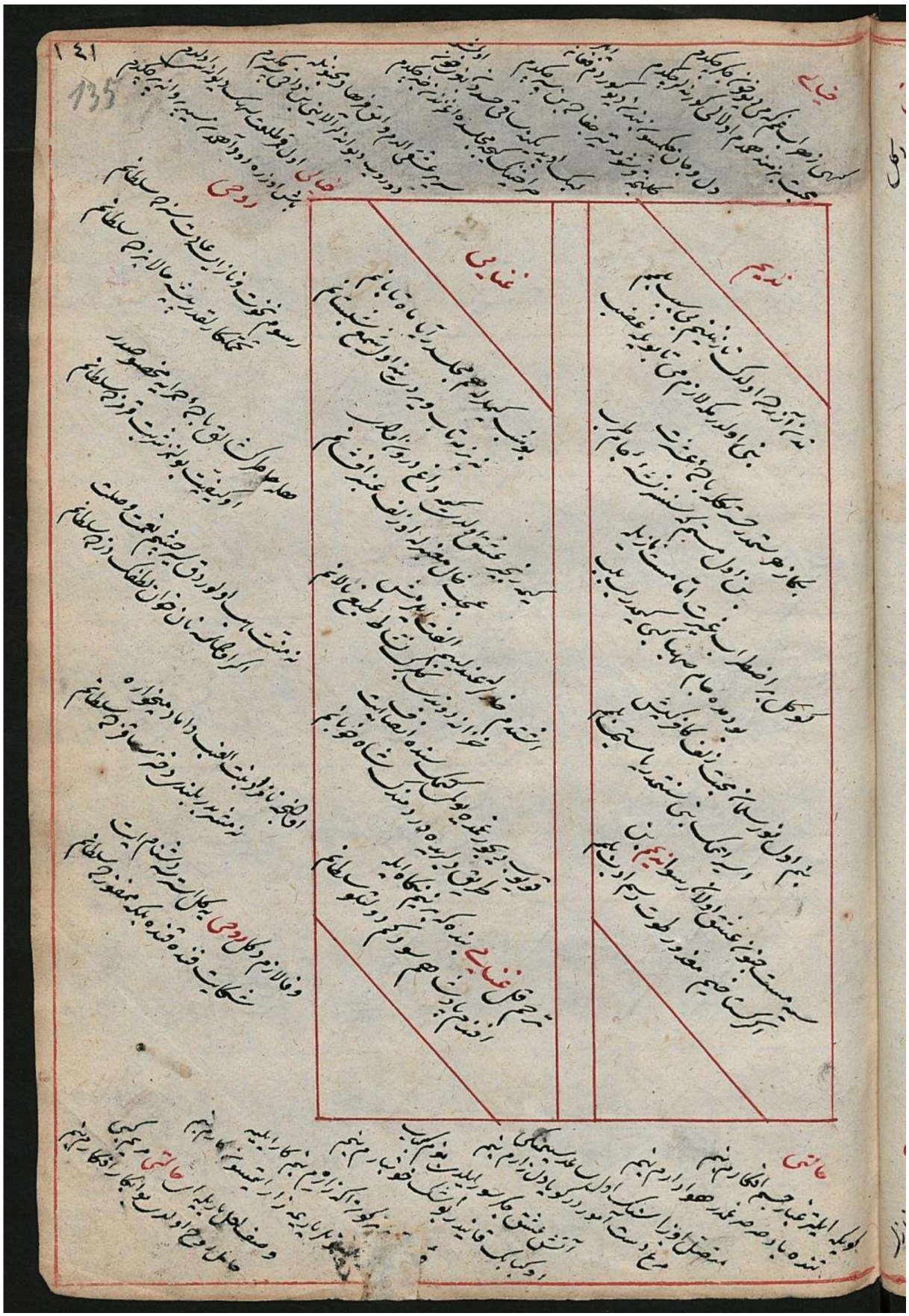

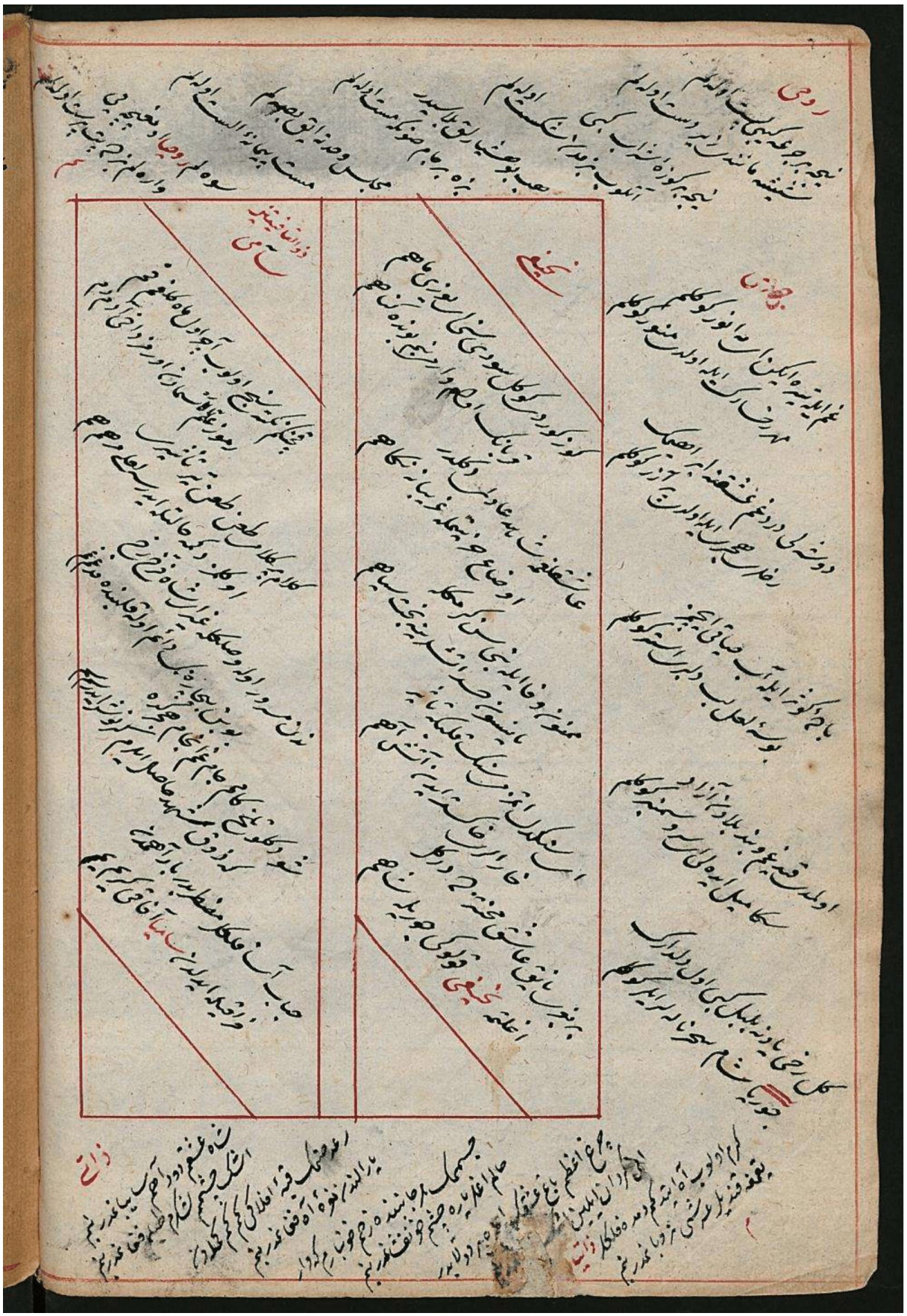

136

منطقی

جان فوزه از لمعهٔ انوار خویش ... ارک الندم

بسم الله دل بوسه الوربارک الندم

برگزیونه کلدرت دیو بلیغ ارک

کل فوزه ز صبح نفسن فارک الندم

کوزدکسه نولا سوزا ... ارک

جایک اولدی کریما دل اغیارک

اول آیشن بیوه سیدرنی ... امیک

کارک شب اولوز اولسه نوح جفاکارک الندم

کارک شب یکلور ... ارک الندم

منطقی م

نباری

فاطر کزه ... کلدی

اطلسوه بارک کلدی

دست اجل نکلدی اول فاطر معمور اولدی

سنک بیدادوزه اطلسوه اولدم تمام

محمد لایغ عجز ... اطلس کبی سروراولدی

النفاتکله دادم کل بی ... صحرا

اغلسه کزسوه بیکلرجه ... فلسوه سوکندوزاولدی

دائما یسوه فلسوه سوکندوزاولدی

نباری

افشه ... کلدت شدرنی

بزارشن اردیجه وصلنه موزاولدی

فینی

جلب ... کوروب ... آینه ... کیمیه صهبادی

زیبسوه ... حالنه ... کلن یارن

هوس ... الفلب ... اکلن یارن

مراد ... زیب ... یارنجی روز کاربادیادی

اولانه ... زیب ... اوزنک کشوه فتنه

باقوب ... اوزنک آلتوه فتنه

چکلم کن ... اومان اول غزه ... اوغلادی

بن ... علاوه

فینی

بحق الفاظه ... ایسه چارلای بوغزلی زیور ... اوسوه

ساقیا کیه ... شیرازه ... صهبادی

بیک جانه ... ایلدی جانه ... فدا

بنی ... اوسوه

ادلوم ... دن ... اوسوه

دنیاکلک ... ایدم ... صنم ... کندی ... ال ... کدر

بنی اولدیکه ... عهد ... بیوفا ... شکوه ... اوسوه

آیدی ... دل ... غنی ... اوسوه

فینی

ای فلک ... کلدی ... کلدی

ای فلک ... کلدی ... کلدی

ای فلک ... کلدی ... کلدی

ای فلک ... کلدی ... کلدی

علوی

علوی م

